INSTITUTIONES FUNDAMENTALES

LINGUAE ARAMAICAE.

INSTITUTIONES FUNDAMENTALES

LINGUAE ARAMAICAE

SEU

DIALECTORUM CHALDAICAE AC SYRIACAE

IN USUM JUVENTUTIS ACADEMICAE

EDITAE A

DR. HERMANNO ZSCHOKKE

LINGUARUM SEMITICARUM NEC NON BIBLICAE VETERIS FOEDERIS EXEGESEOS SUBLIMIORIS IN UNIVERSITATIS VINDOBONENSIS FACULTATE THEOLOGICA C. R. PROFESSORE PUBLICO, C. R. CAPELLANO AULICO ET SOCIETATIS GERMANICO-ORIENTALIS LIPSIAE MEMBRO ETC.

VINDOBONAE MDCCCLXX.

SUMTIBUS GUILELMI BRAUMÜLLER

BIBLIOPOLAE C. R. AULAE ET UNIVERSITATIS.

LIPSIAE, TYPIS GUIL. DRUGULINI.

ILLUSTRISSIMO

REVERENDISSIMO AC MAGNIFICO

DOMINO DOMINO

JOANNI KUTSCHKER

EPISCOPO CARRHENSI AC SUFFRAGANEO VICARIOQUE GENERALI ARCHIDIOECESIS VINDOBONENSIS, SUAE SANCTITATIS PRAELATO DOMESTICO, PRAEPOSITO ATQUE PRAELATO CAPITULI ECCLESIAE METROPOLITANAE AD SCT. STEPHANUM, PRAESIDI CONSISTORII ARCHIEPISCOPALIS, DOCTORI SS. THEOLOGIAE, CANCELLARIO ET RECTORI EMERITO C. R. UNIVERSITATIS VINDOBONENSIS, C. R. CONSILIARIO MINISTERIALI, INSIGNIS C. R. ORDINIS LEOPOLDINI COMMENDATORI, ETC. ETC.

PATRONO GRATIOSISSIMO

LIBELLUM HUNC

SUMMA VENERATIONE AC FILIALI DEVOTIONE

INSCRIBIT AC DEDICAT

HUMILLIMUS

HERMANNUS ZSCHOKKE.

BENEVOLE LECTOR!

Eadem e causa, qua motus *Institutiones fundamentales linguae arabicae* edidi, etiam hic liber prelo subjiciebatur. Cum enim in Facultate theologica c. r. Universitatis Vindobonensis Alumnos linguam aramaicam seu dialectos syriacam et chaldaicam per semestrem sub uno filo docendi mos sit hucusque conservatus, liber autem a Cl. Oberleitner: *Elementa Aramaicae seu chaldaeo-syriacae linguae*, *Viennae* 1820. editus una ex parte jam deficeret, altera autem desideriis et progressui, quem scientiae orientales nostris praeprimis temporibus nactae sunt, haud amplius satisfaceret, urgenti cedens necessitati ac auditores justi voti compotes faciens has Institutiones fundamentales linguae aramaicae typis edidi. Conqueri quidem minime licet de grammaticarum tum syriacae, tum chaldaicae dialecti editarum defectu, nihilominus tamen perpaucae reperiuntur, in quibus utraque dialectus una serie et modo coordinato tractatur, qui modus his in circumstantiis unice tantum est adhibendus, si tam angusto temporis spatio auditores tam fundamenta hujus linguae addiscere, quam illis instructi partes selectas utraque dialecto

scriptas interpretari debeant. Singulis quidem his dialectis insunt quaedam proprietates et idiomata, quibus tamen non obstantibus in partibus grammaticae essentialibus primariisque plane conveniunt, ita ut haud difficulter communem et coordinatam admittant expositionem.

Methodus et dispositio materiae hujus libri plane adaequant illam, quam secutus sum in *Institutionibus fundamentalibus linguae arabicae*, e qua compari tractandi ratione auditoribus magna fluet facilitas ac commoditas. Grammaticae Prolegomena de utriusque dialecti scripturâ ejusque historiâ ac literaturâ in forma brevissima praemittere opportunum duxi.

Maximas autem gratias agere obligor viro strenuo Guilelmo Braumüller bibliopolae c. r. Aulae et Universitatis, qui pro assidua sua librorum theol. vulgandorum industria utramque Grammaticam edendam in suam curam suscepit, et Guil. Drugulino typographo celebri Lipsiae, qui libros hos typis descripsit laudabiliter.

Hinc studii linguarum orientalium Tiro ac Auditor! suscipias animo benigno libellum hùnc, quem corde benevolo et purissima mente in studii hujus profectum Tibi trado.

VINDOBONAE in festo Nativitatis Domini nostri 1869.

AUCTOR.

CONSPECTUS LIBRI.

PROLEGOMENA.

PARS PRIMA.

Elementa linguae et scripturae aramaica

I. Caput: De lectione ac orthographia.

II. Caput: De Consonantium et Vocalium permutationibus.

PARS SECUNDA.

Formarum doctrina.

I. Caput: De Pronomine.

II. Caput: De Verbo.

III. Caput: De Nomine.

IV. Caput: De Particulis.

PARS TERTIA.

SYNTAXIS.

Sectio prima. De singulis enunciationis partibus.

I. Caput: De Pronomine.

II. Caput: De Verbo.

III. Caput: De Nomine.

IV. Caput: De Particulis.

Sectio secunda. De enunciationum connexu.

APPENDIX.

Observationes de arte metrica Syrorum.

PROLEGOMENA.

J. D. Michaelis Abhandl. v. d. syrischen Sprache etc. Götting. 1768.
S. F. G. Wahl Allgem. Geschichte der morgl. Sprachen und Literatur. Leipzig 1784.
Aurivillius de ling. aramaea in diss. collect. a. D. Michaelis pg. 104 seq. Hal. 1784.
G. Hasse Praktisches Handbuch der Aram. Sprache. 3. Th. Jena 1791.
Gesenius Geschichte der hebr. Sprache u. Schrift. Leipzig 1815.
Kopp Bilder u. Schriften der Vorzeit. 2. B. Manh. 1819.
A. T. Hoffmann Grammat. syriac. lib. 3. Proleg. pg. 1—73. Halae 1827.
Hirzel de chaldaismi bibl. origine et auct. critica. Lips. 1830.
J. Fürst Lehrgebäude der aram. Idiome. Leipzig 1835. pg. 1—25.
Dietrich de serm. chald. proprietate. Lips. 1839.
G. Winer Grammatik des bibl. u. targ. Chaldaismus. Leipz. 1842. pg. 1—19.
J. Fürst Geschichte der bibl. Literatur. Leipzig 1867.
J. B. Wenig Schola syriaca. Oenip. 1866. Prolegom.

I. De lingua Aramaea.

Lingua, quae appellatur Aramaea, nomen ducit ab Aramaea seu Aram אֲרָם regione, cui olim erat propria, et stirpis linguarum Semiticae ramus est, nam Aram, qui et terrae nomen dedit, Semi filius erat Gen. 10, 22. Denominatio haec duplici sensu obviam venit, ita ut latiori permagnam Asiae anterioris partem eamque Assyriam, Mesopotamiam, Babyloniam, Syriam, Phoeniciam Palaestinamque complecteretur, strictiori autem sensu praecipue in codice sacro obvio hunc tractum praeter Phoeniciam et Palaestinam significaret, cujus incolae Aramaei, Ἄριμοι (*Homer*. Ilia. 2, 783. *Hesiodus* Theog. 304.) et Ἀραμαῖοι (*Strabo* Geog. L. I, 2; XI, 14), imo a Graecis et Romanis etiam Syri (quod nomen tamen serioris est originis) nominabantur et ab his cum Assyriis pro uno populo habebantur (*Diodor*. S. II, 13. *Herod*. L. VII, 63. *Strabo* Geog. XVI, 2. *Xenophon*. Cyrop. VII, 5, 31.). Cum autem Arami posteri, qui Euphratem inter et Tigridem ac terram occidentalem hujus permagni tractus inhabitabant, se separarent ab iis, qui orientalem plagam incolebant, Aramaea vel Aram divisa fuit in partem occidentalem Mesopotamiam ac Syriam complectentem et orientalem Babyloniam Assyriamque comprehendentem, quae divisio geographica et politica etiam linguam communem in duas dialectos primarias abire fecit, quarum prior dialectus aramaea occidentalis seu syriaca, qua usi sunt Mesopotamiae Syriaeque incolae, aramaea orientalis seu babylonica (chaldaica) altera audit, quam locuti sunt Babylonii et Assyrii. Cum jam Judaei exules in Babyloniam, Assyriam et adjacentes regiones transportati essent, sensim huic dialecto orientali assuefacti sunt eamque quamvis non puram, sed cum hebraico sermone mixtam in vernaculam adoptarunt.

Not. a. Dialectus orientalis seu babylonica minus recte ac improprie tantum appellatur chaldaica, quia scilicet in ea terra erat vernacula, in quam Chaldaei per aliquod tempus, praeprimis inde a Nabonassare dominium exercuerant; hinc in nonnullis sacris locis (Ezech. 11, 24. Dan. 5, 30.) Babyloniis nomen Chaldaeorum inditur. Chaldaei non ad Aramaeos, sed ad gentem medo-persicam pertinuisse a nonnullis creduntur, qui proprie in Armeniae montibus habitabant, ab Assyriis autem devicti et in Babyloniae meridionalis partes translocati septimo ante Christum saeculo adeo potentes sunt facti, ut ipsis Babyloniis praevalerent. Lingua horum Chaldaeorum vix eadem fuit cum illa Babyloniorum, ast verosimiliter non adeo diversa; nam si Chaldaei כַּשְׂדִּים descendunt a Cesed, filio Nachoris (Gen. 22, 22), qui fuit Abrahami frater, facile intelligitur, eorum linguam hebraeae ideoque et aramaeae fuisse cognatam. Lingua chaldaica לְשׁוֹן כַּשְׂדִּים teste Daniele 1, 4 erat lingua *aulica* Nebucadnezaris regis.

Not. b. Etiam in codice sacro mentio fit linguae aramaeae אֲרָמִית; e 2. Reg. 18, 26 et Jes. 36, 11 colligere licet, tempore Jesaiae tam magistratus assyriacos quam primores Judaeorum hujus linguae fuisse gnaros. Chaldaei astrologi regem Babyloniorum aramaice alloquuntur Dan. 2, 4; et ex Esdr. 4, 7 patet, a Persarum rege negotia cum praefectis Asiae provinciarum sermone aramaeo fuisse habita.

2. Lingua aramaea omnium cognatarum est simplicissima ideoque antiquissima et merito propius, quam reliquae linguae cognatae accessisse videtur ad originalem Semitarum linguam; hoc jam inde fluit, quod Aramaei semper in suis sedibus manserunt nec coeli diversitate sunt impulsi, ut vernaculam a majoribus acceptam admodum mutarent. Rudis in consonantibus est et ob vocalium inopiam durius sonat. Praeter ea, quibus omnis Semitarum lingua ab aliis linguis differt, Aramaeo sermoni multa insunt, a cognatis dialectis aliena. Aramaei enim nominibus a parte posteriori articulum affigunt, quo (statu emphatico) saepe utuntur, qua e causa totus sermo grata soni varii suavitate caret; accedit forma propria Schaphel, significatio genitivi per Dolath, creberrimus structurae participalis usus, sibilan-

tium evitatio. Serius, fortassis jam ante exilii babylonici tempora eam πλατύστομον evasisse i. e. in plures dialectos minores diffluxisse constat.

3) Ad linguam Aramaeam pertinet etiam dialectus Samaritana, quae mixta est ex Hebraea et Aramaea simulque alias formas vocesque Cuthaeas continet, quae mixtio ex hujus populi origine facile repetitur, hinc de multorum sententia dialectus haec Aramaeae linguae filia, melius tamen, praesertim cum praeter propriam scribendi rationem etiam varia utatur singularitate, hujus soror uterina putatur. Egestas dialecti samaritanae tum in vocibus ipsis tum in earum formis satis conspicua, ex singulari gentis origine adversaque fortuna est explicanda.

4. Quarta linguae Aramaicae dialectus est lingua Zabiorum seu dialectus zabica, mandaea seu nasaraea, quae non solum scribendi genere figuraque literarum ab reliquis aramaicae linguae dialectis differt, sed et singularibus vocum formis et flexionibus.

5. Utraque dialectus Aramaea tum syriaca, tum chaldaica (quod nomen usu receptum in sensu supra explicato hic retinemus) intime est connexa ideoque in essentialibus grammaticae partibus convenit, quae sunt sequentes:

1) Consonantes praedominantur vocalibus in structura grammaticali,
2) status emphaticus loco articuli linguae hebraeae et arabicae praefixi adhibitus,
3) nota genitivi דְּ ܕ݁ et accusativi litera לְ ܠ,
4) formatio pluralis masculini in ־ִין ܝܼܢ,
5) distinctio generis in 3. persona plur. praeteriti,
6) formatio passivorum et reflexivorum praefixa syllaba את ܐܬ,

7) tertia et quarta verbi forma Aphel et Schaphel utrique propria,
8) occurrunt et imperativi passivorum,
9) duplicia participia activorum in omnibus formis cum significatione activa et passiva,
10) participia cum pronominibus junguntur ad tempora diversa formanda,
11) in fine vocum litera א loco ה praedominatur,
12) suffixa pleonastice ante genitivum ponuntur,
13) usus 3. personae pluralis activorum pro passivo,
14) formatio pronominis possessivi per דִּיל ܕܝܠ addito suffixo.

Inter pauca et praecipua distinctionis signa, quibus dialectus chaldaica differre videtur a syriaca, pertinent:

1) syriaca amat vocalem *o* loco chaldaicae *a*, 2) chaldaica devitat diphthongos et literas otiantes, 3) formatio Infinitivorum (Peal excepto) chaldaicae dialecti sine מ, 4) formatio 3. pers. fut. chaldaicae י loco syriacae נ — quae ut veri nominis distinctionis signa a nonnullis (*Fürst*, Lehrgebd. S. 6 ff.) negantur et refutantur; idem auctor (l. c. S. 14) potius defendit, utrumque sermonem chaldaicum et syriacum non esse duas sed unam tantum dialectum hoc solo discrimine, quod chaldaicus judaeo-aramaeus, syriacus autem christiano-aramaeus sermo sit nominandus, e qua distinctione religiosa deducit, quare in illo tanti Hebraismi, in hoc autem tanti Graecismi (N. T.) occurrant.

II. De dialecto Chaldaica.

1. Sermo chaldaicus linguae Aramaeae dialectus veri nominis est, minime autem dialectus a Judaeis plane corrupta seu e syriaco et hebraeo mixta, uti volunt: *Michaelis,*

Wahl, *Hupfeld*, *de Wette* etc. *) Hac dialecto scripta sunt:

a) nonnullae A. T. librorum partes eaeque: Esra 4, 8—6, 18; 7, 12—26 et Daniel 2, 4—7, 28 (Jer. 10, 11).

b) Targumim seu paraphrases librorum A. T. a Judaeis confectae, quibus accedunt

c) dialectus talmudica, dialectus aegyptio-aramaea nec non reliquiae linguae tempore Christi in Palaestina usualis conservatae in N. T. et apud Josephum Flavium.

Not. a. Si characterem linguisticum et puritatem respicias, horum scriptorum tres ordines sunt distinguendi: in ordinem primum referendae sunt paraphrases Onkelosi in Pentateuchum omnium antiquissimae ac purissimae, quas excipit Chaldaismus biblicus, qui quasdam sermonis hebraici proprietates adoptavit; locum ultimum tenent reliquae paraphrases, quarum lingua non tantum vocibus exoticis multis est confecta sed et non paucas formationes e Syriaco vel Rabbinico mutuatas exhibet.

Not. b. Characteres dialecti aegyptiaco-aramaeae palmyrensibus valde similes sunt et in quibusdam papyri voluminibus, quae ab Aramaeis cultui aegyptiaco deditis originem petunt, inveniuntur; dialectus haec chaldaicae est proprior, quam syriacae.

Not. c. Dialectus chaldaica in Palaestina usualis iterum in duo (et si dialectum samaritanam adnumeres in tria) idiomata **) divisioni terrae in tres districtus (Galilaeam, Samariam et Judaeam) correspondentia abiit, quorum primum idioma galilaïcum nominatum valde erat corruptum et clara sonorum distinctione carebat, quae corruptio (cf. Matth. 26, 73. Marc. 14. 10.) e connexu commercioque incolarum hujus regionis cum populis finitimis facile explicatur; alterum idioma judaicum seu hierosolymitanum in Judaea et Hierosolymis usitatum, valde degenerabat et vicissitudini erat expositum; hoc idiomate scriptum est Talmud hierosolymitanum. Haec Palaestinensium lingua minus apte syro-chaldaica (quae denominatio verosimiliter ex S. Hieronymo cont. Pelag. 3, 1.

---

*) cf. Winer Grammat. l. c. S. 8.

**) Fürst Lehrg. l. c. S. 15 sq.

fuit desumta) a nonnullis appellabatur, in N. T. (Act. 21, 40; 22, 2; 26, 14. cf. Joan. Evang. 5, 2; 19, 13, 17, 20.) hebraica, in Gemara syriaca et in Mischna aramaica audit.

2. Periodus persica et graeco-macedonica huic dialecto chaldaicae persicas et graecas voces multas intulit, quibus nec paraphrases Onkelosi, nec Chaldaismus biblicus carent. Cum autem Chalifae saeculo post Christum septimo regno babylonico sunt potiti, lingua haec in dies in pejus ruebat, ita ut nostris diebus plane sit emortua.

3. Quod attinet characteres scripturae chaldaicae, eos e scriptura syriaca enatos esse nonnulli (*Hupfeld, Hävernick, Fürst* etc.) defendunt; sententia tamen altera (*Gesenius, Winer, Ewald*) hanc scripturam, quam nos vocamus quadratam, Chaldaeis (Babyloniis) jam fuisse notam probabilior est, concedi autem debet, hos characteres, quibus nunc utimur, non fuisse originarios sed pedetentim calligraphica scribendi ratione hanc accepisse formam; nam si comparantur cum characteribus palmyrenicis et aegyptiaco-aramaeis, in essentia quidem hos aequant, in formae tamen elegantia et volubilitate praestant, e quo evolutio characterum nunc usitatorum ex antiquioribus rudioribus quidem ast similibus fluit.

III. De dialecto Syriaca.

1. Dialectus syriaca olim in tota Aramaea septentrionali a Palaestina ad Natoliam et a mari mediterraneo ad Euphraten usque usitata erat. Cum Syria historia teste ab antiquissimis temporibus in varias provincias majores et minores distribueretur, haud improbabile est, hujus linguae plura fuisse idiomata, quam opinionem confirmant, quae ad nos pervenerunt antiquitatis vestigia. Commemorantur dialectus Antiochena sive Comagena, dialectus Palmyrena, in

Palmyrae ruinis conspicua, idioma Maronitarum et Nestorianorum.

2. Procul dubio dialectus syriaca in Syria ipsa exculta et antiquissimis temporibus ab omni peregrino colore libera fuit, deinde autem multiplici Syrorum cum gentibus aliis conjunctione limpida fluebat, radices exoticas recipiebat ac insolitam formandi rationem hic illic sequebatur.

Cum magna Aramaeae pars per undecim fere saecula Persis esset subjecta et varia cum his conjunctione uteretur, impediri non poterat, quominus Persarum lingua multas voces cum Syriaca communicaret. Huc pertinent nomina, quae ad physicam, politicam et religiosam Persarum conditionem et institutionem pertinent, quorum plura exempla vide *Hoffmanni* Grammat. pag. 18. seq., *Lorsbachii* Archiv für morgl. Literatur Marb. 1791—94. I. p. 246—55 & II. p. 251—336 et *Boetticheri* Supplem. Lexic. Aram. p. 31 seq.

3. Propter magnam inde ab Alexandri M. tempore cum Graecis conjunctionem et consuetudinem permultae voces Graecae in linguam syriacam sunt illatae, praeprimis particulae, uti: ܕܝܢ δὲ, ܡܶܢ μὲν, ܓܝܪ γὰρ, ܡܳܠܠܳܘܢ μᾶλλον etc., imo e libris N. T. graece scriptis multae expressiones sunt receptae.

4. Conjunctio Syrorum cum Romanis linguam etiam Latinis vocabulis locupletavit, quae spectant ad res publicas, magistratus, bellica instrumenta et alia hujusmodi designanda.

5. Denique currente tempore Syri praeterea voces arabicas, aegyptiacas, turcas, tartaricas et e tempore expeditionum cruciatarum (Barhebraeus) gallicas, italicas, imo et anglicas adoptarunt.

Not. a. Nullum tamen deprehenditur exemplum vocis alicujus germanicae receptae.

Not. b. Voces exoticae maximam partem sunt nomina, quorum alia formam induerunt syriacam, alia vero barbaram terminationem retinentia patriam suam perspicue ostendunt.

6. Etiamsi imperatoribus Syriam dominantibus lingua multum puritatis perpetuo perderet, tunc tamen libris omnis generis praecipue theologicis componendis ad splendidissimum culturae gradum pervenit. Jam a Vespasiano imperatore usque ad saeculum p. Ch. quintum floruit celeberrima schola Edessena, quae multum linguae puritati et culturae impendit operae, ita ut haec lingua sic emendata et culta nomen "Edessenae" receperit. Claruerunt inter Syros: Achudemes († 575) Monophysitarum Syriae orientalis metropolita; Josephus Huzita († 580) presbyter Nestorianus ac Nisibenae scholae rector; Jacobus Edessenus († 698), qui pristinam linguae puritatem maximo cum studio restituere est conatus; ab hoc laudantur: Jesudenah (VIII. saec.), Kosrae episcopus, Honainus sive Joannes medicus († 876), Elias episcopus Nisibensis, Joannes Stylita (830), Joannes Chamisii filius (855).

Abhinc lingua sensim in pejus ruebat; saeculo VIII. et IX. lingua syriaca valde fuit deformata; inde a saeculo X. et XI. ex urbibus, saeculo XII. et XIII. etiam ex agris fuit expulsa. In hoc aevum referendi sunt Bar-Hebraeus seu Abulpharagius dictus (an. 1226—1286) et Jo. Barzugbi, monachus Nestorianus, qui primus grammaticam accuratiori methodo tradidit. Etsi prisca Syrorum lingua jam saeculo XII. exeunte ab arabica paene summota erat et sermo vulgaris esse desierat, in sacris tamen cultuque divino apud omnes Syrorum ecclesias etiam seriori tempore usurpata est, ut apud Maronitas, quorum plures a saeculo XVI. usque ad saeculum XVIII. mirifica institutione claruerunt iique: Moses Mardenus, Amira, Abrah. Ecchellensis, Assemanus uterque.

Inde ab initio saeculi XVI. studium linguae syriacae etiam in Europa tractari coeperat; primus, qui linguam hanc ab ipsis Syris Romae edoctus est et grammaticam edidit, erat Theseus Ambrosius an. 1514.

Not. a. Nestoriani ubique officia divina in lingua syriaca celebrant, epistolam et evangelium primo syriace dein vulgari sermone ad populum recitantes; ceterae Syrorum gentes, ut Maronitae, Jacobitae et Melchitae syriaco quidem sermone in sacris utuntur, ast Melchitae ritum graecum sequentes syriacae linguae arabicam cum graeca commixtam omnino substituerunt, Maronitae vero et Jacobitae praeter scripturae lectiones etiam in precibus hymnisque arabicum sermonem pro syriaco usurpant, in Breviariis vero et in Liturgia nunc adhuc utuntur syriaco.

Not. b. Nostris diebus lingua syriaca ast multo corrupta in duobus tantum vicis non longe a Damasco dissitis Mallulae et Warae in usu esse dicitur, quibus non obstantibus lingua syriaca inter linguas emortuas est referenda.

IV. De dialecti syriacae scriptura. (Tab. XII.)

Varia scripturae genera inter Semitas usitata e primo alphabeto tanquam e fonte communi profecta sunt, nam exhibent quasdam literas, quarum figurae cum antiquissimis conspirant. Sunt autem notanda sequentia scribendi genera:

1. Scriptura inscriptionis Carpentoractensis, quae lapidi incisa a Carpentoracte (St. Carpentras) in Gallia, ubi nunc in bibliotheca episcopali asservatur, nomen traxit, literas offert Palmyrenis sat antiquiores, rectius vero aramaica quam phoeniciaca nominatur.

2. Alphabetum Palmyrenum ex inscriptionibus Palmyrae erutum temporis decursu ab antiquo Aramaeorum scribendi genere deflectebat, hinc in oppositionem antiquioris scripturae Aramaeorum recentior nominanda est scriptura, e qua exorta est scriptura quadrata.

3. Antiquissimum autem inter ea scribendi genera, quae in libris syriacis inveniuntur, est Estrangelum ܐܶܣܛܪܰܢܓܶܠܳܐ dictum, quod nomen quidam a graeco στρόγγυλος derivantes *rotundum* significare ajunt; cum vero minime rotunda sit haec literarum forma, alii nomen hoc arabicae originis esse statuunt, ortum e سَطْر *scriptura* et إِنْجِيل *evangelium*, ut significet *scripturam evangelii* seu *majusculam*, qua in scribendis evangelii exemplis utebantur, oppositam minusculis et velocius scriptis literis in vulgo usitatis, quo pacto hujus scripturae typus bene στρόγγυλος *rotundus* i. e. *teres* seu *concinnus* appellatur. Haec scriptura in pervetustis codicibus conspicitur, nominatim in pluribus eorum, qui saeculo ante Christum octavo exarati sunt. Praeter hanc etiam in monumentis publicis obviam aliam vulgarem jam in usu fuisse certe anno 548., e Cod. Syriaco Vatic. XII. edocemur. Serioribus temporibus sed fere in titulis tantum Estrangela scriptura invenitur.

4. Alia scribendi ratio Estrangelae simillima sive potius Estrangela ipsa est illa, quae duplicem ductum ejusdem literae habet medio cavo relicto, qua Syri in brevi aliquo dicto aut epigrammate et in librorum titulis uti solent. Ob duplicem literarum ductum hoc alphabetum Duplicati ܟܦܺܝܠܳܐ nomine insignitur; adhibetur praecipue ornamenti causa et propterea etiam variis coloribus decoratur.

5. Medium inter scripturam antiquam et recentiorem tenet scriptura Nestoriana dicta et Nestorianis propria, qua scripti codices multi exstant. Literae solent satis minutae esse nec diversis temporibus omnino pares manserunt.

6. Usitatissima scriptura et in libris nostris typis impressis usurpata est ea, quae ܦܫܺܝܛܳܐ (Peschito) i. e. simplex aut ܣܶܪܛܳܐ i. e. linea nominatur sine dubio propter lineam

fere omnes literas infra annectentem, hoc scribendi genus nil aliud est, nisi Estrangelum obliquum et inclinatum.

7. Accedit aliud alphabetum ab *Adlero* in bibliotheca Vaticana in cod. XIX. inventum, quod Hierosolymitanum seu Adlerianum vocatur. Literarum forma rudior ad veterem quidem scribendi modum vergit, ast scripturae quadratae multo similior est quam antiquae syriacae.

8. Sequitur alphabetum Mendaeum, quo utuntur Zabii gnostici in Persia habitantes; literarum ductus sunt inhabiles, crassi, obtusa arundine scripti, fere omnes angulosi paucis exceptis, quibus tantum aliquid inest rotunditatis. Patria illius scripturae et idiomatis in Aramaea est quaerenda, qua aetate vero exstiterit certo contendi nequit.

Not. a. Plura scribendi genera, praecipue Peschito, literas amant conjunctas, ita ut plures aut utrinque aut praecedenti aut subsequenti literae annectant aliquot tamen literis conjunctionem respuentibus. Probabiliter Aramaei antiquissimi cum intervallis voces scripserunt; nam jam in inscriptione Carpentoractensi eaedem spatio inter singulas relicto distinguuntur. Syros non a dextra ad sinistram, sed a fronte paginae versus pectus scripsisse, conversa tamen charta a dextra ad sinistram legisse eruditis est exploratum; hinc signa vocalium graeca a scribente in eo, quem in scriptione graeca habent, situ exarata legenti inversa apparent.

Not. b. Cum seriori tempore lingua syriaca cederet arabicae, Syri arabice scribebant literis tamen syriacis utentes, quod scribendi genus ab auctore Carschun dicto, nomen traxit Carschunici.

V. Literatura.

Grammaticas et Lexica Aramaea (syriaca) hucusque typis edita enumerat Zenker in sua Bibl. Oriental. II. pg. 128—138. Lips. 1866. Principaliora opera sunt:

A. Grammaticae utriusque dialecti aramaeae.

J. Buxtorf Grammatic. chald. et syr. Basil. (1615) 1650.

And. Sennert Hypotyp. harm. ling. orient. chald. syr. et arab. Viteb. 1653.

J. H. Hottinger Grammat. 4 ling. hebr. chald. syr. et arab. Heidlbg. 1658.

Lud. de Dieu Grammatica ling. orientl. hebr. chald. et syriac. inter se collatarum. Frft. a. M. 1683.

Car. Schaaf Opus aramaeum comp. Grammaticam chald. syriac. etc. Lug. Bat. 1686.

J. P. Hartmann Hebr. Syr. Chald. et Sam. ling. instit. harm. Fcf. 1704.

Ign. Fessler Institut. linguar. orientl. hebr. chald. syr. et arab. 2 Tom. Vratisl. 1787. 89.

J. G. Hasse Prakt. Handb. d. Aram. od. Syr.-Chald.-Sam. Sprachen. Jena 1791.

J. Jahn aram. od. chald. und syr. Sprachlehre. Wien 1793.

J. S. Vater Handbuch der hebr. syr. chald. u. arab. Grammatik. Leipzig 1817.

W. Gesenius Ausf. grammat.-krit. Lehrgebäude der hebr. Sprache mit Vergleichung der verwandten Dialekte. Leipz. 1817. 2 Th.

And. Oberleitner Elementa aram. Vind. 1820.

B. Grammaticae chaldaicae.

Ch. Cellarii Chaldaismus s. Gram. nov. ling. chald. Ciz. 1685.

Hen. Opitii Chaldaismus targ.-talm.-rabb. Hebraismo harmon. Kil. 1696.

J. Altingi Synopsis institut. chaldaic. Halae 1768.

Dav. Michaelis Grammat. chald. Goett. 1771.

N. W. Schröder Instit. ad fund. chald. bibl. brevissime concinnata. edit. 2. Ulm. 1810.

Jul. Fürst Lehrgebäude der aram. Idiome. 1. Th. Formenlehre der chald. Grammatik. Leipz. 1835.

Georg Winer Grammat. des bibl. u. targ. Chaldaismus. Leipzig 1842.

C. Lexica chaldaica.

J. Buxtorfii Lexicon chaldaico-talmudico-rabbinicum. Basil. 1640.

H. Hottinger Etymologicum oriental. sive Lexicon harm. heptaglotton. Frcf. 1664.

Edm. Castelli Lexicon heptaglotton. Lond. 1669.

M. J. Landau Rabb. aram.deutsch. Wörterb. Prag 1819. 20. 3 Th· in 5 Bd.

H. Dessauer Gedrängtes vollst. aram. chald. deutsches Handwörterbuch. Erlang. 1838.

F. Nork Vollst. hebräisch-chaldäisches-rabb. Wörterbuch. Grimma 1842.

J. Levy Chald. Wörterbuch über die Targumim und einen grossen Theil d. rabb. Schriftthums. 2 B. Leipz. 1867—68.

Praeterea voces A. T. chaldaicas etiam continent Lexica *hebraica*; inter ea

J. Gesenii Lexicon manuale hebraicum et chaldaicum. Ed. 2. ab A. Hoffmann. Lipsiae 1847.

J. Fürst Hebräisches und chaldäisches Handwörterbuch über das A. T. 2 B. 2. Aufl. Leipzig 1861.

D. Grammaticae syriacae.

Widmanstadii Syriac. ling. prima elementa. Vienn. 1555. Ed. 2. Antw. 1572.

G. Amirae Gramm. syriaca, sive chald. Rom. 1596.

J. Michaelis Grammatica syr. Halis 1784.

J. G. Ch. Adleri Brevis ling. syr. institut. Alton. 1784.

W. Hezel Syrische Sprachlehre. Lemgo 1788.
Ol. G. Tychsen Elementale Syriacum. Rostochi 1793.
C. M. Agrelli Otiola syr. Lund. 1816.
P. Ewald Lehrbuch der syr. Sprache. Erlang. 1826.
And. Hoffmann Grammaticae Syriacae lib. III. Halae 1827.
F. Uhlemann Grammatik der Syrischen Sprache. 2. Aufl. Berlin 1857.
J. B. Wenig Schola syriaca. Oeniponte 1866.

E. Lexica syriaca.

Val. Schindler Lexicon pentaglott. Hanov. 1612. Lond. 1635. Frcf. 1695.
J. *Ferrarii* Nomenclator Syriacus. Romae 1622.
J. Buxtorf jun. Lexicon chald. et syriac. Basil. 1622.
A. Gutbirii Lexicon syriac. Hamb. 1667. (N. T.)
C. Schaaf Lexicon syr. concord. Lugd. 1708. (N. T.)
Ed. Castelli Lexicon syriac. ed. a J. D. Michaelis. Gotting. 1788. II Tom.
G. Bernstein Lexicon syriac. Chrestomatiae Kirschianae denuo editae accom. Lips. 1836. Ejusdem Lexicon syriac. Vol I. Fasc. I. Berol. 1857. fol.
A. Oberleitneri Glossarium syriaco-latinum chrestomathiae accomod. Viennae 1827.

VI. Divisio.

Cum dialecti chaldaica et syriaca in essentialibus grammaticae partibus conveniant, utraque in sequentibus coordinatim est exponenda et quidem in tribus partibus, quarum prima de utriusque dialecti elementis, de orationis partibus altera et ultima de syntaxi tractabit.

PARS PRIMA.

Elementa linguae et scripturae aramaicae.

I. CAPUT.

De lectione ac orthographia.

§. 1. De Consonantibus earumque figuris et nominibus.

Syrorum literae numero sunt XXII, quarum figurae pro loci, quem in vocibus obtinent diversitate nonnihil variant; aliae enim sunt initiales, quae soli sequenti, aliae medianae, quae utrimque, aliae finales, quae soli praecedenti, aliae denique absolutae, quae nulli annectuntur.

Nomen literarum syriacarum.	Figura lit. syriac. Initialis.	Medialis.	Finalis.	Absoluta.	Potestas.	Valor.	Lit. chaldaicae.	Nomen literarum chaldaicarum.
Olaph ܐܳܠܰܦ	ܐ	ـܐ	ـܐ	ܐ	Spiritus lenis	1	א	אָלֶף Aleph
Beth ܒܶܝܬ	ܒـ	ـܒـ	ـܒ	ܒ	b, v	2	ב	בֵּית Beth
Gomal ܓܳܡܰܠ	ܓـ	ـܓـ	ـܓ	ܓ	g	3	ג	גִּימֶל Gimel
Dolath ܕܳܠܰܬ	ܕ	ـܕ	ـܕ	ܕ	d	4	ד	דָּלֶת Daleth
He ܗܶܐ	ܗـ	ـܗـ	ـܗ	ܗ	h	5	ה	הֵא He
Vau ܘܰܘ	ܘ	ـܘ	ـܘ	ܘ	v, w	6	ו	וָאו Vau
Zain ܙܰܝܢ	ܙ	ـܙ	ـܙ	ܙ	ζ (gr.) ç (gal.)	7	ז	זַיִן Zain

Nomen literarum syriacarum.	Figura lit. syriac. Initialis.	Media-na.	Finalis.	Absoluta.	Potestas.	Valor.	Lit. chaldaicae.	Nomen literarum chaldaicarum.
Cheth ܚܝܬ	ܚ	ܚ	ܚ	ܚ	ch, hh	8	ח	חֵית Chet
Teth ܛܝܬ	ܛ	ܛ	ܛ	ܛ	tt	9	ט	טֵית Teth
Jud ܝܘܕ	ܝ	ܝ	ܝ	ܝ	j	10	י	יוֹד Jod
Coph ܟܦ	ܟ	ܟ	ܟ	ܟ	k (ch)	20	כ ך	כַּף Kaph
Lomad ܠܡܕ	ܠ	ܠ	ܠ	ܠ	l	30	ל	לָמֶד Lamed
Mim ܡܝܡ	ܡ	ܡ	ܡ	ܡ	m	40	מ ם	מֵים Mem
Nun ܢܘܢ	ܢ	ܢ	ܢ	ܢ	n	50	נ ן	נוּן Nun
Semcath ܣܡܟܬ	ܣ	ܣ	ܣ	ܣ	s	60	ס	סָמֶךְ Samech
Ee ܥܐ	ܥ	ܥ	ܥ	ܥ	Gutturalis	70	ע	עַיִן Ain
Phe ܦܐ	ܦ	ܦ	ܦ	ܦ	p (ph, f)	80	פ ף	פֵּיא Fe
Zode ܨܕܐ	ܨ	ܨ	ܨ	ܨ	z, ts	90	צ ץ	צָדִי Zade
Kuph ܩܘܦ	ܩ	ܩ	ܩ	ܩ	k	100	ק	קוֹף Koph
Risch ܪܝܫ	ܪ	ܪ	ܪ	ܪ	r	200	ר	רֵישׁ Resch
Schin ܫܝܢ	ܫ	ܫ	ܫ	ܫ	sch	300	ש	שִׁין Schin
Thau ܬܐܘ	ܬ	ܬ	ܬ	ܬ	t (th)	400	ת	תָּיו Thau.

Adnotationes.

1) Annexio singularum literarum fit addita lineola, qua nonnullae singulari forma immutantur; praeprimis in fine figuras mutant sequentes: ܟ, ܠ, ܡ, ܢ et ܥ.

2) Omnes Syrorum literae sequenti literae annectuntur praeter octo: ܐ, ܕ, ܗ, ܘ, ܙ, ܨ, ܪ et ܬ, quae cum praecedente tantum junguntur.

3) Olaph et Zain, Lomad et Ee literae finales simillimae magnitudine tantum figurae distinguuntur. Olaph cum Lo-

mad concurrens, si praecedit, inclinatur, ut: ܐܠܗܐ pro ܐܠܗܐ *Deus,* si vero sequitur, literam Lomad ad suam formam conformat, ut ܠܐ pro ܠܐ *non;* saepe Olaph Lomad finali innectitur, v. g. ܠܐ = לא *non.* Lomad in fine vocis duplicatum ita formatur, ut alterius literae pars toti priori annectatur, v. g. ܡܡܠܠ *dicens.*

4) Literis majusculis Syri non utuntur, non raro autem ad inscriptiones seu titulos librorum insigniendos scripturam Estrangelam usurpant.

§. 2. De Consonantium pronuntiatione ac divisione.

1) *Olaph* est spiritus lenis Graecorum i. e. levis aspiratio et nonnisi una cum vocali effertur. Inter duas vocales collocatum pronuntiatur sicut *j,* v. g. ܩܐܡ (kojem) *stans.*

2) *Zain* sonat *s* lenissimum linguae mucrone inter utramque dentium seriem interposito.

Cheth sicut *ch* gutture effertur, in nonnullis vero vocibus leniori modo ut *hh* pronunciabatur. Kuph lenius est quam Coph.

Ee e medio gutture pronuntiatur, quod fortiter comprimendum est trudendo ejus infernam partem contra supernam.

2) Dividuntur Consonantes A) ratione pronuntiationis in:

a) gutturales { ע, ח, ה, א, / ܥ, ܚ, ܗ, ܐ, } quibus litera ר, ܪ accedit.

b) labiales { ף, מ, ו, ב / ܦ, ܡ, ܘ, ܒ }

c) palatinas { ק, ך, י, ג / ܩ, ܟ, ܝ, ܓ }

d) dentales { ש, צ, ס, ז / ܫ, ܨ, ܣ, ܙ et

e) linguales { ת, ן, ל, ט, ד
ܬ, ܢ, ܠ, ܛ, ܕ

B) ratione firmitatis in: a) lenes seu infirmas (quiescibiles): ܘ, ܝ, ܐ; ו, י, א et b) fortes seu firmas, quae sunt ceterae omnes,

et C) ratione vocum formationis in: a) radicales et b) serviles.

Not. a. Syri pariter ac Hebraei antiquum literarum ordinem ab inventore, uti videtur, jam constitutum vetustateque sancitum retinuerunt.

Not. b. Cum Maronitae linguam arabicam literis scribunt syriacis, arabica vero lingua pluribus utatur literis quam syriaca, earum defectum e more Arabum puncto diacritico apposito supplere solent; v. g ض et ظ = ܙ̇ et ܛ̇.

§. 3. De Vocalibus.

1) Primis temporibus textus chaldaicus et syriacus erat scriptus sinc vocalibus, nam difficultas, quae e textus vocalibus destituti lectione oritur, vix sentiebatur tempore, quo lingua erat vernacula; postquam vero temporis successu usus linguae aramaicae abiit in desuetudinem, a magistris textui vocales sunt appositae. Priusquam vocalium signa in textum chaldaicum sunt illata, consonantes quiescibiles vocalium instar sunt substitutae et dictae matres lectionis, quia procreabant lectionem textus chaldaici vocalibus destituti genuinam. Literae quiescibiles autem sunt: א pro vocali *a*, י pro *e* et *î* ac ו pro *o* et *u;* quamvis a tempore introductionis punctorum ad vocales designandas lectionis matres factae sint supervacuae, tamen magnam partem sunt retentae in codicibus manuscriptis et libris typis editis, v. g. קְרִיבוּ. חָוכְמָא. Rarissime Kamez chatuph in vocibus chaldaicis occurrit.

Not. a. In inscriptionibus Carpentoractensi et Palmyrenis vocales quiescibilibus tantum literis notantur.

Not. b. In textu non punctato saepe י vel ו duplicatum poni-

tur, ut indicetur aut mobilitas hujus literae, v. g. מצוותא i. e. מְצַוְתָא, aut duplicatio ejusdem, v. g. חייבן i. e. חַיָּבִן.

2) In textu **syriaco** matres lectionis non inveniuntur, quia simplicissima vocalium significatio fuit illa antiquorum Syrorum consuetudo, puncto consonantibus superposito vocales *a, o* et *u* breves, et literis subscripto *e, i* et *u* longas indicandi, quo puncto tamen in ambiguis tantum vocibus sunt usi, v. g. ܗܿܘ (hau) *ille*, ܗܼܘ (hu) *ipse*. A quo, quando et quo loco primus illius puncti diacritici usus institutus fuerit, non constat, verosimiliter saeculo quarto in schola Edessena introductus esse videtur, cum jam Ephraemus de eo loquitur; initio parcissime, serius saepius est adhibitum.

3) Cum vero punctum diacriticum multum obscuritatis adhuc relinqueret, **Jacobus Edessenus** († 698 p. Ch.) pronuntiationis accuratioris procreandae causa puncto hoc diacritico geminando varioque modo ponendo septem vocalium signa introduxit, quorum quinque tantum fuerunt recepta. Haec perutilis Jacobi inventio non statim communem adepta est auctoritatem, nam **Theophilus Edessenus** († 792 p. Ch.) Homerum syriace vertens quinque vocales graecas figuram earum nonnihil mutando recepit; propter Syris propriam scribendi rationem literae graecae unciales *A*, *E*, *H*, *O*, *Y* in textu syriaco apparent inversae. Vocalium signa sunt ergo duplicis generis: **syriaca** (Jacobi) et **graeca** (Theophili).

Figura: Syriaca.	Figura: Graeca.	Nomen.	Sonus.
ـܲ vel ـܱ	ـܰ = ـܰ	Petocho (ܦܬܳܚܳܐ *apertio*)	= *a*
ـܶ vel ـܷ	ـܶ = ـܶ	Rebozo (ܪܒ݂ܳܨܳܐ *depressio*)	= *e*
ـܻ vel ـܺ	ـܺ = ـܺ	Chebozo (ܚܒ݂ܳܨܳܐ *adstrictio*)	= *i*
ـܵ vel ـܳ	ـܴ	Sekofo (ܙܩܳܦܳܐ *elatio*)	= *o*
ܘܼ vel ܘܿ vel ܘܽ	ܘܽ (ـܽ)	Ezozo (ܥܨܳܨܳܐ *oppressio*)	= *u*.

Quemadmodum consonantes, ita et vocales in dialecto chaldaica eaedem sunt, quibus lingua hebraica utitur, eaeque aut longae aut breves.

Vocales longae:	Vocales breves:
◌ָ = *â* Kamez	◌ַ = *ă* Pathach
י◌ֵ et ◌ֵ = *ê* Zere	◌ֶ = *ĕ* vel *ae* Segol
י◌ִ et ◌ִ = *î* Chirek magnum	◌ִ = *ĭ* Chirek parvum
וֹ et ◌ֹ = *ô* Cholem	◌ָ = *ŏ* Kamez-chatuph
וּ = *û* Schurek.	◌ֻ = *ŭ* Kibbuz.

Adnotanda.

1) Nomina vocalium a forma organorum, quibus proferuntur, repetuntur, sic v. g. ܦܬܚܐ a ܦܬܚ *aperuit*, quia vocalis *a* aperto ore profertur; ܪܒܨܐ *depressio oris*, quia *e* aliquatenus presse pronuntiatur etc. Vocales ipsae nominantur ܙܘܥܐ *motus*, quia consonantes per eas moventur, seu ܢܩܫ̈ܐ *soni*, quia per se ipsas sonant; consonanti annexae semper post eam pronuntiantur.

2) ◌ܿ et ◌ܶ e lege constante consonantibus superscribuntur, reliqua signa graeca utrumque locum occupare possunt; ceterum utraque figura tum syriaca tum graeca saepissime miscetur, ita ut una vocis syllaba hanc, altera illam habeat annexam, puncta autem syriaca nunquam situm fixum mutant.

3) Vocalis Ezozo nunquam sine matre lectionis (ܘ) scribitur exceptis ܟܠ *omnis* et ܡܛܠ *propter*. Sekofo saepe cum puncto diacritico literae ܪ coalescit, v. g. ܢܘܪܐ pro ܢܘܪܐ *ignis.*

4) Literae quiescibiles seu semivocales sunt א, י et ו; ܐ, ܝ et ܘ; quiescit autem Olaph in Petocho et Sekofo, v. g. ܐܠܗܐ *Deus*, imo et in reliquis vocalibus, ut: ܡܐܡܪ *dicere*, ܦܐܪܐ *fructus*, ܐܘܪܚܐ *via*. Vau quiescit tantum in Sekofo praeprimis in vocibus exoticis, v. g. ܗܪܘܕܣ *Herodes*, et in Ezozo, v. g. ܩܘܡ *surge*, imo in vocibus graecis in Petocho, v. g. ܐܪܟܘܣ ἀρχαῖς, et in Rebozo, ut: ܐܬܝܢܣ ’Αθήναις; Jud non-

nisi in Chebozo, v. g. ܥܰܝܢ *oculus* et in Rebozo, v. g. ܕܶܝܢ *autem*. In dialecto chaldaica א quiescit in *a-e*, י in *e-i* et ו in *o-u*.

5) Si vocalis scripta est cum litera homogenea quiescente, plene scripta nominatur, secus defective scripta. Plurimae voces graecae, quae in dialectum syriacam sunt translatae, plene scriptae apparent, v. g. ܛܰܓܡܐ τάγμα.

6) Si litera quiescibilis sequitur vocalem heterogeneam, diphtongescit; hinc sequentes diphtongi enascuntur:

a) ܘ praecedente ܵ = *au* ab initio et in medio vocis, v. g. ܡܰܘܬܐ (mauto) *mors* = chald. ָו vel ַו.

b) ܘ praecedente ܶ = *eu* vel etiam interveniente Jud = ܶܝܘ, v. g. ܩܫܶܐܘܗܝ (k'scheu) *durus ille*, ܐܶܫܬܶܝܘܗܝ (eschteu) *bibam illud* = chald ֵו et ֶו.

c) ܝ praecedente ܵ = *ai*, v. g. ܒܰܝܬܐ (baito) *domus* = chald. ַי.

d) ܝ praecedente ܳ = *oi* in medio et fine dictionis = chald. וֹי, v. g. ܩܰܕܡܳܝ (kadmoi) *primus*.

e) ܘܼ ante Jud = *ui*, v. g. ܐܰܒܽܘܗܝ (abui) *pater ejus* = chald. וּי.

§. 4. De syllabis et signis orthographicis.

1) E copulatione consonantium et vocalium enascuntur syllabae, quae sunt aut apertae, si desinunt in vocalem, aut clausae, si consonante terminantur. In media voce consonans, quae syllabam claudit, recipit in Chaldaico Schwa quiescens seu mutum, quod sine sono est, in fine vocis signum hoc consonae vacuae non inscribitur, nisi ך finali, v. g. מֶלֶךְ et literae ת, si litera vacua jam praecedit, ut: אַנְתְּ *tu*. Ceterum sermo chaldaicus omnia signa orthographica cum hebraico habet communia, de quibus confer W. Gesenii Hebräische Grammatik herg. v. Rödiger. Leipzig 1857. 18. Aufl. § 10 seq.

2) Quaelibet syllaba in linguis semiticis ab una Consonante incipit, quae si est vacua, requirit in lingua hebraea et chaldaica vocalem brevissimam i. e. **Schwa simplex** seu **mobile**, quod signum Syri, ut ajunt grammatici, in re quidem agnoscunt, cujus figura autem carent, v. g. קְטַל = ܩܛܰܠ. Sonus, quo Schwa mobile pronunciatur, fluctuat inter omnes vocalium sonos, plerumque subsequentibus vocalibus accomodatur, ita ut mox ut *a*, mox ut *o*, saepius ut *e* sonet. Similiter Schwa compositum Syri non agnoscunt.

Not. Ubi duae consonantes ab initio syllabae vacuae concurrunt, prior accipit vocalem in dialecto syriaca plerumque —ܰ, vel —ܶ, —ܳ et ܘ—ܳ, prout Hebraei et Chaldaei, qui, ubi duo Schwa ab initio syllabae concurrunt, prius resolvunt in vocalem brevem, v. g. לִקְטֹל pro לְקְטֹל, ܒܰܫܡܰܝܳܐ pro ܒܫܡܰܝܳܐ *in coelis*, imo et in media voce, v. g.: ܬܶܫܒܽܘܚܬܳܐ pro ܬܫܒܘܚܬܐ *laus*.

3) Syri geminationem literarum quidem norunt, nota tamen literarum geminandarum (Dagesch forti) carent. In sermone vulgari, non autem in elegantiori, geminatio locum habet et est aut compensativa, v. g. ܐܶܦܽܘܩ (eppuk) pro ܐܶܢܦܽܘܩ (enpuk) *exibo*, aut characteristica, ut in forma Paël et Ethpaal, v. g. ܦܰܩܶܕ (pakked) *praecepit*.

Nonnunquam literam geminandam bis scribunt, v. g. ܥܰܡܡܶܐ = עַמִּים *gentes*, praeprimis in vocibus exoticis, v. g. ܐܝܽܘܚܰܢܢܶܣ *Joannis*, aut Dagesch forte Chaldaeorum litera inserta compensant, ut: ܡܰܣܬܰܒ = מְסַּב.

4) Cum vocalium signis cohaerent reliquae **notae orthographicae**, quae partim illis sunt antiquiores; sunt autem:

a) Puncta **Rucoch** (ܪܽܘܟܳܟ *emollitio*) et **Kuschoi** (ܩܽܘܫܳܝܳܐ *induratio*), quae literis aspiratis ܬ, ܦ, ܟ, ܕ, ܓ, ܒ in codicibus manuscriptis plerumque rubro colore sunt apposita. Punctum infra illas literas positum (Rucoch) eas lenius sive cum aspiratione, super easdem positum (Kuschoi) eas durius et sine aspiratione legendas esse indicat. Hinc Ku-

schoi correspondet Dagesch leni Hebraeorum et Chaldaeorum imposito iisdem literis aspiratis: תּ, פּ, כּ, דּ, גּ, בּ, quo munitae tenues evadunt, v. g. ܟܬܒܟ Ketoboch) *liber tuus.* Quando fieri debeat aspiratio, quando non, ex analogia dialecti chaldaicae facile explicatur.

Not. In multis illis vocibus e graeca aliisque linguis receptis literae aspiratae eodem modo pronuntiari solent, quo in illa lingua, a qua sunt desumtae, v. g.: ܟܠܐܡܘܣ χλαμύς (chlamys).

b) Ribui (ܪܒܘܝ a ܪܒܘ *myrias, numerus ingens* seu *pluralitas*) nominamus duo puncta horizontalia super vocem posita, quae pluralem nominum et verborum in textu vocalibus destituto a singulari distinguunt, quod signum adhuc in textu punctato usitatum est, v. g. ܡܠܟ̈ܐ = ܡܰܠܟ̈ܶܐ *reges* in oppositionem ܡܠܟܐ = ܡܰܠܟܳܐ *rex.* Ubi e literis ipsis aut terminatione pluralis agnoscitur, hoc signum non adpingitur; nomina autem collective posita, quae aliquis facile vocalibus deficientibus pro singulari habuerit, his punctis notantur, v. g. ܥܢܐ *ovis,* ܥܢ̈ܐ *grex ovium.*

Not. a. Si voci tali inest litera ܪ, punctum hujus cum uno e duobus Ribui punctis coalescit, v. g. ܪ̈ܓܠܐ *pedes*; contrahitur signum hoc etiam cum Petocho punctis expresso, v. g. ܫ̈ܶܬܶܐܣܰܘܗ̱ܝ *fundamenta ejus.*

Not. b. Quoties numeralia cum suffixis junguntur, hoc signo induuntur, v. g. ܬܠܳܬ̈ܰܝܟܽܘܢ *vos tres,* similiter et particulae multae, quae pluralia recipiunt suffixa, ut: ܚܕܳܪ̈ܰܝܟ *circa te.*

c) α) Marhetono ܡܰܪܗܛܳܢܳܐ *(currere faciens* a ܪܗܶܛ *currere)* est linea superna literam schevandam ante literam vacuam indicans, v. g. ܡܰܠܟܬܳܐ (malkto) *regina,* literam ergo hoc signo munitam cursu quodam et velociter legendam esse docet. Marhetono respondet omnino τῷ Schwa Hebraeorum eo tamen discrimine, ut in certis tantum exemplis usurpetur.

β) Mehagjono ܡܗܰܓܝܳܢܳܐ *(coagmentator* a ܗܓܳܐ *coagmentavit, connexit)* est linea inferna literam vacuam cum vocali plerumque *e,* rarius *a* efferendam esse docens, ut: ܕܶܚܶܠܬܳܐ (dechel-

to) *timor*; conjunguntur ergo hoc signo literae, quae ad alias syllabas pertinent, in unam novam et peculiarem.

Not. Utrumque signum nobis superfluum et propterea in libris raro adhibitum ad mensuram poëmatum firmandam inventum esse, dein vero ex poësi in orationem solutam manasse videtur.

d) Lineola seu virga occultans est linea transversa infra literam posita, quae indicat, hanc literam non esse pronuntiandam, ut ܐܢܐ (no) *ego*, ܒܪܬ (bat) *filia*; eas enim literas, quae scribendo exprimuntur, in pronuntiatione autem prorsus negliguntur, occultari grammatici dicunt.

Not. Linea occultans distinguenda est a signo Mehagjono, cum utriusque lineae vis prorsus sit diversa et linea occultans in certis tantum vocibus adhibeatur.

Occultantur autem literae ܐ et ܗ, et quidem:

α) ܐ initiale in multis vocibus, v. g. ܐܚܝܢ *cognatus*, ܐܚܪܢ *alius*, ܐܢܫ *homo* etc. earumque derivatis, ut: ܐܚܪܝܐ *ultimus*; in pronomine ܐܢܐ *ego*, quoties verbi substantivi loco ponitur, dein in nominibus graecis, quae assumunt ab initio Olaph, quod, quamvis linea occultans non subjiciatur, occultatur, cum vocalem non accipiat, ut: ܐܣܛܘܟܣܐ (stukso) στοιχεῖα.

β) ܗ in pronominibus ܗܘ et ܗܝ aut pro verbo substantivo aut pleonastice positis, quae vocalem suam ad praecedentem vocem vocali in fine destitutam remittunt, v. g. ܠܝܬ ܗܘ (laitu) *non est*; nonnunquam et vocalis pronominis in fine vocis praecedentis ponitur, ut: ܒܣܪܝ ܗܘ (besr'ju) *caro mea est.*

Si vero vox praecedens vocali in fine est instructa, literae ܘ et ܝ pronominum vocali sua abjecta cum vocali praecedentis syllabae dipthongescunt, v. g. ܩܫܐ ܗܘ (k'scheu) *durum est*, ܗܕܐ ܗܝ (hodoi) *haec est*, ita tamen, ut Sekofo finale praecedentis vocis ante ܗܘ in Petocho mutetur, v. g. ܐܢܐ ܗܘ (enau) *ego sum* pro ܐܢܐ ܗܘ, similiter ܡܫܝܚܐ ܗܘ pro ܡܫܝܚܐ ܗܘ; hinc saepe voces tales prorsus in unam conjunguntur, ut: ܗܢܘ (honau) *hic est* pro ܗܢܐ ܗܘ, quod et obtinet apud Chaldaeos, ut: מַנּוּ pro מַן הוּא *quis est?* Occultatur porro *He* in pronomine ejus-

dem personae masculin. tum nominis, tum verbi suffixo, v. g. ܐܒܘܗܝ (abui) *pater ejus*, ܩܪܝܗܝ (kroi) *vocavit illum*; in verbo auxiliari ܗܘܐ *fuit*, quando cum altero verbo est conjunctum, v. g. ܩܛܠ ܗܘܐ (kotel vo) *occidebat* et in verbo ܝܗܒ (jab) *dedit*, denique in nominibus propriis aliunde receptis *He* pro spiritu aspero positum occultatur, v. g. ܪܗܘܡܝ Ῥώμη, ܝܗܘܕܝܐ *Judaei*.

γ) Occultantur et reliquae literae, quae bis scribuntur ad derivationem orthographicam indicandam et quidem in nominibus mediae radicalis geminatae prior illarum occultatur, ut: ܡܡܠܠܐ (mamlo) *loquela*, ܓܠܠܐ *undae*, ܝܡܡܐ *maria*, ܡܢܢܐ (mano) *manna* et aliis; denique

δ) quae in Hebraico assimilationem subeunt literae, easdem in syriaco saepe occultatas invenimus, et quidem:

1) *Lomad* verbi ܐܙܠ *abiit*, quando vocalem suam in radicalem praecedentem vacuam remittit, v. g.: ܐܙܠܬ pro ܐܙܠܬ. Si vero significat *prodesse* occultationem non admittit.

2) Litera *Nun* in pronom. 2. pers. ܐܢܬ, ܐܢܬܝ *tu*, ܐܢܬܘܢ, ܐܢܬܝܢ *vos* et in multis aliis nominibus, v. g. ܡܕܝܢܬܐ *urbs*, ܐܢܬܬܐ *mulier*, ܣܦܝܢܬܐ *navis*, ܫܢܬܐ *annus* etc.

3) *Risch* in voce ܒܪܬ *filia* et in imperativo ܪܗܛ pro ܪܗܛ *curre*.

4) Litera *Chet* in pronom. ܚܢܢ *nos*, si praesenti formando adhibetur, v. g. ܩܪܝܢܢ ܚܢܢ (korennan) *nos vocamus*.

e. Linea diacritica est linea superna et transversa, quae

α) tanquam compendium scriptionis usurpatur, ut ܘܫ pro ܘܫܪܟܐ *et cetera*, ܩ pro ܩܕܝܫܐ *sancti*, et literis numeros significantibus imponitur, ut: ܫܢܬ ܐܦܣܛ *anno* 1869.

β) Haec linea sub ܠ ante ܗ duriorem eam literam mollius et cum eadem lenitate uti Olaph efferendam indicat, ut ܐܬܗܕ (ehad) *recordatus est*.

γ) Denique mediae radicali subjecta verborum imperativum passivum ab infinitivo et praeterito discernit, v. g. ܐܬܩܛܠ (etkatl) *interficiaris*.

§. 5. De Numerorum signis.

1. Numeros Syri raro numeralibus, sed plerumque literis indicare solent linea diacritica munitis. Primis alphabeti literis inde ab ܐ usque ad ܛ *unitates,* novem dein sequentibus a ܝ usque ad ܨ *decades* et reliquis *centurias* notant, ceteros numeros harum additione supplent, v. g. ܬܡܕ = 444.

Ad numerum 500 et ultra notandum Syri adhibent literas puncto munitas easdem: ܢ̇ = 500, ܣ̇ = 600, ܥ̇ = 700, ܦ̇ = 800 et ܨ̇ = 900. *Millia* vero exprimunt per lineolam a sinistra dextram versus obliquam et subjectam, quae quamcunque literam ornat, ad millenariam profert potentiam, v. g. ܐ, = 1000, ܕ, = 4000, ܛ, = 9000.

Eadem lineola horizontalis inferna *myriades* exprimit i. e. quemvis numerum literâ significatum cum decies mille multiplicandum innuens, v. g. ܐ̱ = 10·000, ܒ̱ = 20·000, ܩ̱ = 1·000·000.

Numeros *fractos* ita scribunt, ut literae numerali imponant lineolam obliquam a sinistra ad dextram ductam, v. g.: ܒ = 1/2, ܓ = 1/3.

2) Antiqui Aramaei Phoenicum instar ad numeros significandos Palmyrenis inscriptionibus testantibus etiam signa adhibuerunt peculiaria, quae sunt:

I = 1; II = 2; III = 3; IIII = 4;
y = 5; ⊃ = 10; 3 = 20

reliquos numeros his signis conjunctis exprimunt, ut: Iy = 6; I⊃ = 11; II⊃ = 22 etc. ⊃I = 100; ⊃y = 500; ⊃⊃I = 1000.

3) In Masora literae chaldaicae similiter ad numeros significandos adhibentur, et quidem א usque ט *unitates,* י usque צ *decades,* ק usque ת 100 — 400 designant; reliqui *centenarii* aut per finales, ut: ך = 500, ם = 600, ן = 700, ף = 800, ץ = 900 aut per compositas literas תק, תר, תש, תת, תתק

exprimuntur; *millia* eadem ratione, qua Syri componunt Chaldaei, hinc: א"ך = 1500.

§. 6. De Tono.

1) Tonus in dialecto chaldaica secundum analogiam linguae hebraicae residet in ultima syllaba; in penultima tantum figunt tonum: a) in formis segolatis, ut: מֶ֫לֶךְ, טְ֫עֵם, עֵ֫יִן, אֲמֶ֫רֶת etc. b) in terminatione pluralis (et dualis) in יִן; c) in formis verbalibus in תָ (תָא, תָה) et נָא desinentibus, ut: קְטַ֫לְנָא קְטַ֫לְתָּא, in 3. pers. plur. praet. uti: קְטַ֫לוּ et in personis imperativi in וּ et ִי, v. g. קְטֻ֫לוּ et קְטֻ֫לִי, d) denique in suffixis ַ֫נִי, ָ֫הָא, ָ֫נָא, וֹ֫הִי, כִ֫י et הִ֫י, v. g. מִינּוֹ֫הִי, בָּרְכָ֫הִי.

2) Syri e contrario tonum figunt in penultima, v. g. ܡܰܠܟܳܐ (málco); ultima autem syllaba acuitur in vocibus, quae desinunt in consonantem vacuam (non quiescentem), v. g. ܡܰܠܟܰܝ (malkaí); praecipue terminationes ܝܢ̈, ܘܢ, ܶܝܢ, ܘܬ et ܘܬܐ vel apocopata in ܘ et ܝ (abjecto ܬ finali) desinentia tonum sibi vindicant, v. g. ܡܰܠܟܺܝܢ (malkín), ܡܰܠܟܽܘܬ (malkút) aut ܡܰܠܟܽܘ (malkú) *regnum*.

Not. In vocibus exoticis, praecipue graecis, si ultima aut penultima tonum habebat, apud Syros in eadem syllaba remanet, v. g.: ܒܰܣܺܝܠܺܝܳܘܣ βασιλεῖος (basilíos); si vero Graeci antepenultimam acuebant, Syri penultimae dare solebant tonum, v. g. ܐܶܘܰܢܓܶܠܺܝܳܘܢ εὐαγγέλιον (evangelíon).

§. 7. De distinctionis signis.

Magna est apud Syros in distinctionis signis varietas; sunt autem quatuor primaria:

a) (:) nostro commati simillimum in protasis membris sejungendis adhibetur.

b) (.) claudit protasin et etiam vim interrogationis signi habet.

c) (.) sejungit membra apodosis et longiorem interrogationem claudit.

d) (·) claudit periodum.

Maximum interpunctionis signum est (⁛) aut (: :). Inveniuntur etiam ÷ (obelus), ⁜ (asteriscus), ÷ (lemniscus) et ⨪ (hypolemniscus).

II. CAPUT.

De Consonantium et Vocalium permutationibus.

§. 8. De Consonantium mutationibus.

Omnes mutationes, quibus consonantes subjiciuntur, ad supremam **euphoniae** legem reducuntur, hinc consonantes transponuntur, assimilantur, abjiciuntur etc. ad gratam pronuntiationem seu euphoniam procreandam. Sunt autem sequentes mutationes notandae:

A. Permutatio consonantium.

In omnibus linguis semiticis consonantes sono seu organo similes et cognatae permutantur, v. g. pro Hebraeo צוּר *petra* dicitur טוּר et ܛܘܼܪܐ; hinc צ ܨ saepe mutatur in ט ܛ, ז ܙ in ד ܕ et שׁ ܫ in ת ܬ, v. g. pro שֶׁלֶג heb. dicitur תְּלַג ܬܰܠܓܳܐ *nix*; א permutatur cum י, v. g. מֵיבַד pro מֵאבַד, quae permutatio praecipue Lexica respicit.

B. Transpositio consonantium.

Transponuntur consonantes (*Metathesis*), si altera propter debilitatem (liquiditatem) locum suum obtinere nequit, v. g. תְּרַע pro תְּעַר, קְרַץ pro קְצַר; ܢܘܼܗܪ pro ܗܘܼܢܪ; frequentissima est literae ת ܬ praeformativae syllabae passivae אִת ܐܶܬ transpositio cum sibilantibus שׁ, צ, ס, ז et ܫ, ܨ, ܣ, ܙ, v. g. אִשְׁתַּמַע, ܐܶܫܬܡܰܥ, translocatione autem facta ת, ܬ post צ, ܨ transit in ט ܛ, post ז ܙ in ד ܕ. (cf. §. 23. 1, c.)

C. Abjectio consonantium.

Consonantes quaedam in scribendo excidunt, quin suppleantur, praeprimis quiescibiles et liquidae, quae consonantium abjectio ab initio vocis literis vacuis plerumque accidit (*Aphaeresis*), similiter in media voce, si alia praecedit vacua (*Syncope, Elisis*) et rarius in fine vocis (*Apocope*).

1. Abjiciuntur ab initio vocis:

a) א ܐ, v. g. חַד, ܚܰܕ pro אֲחַד, ܐܚܰܕ, נָשׁ, ܢܳܫ pro אֱנָשׁ, ܐܢܳܫ.

b) ܝ י et ܢ ܢ, uti in imperativo, v. g. דַע pro יְדַע, סַק pro נְסַק, ܗܰܒ pro ܝܗܰܒ, ܦܽܘܩ pro ܢܦܽܘܩ.

2) Abjiciuntur in media voce eaedem literae et similes vocali destitutae; litera praecedens, si est vacua, accipit vocalem literae elisae, v. g. אֵכַל ܐܶܟܘܠ pro אֶאֱכֹל et ܐܶܐܟܘܠ, אִתַּגַּר pro אִתְאַגַּר, ܢܶܕܰܥ pro ܢܶܐܕܰܥ, similiter ה in מַנּוּ pro מַנְהוּ; porro liquidae Lomad, Mim, Nun et Risch, v. g. ܓܽܦܬܳܐ pro ܓܽܦܢܬܳܐ *vitis*, ܚܰܨܳܐ pro ܚܰܪܨܳܐ *lumbus*, אֶלָּא pro אִן לָא, אִלּוּ pro אִן לוּ, ܡܰܕܢܚܳܐ (ex ܡܰܕܢܚ ܫܡܫܳܐ); nonnunquam et Thau, v. g. שַׁבָּא pro שַׁבְּתָא, ܫܰܬܳܐ pro ܫܰܢܬܳܐ; rarius ע, uti עֲטַלֵּף pro עֲטַל עֵף.

3. In fine abjiciuntur:

Thau femininorum, v. g. מַלְכוּ ܡܰܠܟܘ pro מַלְכוּת ܡܰܠܟܘܬ; in Targumim בֵּי (ܒܶܝ) pro בֵּית (ܒܰܝܬܳܐ); ן in יְמַטוּ pro יְמַטוּן, כּוּ pro כּוּן, אֵי pro אֵין; ם in קָאֵי pro קָאֵם, תֵּיקוּ pro תֵּיקוּם, nonnunquam ע et ה, v. g. שַׁב pro שְׁבַע; ב in תּוּ pro תּוּב; ר in אֲמַר, v. g. אֵימָא pro אֵימַר, ף in יוֹסֵי pro יוֹסֵף etc.

D. Adjectio consonantium.

Fieri solet, ut euphoniae et facilitatis causa in vocibus formandis consonantes ab initio et in fine apponantur aut mediae voci inserantur; praeprimis Olaph cum reliquis quiescibilibus ac He et Nun rei huic inserviunt.

1) Additio ab initio vocis literae Olaph (*Prosthesis*) fieri solet: a) in illis vocabulis, quae a duabus consonantibus in-

cipiunt, v. g. אַטְרָף = טְרָף, אַחְמַר pro חֲמַר, שְׁתָא et אִשְׁתִּי, ܐܶܬܡܳܠ pro ܬܡܳܠ, ܐܶܡܚܰܣ pro ܡܚܰܣ; b) praeprimis in vocibus exoticis, quodsi sibilans cum quadam alia consonante conjunctim primam syllabam constituat, v. g. אַכְסָן ܐܟܣܢܳܝܳܐ = ξένος, אַקְסֵיל = ξυλόν, ܐܶܣܦܘܓܓܳܐ σπόγγια etc. Occurrunt tamen et exempla, in quibus Olaph prostheticum non additur, v. g. סַפּוּקְלַטוֹר *speculator,* ܣܛܶܦܰܢܳܘܣ Στέφανος; c) imo et aliis vocibus, uti: אֲדוֹרָה δῶρα, אִלְפָּס λοπάς, ܐܺܝܕܳܐ *manus,* ܐܺܝܩܺܐ = εἰκῇ, אִיטַלְיָא ܐܺܝܛܰܠܺܝܰܐ 'Ιταλία.

Not. Rarius ח et ע prosthetice accedunt, v. g. חֲלַטְתָא — ܚܰܠܛܳܐ, עֲרַק pro רַק.

2) Literarum in media voce insertio haud raro accidit (*Epenthesis*), praeprimis litera Nun in compensationem signi Dagesch fortis inseritur, v. g. יִנְדַּע pro יִדַּע, saepius in suffixis, v. g. אַנְתְּ, אַנְתּוּן et in vocibus graecis, v. g. אַנְפִּילוֹן = πυλών. — In dialecto syriaca tale Nun epentheticum occultatur, v. g. ܐܢܬ, ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܬܐ, ܣܘܢܗܕܘܣ σύνοδος; similiter in vocabulis graecis post literam ρ pro spiritu aspero litera He inseritur, v. g. פַּרְהֶסְיָא παῤῥησία, סַנְהֶדְרִין συνέδριον, ܪܗܘܡܝ = 'Ρώμη, ܪܗܘܕܘܣ = 'Ρόδος; imo post ܢ, v. g. ܐܶܘܰܢܓܶܠܝܳܘܢ εὐαγγέλιον et ad αι exprimendum, e. g. ܬܰܕܝܰܐܘܣ Θαδδαῖος; nonnunquam et liquidae ל et ר inseruntur, ut: כֻּרְסְאָ pro כֻּסְּאָ = ܟܘܪܣܝܳܐ *thronus,* nec non ܝ post praeformativa futuri, ut ܬܺܐܚܶܐ *vives* a ܚܝܳܐ.

3. Tandem et in fine vocum literae adjunguntur (*Paragoge*), praeprimis litera Nun in 1. et 3. persona praeteriti, v. g. קְטַלוּן = ܩܛܰܠܘܢ, ܩܰܛܠܶܝܢ, קְטַלְנָן = ܩܛܰܠܢܢ imo et futuri, quando ultima syllaba desinit in vocalem, v. g. תִּקְטְלִין = ܬܶܩܛܠܺܝܢ pro תִּקְטְלִי; rarius tale Nun apparet in imperativo, v. g. ܚܙܰܘܢ = חֲמוֹן *videte,* קְרוֹן *clamate.* Raro aliis in vocibus Nun paragogicum additur, ut: חֶלְבּוֹן *Aleppo,* פַּרְעוֹן = ܦܶܪܥܘܢ pro heb. פַּרְעֹה; ܫܠܶܝܡܘܢ = heb. שְׁלֹמֹה. Similiter litera Jud paragogice accedit ad 2. et 3. pers. fem. futuri, uti: ܬܶܩܛܠܺܝܢ

E. De literis gutturalibus.

1) Literae gutturales א, ה, ח, ע = ܐ, ܗ, ܚ, ܥ, quibus et litera ר, ܪ adnumeratur, amant vocalem *a*, cum harum pronuntiatio e gutture jam naturâ suâ effert hanc vocalem; proclivitas illarum literarum ad vocalem *a* imprimis in fine vocum cernitur, v. g. אֲמַר, שְׁמַע, ܫܡܰܥ, ܐܡܰܪ etc.

2) Praeterea in dialecto chaldaica his literis eaedem regulae sunt applicandae, quae valent in lingua hebraea, uti: compensatio signi Dagesch fortis, quod gutturalia non ferunt, prolongatione vocalis praecedentis, v. g. בָּרֵךְ; usus Pathach furtivi, v. g. שְׁבִיחַ, רוּחַ, et Schwa compositi, v. g. יַעֲבֵד, אֱזִל.[1])

§. 9. De literarum infirmarum mutationibus.

Literae א, ו, י, ܐ, ܘ, ܝ uti apud Hebraeos et Arabes, ita etiam apud Aramaeos consonarum et vocalium vices gerunt, hinc jure semivocales appellantur. Ubi talis litera consonans est, mobilis, ubi vero vocalis vicem gerit, quiescens seu quiescibilis nominatur; quia dein literae hae non semper figuram suam retinent sed variis mutationibus sunt obnoxiae, in oppositionem consonarum firmarum eis nomen infirmarum est impositum. Nonnunquam enim literae hae praecedentis vocalis sonum induunt et quasi vocalescunt seu quiescunt, aut a vocali proxime praecedente vel a consonante conjuncta influxum patiuntur, ita ut in aliam literam infirmam vocali praecedenti homogeneam aut consonanti annexae respondentem convertantur, aut plane abjiciantur; hinc regulae, quibus omnes literarum infirmarum proprietates innituntur, triplicis sunt generis: A. Quietis, B. Conversionis et C. Abjectionis.

---

1) Cf. W. Gesenius, Hebräische Grammatik. l. c. §. 22.

§. 10. De regulis Quietis literarum infirmarum.

I. **Regula Quietis:** Literae infirmae ad quietem rediguntur, si vocalis, in qua possunt quiescere, aut jam praecedit, aut e litera infirma in proxime praecedentem literam vacuam est praemissa, v. g. in יֵאכֻל = ܢܐܟܘܠ (litera א quiescit in Zere et ܘ in Rebozo); similiter ܡܐܟܠ = מֵיכַל vel מֵאכַל, אֲקִים pro אַקְיִם, ܐܩܝܡ pro ܐܩܝܡ, ܡܘܬܒܐ pro ܡܘܬܒܐ.

Not. a. In quibusnam vocalibus literae infirmae quiescere possint, supra §. 3. Adnot. 4. jam dictum est.

Not. b. In dialecto syriaca Jud ab initio vocis positum quiescit in sua vocali homogenea, v. g. ܝܠܕ (iled non jiled). Syri et Olaph, quod ex analogia proprie esset vacuum, ab initio vocum quiescere jubent atque vocalis tantum sono efferunt, quin et hujus vocalis signum appingunt, v. g. ܐܡܪ (emar) pro chald. אֲמַר, ܐܠܗܐ (aloho) pro אֱלָהּ.

II. **Regula Quietis.** Si praecedit vocalis heterogenea literam quamdam infirmam, ista vocalis assimilatur subsequenti literae infirmae, ut haec in vocali assimilata quiescat; hinc dicitur אוֹסִיפַת pro אֲוסִיפַת. In dialecto autem syriaca in tali casu vocalis non assimilatur; dicitur enim ܐܘܣܦ non ܐܘܣܦ *auxit.*

Not. a. A quiete literarum infirmarum distingui debet earum otium; otiantur seu plane non pronunciantur literae infirmae, si post literam vacuam aut aliam quiescentem efferri nequeunt orthographiae autem et etymologiae gratia scribuntur; hoc otium rarissime in dialecto chaldaica, saepius in syriaca occurrit. Otiatur autem

a) Olaph in pronominibus ܐܢܘܢ et ܐܢܬܘܢ participio praesentis formandi causa additis, v. g. ܩܳܛܠܺܝܢ ܐܢܬܘܢ (kotlitun) ultimo vocis praecedentis Nun non audito; similiter in ܡܐܐ (mo) *centum*, ܣܓܝܐܐ *multus*, אַמְטִיאוּ *obtulerunt.*

b) Vau in terminatione verborum vocali nulla praecedente, ut ܩܛܠܘ (k'tal), quod Vau saepe abjicitur = ܩܛܠ; dein in nonnullis nominibus post aliud Vau quiescens, v. g. ܫܘܘܕܝܐ (schudojo) *promissio.* [1])

[1]) Juxta alios grammaticos Vau hoc occultatur.

c) Jud quoque otiatur in terminationibus verborum, ut ܩܛܠܬܝ (k'talt) *interfecisti* fem., ܩܛܘܠܝ (k'tul), in pronomine ܐܢܬܝ (at) *tu* et in suffixis ܝ, ܟܝ, ܢܝ, ܬܝ, ܘܗܝ, ܝܗܝ, v. g. ܡܠܟܘܗܝ (malkau) *reges ejus*, ܡܠܟܝ (malk) *rex meus*; denique in nonnullis substantivis et adverbiis, v. g. ܐܡܬܝ (emath) *quando*.

Not. b. A quiete et otio iterum distinguenda est occultatio literarum, de qua vide §. 4. 4. d.

§. 11. De regulis Conversionis literarum infirmarum.

Litera infirma nonnunquam mutatur seu convertitur in *aliam* literam infirmam et quidem: 1) aut ob vocalem, 2) aut ob consonantem annexam; statuuntur ideo duae Conversionis regulae. Si convertitur litera infirma in aliam infirmam ob vocalem annexam, dicitur applicata prima conversionis regula; si conversio dependet a consonante, statuitur secunda conversionis regula.

I. Regula Conversionis. Si litera infirma non est homogenea vocali, quae aut jam fuit in litera proxime praecedente, aut ex ipsa litera infirma est praemissa in literam proxime praecedentem vacuam ideoque quiescere nequit, aut diphthongum facere non amat: a) litera infirma non raro abit in aliam literam infirmam isti vocali homogeneam, v. g. Aleph, quamvis nonnunquam immutatum manet et quiescit, tamen saepe convertitur in Je, quoties praecedunt vocales *e* vel *i*, ut: גְּלִית pro גְּלָאת, תֵּיקְרֵי pro תֵּיקְרָא, ܠܐܒ pro ܠܐܒ, ܣܝܡ pro ܣܐܡ.

b) Literae infirmae praecedentibus heterogeneis vocalibus abeunt in aliam literam infirmam, quae quidem non omnino est homogenea praecedenti vocali, huic autem proprior ac cognatior est, quam litera infirma originaria; sic in utraque dialecto Vau mutatur in nonnullis casibus in literam Je, quia haec proprius accedit ad vocalem *a* praecedentem, quam

litera Je, v. g. תִּיבְין *revertentur* dicitur pro תְּתוּבִין; ܐܬܩܝܡ *stabilitus est* pro ܐܬܩܘܡ.

II. Regula Conversionis. Si in Chaldaico litera infirma aliam literam infirmam proxime praecedentem sequitur, illa in hanc infirmam mutatur, quo facto geminatio per signum Dagesch locum habet, v. g. נְבִיֵּי pro נְבִיאֵי.

§. 12. De regulis Abjectionis literarum infirmarum.

I. Regula Abjectionis. Abjiciuntur literae infirmae radicales in media voce ob proxime subsequentes literas formativas: Je et Vau, v. g. תִּגְלִין = ܬܓܠܝܢ *revelabis* (femin.), יִגְלוֹן = ܢܓܠܘܢ *revelabunt*; ob Nun epentheticum et ante suffixa, v. g.: חַוֵּנִי, אַחְזִנּוּן, ܚܘܢ *ostende nobis* (pro ܚܘܝܢ), ܐܚܝܢܝ *vivifica me* (pro ܐܚܝܐܢܝ).

II. Regula Abjectionis. Litera infirma per regulam conversionis in aliam infirmam mutata aut per regulam quietis in quietem redacta excidit plerumque, si est litera Aleph, v. g. יַלֵּף = ܢܠܦ *docebit* pro יְאַלֵּף et ܢܐܠܦ, גְּלָת = ܓܠܬ a גְּלָא = ܓܠܐ *revelavit,* raro vero, si est Je vel Vau et quidem non solum in syllaba clausa, sed et in syllaba aperta eo tantum discrimine, quod in dialecto chaldaica in syllaba clausa adsit vocalis brevis, longa autem in syllaba aperta, quae regula rursus exceptionibus locum dat, v. g. קָם pro קוּם, e quo per 1. reg. conv. fit קָאֵם vel קָיֵם, similiter ܩܡ pro ܩܘܡ = ܩܐܡ seu ܩܝܡ et ejecto Olaph = ܩܡ, קָמוֹ = ܩܡܘ.

Not. a. Quamvis literarum infirmarum proprietates triplici regularum nunc enumeratarum classi innitantur, tamen istae regulae non semper in lingua aramaea sunt applicatae.

Not. b. In dialecto syriaca Olaph ex Vau ortum et ejectum requirit vocalem Sekofo pro Petocho, nam Sekofo respondet vocali chaldaicae ָ, hinc קָם = ܩܡ.

§. 13. De Concentratione.

1. Litera in eadem syllaba bis occurrens semel tantum scribi solet imposito huic literae in dialecto chaldaica signo geminationis seu Dagesch forti, i. e. literae hae concentrantur, quae concentratio semper fit, nisi adsint obstacula hanc prohibentia eaque: a) duplicatio literae hujus ante concentrationem instituendam, v. g. דְקַק et b) prolongatio vocalis (immutabilis) inter duas vocis literas easdem, quae essent concentrandae, ut: חֲבִיב dilectus. Si concentratio instituitur, vocalis prioris e concentrandis literis removetur et quidem aut abjicitur, quando consonans proxime praecedens est mota, aut in consonantem proxime praecedentem remittitur, si haec est vacua, v. g.: גִּנָּא pro גִּנְנָא *hortus*, בְּזַּתָא pro בְּזַזְתָּא *praedatus es*. Quomodo Syri signum hoc suppleant, supra §. 4. 3 dictum est.

Not. a. Concentratio haec in lingua aramaea non ubique est applicata, ubi ex analogia aliorum locorum supponitur, v. g. in אִתְחַבַּן; imo occurrunt voces chaldaicae, in quibus ad analogiam dialecti syriacae facta concentratione signum geminationis omittitur, v. g. דְּקָנָא = ܕܩܢܐ pro דִּקְקְנָא.

Not. b. In dialecto chaldaica signum Dagesch non solum literae concentrandae, sed et in ejus locum literae praecedenti imponitur, si ab initio praeformativa litera accedat, v. g. אַדַּק pro אַדְקֵק = ܐܕܩ.

Not. c. Quamvis in Syriaco non adsit geminationis signum, tamen ex aliis indiciis, sive e consonantibus, sive e vocalibus concentratio facta cognoscitur et formae distinguuntur, v. g.: ܩܛܠ = קַטֵּל.

2. Concentratio non solum locum habet, si eaedem literae penes se occurrunt, sed etiam, si alia litera sive praecedat sive subsequatur, et quidem litera praecedens plerumque Nun, Je et Olaph mutatur in eandem, quae subsequitur literam, i. e. ei *assimilatur*, v. g. אַפֵּק pro אַנְפֵּק = ܐܦܩ, מַלַּךְ pro מֵילַךְ vel subsequens praecedenti assimilatur, v. g. אִתְּכֵל pro אִתְאֲכֵל; ܐܬܬܣܝܡ pro ܐܬܐܣܝܡ.

§. 14. De Vocalium mutationibus.

1. Vocales sunt aut invariabiles seu impurae, aut variabiles seu purae. Vocales impurae, quae abjici aut permutari nequeunt, sed manent, sunt vocales longae, quae cum litera infirma homogenea sunt nexae et in dialecto syriaca vocales illae, post quas ex analogia dialecti chaldaicae Dagesch forte poni debuisset, v. g. ܩܰܕܺܝܫ = קַדִּישׁ *sanctus.* Syllabae apertae (simplices seu purae) longa vocali uti solent, clausae (compositae seu mixtae) vocalem brevem amant; nihilominus et his vocales longae tribuuntur. Ceterum in Targumico - chaldaico sermone vocalium systema valde est irregulare.

Not. Matres lectionis bene sunt distinguendae a literis quiescentibus, hae enim vocales proxime praecedentes prolongant seu protrahunt ideoque literae quiescentes vel literae protractionis appellantur; matres vero lectionis si quando occurrunt, vocalibus prolongandis non inserviunt, sed pleonastice adsunt, libenter enim sunt retentae, postquam vocalium signa jam in textum sunt illata.

2. Vocales variabiles seu purae variis obnoxiae sunt mutationibus et proprietatibus, ad quas referuntur earum permutatio, transpositio, abjectio et assumptio.

a) Permutantur vocales longae in breves, si syllaba clausa tonum amittit, v. g. כָּלְהֵין a כֹּל, breves in longas abeunt tum in pausa, v. g. אֱמָר pro אֱמַר, tum ante gutturales dagessandas, v. g. מְבָרֵךְ pro מְבַרֵךְ. Syri libenter vocalem *a* permutant cum *o*, v. g. ܓܠܳܐ = גְּלָה, ܐܳܪܳܡ = אֲרָם, et *e* cum *i*, ut: ܬܶܐܡܰܪ pro ܢܺܐܡܰܪ.

b) Vocales etiam ex uno loco in alium in vocibus aramaeis translocantur; sic vocalis e vocis syllaba subsequente praemittitur in literam proxime praecedentem vacuam, si ob accrementum finale vocalis haec esset ejicienda, ad dignoscendam autem vocis formam est necessaria, v. g. קַטְלֵה a קְטַל, ܩܛܘܠܘܗܝ *occidite illum* ex ܩܛܘܠܘ cum suffixo, ܩܘܕܫܐ ex ܩܕܘܫ.

Not. Voces duae syriacae ܩܽܘܒܰܠ *contra* et ܩܽܘܕܡ *ante* praefixa litera Lomad ac accedente suffixo 1. pers. singul. atque 2. et 3. pers. plural. vocalem ܘܳ literae ܩ praemittunt, v. g. ܠܩܽܘܒܠܝ, ܠܩܽܘܒܠܗܘܢ, e contra: ܠܩܽܘܒܠܢ *contra nos*; in dialecto chaldaica haec regula in similibus his vocibus non semper est applicata, v. g. לְקָבֵל et לְקַבִּיל ex קַבֵּל, לְקֳדָם et לִקְדָם a קֳדָם.

c) Vocales **abjiciuntur** in ultimis syllabis ob accrementum finale, nisi sint vocales characteristicae vel impurae, aut retineantur ad evitandum plurium consonantium concursum; hinc: עָלְמָא ܥܳܠܡܳܐ ex עָלַם ܥܳܠܰܡ, קָטְלִין ܩܳܛܠܺܝܢ e קָטֵל ܩܳܛܶܠ; e contra קְטַלוּ et ܩܛܰܠܘ, קְטַלְתְּ et ܩܛܰܠܬ.

d) **Assumuntur** vocales auxiliares in duarum consonantium vacuarum concursu ab initio vocis et quidem in dialecto chaldaica plerumque Chirek, v. g. לִמְלַךְ יִקְטֵל; in syriaca plerumque Petocho, v. g. ܦܰܩܕܳܢܳܐ pro ܦܩܕܳܢܳܐ etiam in media voce ut: ܐܶܬܦܰܩܕܰܬ pro ܐܶܬܦܩܕܰܬ, imo et Chebozo in literis ܐ, ܝ et ܠ ab initio vocis, v. g. ܐܺܡܰܪ, ܝܺܠܶܕ, ܠܺܗܘܳܐ.

Not. a. Si literam, quae recipit vocalem auxiliarem, in sermone chaldaico sequitur gutturalis cum Schwa composito, vocalis auxiliaris non differt a vocali signi Schwa compositi, v. g. יַעֲדֵי pro יְעֲדֵי. Non raro vocalis auxiliaris et Schwa compositum sequentis literae resolvuntur in vocalem longam, ut: לֵאדִין pro לְאֱדִין, בֵּאלָהָא pro בֶּאֱלָהָא.

Not. b. Si post vocalem auxiliarem est litera gutturalis cum Schwa composito, hoc nonnunquam resolvitur in vocalem, quae est hujus signi, v. g.: יֶהֶוְיָן pro יֶהֱוְיָן, aut Schwa compositum abit in Schwa simplex, ut: תַּעְבְדוּן pro תַּעֲבְדוּן vel תַּעַבְדוּן.

Not. c. Ante Vau vacuum Syri eligunt Ezozo, in quo Vau quiescit, v. g. ܚܽܘܕܬܳܐ pro ܚܕܘܬܳܐ *gaudium*. Conjunctio וּ abit (sicut in lingua hebraica) ante consonantes vacuas et ante literas ף, ם, ב in וּ, syriaca autem conjunctio ܘ recipit Petocho, v. g. ܘܰܩܕܳܡ.

PARS SECUNDA.

Formarum doctrina.

Orationis partes sunt: I. Pronomina, II. Verba, III. Nomina et IV. Particulae.

I. CAPUT.

De Pronomine.

§. 15. A. De Pronomine personali.

Pronomen personale duplex est, aut separatum sive simplex aut suffixum sive ceteris vocibus annexum.

1. Pronomina separata sunt sequentia.

		Chaldaica.	Syriaca.
		Singul.	
1. pers.	com.	אֲנָא (אֲנָה) *ego*	ܐܶܢܳܐ
2. pers.	com.	אַתְּ, אַנְתְּ (אַנְתְּה) *tu*	ܐܰܢ̄ܬ
	fem. raro	אַנְתְּי	ܐܰܢ̄ܬܝ
3. pers.	masc.	הוּא (הוּ, הָא, אִיהוּ, אִנְהוּא) *ille*	ܗܽܘ, ܗܘ̣
	fem.	הִיא (אִיהָא אִיהִי) *illa*	ܗܺܝ, ܗܝ.
		Plural.	
1. pers.	com.	נַחְנָא, אֲנַחְנָא (אֲנַן) *nos*	ܚܢܰܢ
2. pers.	masc.	אַנְתּוּן, אַתּוּן *vos*	ܐܰܢ̄ܬܽܘܢ
	fem.	אַתֵּין אַנְתֵּן	ܐܰܢ̄ܬܶܝܢ

	Chaldaica.	Syriaca.
3. pers. masc.	הִנּוּן, אִנּוּן *illi* (הִמּוֹ, הִמּוֹן)	ܗܶܢܽܘܢ, ܐܶܢܽܘܢ
fem.	אִנִּין, אִנֵּן, אִינֵּן *illae* (הִנֵּן, הִנִּין, אִנְהֵין, אִנְהֵי)	ܗܶܢܶܝܢ, ܐܶܢܶܝܢ

Adnotanda.

1. Pronomina personalia in secunda et tertia persona genus discernunt, prima persona est generis communis.

2. הִמּוֹן et הִמּוֹ occurrunt in Chaldaismo biblico tantum (Daniele 2, 34. et Esra 4, 10; 5, 5:).

3. ܐ̱ܢܳܐ in significatione verbi abstracti *esse* recipit lineam *occultantem* (§. 4. 4. d. *α*.), imo Olaph saepe abjicitur et pronomen voci praecedenti adjungitur; v. g. ܩܳܛܶܠܢܳܐ pro ܩܳܛܶܠ ܐ̱ܢܳܐ, quod et fit in pronomine ܐܰܢ̱ܬ, v. g. ܩܳܛܶܠܰܬ pro ܩܳܛܶܠ ܐܰܢ̱ܬ.

4. De ܗܽܘ et ܗ̱ܝ conf. §. 4. 4. d. *β*. Emphatice repetitum, ut: ܗܽܘ ܗ̇ܘ ܗܽܘ *idem ille,* ܗܽܘܝܽܘ (pro ܗܽܘ ܗܽܘ) *hic ipse* (*ipse est*), ܗ̱ܝ ܗ̇ܝ ܗ̱ܝ *haec eadem, hoc idem* significat.

2. Pronomina suffixa.

Forma horum suffixorum ad partem non ab ea, quae nunc in usu est pronominis forma, sed ab obsoleta et antiquata est orta, partim e separatis decurtata. Verbis annexa *plerumque* accusativum pronominis indicare solent, nominibus vero conjuncta genitivum (possessivum) significant, particulis denique adjecta formant separatorum suorum casus; sunt autem sequentia:

A. Suffixa verbi.

	Chaldaica.	Syriaca.
	Singular.	
1. pers. com.	a) ־ַנִי, b) ־נִי, c) ־ִי	a) ܢܝ, a) ܢܢܝ, b) ܢܝ, c) ܝ, d) ܢܝ

		Chaldaica.	Syriaca.
2. pers.	masc.	a) ־ָךְ, b) ךְ	a) ـܟ, b) ܟ
	fem.	a) ־ֵךְ (־ַיִךְ), b) ךְ, ־ֵכִי	a) ـܟܝ, b) ܟܝ, d) ـܟܝ
3. pers.	masc.	a) ־ֵהּ (־ֵיהּ), b) וֹהִי, הִי	a) ـܗ, 2) ـܘܗܝ (ـܘܗܝ), b) ܗܝ, 2) ܘܗܝ, d) ـܘܗܝ
	fem.	a) ־ַהּ (־ָהּ, ־ָא), b) הָ (הָא)	a) ـܗ, 2) ـܢܗ (ـܢܗ), b) ܗ

Plural.

		Chaldaica.	Syriaca.
1. pers. com.		a) ־ָנָא (־ָן), b) נָא (־ֵינָא)	a) ـܢ, 2) ـܢܢ, b) ܢ, d) ـܢ
2. pers.	masc.	כוֹן (כוּן, כוֹם, כוֹ)	a) ـܟܘܢ, d) ـܟܘܢ
	fem.	כֵן (כֵי)	a) ـܟܝܢ, d) ـܟܝܢ
3. pers.	masc.	a) ־וּנוּן, b) נוּן, c) (הוֹן, הוֹם, הוֹ)	ܐܢܘܢ separatum manet.
	fem.	a) ־ֵנִין, ־ֵנֵן, b) נִין, נִן, c) (הֵן, הֵין)	c) ܗܘܢ, c) ܗܝܢ.

Adnotanda.

1) Quodvis suffixum est duplicis formae, incipit enim aut a consonante, aut a vocali. Haec, quae sub a) indicantur, annectuntur verbis, ubi in consonantem (excepta ܝ Syrorum) exeunt, illa sub b) indicata annectuntur verbis, ubi terminantur chaldaice in ו (וֹ), ־ַי, ־ָ, syriace in ܘ et ܝ otiosum, quod ante suffixa ut ـܐ et ـܝ pronunciatur; ubi b) deest, in a) jam comprehenditur; sub c) indicantur suffixa, quae cum praepositionibus מִן, לְ, בְּ = ܒ, ܥܡ junguntur; d) denique indicat formas annectendas solis verbis syriacis in ܝ desinentibus. Formae rariores clausulis sunt inclusae.

2) In Chaldaico Nun epentheticum saepius verbum inter et suffixum ponitur, rarius in Syriaco.

3) Syri proprie carent suffixis verborum 3. pers. plur., eorum loco usurpantur separata, quae verbo semper postponuntur.

B. Suffixa Nominis.

Suffixa nominis, quae non multum distant a suffixis verbi, sunt duplicis generis: aut singularia, quae cum nominibus utriusque generis in numero singulari positis (et cum nominibus femin. plur.) conjunguntur, aut pluralia, quae nominibus pluralibus masculinis accedunt; haec plerumque cum Jod incipiunt, quod quidem ad pluralem nominis formam pertinet cum suffixo autem plane coalescit.

a) *Suffixa nominum masc. et femin. singularium (et fem. plur.).*

		Chaldaica.	Syriaca.
		Singular.	
1. pers. com.		ִ־י	ـܝ
2. pers.	masc.	ָ־ךְ	ـܟ݂ (ܟ)
	fem.	ֵ־ךְ (ִ־יךְ)	ـܟܝ (ܟܝ)
3. pers.	masc.	ֵ־הּ	ـܗ̇
	fem.	ַ־הּ	ـܗ̇
		Plural.	
1. pers. com.		ָ־נָא	ـܢ (ܢ)
2. pers.	masc.	כוֹן (כוֹם)	ـܟܘܢ
	fem.	כֵן	ـܟܝܢ
3. pers.	masc.	הוֹן (הוֹם)	ـܗܘܢ
	fem.	הֵין	ـܗܝܢ.

Nota. a. Pro ֵ־הּ in Targumim saepe וֹהִי, saepius ֵ־יהּ occurrit.

Not. b. Suffixum 1. pers. sing. in Syriaco non pronuntiatur, unde variae oriuntur vocalium mutationes.

b. Suffixa nominum masc. pluralium.

Chaldaica.				Syriaca.			
	Sing.		Plur.		Sing.		Plur.
1. p.	c. ַי	c.	ַנָא	1. p.	c. ـܝ	c.	ـܝܢ
2. p.	m. ָיךְ (ָךְ)	m.	ֵיכוֹן	2. p.	m. ـܝܟ	m.	ـܝܟܘܢ
	f. ַיִךְ	f.	ֵיכֵן		f. ـܝܟܝ	f.	ـܝܟܝܢ
3. p.	m. וֹהִי, וי	m.	ֵיהוֹן	3. p.	m. ـܘܗܝ	m.	ـܝܗܘܢ
	f. ַהָא	f.	ֵיהֵן		f. ـܝܗ	f.	ـܝܗܝܢ

Not. a. Suffixa pluralia regulariter nominibus masculinis tantum junguntur; nomina feminina recipiunt in Chaldaico plerumque in Syriaco semper suffixa singularia.

Not. b. Suffixa pluralia etiam nectuntur praepositionibus iis, quae origine sua sunt nomina pluralia et quidem: עַל ܥܠ *super*, בֵּין ܒܝܢ *inter*, קֳדָם ܩܕܡ *ante*, בָּתַר *post*, ܚܠܦ *pro*, ܓܒ vel ܓܢܒ *a, juxta*, תְּחוֹת ܬܚܝܬ *sub* et alia, imo ܡܛܠ *propter* ordinarie et ܒܝܢ nonnunquam ante suffixa assumunt terminationem plur. fem. ـܳܬ, v. g. בֵּינַי, עֲלוֹהִי, בֵּינֵיכוֹן etc. ܩܕܡܝ, ܥܠܘܗܝ, ܡܛܠܬܗܘܢ, ܩܕܡܬܗܘܢ etc. Eodem modo etiam voces אִית ܐܝܬ, לֵית ܠܝܬ et כְּמָא *quot* suffixa pluralia recipiunt.

Not. c. Pronomina possessiva in lingua aramaea possunt *etiam* separatim nomine exprimi, ita ut suffixa verbi conjungantur cum דִּיל, ܕܝܠ (quod natum est ex דִּי = ܕ relativo et ל, ܠ nota dativi) rarius דִּיד (ex דִּי et ד nota genitivi), v. g.: דִּילָךְ = ܕܝܠܟ *quod est ibi* i. e. *tuus*; non raro haec forma substantivorum more ponitur, v. g. דִּילְנָא *nostri* (die *Unsern*), ܕܝܠܟܘܢ *vestri*.

§. 16. De reliquis Pronominibus.

A. Pronomen demonstrativum.

Chaldaic.	Syriac.
Singular.	
masc. דֵּין, דֵּן (הָדֵין) *illa* et *hic* דִּיכִי, דֵּיכִי) דְּכֵן, דֵּיךְ, דֵּךְ) *hic*	m. ܗܘ, ܗܢܐ *hic, iste*

Chaldaic.	Syriac.
fem. דָּךְ, דָא (הָדָא), דְּנָן, דְּנָא (דְּנָה) *illa* et *haec*	f. ܗܳܕܶܐ, ܗܳܕܶܐ *haec.*

Plural.

com. אִלֵּין, אִלֵּה, אִלֵּךְ (Dan. 3, 12) *hi* et *hae*	m. ܗܳܢܽܘܢ *hi*
	f. ܗܳܢܶܝܢ *hae*
	com. ܗܳܠܶܝܢ, ܐܳܠܶܝܢ.

Not. a. Demonstrativa notis casuum declinantur, ut: לְדֵין *huic.*

Not. b. Separatum pronomen chaldaicum cum hebraico articulo, ut הַהוּא, הָאִלֵּין et singulare demonstr. syriacum cum personalibus ܗܽܘ et ܗܝ, uti: ܗܳܢܳܐ ܗܽܘ vel ܗܳܢܽܘ, imo cum substantivis, ut: ܝܰܘܡܳܢܳܐ pro ܝܰܘܡܳܐ ܗܳܢܳܐ *hodie* coalescit et *ipsemet, idem* exprimit.

Not. c. Pronomina haec saepe respondent Graecorum articulo, quare nominibus aut praeponuntur, aut subjiciuntur.

B. Pronomen relativum est דִּי ܕܝ (heb. זֶה) vel praefixum דְּ et ܕ (דְ tamen in Chaldaismo biblico non occurrit) pro utroque genere et numero; significat plerumque nominativum, rarius accusativum; quomodo reliqui casus exprimantur, confer Syntaxin. §. 61.

Not. Nonnunquam relativum in Syriaco cum pronom. personalibus conjungitur, v. g. ܕܗܽܘ, vel ܕ ܗܽܘ, *qui,* ܕܗܳܢܽܘܢ vel ܕ ܗܳܢܽܘܢ *qui,* vel cum demonstrativo, ut ܕ ܗܳܢܳܐ *qui*; hae formae compositae tantum ponuntur, cum relativum ad antecedentem vocem refertur; si vero relativum sententiam incipit et in sequentibus demonstrativum expresse aut implicite indicatur, alia composita in usu sunt, ut: ܕ ܡܰܢ vel ܕ ܐܰܝܢܳܐ *ille qui,* ܕ ܡܳܐ *quod* etc.

C) Pronomen interrogativum est
de persona: מַן (מוּן, מוֹן dial. hierus.) — Syr. ܡܰܢ *quis?*
de re: מָה, מָא, מְנָא, מָהָא — Syr. ܡܳܢ, ܡܳܐ, ܡܽܘܢ, ܡܳܢܽܘ, ܡܳܢܳܐ *quid?*

Promiscue de persona et re usitantur:

Chal. אֵידָא (comp. ex particula interrog. אֵי et demonstrat.), אֵידֵין, אֵידָא, הֵידָא (אֵי זֶה, אֵי זֹאת) *quinam, quaenam, quodnam.*

Syr. ܐܰܝܢܳܐ sing.; — ܐܰܝܠܶܝܢ plur.

Not. a. Pronomen interrogativum solet coalescere cum pronom. personali: מַנּוּ pro מַן הוּ = ܡܰܢܽܘ pro ܡܰܢ ܗܽܘ, et cum demonstrativo: מַדֵּין pro מַן דֵּין.

Not. b. Casus interrogativi per notas aut praepositiones indicantur.

Not. c. Interrogativa, quibus relativum praemittitur, notant relativa, ut דְּמַן ܕܰܡܢ, *qui*, quibus vero דִּ, ܕ postponitur, demonstrativa significant, ut: מַן דִּי = ܡܰܢ ܕ *ille, qui*.

Not. d. Quomodo pronomina reflexiva et reciproca exprimantur, confer Synt. §. 62. 1.

II. CAPUT.

De Verbo.

§. 17. Praemonenda.

1) E radicibus enascuntur stirpes, quae in lingua aramaea generaliter e tribus componuntur consonantibus; e stirpibus formantur formae aut additis novis consonantibus (*formatio externa*), aut rarius vocalium mutatione (*formatio interna*), quae ulterior distinguendis imprimis verbis transitivis et intransitivis inservit. Tres illae consonantes radicales una tantum moventur vocali, v. g.: קְטַל = ܩܛܰܠ, ita ut lingua aramaea hac in re linguae primitivae (et radicibus monosyllabis) propius accedat, quam reliquae linguae cognatae. Generaliter verba transitiva vocali *a*, intransitiva vocali *e* efferuntur, v. g. קְטַל = ܩܛܰܠ *occidit*, קְרֵב = ܩܪܶܒ *accessit*.

2. Origine sua verba sunt a) aut primitiva (quoad maximam partem), b) aut derivativa, quae rursus distinguuntur in derivativa α) verbalia, prout derivantur a verbis aliis, in derivativa β) denominativa, quae a nominibus originem repetunt, v. g. שָׁרֵשׁ *eradicare* a שְׁרֹשׁ *radix*; ܐܶܦܨܰܚ *pascha peragere* a ܦܶܨܚܳܐ *pascha*, et in derivata γ) departicu-

lativa, quae (seriori tempore et pauco in numero) a particulis deducuntur, v. g. ܬܰܚܬܺܝ *submisit a* ܬܚܶܬ *sub.*

Not. Paucissima inveniuntur verba e lingua graeca desumta ut: טַקֵּס, ܛܰܟܶܣ *ordinavit* a τάξις.

§. 18. De verbi Formis.

E forma primitiva seu fundamentali (technice פְּעַל *Peal*), quae est tertia persona sing. mascul. praeteriti, oriuntur modificationibus variis factis formae novae, quae improprie et minus apte *Conjugationes* nominantur. Forma primitiva, si organica respicitur evolutio, duplici modo extendi potest: *intensive* et extensive; forma intensiva quae intensionem conceptus verbi primitivi significat, e fundamentis enascitur modificatione interna et iteratione (duplicatione) consonantis mediae (technice פַּעֵּל *Paël*), extensiva vero causam actionis denotans oritur externo accremento ab initio vocis (technice אַפְעֵל *Aphel*). Quaeque harum formarum iterum praefixa syllaba אִת ܐܶܬ format formam reflexivam seu passivam. Cum tamen formis his usitatissimis plerumque adnumeratur et altera forma minus usitata, quae cum tertia forma ejusdem est significationis (technice שַׁפְעֵל *Schaphel*), habentur quatuor diversae verbi formae activae et quatuor correspondentibus formis passivis adjectis octo formae, quae hebraicis et formatione et significatione non sunt absimiles, et quidem:

I. Peal קְטַל = ܩܛܰܠ *occidit.*

II. Paël formatur e prima forma duplicatione mediae radicalis קַטֵּל = ܩܰܛܶܠ, respondet formae Piël Hebraeorum et formae II. Arabum.

III. Aphel formatur praefixâ primae radicali literâ א (ה), ܐ mota per vocalem *a*; in secunda syllaba est vocalis *e* vel *i* אַקְטֵל = ܐܰܩܛܶܠ, respondet formae Hiphil Hebraeorum et formae IV. Arabum.

IV. Schaphel enascitur (uti III) e forma prima praefixo שׁ, ܫ, שַׁקְטֵל = ܫܰܩܛܶܠ et respondet formae X. Arabum.

Formae passivae correspondentes sunt:

I. Ethpeel: אִתְקְטֵל = ܐܶܬܩܛܶܠ

II. Ethpaal: אִתְקַטַּל = ܐܶܬܩܰܛܰܠ

III. Ethtaphal: אִתַּקְטַל = ܐܶܬܬܰܩܛܰܠ

IV. Eschtaphal: אִשְׁתַּקְטַל = ܐܶܫܬܰܩܛܰܠ.

§. 19. De verbi Flexione generatim.

1. Aramaeis ut reliquis Semitis sunt duo tempora: Praeteritum seu Perfectum (Aoristus I.) et Futurum seu Imperfectum (Aoristus II.), quae temporum formae modis etiam adnumerantur; nam perfectum Indicativum simul, imperfectum Subjunctivum et Optativum simul denotat. Modis accensentur: Infinitivus, Imperativus (etiam in formis passivis) et Participium (duplex in activis formis). Omnes hae formae exoriuntur e forma primitiva aut literis praeformativis additis aut vocalibus mutatis; *flexio* personarum autem fit literis prae- et afformativis, quae plerumque e pronominibus personalibus originariis derivantur. Formatio flexionis in omnibus omnino verbis et per omnes eorum formas (activas et passivas) plane eadem est; quia vero in verbis quibusdam ob naturam radicalium modificationes certae sunt instituendae, verba sub hoc respectu *dividuntur* in perfecta seu regularia, quorum radicales semper sunt praesentes et immutatae, et in imperfecta seu irregularia, quorum radicales variationibus certis sunt obnoxiae.

2. In sermone Aramaeo duplex numerus habetur: Singularis et Pluralis. Genus distinguitur masculinum et femininum; communis generis est tantum prima persona, quae semper praesens cogitatur ideoque distinctione haud indiget.

§. 20. De flexione verbi perfecti.

A. Praeteriti seu Aoristi I. Peal.

(vid. I. Tab.)

Flexio verbi in praeterito seu Aor. I. fit per notas afformativas, quae in utraque dialecto aramaea literis radicalibus in fine annectuntur; hae afformativae sunt sequentes:

	Chald.		Syriac.
Sing.		**Sing.**	
3. pers. m.	—	3. p. m.	—
f.	־ַת	f.	ܬ݂
2. pers. m.	תְּ— (תָּ—, תָּא—, תָּה—)	2. p. m.	ܬ
f.	תְּ— (תִּי—)	f.	ܬܝ
1. pers. c.	־ֵת (־ֵית, ־ֵתִי)	1. p. c.	ܬ݁
Plur.		**Plur.**	
3. pers. m.	ו— (וּן—)	3. p. m.	ܘ (ܘܢ)
f.	־ָא, ־ָה (־ָאן, ־ָן)	f.	ܝ (ܝܢ)
2. pers. m.	תּוּן— (תּוּ—)	2. p. m.	ܬܘܢ
f.	תֵּן— (תֵּין—)	f.	ܬܝܢ
1. pers. c.	נָא— (נָן—)	1. p. c.	ܢ (ܢܢ).

Adnotanda.

1) His afformativis accedentibus ultima verbi vocalis aut retinetur aut abjicitur; si accrementum finale constat e sola litera protractionis aut otiante (in Syriaco) vel incipit a consonante non quiescente, vocalis verbi ultima retinetur ante accrementum finale, abjicitur autem, si afformativum incipit a vocali.

Abjicitur ergo vocalis in 3. pers. femin. et 1. pers. singular. praeteriti, — et in 2. pers. fem. sing. ac 2. et 3. person. masc. et femin. plural. futuri. In 3. pers. fem. et 1. pers. sing. praet. assumitur sub prima radicali ad concursum plurium consonantium vacuarum evitandum vocalis auxiliaris ־ִ, ־ֶ.

2) In 3. feminina singulari invenitur etiam forma segolata ־ָת, ־ֶת (־ִית), ־ַת et ־ִית. In 3. persona plural. (masc. in Chaldaico, masc. et femin. in Syriaco) accedit nonnunquam Nun paragogicum, hinc ־וּן pro ־וּ, ܘܢ et ܝܢ pro ܘ et ܝ, imo in recentioribus Paraphrasibus Nun paragogicum etiam 3. p. plur. fem. chald. additur, ita ut ex ־ָא fiat ־ָאן vel ־ָן, e contra in 2. pers. plur. Nun nonnunquam abjicitur, hinc ־תוּ pro ־תוּן.

3) Quia in Syriaco literae ܘ et ܝ, quibus flexio indicatur, sunt literae otiantes (§. 10. II. Not. a.), voces in pronuntiatione non discernuntur, quamvis istis literis scribantur; nonnunquam hae literae otiantes etiam scribendo negliguntur.

4) Accedentibus afformativis, quae vocali tantum consistunt, ad verba chaldaica tonus remanet in penultima syllaba, hinc קְטַ֫לוּ, קְטַ֫לָא, קְטַ֫לִי.

PARADIGMA.

Singul.

3. pers.	m.	קְטַל	ܩܛܰܠ
	f.	קִטְלַת	ܩܶܛܠܰܬ
2. pers.	m.	קְטַלְתְּ (קְטַלְתָּא)	ܩܛܰܠܬ
	f.	קְטַלְתְּ (קְטַלְתִּי)	ܩܛܰܠܬܝ
1. pers. c.		קִטְלֵת	ܩܶܛܠܶܬ

Plural.

3. pers.	m.	קְטַלוּ (קְטַלוּן)	ܩܛܰܠܘ (ܩܛܰܠ et ܩܛܰܠܘܢ)
	f.	קְטַלָא (קְטַלָן)	ܩܛܰܠܝ (ܩܛܰܠ et ܩܛܰܠܝܢ)
2. pers.	m.	קְטַלְתּוּן	ܩܛܰܠܬܘܢ
	f.	קְטַלְתֵּן	ܩܛܰܠܬܝܢ
1. pers. c.		קְטַלְנָא (קְטַלְנָן)	ܩܛܰܠܢ (ܩܛܰܠܢܢ).

Adnotanda ad Paradigma.

Prima radicalis ipsius radicis aramaicae est vacua, secunda autem mota plerumque per ־ַ, ܰ in transitivis, et

ִ (י ִ), ַ (י ַ) rarius ֻ, syriace ܶ in verbis praecipue **intransitivis** et semipassivis, ad quae referuntur, quae animi affectum et qualitatem designant, hinc: כְּתַב, ܟܬܰܒ *scripsit,* בְּטֵל, ܒܛܶܠ *cessavit,* יְתֵב, ܝܬܶܒ *sedit,* כְּאֵב, ܟܐܶܒ *doluit.* Nonnulla, quae sub secunda radicali duplicem vocalem admittunt, ejusdem aut diversae sunt significationis, v. g. דְּמוּךְ et דְּמַךְ *dormivit,* ܫܠܶܡ et ܫܠܰܡ *integer fuit,* רְחֵם et רְחַם (רְחִים) *dilexit,* ܦܠܶܓ *divisus fuit* et ܦܠܰܓ *divisit.* — Haec vocalis ִ, ֵ, ֻ, ܶ sub secunda radicali retinetur in flexione praeteriti, ubi reliqua verba ַ ܰ habent, v. g. שְׁאֵלְנָא, סְלִקוּ, ܫܶܐܠܬܘܢ, imo et in 3. p. fem. et 1. p. sing., ut: קְטֵלִית, ܫܶܐܠܬ; nonnunquam in syllaba clausa ִ in ֶ abbreviatur, ut: שְׁאֶלְנָא.

Not. In verbis cum *a* in praet. praeter formas קְטָלַת קְטַלַת in textu Venet. etiam occurrit קְטָלַת et קְטָלָת (in polyg. Lond. קְטַלַת et קְטָלַת).

B. Futuri seu Aoristi II. Peal.
(vid. I. Tab.)

Futurum seu Aoristus II., qui Imperativi instar quoad vocales formatur, notis praeformativis ת, נ, י, א chald. et ܬ, ܢ, ܐ syr. ab initio verborum additis flectitur, ubi autem hae praeformativae literae generi et numero distinguendis haud sufficiunt, in fine accrementa distinctiva accedant oportet; hinc flexio futuri fit sequenti modo:

		Chald.	Syriac.
Sing.			
3. p.	m.	. . . . י	. . . . ܢ
	f.	. . . . ת	(ܢ) . . . ܬ
2. p.	m.	. . . . ת	. . . . ܬ
	f.	(י ִ) ִין . ת	(ܝܢ) ܝܢ . . . ܬ
1. p. com.		. . . . א	. . . . ܐ
Plur.			
3. p.	m.	(ו) וּן— . . י	ܘܢ . . . ܢ
	f.	ָן— . . . י	ܢ . . . ܢ

	Chald.	Syriac.
2. p. m.	ת .... ־ן	ܬ .... ܘܢ
2. p. f.	ת .... ־ָן	ܬ .... ܶܢ
1. p. c.	נ	ܢ ....

Adnotanda.

1. Syri in 3. pers. sing. masc. et 3. pers. plur. utriusque generis pro Jud habent ܢ praeformativum (forsitan ex ܗܘܐ ortum). In Paraphrasibus Proverbiorum etiam Nun pro Jod invenitur more syriaco, v. g. נִגְדּוֹל, נִנְטַר. In 2. et 3. pers. fem. singul. Syri plerumque (Chaldaei in 2. pers. fem. sing. tantum) admittunt ܝ otiosum seu paragogicum.

2. Vocalem imperativi futurum retinere solet; admittit igitur tres: *u*, *a* et *e*, ita ut ֹ, ܘ transitivis, ַ, ܰ et ֵ (ֵי) vel ִ (ִי), ܶ intransitivis tribuant, et quidem verba, quorum praeteritum *e* habet, in futuro plerumque *a* recipiunt, imprimis ante tertiam radicalem gutturalem, v. g. תִּקְרַב, אֶפְתַּח, ܐܶܫܡܰܥ; quaecunque verba praet. *a* pronuntiant, libenter in futur. *u* et in chaldaico etiam *o* recipiunt, v. g. יִתְקוֹף, יִדְמוֹךְ. Ast in verbis transitivis et vocalis *e* in futuro invenitur, v. g. תִּקְטֵיל, ܢܶܬܶܠ. Nonnulla verba in futuro plures vocales possunt assumere, quae tamen plerumque influunt in sensum, v. g. יִתְקַף *valeat* et יִתְקוֹף *valebit*, יִשְׁלַט *imperet* et יִשְׁלוֹט *solet imperare*, ܢܶܫܠܰܚ *exuet* et ܢܶܫܠܽܘܚ *mittet*, ܢܶܛܒܰܥ *immersus erit* et ܢܶܛܒܽܘܥ *obsignabit*; in nonnullis autem verbis diversitas vocalium non efficit diversitatem significationis, v. g. ܢܶܟܪܰܟ et ܢܶܟܪܽܘܟ *circumdabit* a ܟܪܰܟ.

PARADIGMA.

Sing.	Chald.	Syriac.
3. p. m.	יִקְטֹל	ܢܶܩܛܽܘܠ
3. p. f.	תִּקְטֹל	ܬܶܩܛܽܘܠ (ܠܟܝ)
2. p. m.	תִּקְטֹל	ܬܶܩܛܽܘܠ
2. p. f.	(לִי) תִּקְטְלִין	ܬܶܩܛܠܺܝܢ (ܠܟܝܢ)
1. p. c.	אֶקְטֹל	ܐܶܩܛܽܘܠ

	Chald.	Syriac.
Plur.		
3. p. m.	יִקְטְלוּן	ܢܶܩܛܠܽܘܢ
3. p. f.	יִקְטְלָן	ܢܶܩܛܠܳܢ
2. p. m.	תִּקְטְלוּן	ܬܶܩܛܠܽܘܢ
2. p. f.	תִּקְטְלָן	ܬܶܩܛܠܳܢ
1. p. c.	נִקְטֻל	ܢܶܩܛܽܘܠ

§. 21. De Imperativo formae Peal.

Imperativus in 2. radicali eandem vocalem cum futuro habet; hinc potest formari per *u*, *a* et *e*, remanente tamen prima radicali vacua. Distinguitur genus in utroque numero, ita, ut in feminino singulari et masculino plurali Nun paragogicum nonnunquam excidat.

PARADIGMA.

	Chald.	Syriac.
Sing.		
2. p. m.	קְטֻל	ܩܛܽܘܠ
2. p. f.	קְטֻלִי	ܩܛܽܘܠܝ
Plur.		
2. p. m.	קְטֻלוּ (לוּן)	ܩܛܽܘܠܘ (ܢ)
2. p. f.	קְטֻלָא (לָן)	ܩܛܽܘܠܶܝܢ (ܩܛܽܘܠܝ̈)

Not. a. Raro in Chaldaico scriptura plena occurrit: קְטוֹל, nonnunquam juxta analogiam hebraicam invenitur כְּתוֹב, בְּחוֹן.

Not. b. In formis ܩܛܽܘܠܝ, ܩܛܽܘܠܘ et ܩܛܽܘܠܝ̈ (cum Ribui, ut distinguatur a singulari) Jud et Vau literae finales otiantur, accedente autem Nun paragogico quiescunt.

§. 22. De Infinitivo et Participio Peal.

1) Nota characteristica Infinitivi formae Peal in lingua aramaea est litera מ ܡ primae radicali vacuae praemissa cum vocali auxiliari eaque in Chald. ִ—, ֶ— vel ֵ—, in Syriaco ܶ—; secunda radicalis mota est vocali —, ܰ— in illis verbis

praecipue, quorum 2. radicalis in ipsa radice jam est insignita *a*, hinc: מִקְטַל vel מֶקְטַל = ܡܶܩܛܰܠ.

Not. a. In dialecto chald. nonnunquam et quidem in Paraphrasibus junioribus assumitur in infinitivo terminatio in אָ (vel. heb. הָ) et in syriaca in ܘ praecedente ܳ, hinc: מִסְעֲרָא et לְמִבְנְיָה, ܡܶܣܩܳܠܽܘ. In Talmudico terminatio in ֵי vel ֵא occurrit, v. g. הֲלוֹכֵי, עֲנוּאֵי. In Chaldaico infinitivus nonnunquam format מִקְטַל vel מִקְטוֹל, rarius juxta analogiam linguae hebraicae קְטוֹל vel קָטוֹל, in Syriaco raro cum Vau otiante occurrit, ut: ܡܶܥܪܽܘܩ *discedere*.

Not. b. Duplici infinitivi forma, quam Hebraei distinguunt, absoluta et constructa Aramaei non gaudent. Infinitivus solet cum ל, ܠ praefixo conjungi, uti: לְמִקְטַל = ܠܡܶܩܛܰܠ. Ubi praepositio מ (pro מִן) est praefigenda, manet ל, ne duo מ concurrant, v. g. מִלְּמִקְטַל *ab occidendo.*

2) **Participium** formae Peal (sicut reliquarum formarum activarum) est duplex: **activum** et **passivum**.

A. Participium **activum** Aramaeorum simillimum est participio Hebraeorum; nam 1. radicalis mota est in Chaldaico vocali ָ impura (hinc in lingua arabica *a* cum Aleph protractionis قَاتِل), in Syriaco vocali ܳ; secunda radicalis in utraque dialecto est insignita vocali ֵ, ֶ, ִ (ִי) = ܶ, nisi ob tertiam gutturalem posita sit vocalis *a*, v. g. פָּלַח = ܦܳܠܰܚ. Distinguitur in participio nominum instar genus et numerus.

PARADIGMA.

		Chald.	Syriac.
Sing.	m.	קָטֵל	ܩܳܛܶܠ
	f.	קָטְלָא	ܩܳܛܠܳܐ
Plur.	m.	קָטְלִין	ܩܳܛܠܺܝܢ
	f.	קָטְלָן	ܩܳܛܠܳܢ.

Not. Cum ָ sub 1. rad. sit impura seu longa, manet per omnes formationes; si 1. rad. gutturalis est, nonnunquam pro ָ ponitur ֲ, v. g. חָשְׁחִין, חָכְמִין, rarissime vocalis ָ literam pro-

tractionis, א appositam habet, ut: מָארֵי = מָרֵי *fortis,* vel שָׁאנֵי = שָׁנֵי (talm.) *alienans.*

B. Participium passivum (*Peïl*) in utraque dialecto inter 2. et 3. radicalem assumit literam Jod quiescentem in ִ—, ֵ— prima radicali vacua remanente. Chaldaei sub secunda radicali nonnunquam vocalem ֵ— admittunt, v. g. תְּקֵיל *appensus,* et Syri sub prima ܶ—, v. g. ܬܡܝܗ *stupefactus.* Hoc participium semper sensum passivum habet, quamvis nonnunquam in nostris linguis quasi circumscriptive per activum vertitur, v. g. טְעִין = ܛܥܝܢ *portans* (proprie *oneratus*), ܐܒܝܠ *lugens* (proprie *contristatus*), סְמִיךְ *vicinus, conterminus* (i. e. *annexus*). Hinc:

Sing.	m.	קְטִיל	ܩܛܝܠ
	f.	קְטִילָא	ܩܛܝܠܐ
Plur.	m.	קְטִילִין	ܩܛܝܠܝܢ
	f.	קְטִילָן	ܩܛܝܠܢ.

3) Aramaei conjungunt utrumque participium cum pronominibus personalibus ad praesens significandum, ita tamen, ut pronomina decurtata cum participiis, quorum genus et numerus in contractione servatur, in unam vocem coalescant et quidem in 1. et 2. pers. sing. et pluralis.

a) Participium activum cum pronom. contractum.

		Chald.			Syriac.		
Sing.							
1. p.	m.	אֲנָא	קָטֵל =	קָטְלְנָא		——	
	f.	אֲנָא	קָטְלָא =	קָטְלָאנָא		——	
2. p.	m.	אַתְּ	קָטֵל =	קָטְלַתְּ	ܐܢܬ	ܩܛܠ =	ܩܛܠܬ
	f.	אַתִּי	קָטְלָא =	קָטְלַתִּי	ܐܢܬܝ	ܩܛܠܐ =	ܩܛܠܬܝ
Plur.							
1. p.	m.	אֲנַן	קָטְלִין =	קָטְלִינַן	ܚܢܢ	ܩܛܠܝܢ } =	ܩܛܠܝܢܢ
	f.	אֲנַן	קָטְלָן =	קָטְלָנַן	ܚܢܢ	ܩܛܠܢ }	
2. p.	m.	אַתּוּן	קָטְלִין =	קָטְלִיתוּן	ܐܢܬܘܢ	ܩܛܠܝܢ =	ܩܛܠܝܬܘܢ
	f.	אַתֵּין	קָטְלָן =	קָטְלָתֵּין	ܐܢܬܝܢ	ܩܛܠܢ =	ܩܛܠܬܝܢ

b) Participium passivum cum pronom. contractum.

		Chald.	Syriac.
Sing.			
1. p.	m.	קְטִילְנָא	——
	f.	קְטִילְאֲנָא	
2. p.	m.	קְטִילַת	ܩܛܝܠܬ
	f.	קְטִילַתִּי	ܩܛܝܠܬܝ
Plur.			
1. p.	m.	קְטִילִינַן	ܩܛܝܠܝܢܢ
	f.	קְטִילָנַן	
2. p.	m.	קְטִילִיתּוּן	ܩܛܝܠܝܬܘܢ
	f.	קְטִילָתֵּן	ܩܛܝܠܬܝܢ.

4) Praeter hanc formationem in Chaldaismo biblico (Daniele et Esra) participium Peil coalescit etiam cum afformativis praeteriti et flectitur ad normam Aoristi I., qua coalitione praeteritum passivum loco formae Ithpeel formatur.

PARADIGMA.

Sing.			Plur.		
3. p.	m.	קְטִיל	3. p.	m.	קְטִילוּ
	f.	קְטִילַת		f.	קְטִילָא
2. p. c.		קְטִילְתְּ	2. p.	m.	קְטִילְתּוּן
				f.	קְטִילְתֵּן
1. p. c.		קְטִילֵת	1. p. c.		קְטִילְנָא

Not. In Paraphrasibus (Ed. Ven.) talis contractio etiam in participio activo occurrit, ut: פָּתְחַת, אָמְרוּ, נָפְקוּ, סָטִיתוּן.

§. 23. De reliquis formis auctis verbi perfecti.
(vid I. et II. Tab.)

A. Praeteritum et Futurum.

Omnes reliquae formae derivatae eodem modo quo Peal flectuntur, sunt autem notanda quoad singulas:

1) Ethpeel. a) Passivae formae formantur ex activis

praefixa particula אֶתְ ܐܶܬ (= אִית vel יֵשׁ *existentia*). Significat talis forma personam sese agentem *(das Sich selbst thuende)* et correspondet formae mediae Graecorum cum significatione reflexiva vel passiva. Intransitiva in forma passiva plerumque eandem cum activa forma habent significationem, v. g. ܗܦܰܟ et ܐܶܬܗܦܶܟ *rediit.*

b) Sub secunda radicali ponitur —̈, (—̣), —̤, non raro —̄, —́ praeprimis, si tertia radicalis fuerit gutturalis vel ר, ܪ, v. g. אִתְקְטֵל vel אִתְקְטִל (אִתְקְטִיל) = ܐܶܬܩܛܶܠ et אִתְקְטַל, ܐܶܬܕܰܒܰܪ *conversatus fuit.*

c) De transpositione literae ת, ܬ cum sibilantibus ejusdemque mutatione post ז, ܙ in ד, ܕ et post צ, ܨ in ט, ܛ conf. §. 8, B. hinc:

אִשְׁתְּבַק, ܐܶܫܬܒܶܩ a שְׁבַק, ܫܒܰܩ *reliquit*, אִצְטְלֵב, ܐܶܨܛܠܶܒ a צְלַב, ܨܠܰܒ *suspendit*, אִסְתְּמֵךְ, ܐܶܣܬܡܶܟ a סְמַךְ, ܣܡܰܟ *appropinquavit*, אִזְדְּבַן, ܐܶܙܕܒܶܢ a זְבַן, ܙܒܰܢ *emit*; praeterea Chaldaeorum ת cum prima radicali ת, ט, ד assimilatione facta per Dagesch forte confluit; hinc: אִתַּקַּף pro אִתְתְּקַף *se roboravit*, אִטַּבַּע pro אִתְטְבַע *submersus est*, אִדַּבַּר pro אִתְדְּבַר *captus est.*

d) In futuro accedente litera praeformativa et אֶת ܐܶܬ ubique Olaph expungitur, hinc יִתְ et ܢܶܬ pro יֶאתְ et ܢܶܐܬ. Vocalis sub secunda radicali e praeterito etiam in futuro retinetur.

Not. a. Nonnunquam Hebraeorum instar pro אִת ponitur הִת (Hithpael), v. g. הִתְרְחִצוּ Dan. 3, 28; in futuro ad analogiam Syrorum pro יִתְ occurrit etiam נִתְ, v. g. נִתְרְחֵם (Par. 14, 9), נִתְיְדַע et in 1. pers. pro אֶת plerumque אִת, v. g. אִתְמְנַע, אִתְפְּרַע.

Not. b. In Syriaco pro ܢܶܬ in futuro nonnunquam exempla inveniuntur cum ܢܶܬ, v. g. ܢܶܬܦܰܩܶܕ (2 Cor. 3, 1.).

2. Paël et Ethpaal. a) Character harum formarum est geminatio secundae radicalis (in Chaldaico per Dagesch forte, quod signum Syri nonnunquam supplent Olaph inserto, v. g. ܪܐܡܶܒ *extulit* pro ܪܰܡܶܒ). Prima radicalis utriusque formae et secunda passivae formae est mota per vocalem —̤, —́, secunda vocalis formae Paël plerumque est —̈ (vel

ܝ—ִ), —ַ, non raro —ֶ, —ܰ (praecipue ante tertiam gutturalem et ר, ܪ) vel etiam ܝ—ִ, —ܶ,

hinc: קַטֵּל (קַטֵּיל), קַטֵּל (קַטֵּיל), שַׁדַּר
ܩܰܛܶܠ, ܩܰܛܶܠ ܫܰܕܰܪ
אִתְקַטַּל = ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠ.

b) Praeformativae futuri Paël servatis vocalibus praeteriti sunt vacuae, hinc יְקַטֵּל ܢܩܰܛܶܠ excepta litera Aleph 1. pers. sing., quae recipit —ֲ (nonnunquam —ֱ vel ܝ—ִ), —ܶ, hinc אֲקַטֵּל (אֲבַסֵּר Jes. 42, 9, אִימַלֵּל Deut. 32, 1) ܐܶܩܰܛܶܠ.

c) Quoad significationem 1) Paël significationem intransitivam Peal *α*) reddit *transitivam*, v. g. דַּמִּי, ܕܰܡܺܝ *assimilavit* a דְּמָא, ܕܡܳܐ *similis fuit*; si vero verbum in Peal jam transitivum est, ibi aut *β*) intendit significatum, v. g. רַחֵם, ܪܰܚܶܡ *valde dilexit* a רְחַם, ܪܚܶܡ *amavit*, aut *γ*) causativum facit, v. g. סַלֵּק *ascendere fecit* a סְלֵק *ascendit*, ܚܰܬܶܡ *obsignare fecit* a ܚܬܰܡ *obsignavit*, quo et pertinent notiones *jubendi, permittendi, censendi* et *declarandi*, v. g. ܙܰܕܶܩ *justum declaravit*; denique *δ*) nonnunquam ejusdem significationis est ac Peal, v. g. שַׁלֵּט, ܫܰܠܶܛ *dominatus est* = שְׁלֵט, ܫܠܶܛ.

2) Ethpaal significationem activam Paël *α*) convertit in passivam, v. g, אִתְקָרַב, ܐܶܬ݂ܩܰܪܰܒ *adductus est* a קָרֵב, ܩܰܪܶܒ *adduxit*, vel *β*) in reciprocam, v. g. ܐܶܬ݂ܕܰܡܰܪ *miratus est*, aut reflexivam ut אִסְתַּלַּק *se elevavit*, vel *γ*) notat fieri id, quod Peal indicat atque ejusdem cum Peal est significationis, ut: אִסְתַּכַּל, ܐܶܣܬܰܟܰܠ *intellexit* ut סְכַל, ܣܟܰܠ.

3) Aphel et Ethtaphal.

a) Aphel formatur אַ, ܐܰ radici praemisso, quod tamen ante praeformativa infinitivi, futuri et participiorum excidit, ita ut haec, quae vacua erant, ejus vocalem recipiant, secunda radicalis habet plerumque —ִ (ܝ—ִ) vel ܝ—ֵ, —ֵ aut —ַ, —ܰ ante 3. gutturalem seu ר, ܪ; hinc אַקְטֵל (אַקְטֵיל, אַקְטִיל), ܐܰܩܛܶܠ, אַפְלַח et ܐܰܦܠܰܚ.

Not. Pro א in Chaldaismo biblico invenitur saepe ה secundum analogiam Hebraeorum, quae litera etiam in futuro et participio inter praeformativum et radicem retinetur, v. g. תְּהַנְזִק, יְהַשְׁנֵא, הַכְרִזוּ; imo nonnunquam plane punctatio formae Hiphil occurrit, v. g. הֶאֱחִיל Dan. 7, 22. In Syriaco nonnunquam servatur Olaph non obstantibus praeformativis praeprimis in verbis, in quibus radicalis quaedam fuit elisa, v. g. ܡܐܚܐ a ܚܝܐ *vixit*.

b) Ethtaphal, quae rarius invenitur, formatur ab Aphel ita, ut syllabâ אֶת ܐܬ praemissâ Olaph characteristicum formae Aphel cum ת, ܬ commutetur; secunda radicalis mota est vocali ַ, ܰ, hinc אֶתְּקְטַל ܐܬܬܩܛܠ.

Not. In Syriaco in tota 2. person. sing. et plural. futuri propter concursum trium ܬ unum ejicitur, hinc ܬܬܩܛܠ pro ܬܬܬܩܛܠ = תִּתַּקְטַל; imo nonnunquam Olaph in hac forma retinetur nec in ܬ mutatur, v. g. ܐܬܐܟܝ pro ܐܬܬܟܝ *laesus est*. Loco hujus formae Syri saepius utuntur Ethpeel.

c) Significatio formae 1) Aphel est *α*) causativa (ut Paël), v. g. אַקְרֵב et קָרֵב *adduxit* a קְרֵב *accessit*, ܐܝܬܝ *adduxit*, et quidem saepe cum duplici accusativo, ut אַלְבֵּשׁ, ܐܠܒܫ *induit*; *β*) recipit forma haec notiones *censendi*, *declarandi*, *jubendi*, *curandi*, *permittendi* etc. *γ*) utitur non raro significatione intransitiva, v. g. ܐܢܗܪ *illuxit*, hinc verba, quae colorem indicant, formam hanc (uti in lingua arabica formam nonam) amant, v. g. אַסְמֵק ܐܣܡܩ *rubuit*, ܐܚܘܪ *albuit*.

Ethtaphal habet aut *α*) passivam significationem formae Aphel, aut *β*) cum Peal ejusdem est significationis, v. g. ܐܬܬܬܒ *sedem accepit* et ܝܬܒ *habitavit*.

4) Schaphel et Eschtaphal.

a) Schaphel formatur שׁ, ܫ loco Olaph formae tertiae praefixo, quacum ratione formationis, flexionis ac significationis habita convenit.

b) In forma Eschtaphal, quae ab activo praemisso אֶת ܐܬ et vocali *e* in *a* mutata formatur, Thau cum Schin transponitur. (cf. §. 8. B.), hinc: אִשְׁתַּקְטַל = ܐܫܬܩܛܠ. Significatio est passiva, vel reciproca, vel intransitiva.

§. 24. De Infinitivis et Participiis formarum auctarum verbi perfecti.

1) Infinitivi formarum auctarum in utraque dialecto terminantur in א‍ָ— et ܘ‍ܽ— praecedente vocali ָ— et ܳ—; praeterea Syri praeformativum ܡ assumunt, quod Chaldaei respuunt.

PARADIGMA.

Ethpeel:	אִתְקְטָלָא	ܡܶܬܩܛܳܠܽܘ
Paël:	קַטָּלָא	ܡܩܰܛܳܠܽܘ
Ethpaal:	אִתְקַטָּלָא	ܡܶܬܩܰܛܳܠܽܘ
Aphel:	אַקְטָלָא	ܡܰܩܛܳܠܽܘ
Ethtaphal:	אִתַּקְטָלָא	ܡܶܬܬܰܩܛܳܠܽܘ
Schaphel;	שַׁקְטָלָא	ܡܫܰܩܛܳܠܽܘ
Eschtaphal:	אִשְׁתַּקְטָלָא	ܡܶܫܬܰܩܛܳܠܽܘ.

Not. Pro terminatione א ָ— infinitivorum in Chaldaismo biblico plerumque ponitur ה ָ—, in Paraphrasibus autem ו, v. g. דַבָּרוּ Exod. 13. 21. In formis Paël et Aphel earumque passivis nonnunquam Syrorum instar מ praefigitur, v. g. מַהְלָכָא Cant. 1, 7, מַנְאָשָׁא Deut. 32, 23., מַחְרְצָא Ps. 118, 9.

2) Participia verborum in formis auctis formantur e 3. pers. sing. masc. praeteriti, cujus vocalis in 2. radicali servatur literâ מ ܡ praemissâ, qua accedente א ܐ in Aphel et omnibus passivis formis emittitur. E formis activis simul formatur participium passivum mutata tantum vocali secundae radicalis *e* in ַ—, ܰ—, quod discrimen et obtinet in participiis activis et passivis linguae arabicae.

PARADIGMA.

Paël	act.	מְקַטֵּל	(מְקַטִּיל)	ܡܩܰܛܶܠ
	pass.	מְקַטַּל		ܡܩܰܛܰܠ
Aphel	act.	מַקְטֵל	(מַקְטִיל)	ܡܰܩܛܶܠ
	pass.	מַקְטַל		ܡܰܩܛܰܠ
Schaphel	act.	מְשַׁקְטֵל		ܡܫܰܩܛܶܠ
	pass.	מְשַׁקְטַל		ܡܫܰܩܛܰܠ

Ethpeel:	מִתְקְטֵל	ܡܶܬܩܛܶܠ
Ethpaal:	מִתְקַטַּל	ܡܶܬܩܰܛܰܠ
Ethtaphal:	מִתַּקְטַל	ܡܶܬܬܰܩܛܰܠ
Eschthaphal:	מִשְׁתַּקְטַל	ܡܶܫܬܰܩܛܰܠ.

Not. a. In participiis tum genus tum numerus distinguitur, hinc in feminino terminantur in ־ָא, ܐ ـ, in plur. masc. in ־ִין, ـܝܢ et femin. ־ָן, ـܢ.

Not. b. In Chaldaico nonnunquam Hebraeorum instar ה assumitur, ut: מְהַחְצְפָה pro מְחַצְפָה *dura*; in Syriaco etiam interdum Olaph retinetur praeprimis in verbis, quibus una radicalis excidit, v. g. ܡܚܳܐܶܝܢ a ܚܝܳܐ *vixit.*

§. 25. De Imperativo formarum auctarum.

Imperativus formarum auctarum convenit cum uniuscujusque 3. pers. sing. praeteriti; distinguitur femin. sing. per ־ִי, ـܝ et plur. masc. per וּ (וּן), ܘ ac femin. per נָא (־ָן), ـܝܢ hinc:

PARADIGMA.

Sing.						
Pael 2 p.	m.	קַטֵּל	ܩܰܛܶܠ	Aphel:	אַקְטֵל	ܐܰܩܛܶܠ
	f.	קַטֵּלִי	ܩܰܛܶܠܝ			
Plur.						
2 p.	m.	קַטֵּלוּ	ܩܰܛܶܠܘ	Schaphel:	שַׁקְטֵל	ܫܰܩܛܶܠ
	f.	קַטֵּלְנָא	ܩܰܛܶܠܶܝܢ			
Ethpeel:		אִתְקְטֵל	ܐܶܬܩܛܶܠ	Ethtaphal:	אִתַּקְטַל	ܐܶܬܬܰܩܛܰܠ
Ethpaal:		אִתְקַטַּל	ܐܶܬܩܰܛܰܠ	Eschtaphal:	אִשְׁתַּקְטַל	ܐܶܫܬܰܩܛܰܠ

Not. In Syriaco imperativi formarum passivarum I. et II. (et III. ac IV. nonnunquam) distinctionis gratia sub secunda radicali recipiunt lineam diacriticam (§. 4. 4. e. γ.) praecedente ـܰ.

§. 26. De verbis pluriliteris et formis rarioribus.

1) E verbis triliteris enascuntur verba quadri- et plurilitera eodem modo quo apud Hebraeos et Arabes, et

quidem addita aliqua litera servili vel ab initio, v. g. ܡܣܟܢ *pauperem fecit* a ܡܣܟܢ, תַּרְגֵּם, ܐܬܬܪܓܡ *interpretatus* est, vel in medio, ut: ܕܪܕܟ a ܕܪܟ *gressus fuit*, vel in fine, v. g. ܪܫܢ *caput fecit* a ܪܫ *caput*. Verba haec in flexione proxime accedunt ad formas Paël et Ethpaal, hinc: ܣܪܒܠ, סַרְבֵּל *oblexuit* et pass. ܐܬܣܪܒܠ. סַרְהֵב et אִסְתַּרְהַב. Permulta ab exoticis verbis et nominibus potissimum graecis ducta sunt ita tamen, ut non raro literarum una aut plures exciderint, v. g. קַטְרֵג = ܩܛܪܓ *accusavit* a κατηγορεῖν, ܦܛܪܟ *patriarcham constituit*. Significatio quadriliterorum plerumque est transitiva, non raro tamen intransitiva et eadem cum verbo trilitero, sed tunc saepe intensiva.

Not. Si in verbis quadriliteris est una litera infirma, in Chaldaico locum habere potest quies vel abjectio hujus literae et verbum apparet triliterum, cujus prima radicalis pronuntiatur vocali impura, qua indicatur secunda radicalis, v. g. שֵׁיזֵב vel שֵׁזֵב *liberavit* pro שַׁיְזֵב, שֵׁיצִי vel שֵׁצִי *absolvit*. Si in verbis syriacis quadriliteris secunda radicalis est infirma, haec non quiescit sed diphthongum constituit, v. g. ܡܘܪܒ.

2) Praeter formas supra recensitas in paucis tantum exemplis etiam aliae obviae sunt, quae oriuntur apposita litera quiescente aut reduplicatione unius vel duarum radicalium ideoque non immerito ad classem pluriliterorum referuntur. Accedunt autem omnes ad formas Paël, Aphel, Schaphel earumque passiva plerumque cum eadem significatione, et quidem

a) ad formam Paël et Ethpaal accedunt:

α) Pauel vel Poël (chaldaic.) cum earum passivis, v. g. סוֹפֵק, שׁוֹמֵם et אֶשְׁתּוֹמַם, ܓܘܙܠ *inflammavit* et ܐܬܓܘܙܠ; *β*) Paiel ܣܝܒܪ *passus est*; *γ*) Pamel ܥܡܣܟ *mansit*; *δ*) Parel ܟܪܟ *volvit*; *ε*) Pali ܫܠܗܒ *terruit*; *ζ*) Palen ܪܫܢ *principem fecit*.

b) Formae e geminatione unius vel duarum radicalium oriundae: *α*) Palel vel Polel cum Ethpalal et Ethpolal, v. g. טַעְמֵם et אִשְׁתַּעְמֵם, רוֹמֵם et אִתְרוֹמַם, ܟܡܪܪ, ܐܬܟܡܪܪ.

β) Pealel cum Ethpealel oritur geminatione 2. et 3. radicalis, v. g. ܫܰܡܠܶܠ *integrum reddidit* a ܫܡܰܠ. *γ*) Palpel cum Ethpalpal per reduplicationem 1. et 2. radicalis, v. g. בַּלְבֵּל *permiscuit*, גַּלְגֵּל (a גְּלַל), *volvit*, ܙܰܥܙܰܥ (a ܙܳܥ), ܢܰܕܢܶܕ (a ܢܳܕ *movit se*) usitata praeprimis in verbis mediae geminatae et mediae Vau.

c) ad Aphel et Schaphel accedunt:

α) Maphel et Ethmaphal, *β*) Saphel et Esthaphal, v. g. סַרְהֵב = ܣܰܪܗܶܒ *festinavit; γ*) Taphel et Ethtaphal.

§. 27. De verbis gutturalibus.

Verba, quae constituuntur una e gutturalibus א, ה, ח, ע, ܐ, ܗ, ܚ, ܥ,[1]) quibus et litera ר ܪ adnumeratur, sequuntur regulas, quibus gutturales innituntur (cf. §. 8. E.); amant enim vocalem *a*, quae ponitur, ubi alias analogia grammaticalis requirit vocales *e* vel *i*, v. g. אֱחַר ܢܶܣܰܒ, et respuunt signum Dagesch fortis (in chaldaico), quod nonnunquam prolongatione vocalis praecedentis compensatur, v. g. בָּרֵךְ pro בָּרֵּךְ = ܒܳܪܶܟ. Schwa compositum, quo Chaldaei in his literis loco Schwa simplicis utuntur, est fere semper ֲ, tantummodo verba פ״א in imperativo Peal assumunt ֱ, v. g. אֱמַר. (Cetera vide §. 32.) Praeterea Patach furtivum, quod in verbis, quorum tertia radicalis est ה, ח, ע, assumitur, nonnunquam vocalem praecedentem plane extrudit, v. g. אַשְׁכִּיחַ vel אַשְׁכַּח.

Not. Occurrunt tamen et casus in futuro et imperativo cum ו vel ܘܿ, v. g. יַחֲווֹר et ܢܶܗܦܽܘܟ. In verbis tertiae gutturalis 3. pers. sing. fem. praeteriti plerumque in Chaldaismo terminatur in ַ ַ vel ֶ ֶ v. g. שְׁלַחַת, פְּתַחַת, אֲמֶהֶת, הַבֶּרֶת.

---

[1]) Cum Aleph etiam literis infirmis accensetur, verba, quorum una radicalium est א ܐ, tractabuntur una cum verbis infirmis, vide §. 32. §. 34. §. 37.

§. 28. **De verbo perfecto cum suffixis.** (vid. III. Tab.)

1) Cum suffixa verborum objectum significent, intransitivis verbis et formis passivis non solent adjungi. Verba in 1. et 2. persona in utroque numero cum suffixis earundem personarum conjungere non licet, quia tali modo reflexiva enascerentur, ad quae significanda Aramaei (sicut reliqui Semitae) alia constructione (§. 62. 1.) utuntur. Verbi forma si in vocalem desinit, suffixa sine vocali recipit, si vero consonante finitur, iis vocalem praemittit. (cf. §. 15. A. 1.).

Tantummodo imperativi et participia chaldaica assumunt suffixa 1. pers. sing. et plural., quin intercedat vocalis, quod et obtinet, si suffixum 3. plur. accedit ad 3. pers. fem. sing. praeteriti.

2) Mutationes, quas causant in verbo suffixa accedentia, attingunt tantummodo vocales, quae aut abjiciuntur aut translocantur et tali modo formas ad conjunctionem cum suffixis subeundam magis accomodatas reddunt. Abjicitur autem vocalis (primae radicalis) in 3. p. fem. et 1. p. sing. praeteriti et vocalis *u* (secundae radicalis) in futuro; translocatur vocalis e syllaba secunda in praecedentem consonantem, uti in 3. p. sing. et plural. et 1. p. sing. Terminationes verbales ܘ et ܗ otiantes quiescunt ante suffixa in ـܵ et ـܳ. Suffixa 2. per. plur. accedentia formas non mutant; denique vocales characteristicae Paël et Aphel in prima syllaba immutatae manent. Hinc

A. Praeteritum cum Suffixis.

3. sing. mas. קְטַל, ܩܛܰܠ manet ante suffixa כוֹן, כֵן, נוֹן, נֵן ܗܘܿܢ, ܟܶܝܢ, ante reliqua mutatur in קַטְל, ܩܰܛܠ cum suff. sub a) (§. 15. A.)

3. sing. f. קְטַלַת, ܩܶܛܠܰܬ manet ante suffixa secundae pers. plur., ante reliqua abit in קְטַלְת, ܩܛܰܠܬ.

2. p. sing. m. קְטַלְתְּ, ܩܛܰܠܬ manet, sed accedunt suffixa Chaldaeorum sub a), Syrorum vero sub d).

2. p. sing. f. קְטַלְתְּ manet (rarius קְטַלְתִּי) ܩܛܠܬܝ vero mutatur in ܩܛܠܬܝ et assumit suffixa sub b).

1. p. sing. קִטְלֵת, ܩܛܠܬ mutatur in קַטְלַת, ܩܛܠܬ et assumit suffixa sub a).

3. p. pl. m. קְטַלוּ, ܩܛܠܘ abit in קַטְלוּ, ܩܛܠܘ et accedunt suffixa sub b). Chaldaei ante כוֹן, כֶן, Syri ante reliqua suffixa amant inserere Nun paragogicum.

3. p. pl. f. Chaldaeorum קְטַלָא non videtur esse in usu vel latet in forma masculina קְטַלוּ, Syrorum ܩܛܠܝ abit aut in ܩܛܠ cum suffixis sub d) vel in parag. ܩܛܠܝܢ.

2. p. pl. m. קְטַלְתּוּן, ܩܛܠܬܘܢ manet et accedunt suffixa *Chaldaeorum* sub a), vel Nun finali abjecto suffixa sub b), Syrorum vero sub d).

2. p. pl. f. Syrorum ܩܛܠܬܝܢ manet (rarissime vero occurrit) cum suffixis sub d). Chaldaeorum exempla pro hujus personae usu desiderantur.

1. p. plur. קְטַלְנָא mutatur in קְטַלְנָ accrescentibus suffixis sub b), suff. vero 2. p. sing. fem. est ךְ—(sub a), ut discernatur a masculino), ܩܛܠܢ manet cum suffixis sub d).

Not. In formis Paël et Aphel secunda vocalis —, — sequitur in nexu analogiam secundae vocalis formae Peal; ubi haec manet, et illa manet, ubi vero haec abjicitur vel translocatur et illa abjicitur vel translocatur. Hinc in Syriaco 3. sing. m. ac 3. pl. m. et f. in Peal et Paël cum suffixo aequant ac nonnisi e contextu erui possunt, v. g. ܩܛܠܗ (a ܩܛܠ vel ܩܛܠܘ).

B. Futurum cum suffixis.

1) Sing. Chaldaeorum יִקְטֹל Nun paragogico semper inserto ante suffixa כוֹן et כֶן abit in יִקְטְלִנְ, et ante reliqua Nun paragogico geminato in יִקְטְלִנּ, quod et valet de reliquis personis sing. — Syrorum ܢܩܛܘܠ ante suffixa ܟܘܢ et ܟܝܢ manet, ante reliqua suffixa (accedunt vero illa sub a) plerumque, in 3. p. semper sub a, 2. expressa), ܢܩܛܘܠ abit in ܢܩܛܠ, quod mutandis mutatis valet et de reliquis personis sing.

2) Plur. Chaldaeorum יִקְטְלוּן manet geminato fere semper נ ob Nun paragogicum insertum, Syrorum ܢܩܛܠܘܢ manet immutatum et assumit suffixa sub d).

C. Imperativus cum suffixis.

1) Chaldaeorum imperativus manet plerumque immutatus vel Nun paragogico inserto mutatur in קְטֻלְנִי et קְטֻלְנּוּ.

2) Syrorum 2. sing. m. ܩܛܘܠ manet cum suffixis (sub a. 2.) primae pers. sing. et plur. et tertiae sing. f., et cum suffixis (sub d.) tertiae pers. sing. m. —

2. sing. f. ܩܛܘܠܝ mutatur in ܩܛܘܠܝܢ cum suffixis sub b).

2. pl. m. ܩܛܘܠܘ abit in ܩܛܘܠܘܗ cum suffixis sub b).

2. p. f. ܩܛܘܠܝܢ rarius in usu est et ܢ ante suffixa abjicit.

D. Infinitivus cum suffixis.

1) Infinitivis Chaldaeorum accedunt suffixa vel verborum sub a) Nun tamen parag. saepe inserto (מִקְטַל f. I mutato in מִקְטְל) vel suffixa nominum. In reliquis formis terminatio אָ— mutatur in וּת, cui annectuntur suffixa sub a) v. g. קַטָּלוּתֵיה.

2) Syrorum infinitivus Peal ܡܩܛܠ cum suffixis sub a) manet ante suffixa 2. p. plur., ante reliqua autem mutatur in ܡܩܛܠܘ.

Infinitivi reliquarum formarum in ܘ terminantes substantivorum femin. instar habentur et assumunt suffixa sing. nominum (exceptis suffixis 3. pl., quae separata ad terminationem in ܘ accedunt) terminatione ܘ in ܘܬ mutata, v. g. ܡܩܛܠܢܘܬܗ.

Not. Syriacorum verborum personis in ܘ exeuntibus nonnunquam Nun parag. additur, quo facto suffixa sub d) accedunt, v. g. ܐܪܓܙܘܢܢܝ *irritaverunt me.*

E. Participia cum suffixis.

Participia nominum instar horum suffixa assumunt; in chaldaica dialecto tamen eis etiam suffixa verbi accedere

possunt, v. g. מְקַטְּלָנִי et מְקַטְּלִי; in syriaca participiis activis non raro praepositiones cum suffixis junctae apponuntur.

§. 29. De verbis imperfectis.

A verbis perfectis distinguuntur verba **imperfecta** (irregularia), quorum anomaliae ratio sita est in indole literarum radicalium, quae non semper manent praesentes nec firmae immotaeque sed variis obnoxiae sunt modificationibus. Verba haec duplicis generis sunt:

A) aut **concentrata** vel **contracta**, quae concentratione oriuntur suntque: 1) verba 1. rad. Nun פַּן ܦܢ et 2) mediae geminatae עַע ܥܥ;

B) **infirma** seu **quiescentia**, quorum una alterave radicalium est litera infirma: א, ܐ, י, ܝ, ו, ܘ, quae sunt aut primae, aut secundae, aut tertiae radicalis. Cum vero pro prima radicali Vau passim ponitur Jud et pro tertia radicali Jud et Vau litera Olaph, sequentes verborum infirmorum classes distinguuntur: 1. VV. פַּא ܦܐ et פֵּי ܦܝ[1]) (i. e. 1. rad. Olaph et Jud), 2) עַא ܥܐ, עַי ܥܝ, et עַו ܥܘ et 3) לָא ܠܐ.

C) Accedunt verba **dupliciter imperfecta**, in quibus anomalia duplex locum habet, et **defectiva**.

A. De verbis concentratis.

§. 30. De verbis primae rad. Nun.

(פַּן, ܦܢ IV. Tab.).

Hebraeorum more Nun vacuum (in futuro, imperativo et infinitivo formae I. et in formis III. et IV. integris) expungitur, quod Nun Chaldaei per Dagesch forte in media radicali, aut haec si fuerit gutturalis et Resch, per longam vocalem sub

---

1) Significatio desumta est a voce technica פְּעַל ܦܥܠ, cujus פ ܦ primam, ע ܥ secundam et ל ܠ tertiam radicalem indicat.

litera praeformativa vel characteristica solent compensare, quae compensatio vero saepe negligitur. Syri autem, qui signo Dagesch fortis carent, nil substituunt; hinc v. g.

אֶפֶּק pro אֶנְפֶּק = ܐܦܶܩ יְחוֹת fut., מֵחַת inf. אַחֵית Aph.
מַפֵּק pro מַנְפֵּק = ܡܰܦܶܩ. a נְחַת *descendit.*

Not. a. Amant haec verba in infinitivo et imperativo Peal in secunda radicali vocalem *a*, quamvis non adsit gutturalis, v. g. מִפַּק, פַּק et פֵּק, סַב = ܣܰܒ; futurum assumit tum *a* tum *e*, tum *u*.

Not. b. Verba simul mediae rad. geminatae vel He aut Vau quiescentis nullam harum mutationum admittunt.

Not. c. In Chaldaico saepe regula haec negligitur, v. g. יִנְתֵּן, תִּנְפּוֹל, מִנְזִק, אַנְזִיק; in nonnullis verbis utraque forma occurrit, v. g. יִטַּר et יִנְטַר. Verbum נְתַן *dedit* in futuro vocalem characteristicam habet ‥, v. g. אֶתֵּן.

Not. d. In Syriaco nonnunquam Olaph characteristicum in Aphel Nun expuncto retineri solet, v. g. ܐܰܐܡܶܚ a ܢܡܰܚ *percussit.*

§. 31. De verbis mediae geminatae.
(עָע, ܥܥ, V. Tab.)

1) Verba ea, quibus 2. et 3. radicalis est eadem simulque mobilis, sicut in ceteris linguis semiticis ita et in aramaea euphoniae gratia mediam in quibusdam formis (Peal — exceptis ejusdem participiis — Aphel et Schaphel harumque passivis) excludunt, quo facto verbum fit monosyllabum recipitque vocalem radicis. Syri geminationis signo destituti pro hac elisione nil substituunt, Chaldaei vero literam expunctam per Dagesch forte compensant et quidem: a) vel in 3. radicali, si est mota nec tamen praecedit litera praeformativa (in 3. sing. fem., 3. plur. et 1. sing. Aor. I., in 2. sing. fem. et 2. plur. masc. imperativi), b) vel in 1. radicali praecedente praeformativa (in: infinit. et Aor. II. Peal et in tota forma Aphel), c) vel plane negligunt compensationem, ubi nec 3. radicalis est mota nec litera praeformativa praecedit (in 3. sing. m., in 2. sing. et plur. et in 1. plur. Aor. I; in 2. sing. m. et 2. plur. f. imperativi Peal).

Not. Si 1. rad. fuerit gutturalis, haec vel manet simpliciter, quia geminari nequit, ut מַחֵן (a חֲנַן *misertus est*), vel vero vocalis praecedens prolongatur, ut: יֵחוּר, יֵעוֹל, vel Nun inseritur, ut: נְעֵל vel אֶנְעֵל pro אֱעַל (ab עֲלַל).

2) In participio activo Peal Syri mediam radicalem cum ܐ commutant, v. g. ܕܳܐܶܫ a ܕܳܫ, quod ut ܝ pronuntiatur. Quamvis Chaldaei in participio hoc radicalem mediam retinere solent ut דָּקֵק, tamen occurrit forma syriacae valde similis דָּיֵק vel דָּאֵק (Jerem. 10, 3. Ps. 57, 7; 58, 9). Si vero participium hoc in fine augetur, ita ut ܐ illud vocali destituatur, plerumque excidit, v. g. ܕܳܝܫܺܝܢ, ܫܳܡܺܝܢ. Nonnisi ܥܰܠ *intravit* retinet ܐ in plurali part., hinc: ܥܳܐܠܺܝܢ.

3) Ethpeel forma est regularis אִתְקְלֵל ܐܶܬܦܰܠܰܠ; Chaldaei mediam rad. nonnunquam expunctam per Dagesch forte compensant, ut: אִתְּקֵל, אִתְּחֵל.

4) Paël et Ethpaal regulariter formantur; non raro tamen formantur Palpel et Ethpalpal, v. g. קַלְקֵל, אִדַּקְדַּק דַּקְדֵּק, אִתְקַלְקַל, ܛܰܠܛܶܠ et ܐܶܬܛܰܠܛܰܠ, ܪܰܦܪܶܦ et ܐܶܬܪܰܦܪܰܦ, vel Poal et Ithpoal, v. g. אִתְקוֹלַל et syr. Pauel et Ethpaual, v. g. ܪܰܘܪܶܒ (pro ܪܰܒܶܒ *magnificavit*) et ܐܶܬܪܰܘܪܰܒ.

Not. In Aphel Olaph characteristicum post literas praeformativas interdum servatur, v. g. ܠܡܰܐܚܳܒܘܽ *amare*, ܕܰܐܛܶܠ *qui obumbravit.* In Chaldaismo biblico pro Aphel inveniuntur: הֲדִקוּ vel Hophal ut: הֻעַל, הֻעַלּוּ Dan. 5, 13, 17.

B. De verbis infirmis.

§. 32. De Verbis primae rad. Olaph.

(פֵּא ܦܐ VI. Tab.)

Verba haec non tantum verbis gutturalibus (§. 27.) sed et infirmis accensentur, hinc variae notandae sunt mutationes:

1) ܐ ab initio quiescens (in praet., imperat. et part. pass. Peal) adsciscit ◌ܰ vel ◌ܶ loco Schwa compositi Chaldaeorum, v. g. ܐܶܡܰܪ, ܐܶܟܰܠ, ܐܰܚܺܝܕ; in futuro et infinitivo Peal vocalis haec ad praeformativam literam accedentem remittitur, v. g.

ܢܶܐܟܽܘܠ, ܡܶܐܟܰܠ, ܢܐܡܰܪ, Chaldaeorum autem א in futuro et infinitivo Peal quiescit in ֵ, v. g. יֵאכֻל, יֵאמַר vel plerumque in י convertitur, ut: יֵיכֻל, מֵימַר, imo nonnunquam plane abjicitur, uti in 1. p. futuri; hinc אֵכֻל pro אֵאכֻל, ܐܶܟܽܘܠ pro ܐܶܐܟܽܘܠ.

2) In Ethpeel et Ethpaal א ܐ aut manet, aut praecedenti literae Thau assimilatur, hinc אִתְאֲכִל vel אִתְּכִל, ܐܶܬܐܟܶܠ et ܐܶܬܬܡܰܪ; אִתְאַכַּל et אִתַּכַּל, ܐܶܬܐܰܟܰܠ et ܐܶܬܬܰܟܰܠ.

3) In forma Paël א ܐ passim expungitur, quoties praefigitur litera vel syllaba, in quam redit vocalis ejectae literae א ܐ; v. g. אַלֵּיף et מַלֵּיף pro אַאְלֵיף et מְאַלֵּף.

4) In forma III. et IV. utriusque vocis א ܐ mutatur in ו ܘ, nonnunquam in י ܝ, quo facto Syri constituunt diphthongum, hinc אוֹכֵל vel אֵיכֵל = ܐܰܘܟܶܠ vel ܐܰܝܟܶܠ, fut. יוֹכֵל ܢܰܘܟܶܠ, pass. אִתּוֹכַל ܐܶܬܬܰܘܟܰܠ; שׁוֹכֵל vel שֵׁיכֵל, ܫܰܘܟܶܠ vel ܫܰܝܟܶܠ, pass. אִשְׁתּוֹכַל = ܐܶܫܬܰܘܟܰܠ.

Not. a. Formam hebraizantem induunt verba הֵימִין (הֶאֱמִין) ܗܰܝܡܶܢ *credidit* ab אֲמַן ܐܡܶܢ et הֵיתִי vel הַיְתִי ac ܐܰܝܬܺܝ *adduxit* ab אֲתָא ܐܶܬܳܐ *venit*.

Not. b. Verba ܐܶܙܰܠ *abiit* et ܐܶܬܳܐ *venit* abjiciunt ܐ in imperativo, hinc: ܙܶܠ, ܙܶܠܝ, ܙܶܠܘ, ܙܶܠܶܝܢ et ܬܳܐ, ܬܳܝ, ܬܰܘ (ܬܳܘ), ܬܶܝܢ (ܬܳܝܶܢ).

Not. c. Litera ܠ verbi ܐܶܙܰܠ in significatione *abeundi* (alias *profuit*) euphoniae gratia occultatur, quoties in media voce haberet vocalem, quam in praecedentem literam vacuam potius remittit (cf. §. 4. 4. d. δ.), hinc: ܐܶܙܰܠܬ pro ܐܶܙܠܰܬ, ܬܶܙܰܠܘܢ pro ܬܶܙܠܽܘܢ, ܐܙܠ pro ܐܙܰܠ.

§. 33. De verbis primae rad. Jud.
(פי, ܦܝ. VI. Tab.)

Plurima horum verborum juxta analogiam hebraicam sunt proprie primae rad. Vau (פו ܦܘ), quae litera autem ab initio verbi ab Hebraeis et Aramaeis, qui in universum literam Vau ab initio vocis alicujus non amant, fere semper mutatur in Jud; sunt vero triplicis generis, aut 1) propria verba פי ܦܝ, aut 2) origine verba פו ܦܘ, aut 3) verba, in quibus Jud

non qua quiescens litera habetur, sed verborum פֿן ܦܶܢ instar assimilatur. Hinc

ad 1) ܘ ab initio syllabae quiescens adsciscit vocalem ◌ܶ (in praet. imperativ. et Peil f. I.), quae in praecedentem literam praeformativam vacuam, in literam ܬ (vocis passivae) et in praefixas: ܕ, ܘ, ܒ remittitur, v. g.: ܝܶܠܶܕ, ܒܶܝܠܶܕ. In infinit. et futuro Peal ܘ mutatur in ܐ (prima persona excepta) et secunda radicalis movetur per ◌ܰ (in praet. ◌ܶ), in Chaldaico autem י in imperat. et fut. quiescit in ◌ֵ, in Aphel autem in ◌ֵ, v. g. ܢܺܐܬܶܒ ab ܝܬܶܒ, יִיקַר, יֵיטֵב, Aphel: יֵיטִיב (יֵיטֵיב).

Not. Litera ܗ verbi ܝܗܒ, ubi haberet vocalem, occultatur et vocalis transfertur in ܝ, hinc ܝܰܗܒ pro ܝܗܰܒ *dedit*, ܝܰܗܒܬ *dedisti*, ܝܰܗܒܘ *dederunt*, e contra ܝܶܗܒܶܬ *dedi* etc.

ad 2) Non adeo differunt ab hac classe verba origine ܘܦ פו; haec enim a) abjiciunt primam radicalem in imperativo Peal, v. g. דַּע ab יְדַע, הַב ab יְהַב, תִּיב a יְתִיב et similiter ܕܰܥ ab ܝܺܕܰܥ, ܗܰܒ a ܝܰܗܒ et ܬܶܒ a ܝܬܶܒ, b) in futuro et infinit. Peal verba chaldaica literam י quiescere sinunt in ◌ֵ vel plane ejiciunt, ut: יֵילֵד, יֵידַע vel יֵדַע, מֵילַד vel מֵלַד, c) in forma III. et IV. utriusque vocis et dialecti Vau originarium rursum assumunt, quod in Chaldaico in Cholem quiescit, in Syriaco autem diphthongescit, ut: אוֹלֵד, אוֹסֵף, אִתּוֹסַף, אִשְׁתּוֹתַר, ܐܰܘܠܶܕ, ܐܰܘܬܶܒ, ܐܶܬܬܰܘܬܰܒ, ܡܰܘܕܰܥ et ܐܶܬܬܰܘܕܰܥ.

Not. a. Pro forma chaldaica Aphel saepe occurrit hebraica forma הוֹדַע, הוֹלֵד et הוֹלַד; aliqua verba praeterea retinent Jod ut: הֵיבֵל et אֵיבִיל *duxit*, הֵיטִיב (אֵיטִיב) et אוֹטֵב *benefecit*, ܐܰܝܠܶܠ *ululavit*, ܐܰܝܢܶܩ *lactavit*.

Not. b. Formae Paël et Ethpaal sunt regulares; hinc יַתֵּב et אִתְיַתַּב, ܝܰܠܶܦ et ܐܶܬܝܰܠܰܦ; nonnulla verba tamen et in hac forma literam originariam retinent, v. g. וַתַּר, אִתְוַכְּחָא ܘܰܟܶܚ et ܐܶܬܘܰܟܰܚ.

ad 3) Tandem verba quaedam primae rad. Jud in infin. et futur. Peal nec non in Aphel verborum פֿן ܦܶܢ instar hanc literam sequenti literae assimilant, v. g. יִדַּע (vel יִנְדַּע) = ܢܶܕܰܥ, מִדַּע = ܡܶܕܰܥ, יִתֵּב = ܢܶܬܶܒ, מִתַּב = ܡܶܬܰܒ, יִבַּל et מִבַּל a יְבַל, אַתִּיחַ a יְתַח.

§. 34. De verbis syriacis mediae rad. Olaph. (ܛܐܒ VII. Tab.)

Verba ܛܐܒ Syrorum tantum irregularitates subeunt, quae concernunt formas I. et II. earumque passivas.

1) In Peal ܐ vocalem suam (ܶ in praeterito, et ܰ in imperat. et futuro) in praecedentem literam vacuam remittit, in qua vocali ܐ quiescit, v. g. ܛܐܶܒ *bonus fuit,* ܫܐܶܠ *petiit,* ܫܐܰܠ *pete,* ܢܶܫܐܰܠ *petet,* quod et obtinet in Ethpeel, ut: ܐܶܬܫܐܶܠ, et Aphel: ܐܰܫܐܶܠ.

2) In Ethpeel saepe praeter formam consuetam ܶ invenitur sub ܬ, vel ܐ per metathesin ante primam radicalem ponitur aut plane aliud ܐ primae radicali praefigitur, unde sequentes formae oriuntur: ܐܶܬܛܐܶܒ, ܐܶܬܛܶܐܒ, ܐܶܬܐܛܶܒ, ܐܶܬܐܛܐܶܒ.

3) In Paël et Ethpaal ܐ vel manet, vel plerumque mutatur in ܝ, v. g.: ܛܰܝܶܒ *paravit* et ܐܶܬܛܰܝܰܒ aut ܐܶܬܛܰܐܰܒ.

Not. In nonnullis verbis chaldaicis א etiam mutatur in י, v. g. שְׁיֵר *reliquit* a שְׁאַר.

§. 35. De verbis mediae rad. Vau. (שָׂם, ܩܡ VIII. Tab.)

1) Media radicalis horum verborum in vocali *u* quiescens retinetur tantummodo in imper. et futur. Peal, cujus praeformativa exceptâ 1. personâ sunt vacua (apud juniores Paraphrastes etiam reliquarum personarum praeformativa assumunt ְ vel ֵ, v. g. אֲמוּת, מִימַת), in praeterito autem et infin. ejusdem formae Vau expungitur et per longam vocalem ָ, ܳ compensatur, ut קָם, ܩܳܡ *stetit, surrexit*; in participio active sing. masc. litera haec mutatur in א ܐ, quae autem in flexione rursus abit in י ܝ diphthongescentem, v. g. קָאֵם, קָיְמָא, ܩܳܐܶܡ, ܩܳܝܡܳܐ. In reliquis formis Vau transit in Jud, quod aut quiescit in Ethpeel, Aphel et Ethtaphal (in Chald. nonnunquam ejicitur), aut fit mobile, uti in Paël et Ethpaal. In Ethpeel et Ethtaphal litera ת ܬ geminatur, hinc utraque forma nonnisi

e significatione erui potest, ut אִתְּקִים ܐܶܬܬܩܺܝܡ pro Ethpeel et Ethtaphal, pro qua tamen in Chaldaico et ponitur אִתְּקִים vel אִתְּקַם.

2) Praeter formam II. regularem קַיֵּם אִתְקַיַּם ܩܰܝܶܡ ܐܶܬܩܰܝܰܡ adhuc recurrunt formae reduplicatae Palpel קַמְקֵם, ܐܬܩܘܡ, ܩܘܢ et Poël (Pauel) קוֹמֵם cum suis passivis.

3) In forma tertia Chaldaei sub literis praeformativis vel Schwa (in partic. semper) vel Kamez admittunt, Syri vero vocalem ـَ in 1. persona sing. fut. tantum retinent. Hinc יְקִים vel יָקִים = ܢܩܝܡ, ast ܐܰܩܝܡ. Formae hebraizantes sunt: הֲקִים vel הָקִים, הֵקִים vel הֵקַם, aut אוֹקִים instar verborum ܦܐ.

4) Formâ Schaphel verba haec carent.

Not. a. Sunt verba hujus generis, quorum media radicalis Vau est mota ideoque qua litera firma nullas causat irregularitates, imprimis talia, quae simul sunt tertiae radicalis Aleph, ut: שְׁוָא, ܫܘܐ *similis fuit*, הֲוָא ܗܘܐ *fuit*, רְוַח *dilatatus fuit*, ܪܘܚ *dilatavit*; nonnulla horum simul Vau quiescens admittunt diversa tamen significatione, v. g. חֲוַר et ܚܘܪ *albuit*, חוּר et ܚܘܪ (ܚܙܐ) *vidit*; שׁוּח *demersus fuit*, ܫܚ *liquefactus est*, שְׁוַח et ܫܘܚ *germinavit*.

Not. b. Verbum ܚܣ *pepercit* duplici utitur forma imperativi: ܚܘܣ in significatu *parce*! et ܚܣ in notione *absit! apage*! Similiter infin. Peal מְקָם sonat nonnunquam מְקוֹם vel מְקוֹם.

§. 36. De Verbis mediae rad. Jud.

(ܥܝ עי)

Haec verba in omnibus formis prima excepta classem verborum (עו ܥܘ) praecedentem aequant; conservant enim Jud radicale quiescens in praeterito, futuro et imperativo Peal in omnibus personis ut: מִית ܡܺܝܬ, שִׂים ܣܺܝܡ, יְשִׂים ܢܣܺܝܡ, ejiciunt autem id in infinitivo (= vv. עו, ܥܘ), ut מְשָׂם ܡܣܳܡ et mutant in participio activo cum א ܐ, ut שָׂאֵם ܣܳܐܶܡ.

Not. a. Verbum ܡܺܝܬ in futuro sequitur verba ܥܘ, hinc: ܢܡܘܬ.

Not. b. חֲיָא (חֲיִיא) ܚܝܐ *vixit* 2. radicalem mobilem singulari anomalia ejicit, ubi literâ praeformativâ praecedente 1. radic. fit vacua, in quam transfertur vocalis literae ejectae: מֵחָא = ܡܚܐ (inf.), אֶחֵי

תְּחֵי, ܬܶܚܶܐ (י 3. rad. orta est ex א); idem etiam, quin praeformativa accedat, nonnunquam obtinet, ut: ܚܶܝ pro ܚܝܺܝ *vive*. Pro ׳ ܝ expunctó plerumque ante 1. radicalem litera י ܐ inseritur ut: תֵּיחֵי, ܬܶܐܚܶܘܢ.

PARADIGMA.

Futurum Peal.

Sing.	3. p. m.	יְחֵי (יֵחֵי, יִחְיֵי)	ܢܶܚܶܐ (ܢܺܐܚܶܐ)
	„ f.	תֵּחֵי (תִּחְיֵי)	ܬܶܚܶܐ (ܬܺܐܚܶܐ)
	2. p. m.	תֵּחֵי *	ܬܶܚܶܐ (ܬܺܐܚܶܐ)
	„ f.	תֵּחַיִן	ܬܶܚܶܝܢ (ܬܺܐܚܶܝܢ)
	1. p. c.	אֶחֵי	ܐܶܚܶܐ
Plur.	3. p. m.	יְחוֹן (יִחְיוּ)	ܢܶܚܶܘܢ (ܢܺܐܚܶܘܢ)
	„ f.	יְחַיָן	ܢܶܚܝܳܢ (ܢܺܐܚܝܳܢ)
	2. p. m.	תֵּיחוֹן (תֵּחוֹן)	ܬܶܚܶܘܢ (ܬܺܐܚܶܘܢ)
	„ f.	תֵּחַיָן	ܬܶܚܝܳܢ (ܬܺܐܚܝܳܢ)
	1. p. c.	נֶחֵי (נִחְיֵי)	ܢܶܚܶܐ (ܢܺܐܚܶܐ)
Imperat.	S.	חֱיֵה	ܚܶܝ (ܚܝܺܝ)
	Pl.	חֱיוֹ	ܚܰܘ
Part.		חַיָא	ܚܳܐܶܐ fem. ܚܳܝܳܐ (pro ܚܰܝܳܐ)
Infinit.		מֵחֵא, מֶחְיָא	ܡܶܚܳܐ (ܡܺܐܚܳܐ)

Aphel.

Praet.	אַחֵי	ܐܰܚܺܝ
Fut.	יְחֵי	ܢܰܚܶܐ (ܢܰܐܚܶܐ)
Part.	מְחַיֵּא, מַחֵא, מְחַא, מְחֵי	ܡܰܚܶܐ (ܡܰܐܚܶܐ)
Infin.	אַחָאָה, אַחְיָאָה	ܡܰܚܳܝܽܘ.

§. 37. De verbis tertiae radicalis Olaph. (לא, ܠܐ. IX. Tab.)

Haec aramaicorum verborum classis complectitur duplicem Hebraeorum classem verborum לא et לה et triplicem Arabum classsem verborum: لا, لو, لى. In Chaldaismo biblico Hebraeorum more ast raro terminatio אָ— in הָ— transit, in

Paraphrasibus autem praeprimis junioribus in ◌ֵי vel ◌ִי est mutata; verborum syriacorum ܠܐ perpauca tantum existunt exempla. Horum verborum anomaliae sunt sequentes:

1) Si tertia radicalis א ܐ verbum claudit, vel א ܐ quiescit in ◌ָ, ◌ܳ aut ◌ֵ, ◌ܶ vel mutatur in י ܝ quiescens in ◌ֵ aut ◌ִ, ◌ܺ, et quidem manet א ܐ quiescens in ◌ָ, ◌ܳ in praeterito Peal, ast in praeterito reliquarum formarum mutatur in ◌ִי (◌ֵי), ◌ܺܝ.

In futuro omnium formarum quiescit ◌ֵא (vel ◌ֵי, ◌ִי), ◌ܶܐ; in imperativo Peal in ◌ִי vel ◌ֵי, ◌ܺܝ, in imperat. Ethpeel in ◌ֵי vel ◌ִי ◌ܝ, et reliquarum formarum in ◌ִי vel ◌ֵי, ◌ܳܐ;

in infinitivo Peal in ◌ֵא (◌ֵי), ◌ܳܐ (◌ܝ) et reliquarum formarum in ◌ָאָה (◌ָאָא), ◌ܳܝܘ;

in participiis in ◌ֵא vel ◌ֵי (◌ִי in Peil), ◌ܶܐ exceptis participiis formarum Paël, Aphel et Schaphel, quae desinunt in ◌ֵי, ◌ܶܐ.

2) Accrescente autem in fine verbi nota afformativa, litera א ܐ a) aut mutatur in literam י ܝ α) quiescentem vel β) motam, b) aut prorsus abjicitur; et quidem:

ad a) mutatur א ܐ α) in literam י ܝ quiescentem in 1. et 2. pers. utriusque generis et numeri omnium praeteritorum, et in 3. plur. masc. formae סְנִיו ita, ut י in Peal quiescat in ◌ִ, in reliquis formis (et nonnunquam in Peal) in ◌ִ, in Syriaco autem in ◌ܺ in omnibus formis excepta forma I., in qua ܝ diphthongescit in ◌ܰܝ (aut quiescit in ◌ܺ praeprimis in 1. pers.); vel mutatur β) in literam י ܝ mobilem in 2. et 3. p. plur. fem. futuri omnium formarum utriusque dialecti, et saepius in flexione participiorum; praeterea in 3. f. sing. גְּלִית et plur. praeteriti סְנִיא apud Chaldaeos, apud Syros autem in 3. sing. praeteriti omnium formarum excepta Peal, in forma ܠܝܢ 3. fem. plur. praet. omnium formarum et in 2. fem. plur. imperativorum, denique in Syrorum infinitivis

(excepto Peal), in quibus Chaldaei retinent literam א motam et rarius tantum in י mutant, ut: אַלִּיָה.

ad b) א ܐ abjicitur

α) in praeterito et quidem in 3. fem. sing. ac 3. masc. plur. Peal (ubi ex י, ܘ fit ו, ܘ̈) utriusque dialecti et in 3. fem. plur. omnium formarum syriacarum.

β) in futuri omnium formarum utriusque dialecti persona 2. fem. sing. (ubi ex ـܝܢ fit ـܝܢ), in 2. et 3. masc. plur. (ubi ex ין fit ון)

γ) in plur. masc. participiorum, ubi terminatio ין, ـܝܢ mutatur in ַיִן (ָן) ـܝܢ.

δ) in imperativorum pers. 2. fem. sing. (ubi ִי ܝ transit in ָא, ـܝ̈) et in 2. masc. plur. (ubi ex י, ܘ fit ו, ܘ̈), ac in chaldaica 2. fem. plur., quae desinit in ָן.

Adnotationes.

1) 3. plur. masc. praeteriti Peal nonnunquam terminatur in ו pro ו, v. g. קְרוֹ, גְּלוֹ, in Syriaco cum Nun parag., ut: ܒܟܘܢ pro ܒܟܘ et fem. in ָאָן (pro ָאָה) ut קְרָאָן. Pro ין 3. plur. futuri plerumque occurrit ון, v. g. יִבְזוּן. Infinitivi in Paraphrasibus hinc illinc adsciscunt formationen talmudicam ּיֵי, v. g. רְצֹיֵי Ps. 89, 16. — 3. pers. plur. fem. praeteriti omnium formarum syriacarum (excepta forma Peal) a 3. p. sing. m. distinguitur tantummodo per signum Ribui.

2) Pro Paël et Ethpaal interdum in Syriaco forma Palel cum passivo suo in his verbis obvia est, v. g. ܫܒܝ *in captivitatem duxit.*

3) Invenitur in his verbis quamvis raro futurum apocopatum, praeprimis verbi הֲוָה vel הֲוֵי, ܗܘܐ *fuit* et quidem:

PARADIGMA.

Futurum apocopatum.

Sing.	3. p. m.	יְהֵי (יְהֵא)	ܢܗܐ (ܢܗܘܐ et ܢܗܘܐ)
	„ f.	תְּהֵי (תְּהֵא)	ܬܗܐ (ܬܗܘܐ)
	2. p. m.	תְּהֵי (תְּהֵא, תֶּהֱוֵי)	ܬܗܐ
	„ f.	תְּהֵין (תֶּהֶוְיָן)	ܬܗܝܢ (ܬܗܘܝܢ)
	1. p. c.	אֱהֵי (אֱהֱוֵי)	ܐܗܐ (ܐܗܘܐ)

Plur.	3. p. m.	יֶהֱוֹן (נֶהֱוֹון, יֶהֱוֹון)	ܢܶܗܘܽܘܢ
	„ f.	יֶהֱוְיָן (יֶהֶוְיָן)	ܢܶܗܘܝܳܢ
	2. p. m.	תֶּהֱוֹן (תֶּהֱוֹון)	ܬܶܗܘܽܘܢ
	„ f.	תֶּהֱוְיָן (תֶּהֶוְיָן)	ܬܶܗܘܝܳܢ
	1. p. c.	נֶהֱוֵי	ܢܶܗܘܶܐ

Imp. הֱוִי Part. ܗܳܘܶܐ

Infinit. מֶהֱוָא (מֶהֱוֵי, מֵיהֱוֵי)

4) Verba, quorum 3. radicalis est ה mobile, uti נְגַהּ, תְּוַהּ, תְּמַהּ in flexione anomaliae non sunt subjecta, hinc: תְּוַהּוּ, יִתְוַהּ etc.

§. 38. C. De verbis dupliciter imperfectis.

Verba dupliciter imperfecta sunt ea, quibus duae radicales insunt, quae anomalias causare solent. Quamvis plura hujus generis verba unius tantum literae anomaliam admittunt, tamen alia in utraque mutationibus sunt obnoxia; sunt vero:

1) Verba פּן, ܦܢ et לא, ܠܐ simul, v. g. נְדָא *aspersit*, ܢܣܳܐ *probavit*; in Aphel: אַדִּי, ܐܰܕܺܝ, ܐܰܣܺܝ (imp.) — e contra אַסִּי a נְסָא.

2) Verba פא, ܦܐ et לא, ܠܐ ut: אֲתָא ܐܶܬܳܐ *venit* fut.: יֵיתֵי ܢܺܐܬܶܐ, *imp.* אֲתוֹ vel תָּיוּ, ܬܳܐ et ܬܳܝ (fem.); inf. מֵתֵי ܡܺܐܬܳܐ. Aphel אַיְתֵי ܐܰܝܬܺܝ; similiter אֲבָא *voluit*, אֲזָא ܐܣܳܐ *sanavit*, אֲפָא ܐܦܳܐ *coxit*.

3) Verba פּי, ܦܝ et לא, ܠܐ, ut: יְדָא ܝܕܳܐ (inus.) in Aphel אוֹדִי = ܐܰܘܕܺܝ *confessus est*, part. מוֹדֵי = ܡܰܘܕܶܐ; יְמָא ܝܡܳܐ *juravit*: fut. יֵמֵי ܢܺܐܡܶܐ, inf. ܡܶܐܡܳܐ, Aphel: אוֹמֵי ܐܰܘܡܺܝ, et ܝܥܳܐ *germinavit*: Aph. ܐܰܘܥܺܝ et ܐܰܥܺܝ.

4) Verba syriaca ܠܳܐ et ܠܐܳ vel ܠܐܶܐ flectuntur sicut verba ܠܐ, v. g. ܠܶܐܝ ܠܐܳܝ (heb. לָאָה) *laboravit*, ܠܶܐܝܰܬ, ܠܶܐܝܬ, ܠܶܐܝܬܝ, ܠܶܐܝܬ, plur. ܠܶܐܝܘ, inf. ܡܶܠܐܳܐ imp. ܠܶܐܝ, ܠܐܳܝ; fut. ܢܶܠܐܶܐ, part. act. ܠܳܐܶܐ, pass. ܠܶܐܐ. Aph. ܐܰܠܐܺܝ et ܐܰܠܺܝ, fut. ܢܰܠܐܶܐ, part. ܡܰܠܐܶܐ; similiter ܛܳܐܶܐ *objurgavit* pl. Peal ܛܳܐܘ, imp. ܛܐܝ, inf. ܡܶܛܐܳܐ.

§. 39. De Verbis defectivis.

Verba defectiva sunt ea, quorum formae, modi et tempora singula non sunt in usu; hinc ea aut plane carent certis formis aut eas e verbis synonymis supplent; sunt sequentia:

1) יְהַב ܝܗܒ *dedit* in Peal format tantum praeteritum, imperativum et participium, ac Ethpeel, futurum autem et infinitivum repetit a verbo נְתַן, ܢܬܠ.

2) סְלַק *ascendit* in praet. Peal, in Paël, Ethpeel et Ethpaal usurpatur, ܣܠܩ nonnisi in praet. et part. act. Peal in usu est; reliqua sumit a ܢܣܩ; נְסַק *ascendit* nonnisi in infinit. et imperat. Peal et in Aphel occurrit.

3) שְׁתָא *bibit* in Peal, שְׁקָא *bibit* in Aphel, הַלֵּךְ *ivit* in Paël et הוּךְ *ambulavit* in futuro et infinit. Peal usu venit.

4) Impersonalia sunt: part. Peal a) ܙܕܩ *decet* (a ܙܕܩ *justus fuit*); b) ܡܐܢ *taedet*, in 3. sing. fem. praet. ܡܐܢܬ, in part. act. fem. ܡܐܢܐ et in 3. sing. f. fut. ܬܡܐܢ; c) part. act. ܘܠܐ et ܘܠܝ *decet* a ܘܠܐ et ܘܠܝ.

§. 40. De verbis imperfectis cum suffixis.

Plurima verba imperfecta in suffixis annectendis sequuntur analogiam verborum perfectorum (§. 28.); singulari vero prorsus modo Aramaei verbis לא, ܠܐ suffixa solent annectere.

A. Apud Chaldaeos.

1) א י quiescens in fine in praet. Peal raro cum vocali sua retinetur, ut: בְּרָאַנִי, plerumque abjicitur, ut: תְּלָנוּן.

Terminatio 3. plur. masc. praet. Peal et imperativorum ו mutatur in ו et ־ִיו in יו, v. g. רְמוֹנִי Jon. 1, 12, אַבְעֲיוּהִי Jes. 1, 8.

Terminationes praeteritorum in ־ִית et ־ֵית immutatae manent, ut: רַבִּיתָךְ, חֲוֵיתֵיהּ.

2) י quiescens in futuro una cum vocali abjicitur et Nun epentheticum assumitur, v. g. יְחַוְּנֵהּ, מַנְּנוּן Jos. 9, 27; raro י qua mobile apparet, ut: רַבְּיֵהּ, אַחְוְיָךְ.

3) י quiescens in imperativo omnium formarum retinetur, hinc: רְמִיתִי, e contra קְרָהָא Jerem. 36, 15.

4) Infinitivus Peal aut assumit suffixa nominis, v. g. מֶחֱזְיֵהּ aut tertiam radicalem amittit, ut: מֶחֱזָךְ; infinitivi reliquarum formarum desinunt in וּת, v. g. קַשָּׁיוּתַהּ Gen. 35, 17.

B. Apud Syros.

1) ܐ terminationis ܐ̱ aut abjicitur (in 3. sing. m. praet. Peal et 2. sing. m. imperativorum Paël, Aphel et Schaphel in nexu cum suffixis sub b) aut transit in Jud mobile (in infinitivo Peal), ante ܟܘܢ et ܟܝܢ abjecto ܐ manet ـ̱ , v. g. ܡܣܝܡܟܘܢ. Terminatio futuri ܐ̱ transit in ܝ̱ et annectuntur suffixa b).

2) In personis in ـܝ desinentibus, vel vocali ـ abjecta ܝ tanquam mobile pronuntiatur cum suffixis sub a (in 3. sing. m. praet. Paël et Aphel et nonnunquam et Peal), v. g. ܐܓܠܝܗ, vel ـܝ manet et conjungitur cum suffixis sub b) (in 2. sing. masc. imp. Peal et in priori casu ante ܟܘܢ et ܟܝܢ), ut: ܚܙܝܗ, ܚܙܝܟܘܢ. Flexiones imperativorum fem. ـܝ et ـܝܢ (vel ـܝܢ) abeunt in ـܝܢ vel ـܝ̱ cum suffixis b) et ـܝܢ cum suffixis d).

3) In personis, quae in ܘ otiosum terminantur, assumunt ܘܗܝ (et ܘܗ) pro ܘ, et ܘܢ pro ܘ (in 3. plur. m. praet. omnium formarum et in 2. plur. masc. omnium imperativorum), v. g. ܓܠܘܗܝ et ܚܙܘܢܝ.

Not. ܒܝܐ *consolatus est* et verba huic similia suffixis accedentibus tertiam rad. ܐ nunquam abjiciunt, remittunt autem ejusdem vocalem in secundam radicalem, quando haec est vacua, v. g. ܒܝܐܢܝ, ܒܝܐܢ, plur. ܒܝܐܘܢܝ, imp. ܒܝܐܝܢܝ etc.

§. 41. De verbo substantivo.

1) Verbum substantivum *esse* in lingua aramaea duplici modo exprimi potest: a) per verbum הֲוָה (הֲוָא, הֲוֵי), ܗܘܐ et b) per nomen אִית ܐܝܬ (heb. יֵשׁ *existentia*), quod cum suffixis

nominum pluralium (§. 15. 2. B. b.) junctum flexiones subit et tempus praesens exprimit:

		Sing.			Plur.	
3. m.	אִיתוֹהִי / אִיתְנְהוּ	ܐܝܬܘܗܝ	*est*	אִיתֵיהוֹן	ܐܝܬܝܗܘܢ	*sunt*
3. f.	אִיתוֹהָא	ܐܝܬܝܗ		אִיתֵיהֵן	ܐܝܬܝܗܝܢ	
2. m.	אִיתָךְ	ܐܝܬܝܟ	*es*	אִיתֵיכוֹן	ܐܝܬܝܟܘܢ	*estis*
2. f.	אִיתֵיכִי	ܐܝܬܝܟܝ		אִיתֵיכֵן	ܐܝܬܝܟܝܢ	
1. c.	אִיתַי	ܐܝܬܝ	*sum*	אִיתָנָא	ܐܝܬܝܢ	*sumus.*

2) E conjunctione אִית et ܐܝܬ cum particula negativa לָא, ܠܐ enascitur verbum negativum לֵית (לָאִית, לֵיִת), ܠܝܬ *non est*, quod aeque ac positivum verbum cum suffixis nominum pluralium (raro in Chaldaico singularium) componitur.

3) E copulatione utriusque verbi substantivi syriaci enascitur imperfectum; hinc ܐܝܬ ܗܘܐ vel ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ *erat*, quod etiam per ܗܘܐ ܗܘܐ exprimi potest. Reduplicato verbo ܗܘܐ designatur plusquamperfectum: ܗܘܝܬ ܗܘܝܬ *fueram.*

4) Verbum הֲוָא ܗܘܐ, quod verborum לא ܠܐ (§. 37. Adn. 3.) instar flectitur, etiam cum aliis verbis componitur ad diversa eorum tempora circumscribenda et quidem cum participio alicujus verbi conjunctum ejusdem imperfectum, ut: חָזֵה הֲוָא *videbat*, ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ *dicebant*, cum praeterito autem alterius verbi nexum ejusdem plusquamperfectum notat, v. g. ܐܬܐ ܗܘܐ *venerat.*

Not. a. Cum Aoristo II. alterius verbi nexum nonnunquam conjunctivum, optativum vel imperativum exprimit.

Not. b. ܗܘܐ in junctura cum aliis verbis recipit sub ܗ lineam occultantem (cf. §. 4. 4. d. β.).

III. CAPUT.

De Nomine.

§. 42. De nomine generatim.

Nomina linguae aramaeae sunt aut primitiva aut derivata. Primitiva nomina sunt ea, quae primas easque simplices hominum notiones, res ad vitam et societatem necessarias spectant, ut: אָב, ܐܰܒ *pater*, בַּר, ܒܰܪ *filius*, יַד, ܐܺܝܕ *manus*, יוֹם, ܝܰܘܡ *dies* etc., major tamen nominum pars derivatur aut de verbis = deverbalia, aut de aliis nominibus = denominativa. Cum infinitivus et participium linguarum semiticarum nominibus aeque ac verbis sese appropinquant, multa nomina derivata duplicem hanc formam respiciunt, ita ut ab infinitivis nomina abstracta, a participiis nomina concreta deriventur de verbo tum regulari tum irregulari.

§. 43. De nominibus derivatis verbi regularis.

Derivatio seu deductio haec vario institui potest modo:

A. Sola vocalium mutatione i. e. interna; sic 1) ex (*inf.* Peal) formis קְטַל קְטֵל קוֹטֶל קוּטוֹל, ܩܶܛܠ ܩܽܛܠ ܩܶܛܰܠ (et in stat. emph. ܩܶܛܠܳܐ, ܩܶܛܠܳܐ, ܩܽܛܠܳܐ) derivantur abstracta (segolatis Hebraeorum respondentia), ut: סְפַר *liber*, תְּקוֹף *fortitudo*, ܩܰܒܪܳܐ *sepulcrum*, ܩܽܘܕܫܳܐ *sanctitas*, raro concreta ut: מְלֵךְ ܡܰܠܟ *rex*; 2) e קְטָל, ܩܛܳܠ vel ܩܛܳܠܳܐ abstracta ut: כְּתָב ܟܬܳܒܳܐ *scriptum*; 3) a participio Peal קָטֵל ܩܳܛܶܠ derivantur aut concreta, ut: כָּהֵן ܟܳܗܢܳܐ *sacerdos*, aut adjectiva, ut: סָכֵל *stultus*, ܟܰܦܢܳܐ *esuriens*; 4) de participio Peil קְטִיל, קְטֵיל, קְטוּל, קָטוֹל et ܩܛܺܝܠ, ܩܰܛܳܝܠ, ܩܛܽܘܠ, ܩܳܛܽܘܠ deducuntur tum concreta, ut: מְשִׁיחַ, ܡܫܺܝܚܳܐ *Christus*, tum adjectiva, ut: דְּחִיל ܕܚܺܝܠ *terribilis*, ܓܡܽܘܪܳܐ *perfector*, תְּקִיף *validus*, tum abstracta, ut: לְבוּשׁ *vestis*; 5) de קָטָל, קוֹטֵל, קוּטָּל, ܩܳܛܽܘܠ praeprimis adjectiva inhaerentes pro-

prietates designantia, ut: סוּמָק *ruber*, aut abstracta, ut: אֲבַר *interitus*, ܣܘܟܠܐ *intellectus*.

B. Aut reduplicatione unius vel plurium consonantium radicalium, quae intensionem seu extensionem conceptus indicat (in Chaldaico) et quidem:

1) de קַטָּל, ut: פָּרָשׁ *eques*, טַבָּח *coquus*,

2) de קַטָּל et קִטֵּל, ut: לִשָּׁן *lingua*, אִלֵּם *mutus*,

3) de קַטּוֹל et קַטִּיל, ut: חַמּוּד *desiderium*, תַּקִּיף *potens*,

4) nec non de formis reduplicatis, ut: סְגַלְגַּל *rotundus*, עַלְעוֹל *turbo*.

E contra in Syriaco derivatio nominum de verbis fit nonnunquam una alterave radicalium elisa, ut: ܫܢܬܐ *somnus* a ܕܡܟ *dormivit*, ܝܨܦܐ *sollicitudo* a ܝܨܦ *sollicitus fuit*.

Etiam de formis rarioribus deducuntur nomina et quidem tum de infinitivis, ut: ܙܠܓܐ *splendor* (Palel), ܬܘܠܥܐ *vermis* (Pauel), ܬܘܠܡܕܐ *doctrina* (Taphel), tum de participiis, ut: ܡܦܬܠܐ *tortile* (Palel), ܬܪܓܡܢܐ *interpres* (Taphel) etc.

et C. additis literis servilibus ab initio aut fine vocis, imo integris syllabis adjectis (*formatio externa*), et quidem ab initio vocis accedunt literae א, מ, ת, raro ה, י, שׁ in Chaldaico, ܐ, ܡ, ܢ, ܬ, ܫ in Syriaco (vel ܘ et ܘ in medio), in fine vero ן, ם, א et ת ac ܐ, ܢ, ܬ. Accedente Mim cum vocali *a* formantur plerumque substantiva locum actionis, quam verbum notat, indicantia, ut: מַדְבַּח *altare* a דְּבַח *sacrificavit*, מַדְנַח *oriens* a דְּנַח *ortus est* = ܡܕܢܚܐ *Oriens* a ܕܢܚ, ܡܕܡܟܐ *dormitorium* a ܕܡܟ *dormivit*; cum vocali *i* autem substantiva, quae instrumentum vel vas quoddam notant, ut: מִזְרַק *phiala* a זְרַק *sparsit*, ܡܣܦܐ *novacula* a ܣܦ *purgavit*.

Ad participium Paël et Aphel accedunt: מְשַׁמֵּשׁ *servus*, מַלְשִׁין *delator*, ܡܠܦܢܐ *magister*, ܡܘܕܝܢܐ *confessor*; ad reliquas formationes: אַחְסָנָא *possessio*, נַחְשׁוֹל *procella*, שַׁעְבּוּד *servitus*, תַּפְקִידָא *praeceptum*, תּוּשְׁבַּחְתָּא *laus*, ܫܠܗܒܝܬܐ *flamma*, ܬܠܡܝܕܐ *discipulus*, ܛܒܝܬܐ *caprea*; tandem Nun in fine: נִצְחָן *victoria*, פּוּלְחָן *servitium*, ܐܘܠܨܢܐ *afflictio*, ܡܕܝܢܢܐ *judex*.

Derivata de passivis sunt: הִתְבַּלְהָא *festinatio*, אִתְכְּנָעוּת *humiliatio*, ܡܬܡܠܠܢܐ *facundus*, ܡܬܚܝܒܢܐ *reus*.

§. 44. De nominibus derivatis verbi irregularis.

1) De verbis פּן, ܦܢ praeprimis in forma Aphel deducuntur nomina ut: מַסָּר *serra*, מַצָּב *plantatio*, מַטָּרָא *custodia*, מַפְּקָן *exitus*, ܡܣܪ *serra*, ܡܦܘܠܬܐ *ruina*, ܡܣܩܐ *ascensus*, ܡܦܩܢܐ *exitus*.

2) De verbis עע, ܥܥ: חֵן *gratia*, חֹם *calor*, מִלָּא *verbum*, גַּלְגַּל *rota*, מַעֲלָן *introitus*, ܚܘܒܐ *amor*, ܒܙܬܐ *praeda*, ܡܠܬܐ *verbum*, ܓܝܓܠܐ *rota*, ܙܓܐ *tintinnabulum*, ܡܚܒܠܢܐ *noxius*.

3) De verbis פא, ܦܐ: מֵיכַל *cibus*, מֵימַר *verbum*, ܡܐܟܘܠܬܐ *cibus*, ܡܐܡܪܐ *verbum*, ܬܐܢܚܬܐ *gemitus*.

4) De verbis פי, ܦܝ: דֵּעָה *scientia*, יַקִּיר *pretiosus*, מֵילַד *nativitas*, מוֹתַב *habitaculum*, תּוֹתַב *incola*, מוֹהַב *donum*, ܡܕܥܐ *intellectus*, ܝܕܥܬܐ *scientia*, ܡܘܠܕܬܐ *partus*, ܡܘܬܒ *sedes*, ܡܘܒܠܐ *onus*, ܫܘܬܦܐ *socius*.

5) De verbis עו (עי), ܥܘ (ܥܝ): קָמָא *statua*, חוֹב *culpa*, סוֹף *finis*, דַּיָּן *judex*, צִיוּר *imago*, גִּיוּר *peregrinus*, מְקָם *status*, מְזוֹן *cibus*, הֲנָפָא *motio*, ܨܘܪܬܐ *imago*, ܡܘܬܐ *mors*, ܥܩܬܐ *angustia*, ܕܝܢܐ *judex*, ܙܘܥܐ *motus*, ܡܪܘܡ *altus*, ܠܝܛܐ *maledictus*.

6) De verbis ܠܐ: ܫܐܠܬܐ *precatio*, ܡܠܘܢܐ *molestia*, ܒܝܫܘܬܐ *malitia*, ܟܐܒܐ *dolor*, ܫܐܝܠܐ et ܫܐܠܐ *mutuus*.

7) De verbis לא, ܠܐ (ܠܝ): דְּכֵי *purus*, גָּלוּת *captivitas*, חֶדְוָא *laetitia*, מִנְיָן *numerus*, טַעֲוָא *idolum*, עֶלִּי *superior*, מַרְדוּ *eruditio*, ܫܠܝܐ *quies*, ܒܪܝܬܐ *creatio*, ܨܠܘܬܐ *oratio*, ܚܙܘܐ *visus*, ܩܥܬܐ *clamor*, ܩܢܝܢܐ *possessio*, ܓܠܘܬܐ *exilium*, ܡܠܝܐ *plenus*, ܒܢܝܢܐ *aedificium*, ܗܡܝܢܐ *cingulum*.

§. 45. De nominibus denominativis.

Huc pertinent: 1) nomina nuda, quae ab aliis nominibus, quin aliquid augmenti accrescat, derivantur, ut: סַפָּן

nauta a סְפִינָא *navis*, קַשָּׁת *sagittarius* a קֶשֶׁת *arcus*, ܓܢܢܐ *hortulanus* a ܓܢܬܐ *hortus*.

2) **Nomina aucta** per terminationem ־ִי, ־ָי, vel ־ָן, ܳܢܐ (masc.) et ־ָאָה, ־ִית, ܳܢܝܬܐ (femin.), qua praeprimis adjectiva gentilicia et patronymica finguntur, ut: נָכְרִי *peregrinus*, מִצְרִי *Aegyptius*, צוֹרִי *Tyrius*, מַדְנְחִי *orientalis*, ܪܗܘܡܝܐ *Romanus*, ܡܨܪܝܐ *Aegyptius*, ܒܪܒܪܝܐ *barbarus*, ܛܘܪܝܐ *montanus*, porro בּוּסְרָן *contemtus*, אָבְדָן *pernicies*.

3) **Feminina abstracta**, quae desinunt in וּת et ־ִית, ܘܬܐ et ܝܬܐ, v. g. טָבוּת *bonitas* (a טָב *bonus*), מַלְכוּת *regnum* (a מֶלֶךְ *rex*), עֲלֵמוּת *juventus* (ab עוּלֵים *juvenis*), שָׁרְשִׁית *eradicatio* (a שְׁרֹשׁ *radix*), ܪܫܝܬܐ *initium* (a ܪܫܐ *caput*), ܛܠܝܘܬܐ *juventus* (a ܛܠܝܐ *juvenis*), ܛܢܦܘܬܐ *immunditia* (a ܛܢܦܐ *immundus*).

4) **Diminutiva syriaca**, quae deducuntur ab aliis nominibus terminatione ܘܢ— aut ܘܣ— adhibita vel ܘ— inserto ut: ܒܪܘܢܐ *filiolus*, ܐܚܘܢܐ *fraterculus*, ܟܠܒܘܢܐ a ܟܠܒܐ *canis*, ܐܡܪܘܢܐ *agnellus*, ܒܪܘܢܘܢܐ *filiolus parvulus*, ܐܚܘܢܘܢܐ *fraterculus parvulus*.

§. 46. De nominibus exoticis et compositis.

1) Nomina, quae Aramaei ex aliis linguis praeprimis latina et graeca adoptarunt, aut formam suam immutatam retinebant, ut: זוֹנָא ζώνη, בָּסִים βάσις, קִיטוֹן κοιτών, דוֹרוֹן δῶρον, ܐܓܝܐ ἁγία, ܐܘܢܓܠܝܘܢ εὐαγγέλιον, ܓܐܘܡܛܪܝܐ γεωμετρία, ܡܠܠܘܢ μᾶλλον, ܟܠܡܘܣ χλάμυς, aut terminationem aramaicam recipiebant, ut: סוּדָרָא *sudarium*, מַרְגָּלִיתָא μαργαρίτης, ܦܠܓܐ φάλαγγες, ܕܘܓܡܐ δόγματα, ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ στρατιώτης.

Not. a. De quibusdam proprietatibus nominum exoticorum vid. §. 3. Adn. 4. et 5. §. 4. 4. d. β. §. 8. D. 1.

Not. b. Inter nomina, quae expeditionum cruciatarum tempore e linguis occidentalibus in syriacam sunt translata, pertinent: ܦܪܢܓܝܐ *Franci*, ܐܠܡܢܝܐ *Allemagne*, ܐܢܓܠܬܪ *Angleterre*, ܗܢܪܝ *Henri*, ܦܪܢܨܐ *Prince*.

2) Occurrunt quoque nomina composita, quae Syri, non vero Chaldaei scribendo quoque conjungunt, ut: בְּעֵל דְּבָבָא, ܒܥܠܕܒܒܐ *inimicus*, ܒܪܢܫܐ *filius hominis* seu *homo*; compositorum abstracta fiunt jam utroque nomine, jam solo posteriore femininam terminationem adsciscente, v. g. ܒܝܬ ܡܕܒܪܢܘܬܐ *oeconomia*, ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ *inimicitia*.

Not. Non raro graecis compositis respondent duo vocabula syriaca juxta posita, ut: ܣܓܝ ܕܐܝܩܪܐ πολύτιμος, ܠܐ ܡܬܛܟܣܢܘܬܐ ἀταξία, ܚܠܦ ܫܡܐ *pronomen*.

§. 47. De nominum Genere.

Genus nominum aramaicorum duplex est: masculinum et femininum; nomina feminina a masculinis, quorum nulla est peculiaris ac propria terminatio, tum 1) significatione tum 2) terminatione discernuntur.

1) Significatione masculini generis sunt nomina virorum sive propria sive appellativa officiique virilis, montium, fluviorum, populorum et mensium; feminina vero sunt nomina mulierum ac muliebris officii, porro (ex idea Orientalium propria seu usu methaphorico) urbium, regionum, insularum et membrorum, quae hominis et animalium corpori gemina sunt.

2) Terminatione feminini generis sunt nomina, quae desinunt in ־ָא (־ָה) ܐ, ־ִי ܝ, ו ܘ (quibus abscissa est in fine litera ת ܬ pro ־ִית, וּת ܝܬ, ܘܬܐ); v. g. חָכְמָא ܚܟܡܬܐ *sapientia*, נְוָלִי *coenum*, ܒܪܝܬ *res creata*, מַלְכוּ ܡܠܟܘܬ *regnum*; rarissima est terminatio וֹת ܬ, v. g. רִבּוֹ (pro רִבּוֹת) *myrias*, ܡܢܬ *pars*. Cavendum tamen est, ne status emphaticus sing. masc. cum statu absoluto femin. ־ָא ܐ confundatur, quia uterque status eandem habet terminationem et eo magis, cum permulta nomina mascul. in statu absoluto obsoleverint.

Not. Terminatio chaldaica ־ָה occurrit praeprimis in adjectivis et participiis, dein in femininis, quae a masculinis in ־ַי desinentibus derivantur, ut: קַדְמָאָה a קַדְמַי *primus* et in paucis substan-

tivis, quorum 2. radicalis est א, v. g. מָאָה, פָּאָה, terminatio ־ִית propria est generi feminino adjectivorum (patronymicorum), quae descendunt a masculinis in ־ָי, v. g. תַּלְתִּית, אֲרָמִית.

3) Dantur autem a) nomina, quae sine terminatione feminina sunt generis feminini et usu dicenda, ut: אֶבֶן *lapis*, ארח *semita*, אֲרַע *terra*, אודן *auris*, חֶרֶב *gladius*; syriaca vero saepissime in statu emphatico tantum occurrunt, ut: ܐܘܪܚܐ *semita*, ܐܠܦܐ *navis*, ܐܪܥܐ *terra*, ܒܐܪܐ *puteus*, ܨܦܪܐ *volucris*, ܝܘܢܐ *columba*, ܟܐܦܐ *lapis*, ܢܦܫܐ *anima*, ܪܘܚܐ *ventus*, ܫܢܐ *dens*, ܥܢܐ *grex*, ܠܫܢܐ *lingua*, ܢܘܪܐ *ignis*, ܫܝܘܠ *infernus*, ܬܒܝܠ *orbis* etc. b) Generis communis sunt: אָת *signum*, אֶשָּׁא *ignis*, גּוּפְנָא *vitis*, ܕܝܪܐ *monasterium*, ܫܡܫܐ *sol*, ܓܡܠܐ *camelus*, nec non Numeralia a 20 usque ad 100. c) Rursus quaedam nomina formam femininorum habent, sunt autem masculina praeprimis in Syriaco, v. g. ܒܝܬܐ *domus*, ܡܘܬܐ *mors*, ܩܘܫܬܐ *veritas*, ܩܫܬܐ *arcus*, ܫܘܒܚܐ *decus*, ܠܒܘܫܐ *vestimentum* et alia.

d) Nomina exotica sunt illius fere generis, quo utuntur in illa lingua, unde proficiscuntur, hinc v. g. femin. sunt graeca: ܐܣܦܝܣ ἡ ἀσπίς, ܛܝܡܐ ἡ τιμή, ܣܘܢܗܕܘܣ ἡ σύνοδος, ܗܘܠܐ ἡ ὕλη; inveniuntur autem plura quoque exempla mutati generis, ut feminina: ܐܣܦܘܓܐ ὁ σπόγγος, ܐܣܛܪܐ ὁ στατήρ. Quae neutrius generis sunt, casu genus quasi sortiuntur, v. g. fem. sunt: ܘܠܐ *velum*, ܬܐܛܪܘܢ τὸ θέατρον, masc. vero ܐܘܪܓܢܘܢ τὸ ὄργανον, ܕܘܓܡܐ τὸ δόγμα.

§. 48. De nominum Numero.

1) Aramaei numero duplici: Singulari et Plurali utuntur. Masculina in plurali adsciscunt ־ִין, ـܶܝܢ, femininorum vero terminatio ־ָא, ـܬܐ mutatur in ־ָן, ـܳܢ, ־ָה, ـܳܬܐ et ܬܐ in ־ָן, ـܘ, ־ָוָ, ـܶܐ in ־ָוָן, ـܘܳܢ (litera ergo quiescente in mobilem mutata), v. g. יַמִּין ܝܡܡܶܝܢ a יַם ܝܡܐ *mare*, מְדִינָן ܡܕܝܢ̈ܳܢ a מְדִינָא *provincia*, ܡܕܝܢܬܐ *urbs*, מַלְכְּוָן ܡܰܠܟ̈ܘܳܬܐ a מַלְכוּ ܡܰܠܟܘܬܐ *regnum*, נְוָלִין a נְוָלִי *coenum*, ܒܪ̈ܝܳܢ a ܒܪܝܐ *res creata*.

Not. Nomina mascul. derivata a verbis לא, ܠܐ terminantur in ־ַיִן ܝܢ, v. g. גַּלְיָן ܓܠܝܢ a גְּלָא, ܓܠܐ; feminin. chaldaica in ־ָאָה recipiunt in plur. terminationem ־ָיָן, v. g. קַדְמָיָן a קַדְמָאָה. In Paraphrasibus nonnunquam Nun finale abjicitur, ita ut pluralis desinat in ־ֵי, v. g. אֲסִירֵי pro אֲסִירִין.

2. Dualis nominum, qui in Chaldaismo biblico tantum occurrit, adsciscit terminationem ־ַיִן, ־ָן vel ־ֵין, ut: קַרְנַיִן a קֶרֶן *cornu,* תְּרֵין *duo,* מָאתָן vel מָאתַיִן *ducenti*; in Targumim (imo et in Syriaco) geminatum per pluralem vel cum vel sine numerali תְּרֵין, ܬܪܝܢ exprimitur, v. g. שִׁנַּיִן *dentes,* תְּרֵין יוֹמִין *biduum* Exod. 16, 29. תַּרְתֵּין בְּנָן Gen. 19, 8. ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ Ephr. carm. V. Syrorum Dualis in ܝܢ in quatuor tantum vocibus obvius est iisque: ܬܪܝܢ *duo,* ܬܪܬܝܢ *duae,* ܡܐܬܝܢ *ducenti,* ܡܨܪܝܢ *Aegyptus.*

Adnotationes.

Nomina Aramaeorum in plurali multas admittunt irregularitates, quae ad Lexica spectant, non pauca enim nomina in plur. alius generis terminationem adsciscunt, quam in singulari et quidem:

1) Masculina in plur. terminationem recipiunt femininam:

a) Chaldaeorum: אֲבָהָן ab אָב *pater,* שְׁמָהָן a שֵׁם *nomen,* אַרְיָוָן ab אַרְיָא *leo,* כָּרְסָוָן a כָּרְסָא *thronus* etc.

b) Syrorum: ܐܪܝܘܬܐ ab ܐܪܝܐ *leo,* ܐܬܪܘܬܐ ab ܐܬܪ *locus,* ܟܘܪܣܘܬܐ a ܟܘܪܣܝܐ *solium,* ܐܣܘܬܐ ab ܐܣܝܐ *medicus,* ܪܥܘܬܐ (in part. ܪܥܝܢ) a ܪܥܝܐ *pastor.*

2) Feminina quaedam pluralem masculinorum habent et quidem:

a) Chaldaeorum: אַמִּין ab אַמָּא *ulna,* חִטִּין a חִטָּא *triticum,* מִלִּין a מִלָּא *verbum,* שְׁנִין a שְׁנָא *annus,* תְּפָלִין a תְּפָלָא *insulsum,* יוֹנִין a יוֹנָא *columba* etc.

b) Syrorum: ܐܡܝܢ ab ܐܡܬܐ *ulna,* ܫܢܝܢ a ܫܢܬܐ *annus,* ܫܥܝܢ a ܫܥܬܐ *hora,* ܓܢܐ a ܓܢܬܐ *hortus,* ܚܛܐ a ܚܛܬܐ *triticum,* ܡ̈ܠܐ

a ܡܠܬܐ *verbum*, ܡܥܪ̈ܐ a ܡܥܪܬܐ *spelunca*, ܣܦܝ̈ܢܐ a ܣܦܝܢܬܐ *navis*, ܒܙ̈ܐ a ܒܙܬܐ *praeda*, ܝܨܦ̈ܐ a ܝܨܦܬܐ *cura*, ܩܠ̈ܐ a ܩܠܬܐ *clamor* etc.

3) Sunt nomina, quae duplicem pluralem (a duplici sing. obsoleto) admittunt nonnunquam diverso significatu, et quidem:

a) Chaldaeorum: אִמִּין et אִמְּהָן ab אֵם *mater*, אָתִין et אָתְוָן ab אָת *signum*, יוֹמִין et יוֹמָן ab יוֹם *dies*, נַפְשִׁין et נַפְשָׁן a נְפַשׁ *anima*, נַהֲרִין et נַהֲרָוָן a נְהַר *fluvius*, קָלִין *tonitrua* et קָלָן *voces* a קָל *vox*.

b) Syrorum: ܐܒܗ̈ܝܢ *patres naturales* et ܐܒܗ̈ܘܬ *patres spirituales* vel *majores* ab ܐܒ, ܐܝ̈ܕܝܢ *manus* et ܐܝ̈ܕܘܬ *axes* a ܐܝܕ *manus*, ܡܫܪ̈ܝܢ et ܡܫܪ̈ܝܬ a ܡܫܪܝܐ *exercitus*, ܝܘܡ̈ܝܢ et ܝܘܡ̈ܬ a ܝܘܡ *dies*, ܠܒ̈ܒܝܢ et ܠܒ̈ܘܬ a ܠܒܐ *cor*, ܢܗܪ̈ܝܢ et ܢܗܪ̈ܘܬ a ܢܗܪ *fluvius*, ܥܝ̈ܢܝܢ *oculi* et ܥܝ̈ܢܢ *fontes* ab ܥܝܢܐ *oculus*, ܩܪ̈ܢܝܢ *cornua* et ܩܪ̈ܢܢ *anguli* a ܩܪܢܐ *cornu*, ܫܡ̈ܗܝܢ et ܫܡ̈ܗܬ a ܫܡ *nomen*.

Not. Ab obsoleto singulari formantur nonnulla pluralia, uti: בְּנִין a בַּר *filius*, בְּנָן a בְּרַתָּא *filia*, אַמְהָן ab אַמְתָא *ancilla*, ܒܢ̈ܝܢ a ܒܪ *filius*, ܒܢ̈ܢ a ܒܪܬܐ *filia*, ܐܚ̈ܘܬ a ܚܬܐ *soror*, ܐܡ̈ܘܬ ab ܐܘܡܬܐ *populus*, ܕܘ̈ܟܝܢ a ܕܘܟܬܐ *locus* etc.

4) Nonnulla nomina aramaica in solo plurali (pluralia tantum) occurrunt, et quidem: שְׁמַיָּא ܫܡܝ̈ܐ *coelum*, מַיִן ܡܝ̈ܐ *aqua*, חַיִּין ܚܝ̈ܐ *vita*, פָּנִים ܐܦ̈ܐ *facies*, עֲלוּמִין *juventus*, ܛܝܡ̈ܐ *pretium* etc. — Rursus alia singularem tantum admittunt, uti: דְּהַב, ܕܗܒܐ *aurum*, פַּרְזֶל *ferrum*, ܚܛܗܐ *peccatum*, ܫܪܪܐ *veritas*. Quaedam nomina syriaca singularia accipiunt, si sensum collectivum prae se ferunt, signum Ribui, ut: ܒܩܪ̈ܐ *grex boum*, ܒܥܝܪ̈ܐ *jumenta*, ܨܦܪ̈ܐ *volucres*, ܥܢ̈ܐ *grex ovium* etc.

5) Composita Syrorum (§. 46. 2.) pluralem admittunt a) vel in posteriori voce, ut in: ܒܥܠܕܒܒ̈ܐ *inimici*, b) vel in priori, ut: ܒ̈ܢܝܢܫܐ *homines*, c) vel in utraque simul, ut: ܒ̈ܢܬܩܠ̈ܐ (*filiae vocum*) *nugae*.

6) Exoticorum praecipue graecorum nominum pluralis regulariter formam vere syriacorum plerumque emphaticam sequitur, ut: ܐܣܛܪ̈ܛܝܘܛܐ στρατιῶται, ܢ̈ܘܛܐ ναῦται, ܐܦܝܣܩܘ̈ܦܐ

ἐπίσκοποι, ܦܠܢܓܐ φάλαγγες, raro feminina adhibetur, ut: ܐܣܛܕܘܬܐ στάδια, ܦܠܛܝܘܬܐ πλατεῖαι. Nonnumquam Syri terminationes exoticas plurales retinent et accusativum ας primae declinationis graecae per ܣ, ܐܣ, ܘܣ, et ܐܘܣ reddunt, ut: ܐܪܟܣ et ܐܪܟܘܣ ἀρχάς, ܐܬܝܢܣ et ܐܬܝܢܘܣ Ἀθῆνας, ܕܝܐܬܝܩܣ, ܕܝܐܬܝܩܐܣ et ܕܝܐܬܝܩܘܣ διαθήκας, οι et ους 2. decl. per ܘ et ܘܣ aut ܘܣ, v. g. ܐܪܝܢܘ Ἀριανοί, ܦܝܠܝܦܘܣ Φιλίππους, ܩܠܝܪܝܩܘܣ κληρικούς, et neutra ejusdem declin. α per ܐ, v. g. ܡܛܐܠܐ μέταλλα, et ων per ܘܢ, v. g. ܐܪܟܝܘܢ ἀρχείων; nomina in ες et ας desinentia formant per ܣ, ܐܣ, ܘܣ, ut: ܦܠܟܣ et ܦܠܟܐܣ πλάκας, ܣܝܪܝܢܘܣ σειρῆνας, ις et εις per ܝܣ, v. g. ܒܣܝܣ βάσεις, ιας per ܝܐܣ, v. g. ܐܩܠܝܦܣܝܐܣ ἐκλείψιας, et neutra in ατα per ܛܐ seu ܐܛܐ, v. g. ܕܘܓܡܛܐ et ܕܘܓܡܐܛܐ δόγματα.

Not. Graecomaniae est tribuendum, si in vocibus Syria oriundis terminatio invenitur graeca, v. g. ܓܢܝܐܣ (Barh.) *horti* pro ܓܢܝܐ, ܩܘܪܝܣ seu ܩܘܪܝܐܣ *pagi* pro ܩܘܪܝܐ.

§. 49. De nominum Statu.

1) Praeter statum absolutum et constructum, quem utrumque Aramaei communem habent cum reliquis Semitis, accedit tertius status isque emphaticus, quo Aramaei utuntur, ubi reliquae linguae articulum solent adhibere, ast utraque dialectus aramaea ab ejus primitivo multum aberravit significatu statumque emphaticum saepe praecipue in masculinis pro absoluto statu et indefinite ponit.

Not. Status emphaticus nomen traxit ab ἐμφαίνειν *monstrare*, quo jure et posset vocari demonstrativus.

2) Statui absoluto, qui independentiam exprimit nominis, quod alteri nec est subordinatum nec explicando circumscribendove inservit, oppositus est status constructus, status dependentiae; nam nomen in statum constructum ponendum semper indiget alio immediate sequente nomine, quo explicatur et definitur. Utrumque nomen definiens et

definitum confluit quasi in unum conceptum compositum, quin tamen in unum conjungatur, quem ob nexum constructivum nomen quaedam oportet subire mutationes, quae maxime concernunt abbreviationes aut concentrationes vocalium; nam nomen in statu constructo per subsequens definitum brevius ac celerius pronunciatur, quo inducitur vocalium praeprimis finalium mutatio et casuum propria formatio.

Status constructus a) nominum mascul. in singulari parum aut plane non discrepat a statu absoluto; in plurali vero formatur e statu absoluto mutata ejusdem terminatione ִין— et ـ̈ܝܢ in ֵי— et ـ̈ܝ (Nun scilicet abjecto), v. g. מַלְכֵי a מַלְכִּין, ܡܰܠܟ̈ܰܝ a ܡܰܠܟ̈ܺܝܢ; b) nomina feminina in singulari mutant terminationem status absoluti ָא— et ـܳܐ in ַת— et ـܰܬ݂, terminationi vero ִי— ـܺܝ et ו ـܽܘ additur ת ܬ, v. g. מְדִינַת ex מְדִינָא *urbs*, ܒܬܽܘܠܰܬ݂ e ܒܬܽܘܠܬ݂ܳܐ *virgo*, מַלְכּוּת e מַלְכּוּ *regnum*, ܡܰܠܟܽܘܬ݂ e ܡܰܠܟܽܘ, מַשְׁרִית a מַשְׁרִי *exercitus*, ܡܶܢ̈ܬ a ܡܶܢ̈ܝ; in plurali ponunt loco Nun pluralis status absoluti literam ת, ܬ, hinc terminantur in ָת— ـܳܬ݂, v. g. מְדִינָת a מְדִינָן, ܒ̈ܬܽܘܠܳܬ݂ e ܒ̈ܬܽܘܠܳܢ, מַלְכְּוָת ex מַלְכְּוָן, ܪ̈ܽܘܡܳܬ݂ ex ܪ̈ܽܘܡܳܢ, מַשְׁרְיָת ex מַשְׁרְיָן, ܪ̈ܡܳܬ݂ ex ܪ̈ܡܳܢ.

3) Status emphaticus i. e. nomen cum articulo, quem Aramaei modo speciali voci suffigunt (sicuti in lingua danica: *Konungen* = *dem König* et in vernacula: *Friedrichen*, *Karl'n* etc.), formatur e statu constructo addita ָא— ـܳܐ (= ה artic. heb.) terminatione, quae tamen vario accedit modo, et quidem:

a) simpliciter ad singularem nominum mascul., v. g. אוֹצָרָא ab אוֹצָר *thesaurus*, ܥܰܡܳܐ ab ܥܰܡ *populus*; quae tamen in ֵא— et ֵי—, ـܶܐ desinunt, hujus loco assumunt ָיָא— et ָאָה—, ـܝܳܐ, uti: גַּלְיָא a גְּלֵא et קַדְמָאָה a קַדְמַי, ܓܰܠܝܳܐ a ܓܠܶܐ.

In plurali terminatio masculina ִין—, ـ̈ܝܢ transit in ַיָּא—, ـ̈ܶܐ, exceptis masculinis sing. in ָי—, ـܳܐ desinentibus, quae terminantur in ֵי— (vel ַיָּא—), ـ̈ܝܶܐ, v. g. מַלְכַיָּא, ܡܰܠܟ̈ܶܐ, קַדְמָאֵי,

ܡܕܝܢܝܐ, quae terminatio in ـܝ saepius etiam absolute occurrit in nominibus gentiliciis, quorum est propria, ut: מִצְרָאֵי *Aegyptii*, מִדְיָנָאֵי *Midianitae*. Jos. 24, 11.

b) ad statum constructum nominum femininorum tum in singulari (ejecta vocali ַ et ֶ ante Thau), tum in plurali, ut: מְדִינְתָא, ܡܕܝܢܬܐ sing. et מְדִינָתָא ܡܕ̈ܝܢܬܐ pl. — מַלְכוּתָא ܡܠܟܘܬܐ sing. מַלְכְוָתָא ܡܠܟ̈ܘܬܐ pl.

§. 50. De nominum Motione.

Sub motione nominum intelligitur ratio, qua ex nominibus masculinis (sive substantivis sive adjectivis) fiunt feminina; generatim haec motio fit addita terminatione feminina ־ָא ـܬܐ, v. g. קַדִּישְׁתָּא ܩܕܝܫܬܐ *sancta* a קַדִּישׁ, ܩܕܝܫ, attamen ob speciales literarum finalium proprietates est notandum:

1) Nomina masculina, quae in Olaph (vel Jud) quiescens aut in Jud mobile (praecedente vocali *a*) desinunt, istam vocalem in motione ob accrescentem in fine syllabam amittunt, si litera infirma est radicalis, v. g. גַּלְיָא ex גָּלֵא, מְגַלְיָא e מְגַלֵּי, ܡܓܠܝܐ e ܡܓܠܐ, si vero litera infirma est servilis, tunc in dialecto chaldaica י abit in א (Aleph terminationis femininae in ה mutato, ne duo Aleph occurrant = ־ָאָה), in syriaca autem Jud manet, ut: קַדְמָאָה *prima* a קַדְמַי *primus*, ܩܕܡܝܬܐ a ܩܕܡܝ.

Not. a. Nomina, quae in masculino exeunt in literam Jod quiescentem, in utraque dialecto non raro assumunt ante terminationem femininam literam Aleph, quae proprie ad radicem pertinet, in statu vero absoluto negligitur, ut: סַגִּיאָה ܣܓܝܐܬܐ *multa* a סַגִּי (סְגִי) ܣܓܝ.

Not. b. Nonnulla nomina ante terminationem femininam literam Jud inserunt, ut: ܙܥܘܪܬܐ a ܙܥܘܪ *parvus*.

2) In illis nominibus, quorum ultima syllaba habet vocalem mutabilem, ista aut mutatur in brevem, aut saepius excidit ante terminationem femininam.

§. 51. De nomine cum suffixis seu de statu suffixo.

Suffixis (§. 15. 2. B.) ad nomen accedentibus (= status suffixus) sequentes mutationes inducuntur:

1. In singulari accedunt suffixa ad statum emphaticum nominum utriusque generis et dialecti, abjecta litera א, ܐ, modo tamen speciali, ratione scil. habita vocalium; revertitur enim vocalis proxime praecedens in statu emphatico ejecta, quando annectitur suffixum, quod per se constituit syllabam nec non suffixum grave (1. p. sing. syr.), quod non pronunciatur, ante reliqua autem suffixa nomen e statu emph. desumtum manet immutatum, v. g. עָלַם ܥܳܠܰܡ, emp. עָלְמָא ܥܳܠܡܳܐ, stat. suff. עָלְמְהוֹן ܥܳܠܡܗܘܢ vel ܥܳܠܡܗܘܢ, e contra עָלְמֵהּ ܥܳܠܡܶܗ; similiter קַדְמָאֵהּ e statu emph. קַדְמָאָה.

Not. Ultima litera Jod ante suffixa 2. et 3. plur. in utraque dialecto et ante 1. sing. syriac. abit in quietem assumta vocali homogenea ֵ (ִ), ܶ (ܺ), secus mobilis manet, v. g. גְּלֵיכוֹן ex גַּלְיָא e contra גַּלְיֵהּ; ܓܠܝܗܘܢ e ܓܠܝܐ e contra ܓܠܝܗ.

2. In plurali suffixa adnectuntur nominibus in statu constructo positis utriusque dialecti ac generis, v. g. מַלְכֵיהוֹן a מַלְכֵי, ܡܰܠܟܰܝ̈ܗܘܢ ab ܡܰܠܟܰܝ̈; מְדִינָתְהוֹן a מְדִינַת, ܡܕܝܢ̈ܬܗܘܢ a ܡܕܝܢ̈ܬ.

Not. a. Suffixum 1. p. sing. in utraque dialecto cum Jod status constructi mascul. coalescit, v. g. מַלְכַּי et ܡܰܠܟܰܝ̈ *reges mei*, in nexu vero cum suffixo 3. sing. masc. Jod status constructi transit in Vau, v. g. מַלְכוֹהִי et ܡܰܠܟܰܘ̈ܗܝ.

Not. b. Vocalis *e* status constructi chald. ante suffixa 1. et 2. pers. sing. masc. et fem. ac 3. sing. fem. mutatur in *a*, v. g. מַלְכַּי, מַלְכָּךְ, מַלְכַּיִכִי, מַלְכָּהָא (v. מַלְכָּהּ); in Syriaco ܶ status const. mascul. ante suffixum 3. sing. fem. mutatur in ܳ, ut: ܡܰܠܟܶ̈ܝܗ.

§. 52. De nominum Declinatione. (vid. Tab. X. et XI.)

Declinationes nominum per diversos casus in utroque numero non inveniuntur nec in lingua aramaea nec hebraea

(arabica excepta), sed nomina manent immutata in plerisque casibus; restringuntur autem nominum declinationes in lingua aramaea ad diversos tantum status eosque constructum et emphaticum, quibus motiones (§. 50.) nec non conjunctiones cum suffixis (status suffixus) sunt adnumerandae. Respectu ad nominum consonantes de diversis declinationibus vix potest esse sermo; quoad Vocales autem quaedam inter nomina diversitas est in uno eodemque statu, in nonnullis enim nominibus 1) vocales omnes manent immutatae, in aliis vero 2) una alterave earum abjici potest et quidem a) nonnunquam ultima vocalis excidit, quin amplius quid suppleatur, b) aut vocalis auxiliaris assumatur oportet ob vocalem excisam et 3) ob literas infirmas (aut radicales aut serviles) instituendae sunt quaedam mutationes, vel enim convertuntur literae infirmae mobiles in quiescentes, vel quiescentes abeunt in mobiles; hinc statuuntur

A. quatuor nominum masculinorum Aramaeorum declinationes:

I. declinatio nominum, quorum vocales nunquam excidunt;

II. declinatio nominum, quorum ultima vocalis quin compensetur excidit;

III. declinatio nominum, in quibus ob vocalem ultimam ejectam in litera proxime praecedente vacua vocalis auxiliaris est assumenda; et

IV. declinatio nominum, in quibus ob indolem ultimae literae infirmae conversio ejusdem locum habet.

Adnotanda.

ad I. declinationem. Ista declinatio comprehendit nomina omnia, quorum vocalis ultima a) immutata manet, vel b) longa vocalis abit in brevem, quod accidit tantum in dialecto chaldaica, quando syllaba clausa amittit tonum. Ubi

in lingua hebraica est vocalis impura, analogice vocalis in chaldaico sermone est immutabilis; huc pertinent:

טוּר *mons,* קָטוֹל *occisor,* אוֹצָר *thesaurus,* דָּת *lex* in st. const. דַּת; ܪܺܫ *caput,* ܓܰܢܳܒ *fur,* ܥܰܡ *populus.*

ad II. declinationem, cui adnumerantur nomina, quorum ultima vocalis quin compensetur excidit, quod fit, quando in ulteriori flexione ultima nominis consonans refertur ad syllabam literarum formativarum; proxime praecedens i. e. penultima nominis vocalis immutata manet, praecipue si est impura, quamvis in Chaldaismo copiosa occurrant exempla, quorum penultima vocalis longa facta est brevis in syllaba clausa; huc pertinent:

עָלַם *mundus,* כָּהֵן *sacerdos,* ܥܳܠܰܡ *saeculum,* ܣܳܗܶܕ *testis.*

ad III. declinationem spectant nomina, quae ultimam vocalem mutabilem abjiciunt et vocalem auxiliarem assumunt ideo, quia ultima syllaba ante ejectam vocalem suam incepit a consonante vacua; ista vocalis auxiliaris a) non raro est ◌ֶ, ◌ַ, in vocibus, quae segolatis Hebraeorum correspondent, b) mox *a,* mox *e* (*i*), in triliteris porro, quorum 2. radicalis est Jod quiescens in utraque dialecto, vel Vau quiescens in syriaca, c) mox est vocalis *e-i,* mox *o-u*; d) denique in nominibus, quae praeprimis ab infinitivis formae Kal hebraicae derivantur, quorum itaque vocalis est *o-u,* eandem vocalem ejectam assumunt in proxime praecedente syllaba ad nominum originem indicandam. Huc pertinent:

מֶלֶךְ (מַלְכָּא) *rex,* זְמַן (זִמְנָא) *tempus,* רְגַל vel רֶגֶל (רִגְלָא) *pes,* מִתְקְטֵל *occisus,* עַיִן (עֵינָא vel עַיְנָא) *oculus,* קַדּוּשׁ (קוּדְשָׁה) *sanctus,* קְשׁוֹט (קוּשְׁטָא) *veritas,* ܡܶܟܬܳܒ (ܡܰܟܬܳܒܳܐ), ܣܦܰܪ (ܣܶܦܪܳܐ) *liber,* ܓܒܰܪ (ܓܰܒܪܳܐ) *vir,* ܪܓܶܠ (ܪܶܓܠܳܐ) *pes,* ܩܘܕܫ (ܩܘܕܫܳܐ) *sanctitas,* ܒܘܪܟ (ܒܘܪܟܳܐ) *genu.*

ad IV. declinationem referenda sunt a) nomina verbalia (participia et infinitivi) ultimae radicalis Aleph; generatim ante omne accrementum ista litera radicalis abit in

Jod mobile, nonnisi in plur. status absoluti utriusque dialecti et constructi chaldaicae plane ejicitur, v. g. גַּלְיָא, גַּלְיִן, גַּלֵי ex גְּלָא, ܓܠܝܳܐ, ܓܠܝܰܢ, ܓܠܝܶܐ ex ܓܠܳܐ, ast ܓܠܝܰܢ (st. const.). In nonnullis hujus declinationis vocibus assumitur vocalis auxiliaris, ut in: שִׁבְיָא ܫܒܺܝܬܳܐ *captivitas* a שְׁבִי ܫܒܺܝ.

Not. Tria nomina syriaca in plur. pro ܝܶܐ habent ܝܳܬܳܐ, scl. ܛܠܳܝܳܬܳܐ, ܩܨܳܝܳܬܳܐ et ܩܢܳܝܳܬܳܐ a sing. emph. ܛܠܝܳܐ *puer,* ܩܨܝܳܐ *fragmentum* et ܩܢܝܳܐ *pectus.*

b) nomina denominativa in ־ָי, quorum litera servilis accedente accremento in fine abit in א, v. g. קַדְמָאִין, קַדְמָאָה ex קַדְמַי *primus*; in statu emphatico pl. in his nominibus occurrit terminatio in ־ָאֵי, ܝܶܐ, v. g. קַדְמָאֵי ܦܪܰܢܓܳܝܶܐ *Franci,* ܝܰܘܢܳܝܶܐ *Graeci.*

B. In nominibus femininis assignari possunt eaedem declinationes, quae sunt in masculinis, solummodo nulla occurrunt nomina feminina, quae respondent nominibus masc. II. declinationis, hinc assignantur tres nominum femininorum declinationes:

ad I. declinationem referuntur omnia generis feminini nomina, quae praeter flexionis vocales non admittunt alias, hinc aut retinent eas immutatas, aut permutant longam in brevem, quando syllaba aperta fit clausa; literae Jod et Vau quiescentes in numero plurali fiunt mobiles, quia istae literae insigniuntur vocali, ob quam vocalis auxiliaris evanescit. Huc pertinent:

מְדִינָא *provincia,* מַלְכוּ *regnum,* מַשְׁרִי *exercitus*;
ܒܬܽܘܠܬܳܐ *virgo,* ܙܳܟܽܘ *victoria,* ܪܶܘܚܳܐ *lucrum.*

ad II. declinationem spectant nomina e terminatione feminina, quorum ultima syllaba in statu absol. sing. a consonante vacua incipit et mutabili vocali est insignita, hinc ubicumque excidit vocalis ultimae syllabae, assumenda est vocalis auxiliaris, quae est vel *a* (־ַ ־ַ) v. g. אַרְמַלְתָּא ab אַרְמְלָא, ܐܰܪܡܠܬܳܐ ab ܐܰܪܡܠܳܐ *vidua,* vel *e — i* (־ֶ ־ִ, ־ֶ ־ִ) in vocibus deri-

vatis a masculinis cum vocali *e* — *i*, v. g. יָלְדָא a masc. יָלֵד format emp. יָלְדְתָא *parturiens*, ܩܳܛܠܳܐ format emp. ܩܳܛܠܬܳܐ *occidens*, vel *o-u* praecipue in vocibus, quae designant notionem abstractam, v. g. ܬܫܒܘܚܐ fit ܬܫܒܘܚܬܐ *laus*. In dialecto syriaca praeterea vocalis a praecedente litera in subsequentem remittitur, sive fuerit ܰ, v. g. ex ܚܰܒܪܳܐ *socia* fit ܚܒܰܪܬܳܐ, sive ܶ, ܺ, ut: ܥܶܓܠܬܳܐ ex ܥܶܓܠܳܐ *vacca*, praeprimis in vocibus, quarum masculinum est segòlatum.

Not. Si consonans vacua non refertur ad subsequentem sed ad praecedentem syllabam, vocalis auxiliaris assumatur non oportet, hinc dicitur ܕܒܚܬܐ a ܕܶܒܚܳܐ *sacrificium*; e contra ܚܶܟܡܬܳܐ *sapientia*, quia in priori exemplo ܒ refertur ad priorem syllabam et litera ܟ vacua in posteriori ad sequentem syllabam. In nonnullis vocibus mox assumitur vocalis auxiliaris mox negligitur, ut in ܕܶܚܠܳܐ *timor*, hinc: ܕܚܠܬܐ et ܕܶܚܶܠܬܳܐ.

ad III. declinationem numerantur omnia nomina feminina, quorum 3. radicalis est infirma, sive sit in statu absoluto sing. litera mobilis sive quiescens; haec in statu emph. apparet qua quiescens, quia assumitur vocalis auxiliaris literae infirmae homogenea, hinc si litera adest Jod, recipitur *e-i*, si autem Vau, tunc assumitur *o-u*; hinc ex גַּלְיָא fit גַּלְיְתָא, ex קַדְמָאָה fit קַדְמֵיתָא; ex ܛܠܝܐ *puella* fit ܛܠܺܝܬܐ, ex ܚܰܝܘܐ *animal* fit ܚܰܝܘܬܐ.

Not. a. Per exceptionem inveniuntur nomina, quae assumunt vocalem in litera proxime praecedente non homogeneam sed heterogeneam, v. g. אוֹרָיְתָא *doctrina* pro אוֹרַיְתָא.

Not. b. In dialecto syriaca pro terminatione consueta in ܬܳܐ nonnunquam invenitur terminatio in ܬ̣ condensato scilicet Olaph in Thau, v. g. ܡܢܳܬ *pars* pro ܡܢܳܬܐ; in plurali autem ista litera, quae in sing. ob subsequens ܬ excidit, reassumitur fitque mobilis, ut: ܡܢܰܘ̈ܳܬܐ. Si ultima nominum syllaba incipit a consonante vacua, in numero plur. ab accrementum assumitur vocalis auxiliaris *a*, vel *e-i* in ista consonante vacua, v. g. ܕܡܘ *similitudo* in plur. ܕܡܘ̈ܢ, ܕܡܘ̈ܬܐ, quae vocalis in Syriaco nonnunquam remittitur in subsequentem literam, v. g. ܒܥܘ *preces* in plur. ܒܥܘ̈ܢ, ܒܥܘ̈ܬܐ.

Not. c. Denominativa chaldaica in אָה condensant ה in ת, si quid accrescit simulque א mutant in י, v. g. קַדְמָיְתָא, קַדְמֵיתָא a קַדְמָאָה.

§. 53. De nominibus anomalis et defectivis.

Nomina **anomala** sunt ea, quae a vulgari regula deflectunt, aut cum nullo alio aut certe cum perpaucis suâ conveniunt discrepantiâ suntque plerumque primitiva vocabula quam maxime usitata. Sequuntur eorum praecipua:

A. Masculina.

אַב ܐܰܒ *pater*, st. emph. אַבָּא ܐܰܒܳܐ, st. suff. אֲבוּךְ ܐܰܒܽܘܟ݂, אֲבוּהִי ܐܰܒܽܘܗܝ, plur. אֲבָהָן ܐܰܒܳܗܶܝܢ et ܐܰܒܳܗܶܐ, st. const. אֲבָהָת ܐܰܒܳܗܳܬ݂ emph. אֲבָהָתָא ܐܰܒܳܗܳܬ݂ܳܐ.

אַח, אַחָא ܐܰܚܳܐ *frater*, st. suff. אֲחוּךְ ܐܰܚܽܘܟ݂, plur. אַחִין ܐܰܚܶܝܢ̈.

בַּר ܒܰܪ *filius*, st. emph. בְּרָא ܒܪܳܐ, plur. בְּנִין ܒܢܰܝ̈ܢ, st. emph. בְּנַיָּא ܒܢܰܝ̈ܳܐ.

בַּיִת ܒܰܝܬ݂ *domus*, st. emph. בַּיְתָא (בֵּיתָא) ܒܰܝܬ݂ܳܐ, st. const. בֵּית ܒܶܝܬ݂, plur. בָּתִּין ܒܳܬ̈ܺܝܢ, st. emph. בָּתַּיָּא ܒܳܬ̈ܶܐ, st. const. בָּתֵּי ܒܳܬ̈ܰܝ.

שֻׁם (שׁוּם) ܫܶܡ *nomen*, st. emph. שְׁמָא ܫܡܳܐ, plur. שְׁמָהָן ܫܡܳܗ̈ܶܝܢ et ܫܡܳܗܶܐ, st. const. שְׁמָהָת, ܫܡܳܗܰܝ̈ et ܫܡܳܗܳܬ݂.

עַם ܥܰܡܳܐ *populus*, plur. עַמְמִין ܥܰܡܡ̈ܶܝܢ, emph. עַמְמַיָּא ܥܰܡܡ̈ܶܐ.

ܡܳܪܳܐ et ܡܳܪܝܳܐ pro ܡܳܪܶܐ *dominus*, suff. ܡܳܪܝ, ܡܳܪܰܢ, ܡܳܪܟ݂, plur. ܡܳܪ̈ܰܘܳܬ݂ܳܐ et ܡܳܪ̈ܰܘܳܬ݂ܳܐ.

ܐܰܬ݂ܪ *locus*, emph. ܐܰܬ݂ܪܳܐ, plur. ܐܰܬ݂ܪ̈ܰܘܳܬ݂, const. ܐܰܬ݂ܪ̈ܰܘܳܬ݂, emph. ܐܰܬ݂ܪ̈ܰܘܳܬ݂ܳܐ.

אֱנָשׁ vel אִינָשׁ (נָשׁ = ܐ̱ܢܳܫ) *homo*, emph. אִינָשָׁא vel אֱנָשָׁא, plur. אֲנָשִׁין vel decurt. נָשִׁין, const. אִינָשֵׁי.

B. Feminina.

אֵם ܐܶܡ *mater*, st. emph. אִמָּא ܐܶܡܳܐ, plur. אִמִּין et אִמְּהָן ܐܶܡܳܗ̈ܳܬ݂.

בַּת emph. בְּרַתָּא ܒܪܰܬ݂ܳܐ *filia*, const. בְּרַת ܒܪܰܬ݂, suff. בְּרַתָּךְ ܒܪܰܬ݂ܟ݂, plur. בְּנָן ܒܢ̈ܳܢ, emph. בְּנָתָא ܒܢ̈ܳܬ݂ܳܐ.

אֲמָא ܐܰܡܬ݂ܳܐ *ancilla*, emph. אַמְתָא, ܐܰܡܬ݂ܳܐ, plur. אַמְהָן ܐܰܡܗ̈ܳܬ݂ܳܐ, suff. אַמְהָתֵהּ, ܐܰܡܗܳܬ݂ܶܗ.

שְׁנָא ܫܢܳܐ *annus*, emph. שַׁתָּא ܫܰܬ݂ܳܐ, const. שְׁנַת ܫܢܰܬ݂, plur. שְׁנִין ܫܢܺܝܢ, emph. שְׁנַיָּא ܫܢܰܝܳܐ.

קְרִי, emph. קִרְיָא (קִרְתָּא, קִרְיְתָא, קִרְוָא, קוּרְיָא) ܡܕܺܝܢܬ݂ܳܐ et ܩܘܪܝܳܐ *urbs*, plur. קִרְוִין, (קִירְוִין, קִרְיָן), emph. קִרְוַיָּא ܩܘܪ̈ܝܐ.

אִתָּא, emph. אִתְּתָא vel אִנְתְּתָא (ܐܢܬܬ݂ܳܐ) *mulier*, const. אִתַּת, plur. נְשִׁין, emph. נְשַׁיָּא (ܢܶܫ̈ܶܐ), const. נְשֵׁי.

ܣܶܦܬ݂ܳܐ *labium*, emph. ܣܶܦܬ݂ܳܐ, plur. ܣܶܦ̈ܘܳܢ, emph. ܣܶܦ̈ܘܳܬ݂ܳܐ.

ܚܳܬ݂ܳܐ pro ܐܚܳܬ݂ܳܐ ab ܐܰܚܳܐ, ch. אֲחָת, *soror*, plur. ܐܰܚ̈ܘܳܬ݂, emph. ܐܰܚ̈ܘܳܬ݂ܳܐ.

§. 54. De Adjectivis.

1) Adjectiva ratione formae et flexionis habita cum substantivis conveniunt; formae frequentissimae sunt: קְטַל ܩܛܺܠ, קְטִיל ܩܛܺܝܠ, קַטִּיל ܩܰܛܺܝܠ, rariores: קְטֵל, קָטֵל, ܩܳܛܶܠ, ܩܛܽܘܠ, ܩܘܛܳܠ et quae desinunt in ־ִי et ־ָן, ܝ et ܳܢ.

2) Sunt quidem Aramaeis adjectiva frequentiora, quam Hebraeis, nec tamen sufficiunt; defectus itaque compensatur per substantiva, de qua compensatione et eorum gradibus vide Syntaxin §. 77 et 78.

§. 55. De Numeralibus.

Numeralia Aramaeorum aut A. Cardinalia sunt aut B. Ordinalia. Illa duplici gaudent forma masc. et femin. et valet eadem cum Hebraeis numeralium a 3—10 cum nominibus conjungendorum norma, qua feminina cum nominibus masc. junguntur, masculina vero cum nominibus femin.

A. Cardinalia.

a) Unitates.

	Masc.	Femin.	Masc.	Femin.
1.	חַד	חֲדָא (חֲדָה)	ܚܰܕ	ܚܕ݂ܳܐ
2.	תְּרֵין	תַּרְתֵּין	ܬܪܶܝܢ	ܬܰܪܬܶܝܢ
	(תְּרֵי)	(תַּרְתֵּי)	(ܬܪܶܝ)	(ܬܰܪܬܶܝ)

3.	תְּלָתָא	תְּלָת	ܬܠܬܐ	ܬܠܬ
4.	אַרְבְּעָא	אַרְבַּע	ܐܪܒܥܐ	ܐܪܒܥ
5.	חַמְשָׁא	חֲמֵשׁ	ܚܡܫܐ	ܚܡܫ
6.	שִׁתָּא	שֵׁת (שִׁית)	ܫܬܐ (ܐܫܬܐ)	ܫܬ
7.	שַׁבְעָא (שׁוּבְעָא, שִׁבְעָא)	שְׁבַע (שְׁב)	ܫܒܥܐ	ܫܒܥ
8.	תְּמַנְיָא	תְּמָנֵי (תְּמָנֵי) תַּמְנֵי	ܬܡܢܝܐ	ܬܡܢܐ
9.	תִּשְׁעָא	תְּשַׁע	ܬܫܥܐ	ܬܫܥ
10.	עַסְרָא	עֲסַר	ܥܣܪܐ	ܥܣܪ.

b) Decades per pluralem unitatum exprimuntur suntque generis communis, hinc:

20 = עֶסְרִין (עֶסְרִין) ܥܣܪܝܢ, 30 = תְּלָתִין ܬܠܬܝܢ, 40 = אַרְבְּעִין ܐܪܒܥܝܢ, 50 = חַמְשִׁין ܚܡܫܝܢ, 60 = שִׁתִּין ܫܬܝܢ, 70 = שַׁבְעִין (שׁוּבְעִין) ܫܒܥܝܢ, 80 = תַּמְנִין (תְּמָנִין, תְּמָנָן תְּמָנָן) ܬܡܢܝܢ, 90 = תִּשְׁעִין ܬܫܥܝܢ.

c) Centum = מְאָה ܡܐܐ, 200 = מָאתַיִן vel מָאתָן ܡܐܬܝܢ, 300 = תְּלָת מְאָה ܬܠܬ ܡܐܐ et sequentia semper tamen unitatibus in forma feminina numeris centenariis praemissis. Mille = אֲלַף vel אֶלֶף, emp. אַלְפָּא, plur. אַלְפִּין, emph. אַלְפַיָּא, ܐܠܦ, emph. ܐܠܦܐ, plur. ܐܠܦܝܢ, ܐܠܦܐ. 2000 = תְּרֵין אַלְפִּין, ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ, 3000 = תְּלָתָא אַלְפִּין, ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ et sequentia semper tamen unitatibus in forma masculina praemissis. 10,000 רִבּוֹ vel רִבּוֹא, ܪܒܘ *myrias.*

d) Cardinalia ab 11—19 in unam vocem plerumque componuntur, ita ut minor numerus antecedat genere tamen distincto, hinc:

	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.
11.	= חַד עֲסַר (חֲדַסַר)	חֲדָא עַסְרֵי (חֲדַסְרֵי)	ܚܕܥܣܪ	ܚܕܥܣܪܐ
12.	= תְּרֵיסַר	תַּרְתֵּיסְרֵי	ܬܪܥܣܪ	ܬܪܬܥܣܪܐ
13.	= תְּלֵיסַר (תְּלָתֵיסַר)	תְּלֵיסְרֵי	ܬܠܬܥܣܪ	ܬܠܬܥܣܪܐ
14.	= אַרְבֵּיסַר (אַרְבְּסַר)	אַרְבֵּיסְרֵי	ܐܪܒܥܣܪ	ܐܪܒܥܣܪܐ
15.	= חֲמֵיסַר	חֲמֵיסְרֵי	ܚܡܫܥܣܪ	ܚܡܫܥܣܪܐ
16.	= שְׁתֵּיסַר	שֵׁיתְּסְרֵי	ܫܬܥܣܪ (ܫܬܬܥܣܪ)	ܫܬܥܣܪܐ

17. = שְׁבַסַר	שְׁבַסְרֵי	ܫܒܥܣܪ	ܫܒܥܣܪܐ
18. = תְּמָנֵיסַר	תְּמָנֵיסְרֵי	ܬܡܢܬܥܣܪ	ܬܡܢܬܥܣܪܐ
19. = שְׁתַסַר	שְׁתַסְרֵי (שְׁתֵּסְרֵי)	ܬܫܥܣܪ	ܬܫܥܣܪܐ

Numeralia ultra 20 si componuntur, major numerus minori praeponitur interjecta copula Vau, v. g. 21 = עַסְרִין וְחַד, ܥܣܪܝܢ ܘܚܕ masc. et עַסְרִין וַחֲדָא, ܥܣܪܝܢ ܘܚܕܐ femin., nonnunquam tamen minor numerus praecedit, v. g. ܬܪܝܢ ܘܥܣܪܝܢ = 22.

Not. Non raro Cardinalia singularia suffixis augentur, v. g. תַּרְוֵינָן ܬܪܝܢܢ *nos duo*, תַּרְוֵיכוֹן ܬܪܘܝܟܘܢ *vos duo* etc.

B. Ordinalia.

1) Ordinalia a 3.—10. de cardinalibus syllabâ ־ַי (־ָאִי), ܝ, emphat. ־ָאָה (־ָיָא), ܝܐ pro masculino, et ־ָא, ־ִיתָא (־ֵיתָא), ܝܬܐ pro feminino in fine appositâ originem trahunt, praeterea ante ultimam radicalem ־ִי, ܝ inseri solet; hinc:

	Masc.	Femin.		Masc.	Femin.
Primus	קַדְמַי	קַדְמָאָה	(קַדְמֵיתָא)	ܩܕܡܝ	ܩܕܡܝܬܐ
Secundus	תִּנְיָן (תְּרֵין)	תִּנְיָנָא	emph.	ܬܪܝܢܐ	ܬܪܝܢܬܐ
Tertius	תְּלִיתַי	תְּלִיתָא	(תְּלִיתֵיתָא)	ܬܠܝܬܝܐ	ܬܠܝܬܝܬܐ
Quartus	רְבִיעַי	רְבִיעָאָה	(רְבִיעֲתָא)	ܪܒܝܥܝܐ	ܪܒܝܥܝܬܐ
Quintus	חֲמִישַׁי	חֲמִישָׁאָה	(חֲמִישִׁיתָא)	ܚܡܝܫܝܐ	ܚܡܝܫܝܬܐ
Sextus	שְׁתִיתַי	שְׁתִיתָאָה	(שְׁתִיתֵיתָא)	ܫܬܝܬܝܐ	ܫܬܝܬܝܬܐ
Septimus	שְׁבִיעַי	שְׁבִיעָאָה	(שְׁבִיעִיתָא)	ܫܒܝܥܝܐ	ܫܒܝܥܝܬܐ
Octavus	תְּמִינַי	תְּמִינָאָה	(תְּמִינְתָּא)	ܬܡܝܢܝܐ	ܬܡܝܢܝܬܐ
Nonus	תְּשִׁיעַי	תְּשִׁיעָאָה	(תְּשִׁיעִיתָא)	ܬܫܝܥܝܐ	ܬܫܝܥܝܬܐ
Decimus	עֲסִירַי	עֲסִירָאָה	(עֲסִירִיתָא)	ܥܣܝܪܝܐ	ܥܣܝܪܝܬܐ

2) Ordinalia decadum Hebraeorum instar exprimuntur per cardinalia, aut formantur in Syriaco addita syllaba ܝܐ m., ܝܬܐ fem., v. g. ܥܣܪܝܢܝܐ, ܬܠܬܝܢܝܐ; unitates cum decadibus conjunctae his postponuntur, ut: ܬܠܝܬܝܐ ܥܣܪܝܢܝܐ *vigesimus tertius*.

3) Ordinalia intermedia a 11.—19. etc. formantur per cardinalia unitatum, quae cum subsequente ordinali decadum

in unam vocem copulantur, v. g. חַדְסְרַי, ܚܕܥܣܪܝܐ *undecimus*, תְּרֵיסְרַי ܬܪܥܣܪܝܐ *duodecimus*; libenter tamen in definitione temporis cardinalia vices gerunt ordinalium, id quod praecipue obtinet in cardinalibus post statum constructum positis vel cum praefixa particula ܕ nexis, v. g. ܕܚܕܥܣܪ, ܕܬܪܥܣܪ.

Not. Ab ordinalibus derivantur nomina abstractae significationis ita, ut terminatio ܘܬ (ܘܬܐ) syllabam ܝ excipiat, v. g. ܬܠܝܬܝܘܬܐ *trinitas*.

C. Reliqua Numeralia.

1) Distributiva exprimuntur geminato numero cardinali sine copula, v. g. תְּרֵין תְּרֵין, ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ *bini*, עַשְׂרָא עַשְׂרָא, ܥܣܪܐ ܥܣܪܐ *deni*.

2) Partem totius notantia indicantur propriis formis, ut: תְּלָתָא, תּוּלְתָּא, תַּלְתּוּת ܬܘܠܬܐ *tertia pars* = 1/3; רְבִיעַ, רוּבְעָא, ܪܘܒܥܐ = 1/4, vel modo periphrastico per praepositionem מִן ܡܢ, ut: חַד מִן שִׁתָּא = 1/6, ܚܕ ܡܢ ܚܡܫܐ = 1/5; 1/2 exprimitur per פַּלְגָא et פַּלְגּוּתָא, ܦܠܓܐ et ܦܠܓܘܬܐ.

3) Multiplicativa notantur a) per cardinalia praemisso חַד ܚܕ (cum vel sine ܒ), v. g. חַד שִׁבְעָה, ܚܕ ܒܫܒܥܐ *septuplum*, חַד תְּרֵין, ܚܕ ܬܪܝܢ *duplum*; b) nonnunquam simpliciter per cardinalia cum ܒ, v. g. ܒܐܪܒܥܐ *in quatuor* i. e. *quadruplum*, aut circumscriptive, ut: עַל חַד מְאָה *pro uno centum* = *centuplum*.

4) Vicem notantia describuntur per cardinalia addito nomine זְמַן, זִמְנִין ܙܒܢ *tempus* et ܙܒܢܐ, ut: חֲדָא זִמְנָא ܚܕܐ ܙܒܢ *semel*, תַּרְתֵּין זִמְנִין *bis*, nonnunquam זְמַן ܙܒܢ omittitur. In Syriaco talia numeralia etiam exprimuntur per adverbia ordinalium in ܬܐܝܬ vel ܐܝܬ terminantia, v. g. ܬܢܝܢܘܬ *bis*, ܬܠܝܬܐܝܬ *ter*.

IV. CAPUT.

De Particulis.

Particulae, quibus adnumerantur Praepositiones, Adverbia, Conjunctiones et Interjectiones, aut primitivae sunt aut derivatae ab aliis orationis partibus; peregrinae praeprimis e lingua graeca sunt desumtae. Generatim sunt aut separatae, quae per se subsistunt, aut inseparabiles, quae semper aliis vocibus praeprimis ab initio annectuntur.

§. 56. De Praepositionibus.

1) Praepositiones primitivae sunt: a) inseparabiles בּ ܒ *in, per, propter,* לְ ܠ *ad,* particula דְ ܕ, dein in Chaldaico כְּ *instar,* quae nomini et pronomini sine vocali praefiguntur, nisi ob consonantem subsequentem vacuam assumenda sit vocalis auxiliaris ◌ִ, ◌ַ (et in Chaldaico ante Schwa compositum ejusdem vocalis, cf. §. 14. 2. d. Not. v. g. כֶּאֱנַשׁ, ubi nonnunquam et contractio locum habet, ut: לֵאלָהָא), v. g. בְּסֵפַר, ܒܣܶܦܪܳܐ. In nominibus syriacis cum ܐ, ܝ et ܝܗ incipientibus vocales harum literarum ad praepositionem remittuntur ut: ܒܰܐܪܥܳܐ, ܒܳܐܘܪܚܳܐ, ܠܺܐܝܕܳܐ, ܠܺܝܗܽܘܕ.

Not. In nexu cum ܩܘܒܠ et ܩܘܕܡ litera ܠ attrahit ܘ, hinc ܠܘܩܒܠ et ܠܘܩܕܡ. (conf. §. 14. 2. b. Not.)

b) Monosyllabae separabiles: עַל, ܥܠ *super,* מִן (si conjungitur Nun sequenti literae assimilatur, ut מִדִּין, vel Nun abjectum prolongatione vocalis praecedentis suppletur, מֵאַרְעָא) ܡܢ *ab, ex,* לְוָת, ܠܘܬ *ad, apud,* עִם, ܥܡ *cum.*

2) Plurimae praepositionum sunt derivatae a substantivis ut קֳדָם, ܩܕܡ *ante, coram,* בָּתַר, ܒܬܪ *post,* תְּחוֹת, ܬܚܝܬ vel ܬܚܬ *sub* et aliae.

Not. Plures harum praepositionum origine nomina plur. fuisse videntur, nam cum horum suffixis junguntur, ut: עַל, ܥܠ *super*, קֳדָם, ܩܕܡ *ante*, חֲלוּף, ܚܠܦ *pro*, תְּחוֹת, ܬܚܝܬ *sub*, בֵּין, ܒܝܬ, ܒܝܢܬ *inter*, גַּב *apud*, ܠܘܬ vel ܠܘܬ *versus*, v. g. עֲלֵיכוֹן, בֵּינֵיהוֹן et ܒܝܢܬܗܘܢ (conf. §. 15. B. b. Not. b.).

3) Praepositiones compositae sunt: לְקֳבֵל, ܠܘܩܒܠ *versus*, לְקֳדָם, ܠܩܕܡ, מִן קֳדָם *coram*, בְּגִין et בְּדִיל *propter*, לְמִן, מֵעַל *ex*, *ab*, ܠܥܠ *super*, ܚܕܪ ܚܕܪ *circumcirca* etc.

§. 57. De Adverbiis.

1) Adverbiis primitivis accenseri possunt: אָן *ubi?* מָתַי *quando?* לָא *non*, אַף *etiam*, כָּא *hic*; ܠܐ (ܠܐ), *non*, ܗܪܟܐ *hic*, ܠܗܪܟܐ *huc*, ܐܡܝܢ *profecto*.

2) Plurima adverbia (in Chaldaico pauca quidem) a nominibus et adjectivis derivantur cum terminatione ות et ־ית, ut: תִּנְיָנוּת *iterum*, אֲרָמִית *aramaice*, עִבְרִית *hebraice* et ܐܝܬ, ܐܘܬ, ܐܝܬ (ܐܝܬ), v. g. ܐܚܪܝܐܝܬ *postremo*, ܩܕܡܝܐܝܬ *primum*, ܬܢܝܢܘܬ *iterum*, ܙܕܩܐܝܬ *juste*, ܐܪܡܐܝܬ *aramaice*, ܣܘܪܝܐܝܬ *syriace*.

3) Defectus adverbiorum vario dein modo suppletur et quidem:

a) per formas verbales (infinitivos et participia), ut: תּוּב ܬܘܒ (*revertendo*) *iterum*, מִפְּרַע *retro*, ܠܡܚܣܢ *vix* et per verba finita §. 71.

b) per substantiva, adjectiva, numeralia et pronomina vel cum vel sine praepositionibus et quidem in accusativo posita, ut: כֵּן *certe*, קֻשְׁטָא *profecto*, הַשְׁתָּא *nunc*, ܝܘܡܢܐ *hodie*, ܗܫܐ *nunc*, ܙܒܢܐ *vice*, ܙܒܢܝܢ *aliquoties*, vel cum praeposit. ut: לַחֲדָא *valde*, כַּחֲדָא *simul*, מִיַּד *statim*, לְחוּד ܠܚܘܕ vel ܒܠܚܘܕ *tantum*, ܒܥܓܠ *cito*, ܠܗܫܐ *nunc*, ܠܡܢܐ *quare*.

Not. a. Adverbium interrogativum est הֲ (הַ), v. g. הֲלָא *nonne?* אֵי (אֵין), v. g. אֵי מִכָּן *unde?* Syrorum ܟܒ (vel Graecorum ἄρα = ܐܪܐ), ܐܝ, ܠܡܢܐ, ܡܛܠ seu ܡܛܘܠ *cur?*

Not. b. Adverbia composita sunt: אֵיכְדֵין *quomodo?* מִכָּא *hinc*, מִתַּם *inde*, ܥܕܟܝܠ ܠܐ *nondum*, ܥܕܡܐ ܠܡܬܝ *quamdiu*, ܥܕܡܐ ܠܐܝܟܐ *quorsum.*

Not. c. Plura adverbia e lingua graeca in syriacam sunt translata, ut: ܡܘܠܠܘܢ μᾶλλον, ܡܘܠܠܝܣܛܐ μάλιστα, ܐܝܩܐ vel ܐܝܩܝ εἰκῆ, ܛܟܐ τάχα, ܦܢܛܘܣ πάντως.

§. 58. De Conjunctionibus et Interjectionibus.

1) Conjunctiones a) primitivae sunt: ו ܘ *et*, דְּ (דִּי) ܕ *quod*, כְּ *sicut* (inseparabiles), הֵן ܐܢ, *si*, אוֹ ܐܘ *aut*, כַּד ܟܕ *quum*, אַף ܐܦ *etiam*, ܕܠܡܐ *ne forte*.

Not. Conjunctiones כ et ד, ܘ et ܕ praefiguntur juxta normam praepositionum inseparabilium (§. 56. 1.), ו autem sicut in lingua hebraea ante consonantes vacuas et ante ף, ב,ם sonat וּ (conf. §. 14. 2. d. Not. c.)

b) derivatae: בְּרַם ܒܪܡ *verum*, לָהֵן *igitur*; ܡܕܐ *cum*, ܬܘܒ *atque*.

c) compositae: דִּי לָא vel דִּלְמָא *ne forte*, אֱלָהֵן, ܐܢ ܠܐ *nisi*, חֲלַף דְּ vel בְּדִיל דְּ *propterea, quia*, מְטוּל דְּ *quia*, עַד דִּי *usque*, עַל דֵּין, עַל דָּא vel עַל כֵּן *propterea*, כְּדִי *quum*, כֵּיוָן דְּ *postquam.* — ܐܝܟܡܐ *sicut*, ܒܪ et ܒܪ ܡܢ *nisi*, ܐܦܠܐ et ܐܦ ܠܐ *neque*, ܡܟܝܠ *itaque*, ܕܠܡܐ *ut forte*, ܕܠܐ, ܕܟܡܐ et ܠܐ ܕܠܡܐ *ne forte*, ܗܟܝܠ *igitur*, ܡܕܝܢ *ergo*, ܡܛܠ ܗܢܐ et ܡܛܠ ܗܕܐ *propterea*, ܥܕ ܠܐ *antequam*, ܟܠܗܕܐ *idcirco*, ܡܛܠ ܕ *quia.*

d) exoticae praeprimis e lingua graeca in syriacam translatae, ut: ܐܪܐ ἄρα, ܓܝܪ γάρ, ܕܝܢ δέ, ܡܢ et ܡܝܢ μέν, ܐܠܐ ἀλλά.

2) Interjectiones a) primitivae maximam partem ita fictae sunt, ut sonum gaudentis, moerentis, admirantis, irridentis etc. imitentur (onomatopoëticae), uti: הָא ܗܐ *ecce!* ܐܘ, ܐܘܢ *o!* ܗܐ ܗܐ *euge, euge!* וַי vel אוֹי vel חוֹי, ܘܝ vel ܐܘܝ vel ܘܝܐ *vae!* b) derivatae sunt: בְּבָעוּ, ܒܒܥܘ (etiam ܢܐ vel ܢܐ = נָא) *quaeso*, לְוַי vel לְוַי vel לְוַאי (הַלְוַי, אַלְוַי), ܠܘ et ܐܠܘ *utinam!* הֲבוֹל vel הֲבַל (*perii*) *vae!* הֲבוּ *agite* (imp. ab יְהַב), ܗܐ et

pl. ܬܘ̱ (imp. v. ܐܬܐ) vel ܩܘܡܘ et ܩܘܡܘܢ *surgite, agite!* ܚܣ *absit!*

Not. a. Nonnullae particulae post se praepositionem aliquam postulant, ut: ܐܘܝ et ܘܝ saepe ܠ, ܐܘܗ interdum ܠ aut ܡܢ aut ܥܠ, v. g. ܘܝ ܠܟܝ *vae tibi!* (Math. 11, 21.).

Not. b. הָא *ecce* libenter cum pron. 1. p. sing. contrahitur, ut: הָאֲנָא *ecce ego!*

PARS TERTIA.

Syntaxis.

SECTIO PRIMA.

De singulis enunciationis partibus.

I. CAPUT.

De Pronomine.

§. 59. De usu Pronominum personalium

A. Separatorum.

1) Pronomina personalia verbi substantivi locum obtinent, quo in significatu pronomina syriaca ܐܢܐ, ܗܘ et ܗܝ certis obnoxia sunt mutationibus (quas vide §. 4. 4. d. *α.* et *β.*), et quidem a) pronomen simul esse potest subjectum et verbum substantivum, v. g. בַּר שְׁבַט בִּנְיָמִין אֲנָא *filius tribus Benjamin sum ego,* מְנָן אַתּוּן *unde estis vos?* מֵחָרָן אֲנַחְנָא *ex Haran sumus,* Gen. 29, 4. ܒܢܝ ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܢܢ *filii sumus nos unius viri,* plerumque tamen Syri pronomen repetunt, ita ut prius (immutatum) subjectum, alterum verbum substantivum notet, v. g. ܐܢܐ ܐܢܐ *ego sum,* ܐܢܬ ܚܙܐ ܐܢܬ *tu videbis*; b) non raro pronomen 1. aut 2. pers. tanquam subjectum et pronomen 3. pers. pro verbo substantivo copulantur, v. g. אַתְּה הוּא רֵאשָׁה *tu es caput,* ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܡܠܚܗ ܕܐܪܥܐ *vos estis sal terrae* Math. 5, 13, ܐܢܐ ܗܘ ܝܫܘܥ *ego sum Jesus.*

2) Pronomina haec ab initio sententiae absolute posita emphasim quandam atque intensionen efficiunt et quidem

non solum in nominativo, sed etiam in casu obliquo explicanda sunt, v. g. אַתְּ גְּלֵי קֳדָמָךְ *tibi notum est,* ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܥܒܕ *ego vero quid agam?* ܐܢܐ... ܡܫܠܛܐ ܠܝ *mihi erat praepositum.*

B. Suffixorum.

1) Suffixa **verborum** regulariter accusativum notant, raro pro alio casu usurpantur, v. g. זִיוֹהִי שְׁנוֹהִי *splendor ejus mutatus est in illo,* ܕܢܘܟܪܝܢ *a te alieni.*

2) Suffixa non ad nomen regens, etiamsi ad hoc pertineant, sed ad vocem in genitivo positam accedunt, v. g. בֵּית צְלוֹתִי *oratorium meum* (pr. *domus orationis meae*), רוּחַ קָדְשִׁי *spiritus meus sanctus,* ܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ *nomen meum sanctum,* ܒܡܐܢܐ ܩܪܒܗ *armis suis bellicis.*

3) Suffixa non solum subjectivo, sed et **objectivo** usu veniunt, v. g. דַּחֲלְתֵהּ, ܕܕܚܠܬܗ *timor de eo,* ܒܥܘܬܝ *preces ad me fusae.*

4) Substantivum suffixo auctum, si cum adjectivo conjungendum est, priorem occupat locum, v. g. ܪܘܚܟ ܚܝܐ ܘܩܕܝܫܐ *spiritus tuus vivus et sanctus.*

5) Suffixa (praeprimis in dialecto syriaca) saepius **pleonastice**[1]) ponuntur, quo emphasis olim indigitabatur; accedunt vero suffixa modo pleonastico:

a) ad nomen, quod immediate genitivus excipit, v. g. רֵוֵהּ דִּי רְבִיעָאָה Dan. 3, 9., לְשָׁנֵיהּ דְּצַדִּיקָא Dan. 3, 25. ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ *in nomine (ejus) Jesu,* ܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ *fines (ejus) terrae.*

b) ad praepositionem, quae immediate cum nomine juncta repetitur, ut: בֵּהּ בְּדָנִיֵּאל *in (ipso) Daniel,* ܥܡܗ ܥܡ ܡܫܝܚܐ *cum Christo,* ܡܢܗ ܡܢ ܐܠܦܐ *e navigio.*

Not. In Syriaco nomini nonnunquam ܕ (genitivi nota vel rela-

---

[1]) Similiter in Hebraismo, cf. W. Gesenius Lehrgebäude der hebr. Sprache, Leipzig 1817. §. 195.

tivum) praeponitur, ut: ܕܝܫܘܥ ܒܬܪܗ *post Jesum* (pr. *post eum, qui est Jesus*), ܕܥܡܐ ܡܢܗ *e populo.*

c) ad verbum, praecipue si objectum cum ל ܠ junctum quasi explicandi causa sequitur, v. g. וְהִיתָא אֲחִיד לְהוֹן לְעַמְמַיָּא Hos. 13, 1., ܗܘ ܓܝܪ ܢܦܪܘܩܝܘܗܝ ܠܥܡܗ Math. 1, 21.

Not. a. Dativus pronom. pers. (Dativus commodi) pleonasticus saepe verbis *eundi, surgendi, veniendi, movendi, manendi* praeprimis in imperativo et futuro positis etc. apponitur, v. g. ܐܙܠ ܠܗ *abiit,* קוּמִי לָךְ, ܩܘܡܘ ܠܟܘܢ *surge!* ܩܘܘ ܠܟܘܢ ܗܪܟܐ *maneatis hoc loco,* אֲבַדְנָא לָנָא Ezech. 37, 11.

Not. b. E contra suffixa (praeprimis neutrum significantia) nonnunquam omittuntur, ubi e contextu facile suppleri possunt, v. g. אֱלָהָא דְּאַבָּא *Deus patris (mei),* ܐܣܬܟܠ *(id) intelligas*; ubi idem objecti suffixum duobis verbis competit, saepe semel tantum ponitur, v. g. ܫܩܠܘ ܘܣܡܘܗܝ *exaltarunt et posuerunt eum.*

Not. c. Suffixum si repetitur, non pleonastice, sed emphatice explicandum est, v. g. בָּרְכֵנִי אַף לִי Gen. 27, 34., ܠܢ ܡܢܐ ܠܢ *quid ad nos?*

6) Scriptores aramaici saepe e 2. in 3. personam et vice versa deflectunt, nec genus nec numerum semper stricte observant (enallage), v. g. Luc. 13, 34. *Jerusalem occidens prophetas* ܠܘܬܗ *(ad se) ad te missos;* מַלְכֵּיהוֹן psalm. 149, 2 pro מַלְכְּהוֹן et Habac. 2, 15, ܥܪܛܠܝܘܬܗܘܢ *nuditatem eorum* pro *ejus,* עִמָּכוֹן de nuribus Noemi Ruth 1, 8, 9.

Not. a. Pluralia tantum modo singulari, modo plurali pronominum utuntur; collectiva (fem. sing.) etiam cum plurali masc. pronominum construuntur, v. g. ܫܡܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܥܠܡ *coelum erat ab aeterno,* ܕܒܪܗ ܠܒܝܬܗ ܘܚܒܫ ܐܢܘܢ *abduxit familiam ejus et inclusit eos.*

Not. b. Syri distinguunt inter ܡܪܝ et ܡܪܢ: priori forma insigniunt omnes, praecipue doctos orthodoxos salutando, posteriori autem instar pluralis majestatici utuntur; hinc Peschito N. T. graecum ὁ κύριος ita vertit.

7) Pronima possessiva per דִּיל ܕܝܠ cum suffixis expressa usurpantur: a) praecipue in vocibus peregrinis, quae suffixa non amant, v. g. ܦܠܛܝܢ ܕܝܠܗ *palatium ejus;*

b) ubi solo suffixo aut quaedam ambiguitas oriretur, aut sententia non satis exprimeretur, v. g. ܕܺܝܠܳܟ݂ ܗ݈ܝ ܡܰܠܟ݁ܽܘܬ݂ܳܐ *tuum est regnum;*

c) emphasis causa, ita ut דִּיל ܕܺܝܠ, suffixo auctum et suffixum nomini adjunctum simul usurpentur, v. g. ܡܶܠܰܝ ܕܺܝܠܝ *mea verba* (Joan. 5, 47), similiter ܒܰܢ ܕܺܝܠܰܢ *in nobis, nobis inquam.*

§. 60. De usu Pronominis demonstrativi et interrogativi.

1) Si **demonstrativum** copula Vau junctum repetitur, vertendum est: *hic-ille*; cum ܗܳܘ et ܗܳܝ nexum emphasim notat, v. g. ܗܳܠܶܝܢ ܗܳܘ ܡܡܰܠܶܠܢܳܐ *haec loquor.*

Not. Femininum plerumque neutrius vicibus fungitur, v. g. שְׁמַעוּ דָא *audite hoc*; imo nonnunquam et masculinum adhibetur, ut: עַל דֵּין *secundum hoc,* ܡܶܛܽܠ ܗܳܢܳܐ *propter hoc.*

2) **Interrogativum**, ubi nomini in statu const. posito postponitur vel nomini in stat. emph. collocato notâ דְּ ܕ, genitivi instructum succedit, genitivi casu exponitur, v. g. בַּת מַן אַתְּ et ܒܰܪܰܬ ܡܰܢ ܐܢ̱ܬܝ *cujus filia es!* ܚܶܟ݂ܡܬܶܗ ܕܡܰܢ *cujus sapientia?* ܡܶܢ ܐܺܝܕܳܐ ܕܡܰܢ *e cujus manu?* reliqui casus per praepositiones indicantur.

Not. מַן ܡܰܢ cum nominibus utriusque generis et numeri jungitur.

§. 61. De usu Pronominis relativi.

1) Relativum דִּי (דְּ) ܕ, simpliciter nominativum aut accusativum exprimit, v. g. אֶהְיֶה דִּי אֶהְיֶא *ego sum, qui sum* (Exod. 3, 14), אֲתַר דִּי מַלֵּילִית לָךְ *locus, quem indicavi tibi,* ܐ݈ܢܳܫܳܐ ܕܓ݂ܒܰܠ *hominem, quem finxerat*; libenter tamen ambiguitatis evitandae causa accusativus adhuc per suffixum verbo annexum indicatur, v. g. דִּי תִשְׁקְפִנֵּהּ *quem dispellit,* ܗ̇ܘ ܕܫܰܕܪܶܗ ܐܰܠܳܗܳܐ *quem Deus misit*; genitivus autem et dativus pron. relativi per pro-

nomen personale in nexu cum relativo (indeclinabili) periphrastice exprimuntur[1]) v. g. עַמָּא דִּי תִשְׁמַע לִישָּׁנֵהּ *populus cujus linguam non intelliges*, ܕܫܡܗ *cujus nomen*, אֲרַע דְּ ... בַּהּ *terra, in qua*, ܕ ... ܠܗ *cui*, ܕ ... ܠܗܘܢ *quibus* etc.

Not. a. Nonnunquam praepositio una cum suffixo omittitur, praeprimis si jam cum nomine praecedente conjuncta est, v. g. בְּיוֹמָא דְּתֵיכְלוּן *die, quo comedetis*, ܒܟܠܗ ܙܒܢܐ ܕܗܘܝܬ *toto tempore, quo eram.*

Not. b. Imo et pron. relativum omittitur non tam crebro quidem, quam apud Hebraeos, praecipue si repetendum fuisset, v. g. Jes. 43, 7 (chald.) Ps. 32, 2 (syr.).

Not. c. Ubi relativum hebraicum post statum constructum omissum est, Aramaei non solum relativum, sed etiam מַן דְּ, ܡܢ ܕ ponunt, ut: בְּיַד מַן דְּכָשַׁר לְמִשְׁלַח et ܒܝܕ ܡܢ ܕܨܒܝܬ ܐܢܬ *per manus ejus, quem mittere lubet.*

Not. d. Aramaeis non minus, quam Hebraeis licet 1. et 2. personis relativam injicere significationem, v. g. אֲנָא יוֹסֵף דִּזְבַנְתּוּן יָתִי et ܐܢܐ ܐܢܐ ܝܘܣܦ ܕܙܒܢܬܘܢܝ *ego sum Joseph, quem (me) vendidistis*, ܕܒܗ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܐ, *in quo (te) gloriabor.*

2) Ante relativum saepius pron. demonstrativum in sing. et plur. m. et f. omittitur, quod respiciendum est, praeprimis sicubi praepositio aut casus cujusdam nota cum relativo conjungitur, v. g. יַת דִּי תְּבָרֵךְ *(ille), quem benedicis*, ܘܝ ܠܡܢ ܕܡܫܩܐ ܠܚܒܪܗ *vae (ei), qui potum exhibet socio suo.* Interdum etiam notio loci et temporis omittitur, ut: מִן דְּאִיתַי עֲלֵיהוֹן מְהָא Jes. 9, 13. ܡܢ ܕܝܩܪܬ ܐܢܬ *e quo tempore pretiosus es.*

3) Relativum adverbia sicuti et pronomina induit significatione relativa, v. g. אַרְעָא דִּי אִתְבְּרִי מִתַּמָּן *terra, unde creatum est*, דְּ ... תַּמָּן, ܕ ... ܬܡܢ *ubi*, ܕܠܬܡܢ *quo* (ܠܬܡܢ *eo*), ܐܝܟܢܐ ܕ *quemadmodum* (ܐܝܟܢܐ *quomodo?*).

§. 62. De usu Pronominum reliquorum.

1) Pronomen reflexivum vario modo exprimitur: a) per formas verbi passivas (§. 23.); b) per suffixum 3. pers.

---

[1]) Cf. Gesenius Lehrgeb. §. 197.

v. g. עִמֵּיהּ ܥܡܗ *secum (pr. cum eo)*, קֳדָמוֹהִי *coram se*, בַּתְרֵיהוֹן ܠܒܣܬܪܗܘܢ *retrorsum*. Jud. 20, 40; c) per nonnulla substantiva, Orientalibus trita, ut: נְפַשׁ ܢܦܫܐ *anima*, גּוּף *corpus*, עֲצַם et גְּרַם *os*, קְנוּמָא ܩܢܘܡܐ *substantia* et מְעַיִן *viscera*, ܠܒܐ *cor*, raro per רֵאשׁ ܪܫܐ *caput*, רוּחַ ܪܘܚܐ *spiritus*, ܚܝܐ *vita*; hinc: טַר נַפְשָׁךְ *custodi te (animam tuam)*, ܒܩܢܘܡܗܘܢ ἐν ἑαυτοῖς (Rom. 1, 27), ܓܚܟܬ ܣܪܐ ܒܠܒܗ חָיְכַת שָׂרָה בִּמְעָהָא *et risit Sara secum* (Gen. 18, 12).

Not. Reciprocum exprimitur a) per suffixum cum praepositione quadam praemissum ipsi substantivo inprimis in genitivo posito, v. g. בַּהּ שַׁעֲתָא, ܒܗ ܒܫܥܬܐ *eodem momento*, בֵּהּ זִמְנָא *eodem tempore*, ܥܠܘ ܒܗ ܒܕܘܟܬܐ *ingressi sunt per eundem locum*, vel b) per pron. personalia repetita interposita particula ܗܘ, v. g. ܗܢܝܢ ܗܘ ܗܢܝܢ ܕܒ̈ܚܐ αἱ αὐταὶ θυσίαι, vel c) per compositionem pronominis demonstrat., ut: גַּבְרָא הַהוּא *ipse vir*, ܗܘ ܗܘ τὸ αὐτό.

2) Pronomen „quisque" exprimitur: a) si substantive et de personis ponitur, per גְּבַר ܓܒܪܐ *vir*, vel אֱנָשׁ ܐܢܫ *homo*: ܐܙܠ ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ *abiit quisque in locum suum*, גְּבַר לְאַחְסַנְתֵּיהּ Jos. 24, 28, vel nominibus illis bis positis, v. g. גְּבַר גְּבַר . . . אֲתוֹ מֵעֲבִידְתֵּהּ *venerunt unusquisque ab opere suo*; b) si adjectivi munere fungens de personis et rebus adhibetur, per כָּל ܟܠ *omnis*, vel substantivis iteratis ut: עַמָּא עַמָּא, ܥܡ ܥܡ *populus quisque*. — Quicunque notatur per כָּל־מַן, ܟܠ ܡܢ (ܟܠܡܢ), ܟܠ ܐܢܫ (ܟܠܐܢܫ), ܟܠ ܡܢ et quodcunque per כָּל־מָה, ܟܠ ܡܐ (ܟܠܡܐ), ܟܠܡܕܡ.

3) „Aliquis" indicatur per אֱנָשׁ ܐܢܫ et גְּבַר ܓܒܪܐ, nonnunquam et per מַן ܡܢ; aliquid per פִּתְגָּמָא ܦܬܓܡܐ (= heb. דָּבָר) ܨܒܘܬܐ *res*, ܡܕܡ. Interdum haec notio omnino (elliptice) omittitur, praecipue ante particulam מִן ܡܢ, v. g. רַגְלוֹהִי מִנְּהוֹן דִּי פַרְזֶל et ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܡܢܗܘܢ ܕܦܪܙܠܐ *(quod) pedes ejus (attinet), (aliquid) eorum erat ferreum* (Dan. 2, 23.), ܐܢ ܡܢܗܘܢ *si (nonnulli) ex eis*; in Syriaco libentur et per ܐܝܬ ܕ (= rabb. יֵשׁ דְּ) exprimitur.

4) „Nullus" nonnisi negatione apposita a pronomine modo commemorato differt, hinc כֹּל . . . לָא vel לָא כֹּל vel לָא אֱנָשׁ vel לָא־חַד,

ܠܐ ܐ̱ܢܫ vel ܐ̱ܢܫ ܠܐ, ܓܒܪ ܠܐ vel ܟܠ ܠܐ vel ܚܕ ܠܐ; imo simpliciter per לָא, ܠܐ aut לֵית (לָיִת), ܠܰܝܬ exprimitur, ut: לִי לָא יְהַבְתְּ יְלַד *mihi nullum infantem dedisti,* ܠܰܝܬ ܢܒܺܝܳܐ *nullus propheta.* Neutrum „nihil" significatur per לָא···מִדַּעַם vel לָא···מִידְּי, ܠܐ..ܡܶܕܶܡ vel ܠܐ...ܡܶܕܶܡ.

5) „Alter..alter" exprimitur a) pronomine demonstrativo vel חַד ܚܰܕ numerali repetito, v. g. מְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין *clamabant alter ad alterum,* חַד לְוַת חַד Ezech. 37, 17. ܚܕܐ ܠܚܕܐ *altera ad alteram;* b) voce repetita גְּבַר ܓܰܒܪܳܐ vel conjuncta cum אַח ܐܰܚܳܐ *frater,* aut cum חֲבֵר ܚܰܒܪܳܐ *socius* (fem. ܐܶܢܬܬܳܐ et ܚܰܒܪܬܳܐ), v. g. קְרִיבוּ גַּרְמַיָּא גְּרָמָא לְוַת חַבְרֵיהּ *accesserunt ossa, unum ad alterum* (Ezech. 37, 7.), ܓܰܒܪܳܐ ܡܶܢ ܐܚܘܗܝ *unus ab altero,* vel חֲבֵר conjuncto cum חַד.

II. CAPUT.

De Verbo.

Aramaeorum tempora Praeteritum et Futurum Hebraeorum instar fixae et definitae significationi minime adstricta, sed etiam reliquis temporum modis et formis significandis sunt apta.

§. 63. De usu Praeteriti.

Praeteritum vulgare denotat:

1) Tempus prorsus perfectum et absolutum; cum Aramaeis Vau conversivum ignotum sit, etiam temporis historici vice fungitur, v. g. וּבָרֵיךְ יְיָ יָת נֹחַ, ܘܒܰܪܶܟ ܐܰܠܳܗܳܐ ܠܢܘܚ (heb. וַיְבָרֶךְ) *et benedixit Deus Noae.* In enunciationibus subordinatis pro plusquamperfecto ponitur, v. g. עֲבִדְתֵּיהּ דִּי עֲבַד, ܥܒܳܕܰܘܗܝ ܕܥܒܰܕ *opera sua, quae fecerat* Gen. 2, 2., hinc et Imperfectum praeprimis in verbo ܗܘܳܐ הֲוָה idque in sermonibus tum affirmantibus, tum negantibus, ubi cum participio aut adjectivo conjunctum legitur et in enunciationibus

indirectis et hypotheticis (quamvis hoc sensu futurum saepius adhibetur) qua Conjunctivus seu Optativus temporis praeteriti concipi debet, v. g. לְוַי דְמִיתְנָא, ܐܘܟܝܠ ܡܝܬܢ *utinam mortui essemus!* Num. 14, 2. כְּיָתְבֵי עֲמוֹרָה אִשְׁתֵּיצֵנָא *sicut incolae Gomorrhae periissemus* Jes. 11, 9., ܘܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ... ܐܘܬܪ ܠܢ *nisi Dominus reliquisset nobis* Jes. 1, 9.

2) Tempus Praesens indicat, praecipue a) in verbis, quae *qualitatem, conditionem* vel *statum* significant, v. g. ܠܡܢܐ ܐܬܚܡܬ ܠܟ ܘܠܡܢܐ ܐܬܟܡܪܘ ܐܦܝܟ *cur irasceris et cur moesta est facies tua?* Gen. 4, 6; b) in sententiis a certa temporis definitione alienis, quae notionem *consuetudinis morisque* includunt, v. g. יְיָ מִשְּׁמַיָּא אוֹדִיק, ܡܪܝܐ ܐܘܕܩ *Dominus prospicit de coelo,* Ps. 14, 2.

3) Tempus Futurum in Syriaco et quidem in sermonibus propheticis, asseverationibus, ast multo rarius, quam in Hebraico, v. g. ܚܙܘ ܢܘܗܪܐ ܪܒܐ *videbunt lumen magnum* Jes. 9, 1. Praeteritum propheticum Targumistae ubique per futurum expresserunt.

Not. In versionibus V. T. syriaca et chaldaica praeteritum propheticum cum futuro plerumque commutatur.

4) Tandem ponitur pro Infinitivo post praet. verborum *veniendi, eundi, mittendi* etc. et quidem sine copula, v. g. ܐܬܘ ܢܚܕܪܘܢ ܠܗ̇ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ *venerunt obsidere Antiochiam.* Bar-Heb. Chron.

§. 64. De usu Futuri.

Futurum ponitur:

1) pro Futuro absoluto et Indicativo.

2) pro Praesente nec tamen tam crebro, quam in Hebraico, plerumque in hunc finem in utraque dialecto participium usurpatur.

Not. Rarissime in Syriaco Praeteriti vicibus fungitur et fere nonnisi cum particulis praeteriti significationem continentibus ܩܕܡ ܕ, ܥܕܠܐ *antequam,* junctum, v. g. ܥܕܠܐ ܐܓܒܠܟ *antequam te finxeram*

Jerem. 1, 5; in Chaldaico his in locis participium aut praeteritum est positum: עַד לָא בְּרֵיתָךְ.

3) pro cognatis temporum modis iisque a) Optativo, ut: יְהוֹבַד יוֹמָא *pereat dies!* Job. 3, 3, ܢܫܬܡܠܐ ܒܝܫܬܐ *compleatur malum!* b) pro Imperativo post Imperativum, v. g. אַפֵּיק יַת בְּרָךְ וְיִתְקְטֵל Jud. 6, 30; similit. Ezech. 37, 12. ܬܘ ܘܢܚܙܘܢ *venite et videte* et praeprimis in dehortationibus ac prohibitionibus, ut: אַל תִּתֵּן *ne des*, לָא תִּדְחַל, ܠܐ ܬܕܚܠ *ne timeas* Exod. 20, 13-17. c) pro Germanorum formulis loquendi verbo auxiliari quodam (*mögen, dürfen, können, sollen*) effectis, ut: נֵיכוּל ܢܐܟܘܠ *licet nobis edere?* Gen. 3, 2; אֲנָא לָא אֲחוּס עַל נִינְוֵה *nonne ego parcerem Ninive?* ܡܢܘ ܢܐܡܪ *quis dicat?* d) pro Conjunctivo post 1) particulas Latinorum *ut, ita ut, ne* consentaneas; hinc α) praecedente דְּ ܕ, ut: דִּלְמָא תְּמוּתוּן *ne moriamini*, ܕܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ *ne intelligant*; β) praecedente וְ ܘ *ut*, v. g. וְיִחַגּוּן *ut festum agant* Exod. 5, 1. ܘܢܕܥܘܢ *ut cognoscant*, ܘܢܦܨܐܟܘܢ *ut eripiat vos*; γ) post particulas hypotheticas, v. g. אִין יִסְרַח גְּבַר חַבְרֵיהּ וְיִרְשַׁע 2. Chron. 6, 22, 24, 26; ܡܐ ܕܢܚܛܘܢ ܩܕܡܝܟ *cum peccaverint coram te* 1. Reg. 8, 33—34; δ) denique et in sententiis hypotheticis sine particulis introductis, ut: אֶתְנְגִיד וְעֵינָא לָא תִּסְכְּנַנִּי *mortuus essem et oculus me non vidisset* Job. 10, 18; ܒܪܡ ܐܢܐ ܐܬܒܥܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ *verumtamen ego Deum adirem* Job. 5, 8.

4) pro Futuro exacto, v. g. אֲרוּם יִשְׁלְמוּן יוֹמָיךְ, ܡܐ ܕܢܫܬܡܠܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܝܟ *si consummati fuerint dies vitae tuae* 1. Chron. 17, 11.

§. 65. De Periphrasi quorumdam temporum finitorum.

Praeter modum jam indicatum quaedam tempora periphrastice exprimuntur et quidem:

1) Praesens per participium verbi cum vel etiam sine pronomine personali (cf. §. 67. 1. A.), v. g. דָּחֵיל אֲנָא *timeo*

Gen. 32, 11. אַתְּ שָׁאֵל Gen. 23, 29; ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܬ ܗܕܐ *credisne hoc?* ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ *dicit ei Jesus* Joh. 11, 23, 26.

2) Imperfectum et Plusquamperfectum plerumque circumscribuntur per praeteritum verbi junctum cum praeterito verbi substantivi praecipue in enunciationibus secundariis (relativis), v. g. יְדַע אֶת־חַוָּה דַּהֲוָא חֲמִידַת *cognovit Evam, quae cupiebat,* Gen. 4, 1 Jon. הֲוָא נְפַק *exierat* Cant. 1, 12., ܢܛܪ ܗܘܝܬ *custodiebat* Joh. 17, 12. ܐܬܐ ܗܘܐ *venerat* Joh. 11, 30.

3) Futurum nonnunquam circumscribitur per עֲתִיד, ܥܬܝܕ (*paratus* = μέλλων) a) sequente infinitivo verbi, v. g. עֲתִיד יְיָ לְאִתְפְּרַע *Jehova puniturus est* Nah. 1, 2. ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ *qui venturus est* Math. 11, 14; vel b) sequente verbo finito cum דְּ ܕ, v. g. עֲתִידִין דִּי תִשְׁמְעוּן *audituri estis* Dan. 3, 15. ܥܬܝܕ ܟܗܢܐ ܕܢܫܪܐ *sacerdos incepturus est.*

Not. a. Nonnunquam דְּ ܕ omittitur.

Not. b. De periphrasi futuri per participium cum verbo substantivo vide §. 67 et de periphrasi temporum verbi substantivi confer §. 41.

§. 66. De usu Imperativi et Infinitivi.

1) Aramaei saepe conjungunt duos Imperativos, quorum prior hypothesim, id vero, quod inde sequitur, posterior indicat, v. g. אִתְקַפּוּ וְאִתַּבָּרוּ, ܐܬܥܫܢܘ ܘܐܬܬܒܪܘ *confortamini, tamen frangemini* Jes. 8, 9. Saepius tamen Imp. cum futuro hoc sensu conjunctus invenitur. Nonnunquam imperativus, qui futurum excipit, hujus temporis significationem sibi vindicat, v. g. אִיתֵּן לְכוֹן...וְאִיכְלוּ, ܐܬܠ ܠܟܘܢ...ܘܐܟܘܠܘ *dabo vobis...et comedetis* Gen. 45, 18. Raro etiam imperativus futuro praemittitur eodem sensu Jes. 6, 9.

2) Imperativo non solum mandatum, sed et exhortatio, admonitio et permissio significatur, v. g. ܗܠܟܘ ܠܘܬܗ Joh. 11, 15. Amant Aramaei hoc sensu imperativum verbi ܐܬܐ futuro verbi finiti sine copula apponere, v. g. וּכְעַן

אֲתָא נִגְזַר קְיָם, ܘܗܫܐ ܬܐ ܢܓܙܘܪ ܩܝܡܐ *et nunc foedus ineamus* Gen. 31, 44; ܬܐ ܢܐܙܠ ἄγωμεν Joh. 11, 7.

3) Quamquam Aramaei diversâ formâ Infinitivum absolutum et constructum non distinguunt, praeposito tamen ל ܠ infinitivum constructum secernunt ab infinitivo absolute posito. Hunc absolutum nonnisi adverbialiter usurpant ad emphasim exprimendam; infinitivus ergo cum verbo finito conjunctus significat:

a) notionis, quae verbo inest, intensionem, v. g. בָּרָכָא אֲבָרְכִנָּךְ, ܡܒܪܟܘ ܐܒܪܟܟ *benedicendo* (i. e. *quam maxime*) *benedicam tibi* Gen. 22, 17.

b) asseverationem et rem aliquam certam ac fixam, v. g. מֵימַת תְּמוּת Gen. 2, 17. ܠܐ ܡܡܬ ܬܡܘܬܘܢ Gen. 3, 4. ܡܥܠ ܕܝܢ ܠܐ ܥܠ *nequaquam introiit*;

c) non raro alias sermonis proprietates easque valde varias, v. g. הֲמִדַּע הֲוֵינָא יָדְעִין, ܡܕܥ ܡܨܝܢ ܗܘܝܢ *num scire poteramus?* Gen. 43, 7. ܡܫܐܠܘ ܫܐܝܠ *mutuo datum erat.*

Not. Peschito N. T. hoc loquendi modo saepius pro simplici verbo graeco utitur; nonnunquam infinitivi loco nomen eâdem ac verbum finitum stirpe oriundum ponitur, v. g. ܡܘܬܐ ܬܡܘܬ *certo morieris* Gen. 2, 17.

4. Infinitivus constructus seu cum particula ל ܠ ornatus ponitur:

a) post verba, quae *consilium*, *voluntatem*, *potestatem*, *facultatem* aut *mandatum* indicant, v. g. בְּעָא לְמִקְטַל *quaerebat interficere*, אֲמַר לְכַפָּתָה *jussit, ut ligaret* Dan. 3, 20. ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܟܪܙܘ *incepit Jesus praedicare* Math. 4, 17. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ *et volebat eum occidere*;

b) nonnunquam post nomen, v. g. לָא עִדָּן לְמִכְנַשׁ, ܠܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܠܡܟܢܫܘ *non est tempus colligendi* Gen. 29, 7. — quo in casu particula saepe desideratur.

Not. Infinitivus cum ל ܠ post verbum אִית, לֵית (לָא), ܗܘܐ, ܐܝܬ (ܠܐ) periphrasin futuri nonnunquam efficit et verti debet per (*non*)

licet, (*non*) *potest* simulque in sensu passivo, v. g. כְּתָבָא דִּי לָא לְהַשְׁנָיָה *scriptura*, *quae mutanda non est*, ܠܗܘ ܠܝܬ ܡܕܡ ܠܡܬܘܣܦܘ *ei rei non potest aliquid addi*.

5. Infinitivus cum praepositionibus constructus (Hebraeorum) apud Aramaeos raro invenitur, qui potius verbum finitum cum particulis ponere praeferebant; confer tamen כְּמֵיתַי לְוָת עַבְדָּךְ *cum venio ad servum tuum* Gen. 44, 30. עַד מֵיתָאִי *donec veniam* Jud. 6, 18. מִלְּמֶחֱזֵי *ne videret* Gen. 27, 1. Syri tamen hos infinitivos cum aliis particulis (ܕ ܡܢ) nonnisi ܠ addito conjungunt, v. g. ܫܠܝܘ ܡܢ ܠܡܒܢܝܘ ܡܕܝܢܬܐ *cessarunt urbem aedificare*.

Not. Infinitivos suffixis auctos vices nominum gerentes Aramaei non aspernantur, ut בְּיוֹם מִפְּקָךְ *die exitus tui*, כְּמִצְבְּיֵהּ *secundum voluntatem ejus*, quae suffixa non solum subjective, sed et objective sunt sumenda, v. g. לְשֵׁיזָבוּתָךְ *ad salutem tuam* i. e. *ut salveris*, ܠܡܬܩܕܫܘܬܗ *ut sanctus reddatur*.

6) Infinitivus, qui in loquendi formulis aliae linguae a verbo finito dependet, exprimi potest:

a) per Futurum cum praefixo דְּ, ܕ, v. g. ܕܚܠ ܕܢܐܙܠ *timuit abire* (conf. §. 64. 3. d.).

b) per Infinitivum constructum cum לְ ܠ cf. supra §. 66, 4.

c) per Participium, et quidem *α*) absolute post verba *incipiendi*, *continuandi*, *permittendi* etc. v. g. Job 1, 13, Dan. 2, 5. ܫܒܘܩܘܗܝ ܐܙܠ Joh. 11, 44 *et sinite eum abire*; ܫܪܝܘ ܐܟܠܝܢ *coeperunt comedere* Math. 12, 1., aut *β*) cum ܕ conjunctum, v. g. ܫܠܝܘ ܡܢ ܕܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ *cessabant Paulum percutere*. Act. 21, 32.

d) saepe per utrumque verbum (regens et rectum) numero, persona et genere iisdem ἀσυνδέτως aut copula interjecta positum, v. g. אֲרֵי לָא יוֹסְפוּן וִיעַדּוּן בִּיךְ *quia non amplius pertransibunt in te* Jes. 52, 1. ܐܘܣܦ ܘܡܫܕܪ *et adhuc mittebat* (*addidit mittere*), ܐܙܠ ܐܗܦܟ Math. 27, 3, 5. (conf. §. 63. 4. et §. 71.)

§. 67. De usu Participii.

1) Participia omnium temporum significationem induere possunt, et quidem designant:

A. Praesens in nexu cum pronomine separato (cf. §. 65. 1.), v. g. דָחֵיל אֲנָא *timeo,* יָדַע אֲנָא *scio*; in 3. person. nonnunquam pronomen omittitur, v. g. ܐܡܪ ܠܗ *dicit ei.*

Not. Nonnunquam loco pronominis voces אִית et לֵית, ܐܝܬ et ܠܝܬ cum suffixis et cum participio junguntur ad praesens significandum (cf. §. 41.), v. g. לֵית אֲנָא יָכִיל *non sum potens,* אִם אִיתָךְ פָּרִיק *si salvas* Jud. 6, 36, ܫܘܐ ܐܝܬܝܟ *dignus es.* Chaldaei etiam v. subst. adhibent, ut: הֲווֹ יָתְבִין *habitant* Exod. 15, 14.

B. Praeteritum, et quidem: a) Imperfectum idque *α*) in nexu cum הֲוָה ܗܘܐ, v. g. חָזֵה הֲוֵיתָ *videbas,* ܪܚܡ ܗܘܐ *diligebat* Joan. 11, 5. Si jam praecedit verbum substant. in verbo priori, in sequenti copulâ juncto saepe omittitur; nonnunquam particula כַּד ܟܕ apponitur, ut: כַּד הֲוֵינָא שָׁרָן *habitabamus,* ܗܘܘ ܟܕ ܡܬܟܬܫܝܢ *pugnabant*; *β*) simpliciter sine verbo substant. praeprimis in enunciationibus relativis, v. g. ܕܟܪܝܗ *qui aegrotus erat* Joh. 11, 1. b) Perfectum v. g. נָסְבֵי בְנָתֵיהּ, ܢܣܝܒܝܢ ܒܢܬܗ *qui filias ejus duxerunt* Gen. 19, 14. ܢܦܝܠ ... ܘܡܝܬ *prostratus ac mortuus* 1. Sam. 5, 3.

C. Futurum et quidem aut a) simpliciter posita, v. g. ܩܐܡ ܐܚܘܟ *surget frater tuus* Joann. 11, 23; aut b) cum pronomine juncta, v. g. דָאֵן אֲנָא *judicabo,* מְחַבְּלִין אֲנַחְנָא, ܡܚܒܠܝܢܢ *diruemus* Gen. 19, 13. ܫܪܐ ܐܢܐ *dissolvam* Jerem. 28, 16; aut c) cum futuro verbi subst. chaldaici nexa, v. g. יְהֵי נָפֵק וּמַשְׁקֵי *exibit et potabit* Joel 3, 18.

Not. Haec significatio praecipue inest sermonibus propheticis *consilium* et *finem* indicantibus, qui saepe a particula הָא ܗܐ *ecce* incipiunt, v. g. הָא־אֲנָא מַפֵּשׁ וּמַסְגֵּי *ecce ego extendam et multiplicabo te* Gen. 48, 4. ܘܐܢܐ ܗܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ ܛܘܦܢܐ *et ego ecce adducam inundationem* Gen. 6, 17.

2) Participia etiam diversos temporum **modos** indicare solent et quidem:

A. Conjunctivum v. g. לָא תִקְרֶאן לִי nе vocetis, Ruth 1, 20; ܐܠܘ ܕܒܩ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܡܝܬܐ ܟܠܗ ܥܢܐ *si eos propellerem, moreretur omnis grex*, ܐܡܪ ܗܘܝܬ *dixissem.*

B. Optativum בְּרִיכָה אַנְתְּ *sis benedicta* Ruth 3, 10. ܐܠܘ ܕܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ *utinam me feratis!* 2. Cor. 11, 1.

C. Infinitivum post verba *incipiendi, permittendi* etc. (cf. §. 66, 6, c.), v. g. ܫܪܝ ܩܥܐ *coepit clamare*, libenter tamen cum ܕ conjuncta, v. g. ܫܪܝ ܠܐܬܐ ܕܢܥܒܕ Joh. 5, 19.

D. et Imperativum, cui vero praemitti solet verbum substantivum, v. g. וְהִירִין הֲווֹ Dan. 7, 2. ܗܘܝܬܘܢ ܬܘ *venite!*

Not. Participium absolutum libenter particulam כַּד ܟܕ vel דְּ ܕ assumit, quamvis et nude occurrit, v. g. וְהָא דִּיכְרָא אֲחִד בְּאִילָנָא Gen. 22, 13. ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܒܚܛܗܝܗܘܢ *peccata sua confitentes* Math. 3, 6. ܚܙܐ ܠܠܘܝ... ܕܝܬܒ *vidit Levi sedentem* Marc. 2, 14.

3. Participia **passiva** in hoc usu plane activa sequuntur, nonnunquam illa participiis futur. passiv. Latinorum respondent, v. g. דְחִיל ܕܚܝܠ *metuendus*, ܣܓܝܕܐ *adorandus.* Syri praeterea participio Peil speciali modo utuntur, ut: ܫܒܝܩ ܠܝ ܟܠ *relicta sunt mihi omnia* (pro: *omnia reliqui*), ܟܦܝܪ ܒܟ *negatum in te* (pro: *abnego te*).

4. Quoad **structuram** participia activa et passiva, si nomen regunt, habentur aut ut A. **nomina**, aut B. ut **verba.**

A. Si ut **nomina** habentur, in statu constructo ponuntur (§. 74.), aut nomen definiens assumit notam genitivi דְּ ܕ, v. g. יָתְבֵי אַרְעָא *inhabitantes terram*, נָפְקֵי תְרַע, ܥܠܠܝ ܬܪܥܐ *portam intrantes*, אֲכִילֵי עוֹף *devorati a volucribus*, דְּחֲלָא דַייָ *Deum timens*, ܡܒܪܟܗ ܕܡܪܝܐ *a Deo prosperatus* Gen. 26, 29.

Not. Interdum status constructus etiam ante particulas retinetur, v. g. ܟܦܘܪܝ ܒܐܠܗܐ *Deum abnegantes.*

B. Si vero ut **verba** habentur, eodem utuntur casu aut eadem particula, ac verbum ipsum finitum, a quo originem trahunt, v. g. פָּרְסָן גַּדְפֵּיהוֹן, ܦܪ̈ܝܣܝܢ ܓܦ̈ܝܗܘܢ *alas suas extendentes* Exod. 25, 20. ܡܣܒܪ̈ܝܢ ܒܟ *in te sperantes,* לְבִישִׁין לְבוּשִׁין *vestibus induti,* ܠܒܝܫ ܒܘܨܐ *bysso indutus.*

Not. Si participia **Adjectivorum** locum tenent, in numero et genere cum subjecto suo conveniunt, objectum autem verbi finiti instar sibi subjungunt in casu conveniente seu cum praepositione, quacum verbum finitum construitur, v. g. ܡܒܪܟ ܠܡܪܝܐ *benedictus domino,* ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ Joh. 11, 25, plerumque tamen et genitivus objecti adhibetur, ut Gen. 19, 14 (supra) et ܝܠܝܕ ܐܢܬܬܐ *natus de muliere* Job. 14, 1.

§. 68. De Optativo.

Optativus collatis praecedentibus exprimi potest per **Futurum** (§. 64. 3. a.) et quidem:

a) interrogationibus optato votoque notando inservientibus, v. g. מַן יִמְסַר יַת עַמָּא, ܡܢ ܢܬܠ ܐܡܠܟܝܘܗܝ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܒܐܝܕܝ *utinam reddat* (pr. *quis reddet*) *quis hunc populum mihi!* Jud. 9, 29; similiter 2. Sam. 15, 4. Interdum ex imitatione formulae hebraicae מִי יִתֵּן adhibetur verbum נְתַן in Chaldaico, et ܢܬܠ vel ܠܘܝ vel ܗܘܐ in Syriaco, v. g. מַן יִתֵּן צַפְרָא *utinam vesperum esset!* Deut. 28, 67. ܡܢ ܢܬܠܟ ܐܚܐ ܠܝ *o si esses frater meus!* Cant. 8, 1.

b) particulis לְוַי, ܠܘܝ, ܐܠܘܦ *utinam,* praecipue *α*) sequente futuro, v. g. לְוַי יִתְקַיַּם קֳדָמָךְ, ܐܠܘܦ...ܢܚܐ *utinam vivat coram te!* Gen. 17, 18. aut *β*) sequente praeterito (§. 63. *1.*). Etiam particulae hypotheticae usurpari possunt, ut: ܠܘ ܥܡܝ ܫܡܥܢܝ *utinam populus meus mihi obtemperaret!* aut *γ*) sequente participio (§. 67. 2. B.).

c) Eundem in finem verba *optandi* sequente particula ܕ adhibentur, v. g. לְוַי דְמִיתְנָא, ܨܒܝܢ ܗܘܝܢ ܕܡܝܬܝܢ *utinam* (*cupimus, ut*) *mortui essemus!* Exod. 16, 3.

Not. Ubi verbum subst. optativo modo esset ponendum, non raro omittitur, v. g. ܫܘܒܚܐ ܠܐܠܗܐ *Laus sit Deo!* Luc. 2, 14.

§. 69. De constructione verborum cum diversis casibus.

Quemnam casum singula verba regant quasve praepositiones, docent Lexica. Verbis transitivis accusativus objecti accidit aut particulâ ܠ, יָת, ܠ, instructus aut nudus.

A. Accusativum regunt .

1) Verba transitiva nec non intransitiva, quae tamen significationem transitivam involvunt, dein verba, quae in aliis linguis cum diversis casibus construuntur, ut: אֲתִיב (Jud. 8, 8), ܐܦܢܝ (Luc. 23, 9), ܥܢܐ *respondit* 1. Sam. 9, 8, הֵמִין Jud. 11, 20, ܗܝܡܢ Math. 21, 32 *credidit*, שַׁמֵּשׁ Gen. 49, 4. ܫܡܫ et ܦܠܚ Math. 25, 44 *servivit*, בַּסַּר 2. Sam. 18, 19, ܣܒܪ Act. 16, 10 *nuntiavit*, עֲרַע Gen. 42, 29 *accidit* etc.

2) Sunt classes verborum omnino accusativum postulantes, ad quas pertinent:

a) verba *induendi, exuendi, ornandi*;

b) verba *copiae* et *inopiae*: מְלָא ܡܠܐ *plenus fuit*, סְבַע et שְׂבַע ܣܒܥ *satiatus est*, חֲסַר ܚܣܪ *eguit* (nonnunquam tamen et cum בְּ ܒ construuntur);

c) verba *eundi* et *veniendi* ad et in locum, ut: אֲתָא ܐܙܠ etc., quae et libenter cum praepositionibus construuntur.

3) Neutra quaedam cum accusativo nominis conjunguntur et quidem ejusdem originis vel cognatae significationis, v. g. מַלֵּל מִלָּא *verbum locutus est*, ܐܡܬܠ ܡܬܠܐ *parabolam proposuit*, ܫܡܝ ܫܡܐ *nomen imposuit.*

B. Duplicem Accusativum regunt:

1) Formae Paël, Aphel et Schaphel verborum in Peal accusativum regentium, praesertim vero,

a) eorum, quae *induendi, exuendi* aut *ornandi* notionem exhibent, v. g. אַשְׁלַח יַת־אַהֲרֹן יַת לְבוּשׁוֹהִי, ܐܫܠܚ ܠܗܪܘܢ ܢܚܬܘܗܝ *Aaroni vestes ejus exui jussit* Num. 20, 26.

b) eorum, quae *implere, satiare* etc. significant, v. g. ܠܡܣܟܢܝܗ̇ ܐܣܒܥ ܠܚܡܐ *pauperes ejus saturabo pane* Ps. 133, 15.

c) verborum *docendi, monstrandi* etc. v. g. נְהוֹדַע יָתְכוֹן פִּתְגָמָא, ܢܘܕܥܟܘܢ ܦܬܓܡܐ *docebimus vos rem* 1. Sam. 14, 12. אַחֲזִין יָת כָּל בֵּית גְּנָזוֹהִי *monstravit eis gazophylaceum suum* 2. Reg. 20, 13. ܚܘܢ ܐܒܐ *monstra nobis patrem.*

2) Verba, quae in forma Peal causativa jam significatione utuntur, ex quo genere sunt:

a) verba *tegendi, vestiendi,* v. g. יָת דַּפַּיָּא חֲפָא דַּהֲבָא *tabulas obduxit auro* Exod. 36, 34. ܐܣܪ ܐܢܘܢ ܗܡܝܢܐ *accinxit eos baltheis*; ita et וּזְרַע ܘܙܪܥ *seminavit* Lev. 19, 19, מְשַׁח ܡܫܚܟ *unxit* Ps. 45, 8.

b) verba *implendi, saturandi* (quae et cum בְּ ܒ et ܡܢ construi possunt), v. g. אֲשַׂבַּע עַמִּי יָת טוּבִי *saturabo populum meum bonis meis* Jerem. 31, 14. ܡܠܝܬ ܐܢܘܢ ܪܘܚܐ ܕܚܟܡܬܐ *instruxi eos spiritu sapientiae.*

c) verba *praestandi, rependendi* (ποιεῖν τινά τι); v. g. יָת דִּי פְּלַחְתָּךְ, ܕܦܠܚܬܟ *quod tibi praestiterim* Gen. 30, 29. וְשַׁלַּמְתְּנִי טָבְתָא, ܦܪܥܬܢܝ ܛܒܬܐ *bonum rependisti mihi* 1. Sam. 24, 18.

d) verba *quaerendi, mandandi* et similia, v. g. דִּי תְשַׁאֲלִנָּךְ נַפְשָׁךְ *quod quaerit a te anima tua* Deut. 14, 26, ܫܐܠܘܢ ܡܢܢ ܡܠܐ *quaesierunt e nobis verba* Ps. 136, 3. כֹּל דְּשַׁלְחֵיהּ יוֹאָב *omne quod ipsi jusserat Joab* 2. Sam. 11, 22. ܐܝܟ ܕܦܩܕܗ Gen. 6. 22.

e) verba *permutandi, reddendi aliquid ad aliquid,* v. g. תַּעְבֵּד יָתֵיהּ מְשַׁח. ܥܒܕܝܗܝ ܡܫܚܐ *fac ex eo unguentum* Exod. 30, 25. לְאַב יְהַבְתָּךְ, ܐܒܐ.. ܥܒܕܬܟ *patrem te feci* Gen. 17, 5.

f) verba *nominandi, invocandi,* v. g. ܩܪܐ ܐܢܘܢ ܠܣܗܕܘܬܐ *invocavit eos in testimonium* (*testes*).

Not. Si verba haec passive vertuntur, accusativus (rei) immutatus manet, v. g. לְבִישִׁין לְבוּשִׁין, ܠܒܝܫܝܢ ܠܒܘܫܐ *vestiti vestibus* 1. Reg. 22, 10. ܡܚܦܝܢ ܕܗܒܐ *auro obductae.*

§. 70. De constructione verborum cum praepositionibus.

1) Cum praepositione בְּ ܒ construuntur:

a) verba *comprehendendi, tenendi* חֲזַק, סְבַר ܢܩܫ *pulsavit* Prov. 4, 13.

b) plura verba *sensuum* et *fruendi*, v. g. לָא אֶחֱזֵי בְּמוֹתָא דְּרַבְיָא, ܠܐ ܐܚܙܐ ܒܡܘܬܗ ܕܛܠܝܐ *non intueri possum mortem pueri* Gen. 21, 16; ita verba *audiendi, exaudiendi, laetandi, comedendi* etc.

c) verba *eundi* et *veniendi* cum בְּ ܒ *afferendi* notionem induunt, v. g. אֲתָא cum בְּ et ܐܬܐ cum ܒ *venire cum aliquo* i. e. *afferre aliquid*.

d) verba *invocandi* et *adorandi*, v. g. לְצַלָּאָה בִּשְׁמָא דַייָ, ܠܡܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ *nomen domini invocare* Gen. 4, 26; ita et *jurandi*, ut: ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ ܒܐܠܗܐ *adjuro te per Deum*.

e) verba *dominandi*, v. g. לְמִשְׁלַט בְּהוֹן, *ut dominentur eis* Joel 2, 17; ܐܫܠܛܬܝܗܝ ܒܥܒܕܐ Ps. 8, 7; dein verba, quae actionem pro vel contra aliquem indicant, uti *nocendi, respiciendi, testandi, consolandi* et ejusmodi.

Not. בְּ ܒ etiam *vas* indicat, *e quo bibitur*, v. g. דִּשְׁתִּי רִבּוֹנִי בַּהּ, ܕܫܬܐ ܒܗ ܡܪܝ *e quo dominus meus bibit* Dan. 5, 2; (conf. *in auro bibere* et in vernacula: *auf Silber speisen*), et *instrumentum, quo aliquid fit*, v. g. יִתְקְטֵל בְּחַרְבָּא *gladio occidetur* Jerem. 38, 2.

f) tandem nonnulla alia verba, ut: פְּלַח בְּאַרְעָא Gen. 4, 2; ܠܡܦܠܚ ܒܐܪܥܐ *terram colere* Gen. 2, 5; ܕܠܐ ܠܐܝܬ ܒܗ *quam non laborasti* Jon. 4, 10.

2) Praepositio ל ܠ (tanquam nota dativi) praecipue solet conjungi cum a) verbis, quae *fieri, transmutari* in aliquid denotant; b) cum verbis *donandi, dandi, permittendi, placendi* et *assimilandi, consulendi* et *osculandi*, v. g. אִתֵּן יָת יְרוּשְׁלֵם לְיַגְּרִין Jerem. 9, 11; ܠܡܢܐ ܐܕܡܝܗ̇ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ Luc. 13, 18; c) cum verbo substantivo vel cum אִית ܐܝܬ ad notionem *ha-*

bendi exprimendam, v. g. ܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ *pater nobis est Abraham* Math. 3, 9; יְהֵי לָךְ לִמְתוּרְגְּמָן Exod. 4, 16 *erit tibi interpres;* ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܐܕܫܐ *ut habeam fructum* Rom. 1, 13 et d) in formis passivis *causam efficientem* sive *agentem* indicat, v. g. אֶשְׁתְּאֵל לְהוֹן *ab iis interrogatus sum* Ezech. 14, 3; ܫܒܐ ܗܘܐ ܠܗ *captus est ab eo* Luc. 8, 29.

3) Praepositionem מִן ܡܢ recipiunt a) verba *timendi, abstinendi, silendi, fugiendi, cavendi, liberandi*, v. g. לָא תִּדְחֲלוּן מִנְּהוֹן Deut. 1, 21; ܦܨܝܗ ܡܢ ܣܝܦܐ ܠܢܦܫܝ Ps. 22, 21, 22; b) saepe verba *implendi, deficiendi* et *privandi,* Prov. 1, 31. Luc. 15, 16; c) verba *obediendi* et *quaerendi*, v. g. קַבֵּל מִנַּהּ Gen. 21, 12; ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ Joh. 4, 31.

4) Particulam עַל ܥܠ recipiunt:

a) verba, quae *animi habitum* designant, uti: *gaudendi, dolendi, irascendi, deridendi, decipiendi, blasphemandi, miserendi, flendi* et similia, v. g. תְּרַחֵם עֲלַי Jes. 11, 1; חֲדִי עַל קִיקָיוֹן Jon. 4, 6; בְּסַרַת עֲלוֹהִי 2. Sam. 6, 16; ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ Math. 15, 22.

b) verba *tegendi, tuendi, parcendi* et *expiandi*, v. g. חֲפַת עֲלֵיהוֹן אַרְעָא Num. 16, 33; ܘܚܝܠܗ ܕܡܪܝܡܐ ܢܛܠܠ ܥܠܝܟܝ Luc. 1, 35.

c) verba *praecipiendi, praescribendi*, ut פְּקַד ܦܩܕ, ܦܩܕ ܥܠ *praescripsit.*

d) verba *gravitatem* designantia, ut: לָא נִתְקַף עֲלָךְ, ܕܠܐ ܢܝܩܪ ܥܠܝܟ *ne molesti simus tibi* 2. Sam. 13, 25.

5) Verba *separandi* et *distinguendi* particulis בֵּין (בֵּינֵי) ܒܝܬ (ܒܝܢܬ) utuntur, ubi vero una earum bis ponenda est, alterius loco etiam ל ܠ usurpatur, v. g. בֵּין אַבָּא לִבְרַתֵּיהּ Num. 30, 17; ܡܘܬܐ ܬܦܪܘܫ ܒܝܢܝ ܘܠܟܝ Ruth. 1, 17.

6) בָּתָר ܒܬܪ in verbis *veniendi, eundi, currendi* etc. amant Aramaei ad notionem *sequendi* vel *persequendi* indicandam, v. g. רְדַף בָּתָר גֻּבְרַיָּא Gen. 44, 4; ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ Math. 4, 25.

Not. Per has praepositiones verba composita exotica in lingua Aramaea circumscribuntur.

§. 71. De verbis, quae adverbiis indicandis inserviunt.

1) Nonnunquam verbum alteri ideo praeponitur, ut id accurate definiat, quo pacto adverbialiter positum esse dicunt. Utrumque vero a) verbum finitum est idque sine copula nexum, v. g. אוֹסִיף שְׁלַח יָת יוֹנָה *iterum misit Jonam,* Jon. 2, 5, ܐܗܦܘܟ ܐܪܥܐ ܥܢܟ *rursus gregem tuum pascam* Gen. 30, 31; aut copulâ adjectâ, ut: וְתָב . . . וַחֲפַר, ܘܗܦܟ...ܘܚܦܪ *iterum fodit* Gen. 26, 18; b) vel verbum finitum cum infinitivo jungitur, v. g. לָא תוֹסִיף לְמִתַּן חֵילַהּ *non amplius dabit virtutem suam* Gen. 4, 12 et Ps. 33, 3; Gen. 27, 20; Gen. 31, 28; Joel 2, 20. ܠܐ ܬܘܣܦܘܢ ܬܡܠܠܘܢ *ne amplius loquamini* 1. Sam. 2, 3 etc.

2) Verba ejusmodi usurpata sunt: אוֹסִיף ܐܘܣܦ *addidit* pro *iterum, amplius,* תָּב ܗܦܟ *rediit* pro *rursus,* אַסְגֵּי ܐܣܓܝ *magni fecit* pro *multum,* קְדָם ܩܕܡ *praevenit* pro *antea,* אוֹחִי, ܪܗܛ vel ܣܪܗܒ *cucurrit* pro *celeriter,* אוֹטֵב *benefecit* pro *bene,* אַבְאֵשׁ ܐܥܘܠ *perverse egit* pro *perverse, male.*

Not. Hac periphrasi non solum adverbia temporis et loci, sed et multae aliae circumstantiae circumscribuntur, v. g. ܐܣܓܝܬ ܠܡܫܐܠܘ *nimium petis* 2. Reg. 2, 10; ܐܣܓܝ ܗܘܐ ܠܡܬܥܬܪܘ *ditissimus evasit* 2. Chron. 26, 15.

III. CAPUT.

De Nomine.

§. 72. De Numero nominum.

1) Nomina quaedam pluralem non admittunt praecipue ea, qua res fluidas, metalla et alia hujus generis significant, si vero materia, quam denotant, pluribus constat frustis vel granis, plur. adhibetur, v. g. קִיס et ܩܝܣܐ *lignum,* קִיסִין et ܩܝ̈ܣܐ *segmenta ligni,* ܚܛܬܐ *triticum* et ܚܛ̈ܐ *grana tritici.*

2) **Pluralem excellentiae seu majestaticum** Aramaei nonnisi per imitationem linguae hebraicae agnoscunt in nominibus מָרִין et רִבּוֹנִין (ac in Chaldaismo biblico עֶלְיוֹנִין Dan. 7, 18.), ܡܳܪ̈ܰܢ et ܪܰܒܽ̈ܘܢ pro אֲדֹנָי, אֱלָהִין vero etiam significationem pluralitatis (*idola*) admittit. Raro tamen pluralis pro singulari exceptive ponitur, ut Jud. 12, 7. et 2. Macc. 8, 26. ܡܥܰܠܳܝ̈ ܫܰܒܬܳܐ *initium sabbati.*

3) Geminatio eorundem nominum sine copula significat aut a) multitudinem, v. g. בֵּירִין בֵּירִין Gen. 14, 10 *puteos multos,* ܣܶܕ̈ܪܺܝܢ ܣܶܕ̈ܪܺܝܢ *in permultis areolis* Marc. 6, 4; aut b) distributionem עֶדְרָא עֶדְרָא Gen. 36, 16 vel עֶדְרִין עֶדְרִין *singuli greges* vel *gregatim*, ܓܽܘܕ̈ܺܝܢ ܓܽܘܕ̈ܺܝܢ *turmatim*, praeprimis in numeralibus (cf. §. 55. C. 1.); aut c) notionem *omnis, unusquisque*, v. g. גְּבַר גְּבַר *omnis vir* Num. 9, 10; ܐ̱ܢܳܫ ܐ̱ܢܳܫ *quicunque*; aut d) intensionem seu superlativum (§. 78, 2.); aut e) diversitatem, qua in significatione Chaldaei libenter copula ו utuntur, v. g. מַתְקַל וּמַתְקַל *varia pondera* Deut. 25, 13; יוֹמָא וְיוֹמָא *singulis diebus*, ܙܒܰܢ ܘܙܒܰܢ *variis temporibus*, ܡܶܕܶܡ ܡܶܕܶܡ *diversum aliquid.*

§. 73. De usu status emphatici.

1) Quoad usum articuli seu status emphatici Aramaei et praeprimis Syri ab aliis linguae semiticae dialectis recedunt; nam non solum eorum nominum, quorum status absolutus obsolevit, sed etiam permultorum aliorum forma emphatica indefinite ponitur. Nomen genitivum regens saepissime in statu emphatico ponitur, ita tamen, ut genitivo ipsi nota ܕ, praeponatur (cf. §. 74. 2.).

2) Cum ergo status emphatici vis paene perierit, ad ambiguitatem sermonis tollendam pronomen ܗܘ, ast nonnisi perraro usurpatur, v. g. ܓܰܒܪܳܐ ܗܘ ὁ ἄνθρωπος Joh. 5, 15 vel ܗܘ ܓܰܒܪܳܐ v. 9.

3) Generatim status emphaticus in lingua Aramaea iisdem legibus adstringitur, quae valent in Hebraismo de articulo,

nam nomina propria hominum (exceptis locorum et regionum nominibus) non utuntur statu emphatico.

Not. Ad indefinitum aliquid significandum nonnunquam adhibetur status emph. unitus cum vocabulo חַד ܚܕ (τις) *unus,* v. g. ܓܒܪܐ ܚܕ *homo quidam,* ܬܐܬܐ ܚܕܐ *ficus quaedam* Math. 21, 19.

§. 74. De usu status constructi et Genitivi.

1) Aramaei ad genitivum exprimendum utuntur statu constructo, praeprimis in plur. Masculinorum et in singul. Femininorum, in quibus idem formâ suâ externâ clare manifestatur, uti מַלְכֵי מַלְכַּיָּא = ܡܠܟܝ ܡܠܟܐ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל = ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ, עֲבִידַת פּוּלְחָן Lev. 23, 25., ܕܝܢܗ ܕܡܪܝܐ *judicium domini.*

Not. Nequaquam tamen desiderantur exempla status constructi nominum sing. masc. v. g. בֵּית יוֹסֵף *familia Joseph,* צֵית־שְׁמַיָּא Gen. 28, 12; ܝܘܡ ܕܝܢܐ *dies judicii,* et plural. femin. v. g. טַעֲוַת עַמְמַיָּא Jos. 24, 23, ܩܠܗ ܐܠܗܐ Act. 12, 22.

2) Usitatiori ratione nomini, cujus genitivus requiritur, דְּ (דִּי) ܕ praefigitur, quod si fit, nomen praecedens aut in statu emphatico, aut cum suffixo pleonastice (§. 59. B. 5. a.) ponitur, suffixum autem posterioris nominis numerum et genus sequitur, hinc: מַלְכָּא דְּאַרְעָא, מַלַּךְ שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה *rex tribus domus Juda,* טַבָּחַיָּא דִּי מַלְכָּא *satellites regis,* אוּבְלֵהּ דְּמַ׳ Gen. 7, 10 Jon. יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם Gen. 28, 13. ܚܝܘܬܐ ܕܚܩܠܐ Ps. 8, 8. ܐܝܕܐ ܕܟܠܒܐ Ps. 22, 21. ܩܠܗ ܕܡܪܝܐ, ܡܠܟܗ ܕܡܫܝܚܐ Ps. 29, 3. ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܕܛܝܝܐ *fides Arabum,* ܒܪܝܬܗܘܢ ܕܥܢܢܐ *creatio nubium.*

Not. a. Nonnunquam post statum constructum nota genitivi ponitur, praeprimis post stat. const. nominum peregrinorum v. g. ܗܓܡܘܢܗ ܕܐܫܩܠܘܢ *dux Ascalonis,* similiter עִשּׁוּנֵי דְּמַיָּא *robora aquae,* נְהַר דִּי נוּ Dan. 7, 10; נִשְׁמַת דְּחַיֵּי *afflatum vitae* Gen. 2, 7.

Not. b. Praeter regulam nota genitivi דְּ ܕ post statum emph. mittitur, ut: מִשְׁתְּיָא נְשַׁיָּא Est. 1, 9, praeprimis, ubi nomen appositionis instar est ad aliud notâ genitivi jam definitum, v. g. ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ *signum Jonae prophetae.*

Not. c. Loco notae genitivi interdum α) ל ܠ invenitur, v. g. ܬܟܣܝܬܐ ܠܒܝܫܘܬܗܘܢ *velamen malitiae ipsorum* Math. 5, 22; similiter in temporis ratione, v. g. בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְיֵהוּא *anno septimo Jehu*, et sermoni hebraico analogice ad *auctorem* indicandum, praecipue in titulis Psalmorum, תּוּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד, ܡܙܡܘܪܐ ܠܕܘܝܕ = heb. מִזְמוֹר לְדָוִד. β) similiter eidem usui inservit מִן ܡܢ, quae praepositio originem alicujus rei ac genitivum partitivum notat, ut: ܕܗܒܐ ܡܢ ܐܘܦܝܪ *aurum ex Ophir*, ܚܕ ܡܢ ܐܣܘܬܐ *unus e medicis*, ܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ *multi eorum*, pro qua et ܒ ponitur praecedente ܕ, v. g. ܡܫܒܚܐ ܕܒܗܘܢ *insignes eorum* (pr. *insignes, qui sunt inter eos*).

3) Genitivus non solum **subjective** (active) sed et **objective** (passive) usurpatur, v. g. אֵבְלָה דִּמְתוּשְׁלַח *luctus de Meth.*, קְבֵלַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה, ܩܥܬܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ *clamor de Sodoma et Gomorrha* Gen. 18, 20; ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ *terror a Domino immissus* 1. Sam. 14, 15.

Not. Tali modo per genitivum multae aliae nominum rationes significantur, ut: ܛܘܦܢܐ ܕܢܘܚ *inundatio tempore Noae* Jes. 54, 9. אוֹרַח אִילָן, ܐܘܪܚܐ ܕܐܝܠܢܐ *via ad arborem ducens* Gen. 3, 24. ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ *Nazareth in Galilaea* Luc. 2, 4.

4) Nomen regionis, loci etc. interdum in genitivo ponitur ut: טוּרָא דְסִינַי Exod. 34, 2, 4; ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܡܨܪܝܢ *e regione Aegypti*, ܦܪܕܝܣܐ ܕܥܕܢ Joël 2, 3.

5) Tandem genitivus adjectivis exprimendis inservit cf. §. 77.

§. 75. De significatione ac usu reliquorum casuum.

1) Reliqui casus praepositionibus designantur et quidem **Dativus** et **Accusativus** per ל (accus. saepius per יָת, יַת = heb. אֵת, אֶת) ܠ, quin tamen hoc eodem signo (ל ܠ) sermonis et casuum ambiguitas enascatur, cum ubique omnia clara et perspicua sunt; saepe accusativus nota hac caret et nonnisi e contextu eruitur. Similiter **Ablativus** aliarum

linguarum particulis מִן ܡܢ *a, ex,* בְּ ܒ *in, per, cum,* עִם ܥܡ *cum* etc. suppletur. Vocativus nomini in statu emph. similis e serie orationis agnoscitur, v. g. אַרְעָא! דְּיִשְׂרָאֵל קַבִּילִי Jerem. 22, 29; ܐܒܝ ܐܢ ܡܫܟܚܐ Matth. 26, 39; aut interjectione praemissa indicatur, v. g. ܐܘ ܐܢܬܬܐ *o mulier!* Matth. 15, 28.

Not. In Syriaca V. T. versione Peschito inveniuntur exempla particulae ܝܬ instar Chald. יָת et Heb. אֵת (אֶת) positae, v. g. Gen. 1, 1. Cant. 3, 5. Coh. 2, 3 etc.

2) Quoad usum casuum Accusativus a) objecto verborum transitivorum inservit (cf. §. 69); b) adverbialiter ponitur (cf. §. 57. 3. b.); dein c) *loci, temporis, spatii, mensurae* et *ponderis* rationes complectitur v. g. אוֹרִיךְ עוֹד שִׁבְעָא יוֹמִין *exspectabat adhuc septem dies* Gen. 8, 12; קָם פַּרְעֹה לֵילְיָא *surrexit Pharao noctu* Exod. 12, 30; תְּבִי אַרְמְלָא בֵּית אֲבוּךְ *habita vidua in domo patris tui* Gen. 38, 11; חֲמֵשׁ עַשְׂרֵי אַמִּין תְּקִיפוּ מַיָּא *quindecim cubitus invaluit aqua* Gen. 7, 20; ܩܘܐ...ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ *exspectabat duos dies* Joh. 11, 6; ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ *die noctuque* Ps. 1, 2; ܦܠ ܡܠܘܫܐ ܡܠܘܦܐ ܠܟܘܢ ܫܢ̈ܝܐ ܘܐܡܠܟ ܐܪܒܥܝܢ Barh. chron.; ܒܒܝܬ ܓܒܪ ܕܝܘܡܗ *in domo uniuscujusque die suo* Job. 1, 4; ܒܩܒܪ̈ܐ ܗܘܐ ܥܡܪ ܥܡܘܪܗ Marc. 5, 3.

Not. Nonnunquam a) in definitione temporis particula ܒ בְּ adhibetur, v. g. בְּלֵילְיָא ܒܠܠܝܐ *nocte* Gen. 19, 5; בְּצַפְרָא ܒܨܦܪܐ *mane* Gen. 22, 3; בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה Gen. 22, 4. Ad annos hominum definiendos accusativo libentur בַּר ܒܪ, בְּרַת (בַּת) ܒܪܬܐ praeponitur, v. g. בַּר יוֹמִין *dies aliquot natus,* אַבְרָם בַּר־תִּשְׁעִין וּתְשַׁע שְׁנִין Gen. 17, 1; ܒܪ ܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ Joh. 8, 57; b) directio in et ad locum interdum per לְ ܠ, עַל ܥܠ indicatur, v. g. וַאֲזַלוּ לִסְדֹם Gen. 18, 22; ܐܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ *venit Hierosolymas;* commoratio autem in loco per בְּ ܒ, v. g. בְּמֵישְׁרֵי מַמְרֵא וְהוּא יָתִיב בִּתְרַע Gen. 18, 1; ܩܘܐ ܒܕܘܟܬܐ Joh. 11, 6.

d) Accusativus etiam exprimit notionem specificationis, quae determinat scil. notionem specialem quidem, sed vagae adhuc qualitatis, quam Latini per *quod attinet ad, respectu, secundum* exprimunt, v. g. סַמִּיקוּ חֱזוּ *rubicundiores aspectu* Thren. 4, 7; לְחוֹד כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא אֱהֵי יַקִּיר מִנָּךְ, ܒܚܙܘܗܘܢ

ܟܘܪܣܝܐ ܐܪܒ ܡܢܟ Gen. 41, 40, *modo quod thronum attinet, te major ero*; ܫܦܝܪ ܩܘܡܬܐ ܗܘܐ *pulcher statura erat.*

Not. In Paraphrasibus vero saepius accusativi loco particula בְּ adhibetur, v. g. 2. Sam. 21, 20. 1. Reg. 15, 23.

e) Tandem accusativus ponitur post nomina deverbalia eaque α) participia (cf. §. 67. 4. B.) et β) infinitivo oriunda, ܟܒܫܐ ܠܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ Barh. 4, 33, *expugnatio Constantinopolis;* praecipue ubi duo genitivi post unum idemque nomen sequerentur, ambiguitatis removendae causa haec constructio adamatur.

§. 76. De casibus absolutis.

Plerumque ab initio sententiarum invenitur nomen citra omnem nexum regularem (in casu absoluto), quod latinâ formulâ *quod attinet ad* explicandum est, quae constructio ad emphasim quandam indicandam usurpatur. Huc spectant:

1) Nominativus absolutus; nomen (seu pronomen) nimirum, sive subjectum sententiae sequentis constituat, sive in alio casu positum sit, absolute ab initio sententiae ponitur ejusque locus in sermone per pronomina suppletur, v. g. ܘܦܝܠܓܫܬܗ...ܘܝܠܕܬ ܐܦ ܗܝ, וּלְחֵינְתֵיהּ··· וִילֵדַת אַף־הִיא *concubina ejus peperit ea quoque* Gen. 22, 24; ܘܝܘܣܦ ܫܦܝܪ ܗܘܐ ܚܙܘܗ *Et Josephum quod attinet, pulchra erat facies ejus* Gen. 39, 6. ܡܘܫܐ.. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢܐ ܗܘܐ ܠܗ, מֹשֶׁה...לָא יְדַעְנָא מָה הֲוָא לֵהּ *nescimus quod acciderit Moysi* Exod. 32, 1. אַתְּ גְּלֵי קֳדָמָךְ *tibi notum est* Ezech. 38, 3. ܘܥܒܕܝ ܟܠܒ..ܐܥܠܝܘܗܝ, עַבְדִּי כָּלֵב··· וְאַעֲלִנֵּהּ Num. 14, 24. ܡܘܫܐ ܓܝܪ.. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܟܪܘܙܐ Act. 15, 21.

2) Accusativus absolutus, v. g. וְיָת עַמָּא אַעְבַּר יָתֵיהּ מִקִּרְוֵי לְקִרְוֵי, ܘܠܥܡܐ ܥܒܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܪܝܐ ܠܩܪܝܐ *populum duxit ab urbe in urbem* Gen. 47, 21; similiter Matth. 27, 22.

3) Reliqui casus: v. g. ܘܣܓܝܐܐ ܛܝܝܐ ܦܣܩܘ ܐܕܢܝܗܘܢ.. *et multorum Arabum absciderunt aures (eorum)* Barh. chron.

וּמֵאִילָן ···· לָא תֵיכוּל מִנֵּיהּ, ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܝܕܥܬܐ ܕܛܒܬܐ ܘܕܒܝܫܬܐ ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܡܢܗ *ab arbore intelligentiae boni et mali ne edas (ab ea)* Gen. 2, 17.

Not. Interdum nomen absolute positum in sequentibus repetitur, v. g. ܘܥܡܐ .... ܐܣܥܘܪ ܥܠ ܥܡܐ ܗܘ *et quod populum attinet, — in eum populum animadvertam* Jerem. 27, 8.

§. 77. De Adjectivis.

1) Aramaeis quidem adjectivorum formae non plane sunt incognitae, nihilominus substantivis eorundem defectum solent complere iisque praecipue abstractis, ita ut substantivum adjectivi loco in genitivo positum nomen regens excipiat, v. g. מָאנֵי קֻדְשָׁא, ܡܐ̈ܢܐ ܕܩܘܕܫܐ *vasa sacra* 1. Chron. 22, 19. אֲרִיסָא דְמוֹתָא *venenum mortiferum,* לְבוּשִׁין דִיקָר *vestimenta pretiosa* Gen. 3, 21 Onk. קְיָם עָלַם *foedus sempiternum.* ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ *spiritus sanctus*, ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ *auris dextera;* tali modo praeprimis adjectiva formantur, quae materiem alicujus rei significant, v. g. צְלֵם דַּהֲבָא *imago aurea* Dan. 3, 5. חוּטְרָא דְפַרְזְלָא *virga ferrea*, ܬܢܘܪܐ ܕܣܐܡܐ *clibanus argenteus* Barh. chron., ܟܠܝܠܐ ܕܟܘ̈ܒܐ *corona spinea* Matth. 27, 29.

Not. Etiam adjectivum praedicati vices gerens eodem modo exprimitur, v. g. ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܒܣܪ ܐܢܐ *ego (carnis) carnalis sum* Rom. 7, 14. ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܐ *ea, quae Dei* (i. e. *divina*) *sunt* Heb. 2, 17.

2) Rarius substantivo qualitatis primus tribuitur locus, quando sc. emphatice efferendum est, v. g. בִּתְקוֹף יַד *manu forti* Exod. 13, 3; id quod praecipue de ܟܠ כֹּל (pr. *universitas*) *omnis* valet, quae vox in Syriaco suffixum pleonastice positum amat, v. g. כָּל עַמְמֵי אַרְעָא *omnes populi terrae* Gen. 22, 17; ܟܠܗܘܢ ܫܪ̈ܒܬܐ *omnes generationes.*

3) Adjectiva *possessionis*, *consuetudinis*, *similitudinis* et alia ejusmodi periphrastice indicantur, quem in finem quaedam potissimum nomina adhibentur eaque: ܒܪ בַּר *filius*, בְּרַת (בַּת) ܒܪܬ *filia*, גְּבַר *vir*, בְּעֵל ܒܥܠ *dominus*, מָרֵי ܡܪܐ et ܡܪܝܐ *dominus, possessor*, ܪܫ *caput*, בֵּית ܒܝܬܐ (c. ܒܝܬ) *domus*, v. g. בְּנֵי מְדִינְתָּא

Orientales, בַּר שְׁתָא *unum annum natus,* גְּבַר דִּמְלּוֹל *vir sermonis* i. e. *facundus,* מָרֵי חֶלְמַיָּא *somniator,* בְּעֵל דְּבָבָא *inimicus,* בְּעַל סַעַר *pilosus,* בֵּית אֲסִירַיָּא *carcer,* בֵּית קְבוּרְתָּא *sepulcrum,* ܒܪ ܗܪܣܝܣ *haereticus,* ܒܪ ܫܘܪܐ *(filius muri) fossa,* ܒܪ ܛܘܗܡܐ *consanguineus,* ܒܪܬ ܚܐܪܐ *libera,* ܒܥܠ ܕܒܒܐ *inimicus,* ܒܥܠ ܬܚܘܡܐ *finitimus,* ܒܢ̈ܝ ܥܘܬܪܐ *divites,* ܪܒ ܒܝܬܐ ὁ οἰκονόμος, ܪܝܫ ܟܘܡܪ̈ܐ ὁ ἀρχιερεύς.

4) Nonnulla adjectiva substantivorum vicibus funguntur, ubi neutraliter i. e. pro abstractis posita sunt, v. g. ܝܘܡܐ· ܕܛܒܬܐ *dies bonus* pr. *bonitatis.*

§. 78. De Adjectivorum gradibus.

1) Comparativus particulâ מִן, ܡܢ ante vocem comparatam positâ indicatur, v. g. עָרִים מִכֹּל חֵיוַת בָּרָא *callidior omnibus bestiis agri* Gen. 3, 1; הָא חַכִּים אַתְּ מִדָּנִיֵּאל Ezech. 28, 3; *ecce sapientior es tu Daniele;* ܐܒܝ ܓܝܪ ܡܢ ܟܠ ܪܒ ܗܘ *pater enim meus omnibus major est* Joh. 10, 29. Nonnunquam יַתִּיר (יוֹתֵר) ܝܬܝܪ *magis,* ܛܒ *valde,* סַגִּי ܣܓܝ *multum* praeter particulam מִן ܡܢ hoc consilio usurpantur, v. g. טַב שְׁמָא טָבָא יַתִּיר מִמִּשְׁחָא *melius est nomen bonum, quam unguentum* Coh. 7, 2. ܛܘܒܘܗܝ ܠܐܝܢܐ ܕܝܗܒ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܝܢܐ ܕܢܣܒ *beatior est qui dat accipiente* Act. 20, 35.

Raro Positivus solus ponitur pro Comparativo, ut: ܡܐ ܕܢܣܒܬܝ ܠܚ̈ܬܘܬܟܝ ܩܫܝ̈ܫܬܐ ܥܡ ܙܥܘܪ̈ܬܟܝ *cum receperit sorores tuas majores cum minoribus tuis* Ez. 16, 61.

Not. Comparativus, quem adjectiva aut verba notâ מִן, ܡܢ efficiunt, interdum aliter explicandus est, praeprimis ante infinitivos particula לְ, ܠ instructos (per: *quam ut*), v. g. סַגִּי חוֹבִי מִלְּמִשְׁבַּק, ܪܒܐ ܗܝ ܚܛܝܬܝ ܡܢ ܠܡܫܬܒܩܘ *peccatum meum nimium est, quam ut queat condonari* Gen. 4, 13.

2) Superlativus in Aramaeo linguae hebraicae instar vario exprimitur modo: a) positivo, quem genitivus plur. nominis sequitur, v. g. שְׁפַל אֲנָשִׁים, ܡܟܝܟ ܐܢܫܐ *hominum abjectissimus* Dan. 4, 15. Loco genitivi sequentis etiam pluralis

(seu collectivum) cum בְּ ܒ usurpatur, ut: שְׂרַיִן בְּעַמָּא *stultissimi* Ps. 94, 8. ܒܨܝܪܐ ܒܡܠܟܐ Math. 2, 6: *minima inter reges (regias urbes)*; b) geminatione adjectivorum in statu const. junctorum, v. g. קֹדֶשׁ קֻדְשִׁין, ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܝܢ *sanctum sanctorum* Exod. 26, 33; imo repetitione nominum in genitivo positorum, v. g. שְׁמֵי שְׁמַיָּא *coeli altissimi* Lev. 24, 9; מֶלֶךְ מַלְכַיָּא, ܡܠܟ ܡܠܟܐ *rex potentissimus* Dan. 2, 37; ܕܪ ܕܪܝܢ *omnes generationes*; c) nonnunquam per adverbia יַתִּיר, ܝܬܝܪ, ܛܒ et ܣܓܝ ante adjectiva posita, v. g. ܟܐܦܐ ܣܓܝ ܡܝܩܪܬܐ *lapis pretiosissimus* Apoc. 21, 11.

Not. A superlativo se differt intensio, quae a) aut geminatione nominum: טַב טַב *valde bonum*, ܒܝܫ ܒܝܫ *valde malum*, aut b) peculiaribus formis exprimitur, ut: תַּקִּין לַחֲדָא Gen. 1, 31. סַגִּיאִין לַחֲדָא Ezech. 37, 2. ܪܫ ܐܣܘܬܐ *praestantissimus medicus*, ܡܠܟܬ ܡܕܝܢܢ *regina* i. e. *maxima urbium* etc.

§. 79. De constructione Numeralium.

1) Numeralia Cardinalia a 2—10 rem numeratam modo praecedunt modo sequuntur, et quidem nomen numerali postpositum in statu absoluto, v. g. שִׁבְעָא יוֹמִין חֲמֵשׁ סִלְעִין Lev. 27, 6; ܬܠܬ ܐܚܝܢ, praepositum autem in statu emph. vulgo locatur, v. g. ܝܘܡܬܐ ܬܠܬܐ; inveniuntur tamen exempla ab hac regula recedentia, ut: תְּלָתָא גֻּבְרִין, ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ 4000 *viri*. Rarius numerale in statu constructo cum re numerata jungitur, ut: תְּשַׁעַת שִׁבְטִין Num. 34, 13 Onk. ܥܣܪ ܡܕܝܢܢ *decem urbes* Matth. 4, 25.

2) Cardinalia inde ab 11 substantivis plural. praeponuntur, v. g. תְּרֵי עֲשַׂר גֻּבְרִין, ܬܪܥܣܪ ܓܒܪܝܢ Num. 1, 44; non raro tamen decades rem numeratam sequuntur, cf. Gen. 32, 14. sq.

3) Ordinalia tanquam adjectiva substantivis suis junguntur et eodem genere et numero utuntur; non raro tamen eorum vicibus cardinalia funguntur, aut in statu absol. rei numeratae apposita, ܫܥܬܐ ܬܠܬ *hora tertia*, aut eam rem in genitivo recipientia, v. g. בִּשְׁנַת שֶׁבַע *anno septimo* 2. Reg. 12, 1; ܫܢܬ ܐܪܒܥܝܢ *anno* 40.

Not. a. In nonnullis *mensurae, ponderis* et *temporis* definitionibus vocabulum, quo numerale arctius describatur, omnino omittitur, v. g. בְּעֶסְרִין כְּסַף *viginti argenteis* (sc. סִלְעִין *siclis*) Gen. 37, 28; ܒܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ Matth. 27, 3. בְּתִשְׁעָא לְיַרְחָא sc. יוֹמָא Lev. 23, 32. ܒܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥܐ ܒܗ ܒܝܪܚܐ Gen. 8, 14.

Not. b. Cardinalia cum ܕ juncta vim Ordinalium nanciscuntur, v. g. ܕܬܪܝܢ *secundus*, ܕܬܪܬܝܢ ܒܫܢܬܐ *anno secundo.*

IV. CAPUT.

De Particulis.

§. 80. De Praepositionibus.

1) Praepositiones nominibus praecedentes ante appositionem interdum omittuntur, v. g. לַאֲבִיגַיִל אִתַּת נָבָל 1. Sam. 25, 14; ܠܢܝܢܘܐ ܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ Jon. 1, 2; בְּיוֹנָתָן בְּרִי 1. Sam. 14, 39; ܠܗܘ ܙܕܝܩܐ Matth. 27, 19; quod et locum habet ante nomina per copulam juncta, v. g. אֲנָא מְתִיל לְעָפַר וּקְטַם Gen. 18, 27; ܡܚܒ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܠܡܪܬܐ... ܘܠܠܥܙܪ Joh. 11, 5; e contra אַחֵית מִיטְרִין עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה Gen. 19, 24 Jon. ܒܐܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ ܟܠܠܬܝܗܝ Ps. 8, 6.

Not. Quaedam praepositiones peculiari utuntur consecutione, ut: בֵּין... לְ..., ܒܝܢ... ܠ... *inter... et inter*, v. g. בֵּין גְּבָרָא לְאִתְּתֵיהּ Num. 30, 17; בֵּין אַבָּא לִבְרַתֵּיהּ; ܒܝܢ ܗܝܟܠܐ ܠܡܕܒܚܐ Luc. 11, 51; et ܡܢ ... ܠܥܕܡܐ... *inde...usque* Gen. 6, 7.

2) Praepositiones variae uni eidemque verbo junctae varias huic tribuunt significationes, v. g. a) מַלֵּל ܡܠܠ const. cum dativo vel עִם ܥܡ significat *alloqui*, cum עַל ܥܠ *promittere*; b) פַּקֵּד ܦܩܕ *praecipere*, cum accus. et עַל ܥܠ *praeficere*; c) שְׁאַל ܫܐܠ *quaerere* cum מִן ܡܢ *petere*, cum לְ ܠ pers. et בְּ ܒ rei *interrogare aliquem de re;* d) אוֹדִי ܐܘܕܝ (Aph. ab יְדָא ܝܕܐ) cum accus. *confiteri*, cum בְּ ܒ vel קֳדָם ܩܕܡ *laudare*; e) מְטָא ܡܛܐ cum לְ ܠ significat *attingere*, cum עַד ܠ, ܠܥܕܡܐ *pervenire*, cum עַל ܥܠ *irruere* et alia.

§. 81. De Adverbiis.

1) Adverbia adjectivorum more cum substantivis jungenda substantivo aut postponuntur, ut: קִיסֵי אַרְזַיָּא סַגִּי 1. Chron. 22, 44; ܩܝܣܐ ܣܓܝ, aut praeponuntur, v. g. וְעֵיר מַיָּא, ܩܠܝܠ ܡܝܐ *aliquid aquae* Gen. 18, 9.

Not. De verbis adverbialiter positis cf. §. 71.

2) Geminatione adverbiorum pariter ac nominum (§. 78. 2. Not.) saepe a) intensio indicatur, v. g. לַחֲדָא לַחֲדָא *valde nimis*, סְחוֹר סְחוֹר *circumcirca*, ܒܝܫ ܒܝܫ *pessime;* aut b) progressus et incrementum, ut: זְעֵיר זְעֵיר, ܩܠܝܠ ܩܠܝܠ *sensim sensimque, paulatim;* aut c) diversitas praecipue in adverbiis loci, ut: מִיכָּא וּמִיכָּא *hic et ibi*, ܠܗܠ ܘܠܗܠ *huc et illuc*.

3) A negationibus לָא, ܠܐ et ܠܘ differt לֵית ܠܝܬ *non est*, quod verbum subst. includens nonnisi participio apponitur. Particula negationis reduplicata (Graecismi instar) confortat negationem, v. g. ܠܐ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܐܝܬ *non, per Christum, non sum!* Post verba *timendi* particulae דְּלָא ܕܠܐ, דִּלְמָא ܕܠܡܐ correspondent Latinorum particulae *ne*.

Not. לָא ܠܐ adjectivis et participiis praepositum privativam vel negativam tribuit significationem, v. g. לָא חַכִּים, ܠܐ ܡܣܬܟܠ *insipiens*, ܠܐ ܡܕܡ *nihil*, ܠܐ ܡܫܟܚܢ *impossibile*.

§. 82. De Conjunctionibus.

Cum Aramaei sicut ceteri Semitae conjunctionibus haud multis gaudent, hinc periodi longiores primariis ac secundariis sententiis ornatae haud crebro inveniuntur, conjunctionibus tamen eorum plures tribuuntur significationes:

1) Omittuntur haud raro conjunctiones a) sententiae alicui ad rationem, quae ei et sequenti intercedat, indicandam additae: *si*, *quum* etc. positâ solummodo copulâ וְ ܘ, v. g. שִׁמְשָׁא נְפַק··· וְלוֹט עַל; ܫܡܫܐ ܢܦܩ . . . ܘܠܘܛ ܥܠ *sole oriente . . . Loth venit* Gen. 19, 23. b) interdum, si quis animo commoto lo-

quitur, copula omittitur, v. g. ܗܦܟ ܐܙܠ ܝܬܒ *retro se convertit, profectus est, sedit* Jes. 37, 37; c) omittitur plerumque conjunctio *aut,* v. g. תְּרֵין תְּלָתָא גַּוְזָאִין, ܬܪܝܢ ܬܠܬܐ ܡܗܝܡܢܐ *duo vel tres Eunuchi* 2. Reg. 9, 32.

2) Conjunctiones correlatae per conjunctiones in eadem sententia bis aut pluries positas exprimuntur, v. g. ו ܘ...ו ܘ *et...et,* אִין...אִין, ܐܢ...ܐܢ *sive...sive,* אַף...אַף, ܐܦ...ܐܦ *tam...quam.*

3) Conjunctiones *ut* et *ne* significantes futurum amant (§. 64. d.); si vero דִּי, ܕ *quod, quia* significat plerumque cum praeterito construitur, v. g. דְּסָאִיבוּ אֲחַתְהוֹן, ܕܛܢܦܘ ܠܕܝܢܐ ܚܬܗܘܢ *quia sororem suam Dinam contaminarunt* Gen. 34, 27.

Not. a. Maxima significatus varietate gaudet particula דְּ (דִּי) ܕ: a) est enim nota genitivi (§. 74. 2), b) pronomen relativum (§. 16. B.), c) ex cardinalibus numeralibus facit ordinalia (§. 79. 3. Not. b.), d) particulis nexa conjunctionis vim tribuit, v. g. כַּד דִּי *quum,* מִן דִּי, ܡܢ ܕ *ex quo (tempore),* חֲלַף דְּ, ܡܛܠ ܕ *quia,* מְטוּל דְּ, ܡܛܠ ܕ *propterea quod* (cf. §. 58. 1. c.); e) persaepe post verba *dicendi, narrandi, sciendi* et alia hujus generis orationem directam indicat, v. g. (*ita dixit ei*) דִּי הַשְׁכַּחַת גְּבַר *vir repertus est* Dan. 2, 25. (cf. v. 37; 5, 7; 6, 6, 14), ܕܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܬܒܛܢ *ecce virgo concipiet* Matth. 1, 23; imo et indirectam, v. g. (*dic fratri meo*) ܕܢܦܠܓ *ut dividat* Luc. 12, 13. Saepius tamen in Paraphrasibus oratio directa per לְמֵימַר introducitur.

Not. b. ו ܘ praeter significationes tritas a) *et, ast, tamen, videlicet, cum* b) notat etiam *ut,* v. g. נֵיזִיל....וּנְדַבַּח, ܢܐܙܠ.....ܘܢܕܒܚ *abibimus, ut sacrificemus* Exod. 3, 18. (§. 64. 3. d. β.) c) interdum ab initio apodoseos ab Aramaeis ponitur, v. g. Gen. 32, 8; Exod. 4, 8; Jos. 24, 29; Num. 20, 19; Ps. 45, 18.

§. 83. De Interjectionibus.

Interjectiones, quae *minas* designant, praepositione ܠ ל plerumque utuntur, v. g. ܐܘܗ ܠܝܘܡܐ *eheu diem istum!* Ezech. 30, 2; ܘܝ ܠܢ וַי לָנָא *vae nobis!* 1. Sam. 4, 8; interdum ܥܠ עַל v. g. וַי עֲלֵיהוֹן, ܘܝ ܥܠܝܗܘܢ *vae illis!* Jerem. 50, 27; aut מִן ܡܢ

v. g. מִן קֳדָם יוֹמָא Ezech. 30, 2; aut absolute ponuntur, ut: 2. Reg. 3, 10; sine praepositione exclamationes luctum seu lamentationem exprimunt, v. g. וַי בְּרַתִּי, ܐܘܗ ܒܪܬܝ *heu filia mea!* Jud. 11, 35; similiter 2. Reg. 6, 15; 1. Reg. 13, 30.

Not. a. ܚܣ nexum ܠ personae et verbo finito cum ܕ munito, respondens chaldaico מַל sequente infinitivo, significat *absit, ut,* vel *ne,* v. g. דִּינָךְ מַלְמֶיעְבַּד *absit a te ut facias* Gen. 18, 25; ܚܣ ܠܗ ܕܢܥܒܕ חַס לֶאֱלָהָא מִן... *absit ab eo, ut faciat* Job. 34, 10.

Not. b. טוּב ܛܘܒܐ *bene* (pr. *felicitas*) recipit nominum more suffixa (pluralia in Syriaco) et construitur plerumque cum דְּ ܕ vel ܠ personae, ut: Ps. 1, 1. טוּבֵיהּ דְּגַבְרָא, ܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ *bene actum est cum viro* i. e. *beatus vir!* interdum vero absolute usurpatur, v. g. טוּבָךְ יִשְׂרָאֵל, ܛܘܒܝܟ ܐܝܣܪܝܠ *o te felicem Israel!* Deut. 33, 29.

SECTIO SECUNDA.

De enunciationum connexu.

§. 84. De Substantivi et Adjectivi conjunctione.

1) Adjectivum substantivis aut tanquam epitheton adjicitur, aut tanquam sententiae praedicatum; ubi epitheton nominis constituit, hoc excipere solet eodem numero et genere utens, quod et valet de pronominibus et participiis adjectivorum more construendis, v. g. נְהוֹרִין רַבְרְבִין *lumina magna* Gen. 1, 16; מִלָּה כִּדְבָה Dan. 2, 9; אַבְנָא רַבְּתָא Jos. 24, 26; ܡܫܪ̈ܓܐ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ ܙܥܘܪ̈ܝܬܐ *lampades aliae parvae,* ܗܢܐ ܕܗܒܐ *hoc aurum.*

Not. a. Non raro pronomina demonst. substantivis praeponuntur, v. g. ܗܘ ܝܘܡܐ *hic dies,* imo et alia adjectiva emphasis causa, v. g. מְשַׁקַּרְיָא אֲחָתְהוֹן דְּבֵית יְהוּדָה, ܡܥܪܩܬܐ ܚܬܗ ܗܝ ܕܓܠܬܐ Jerem. 3, 8, 10.

Not. b. Nonnunquam substantivum inter et adjectivum vocula inseritur, v. g. ܡܠܟܐ ܕܝܢ ܪܒܐ *magnus vero rex.*

Not. c. Excipiuntur ab hac regula substantiva collectiva, quae in singulari posita adjectivum in plurali recipiunt; tale

nomen generis femin. tum etiam adjectiva plur. masc. assumit, cum quae collectivum comprehendit generis masc. sunt (constructio ad sensum), v. g. בֵּית דָּוִד אָזְלִין וְתַקִּיפִין 2. Sam. 3, 1; ܡܫܪܝܬܐ ܡܬܟܢܫܢܐ *exercitus congregatus*.

2) Ubi adjectivum praedicati munere fungitur, suo substantivo in statu absoluto (nunquam vero in emphatico) praemitti solet eodem genere et numero utens, v. g. טָב שְׁמָא טָבָא Coh. 7, 2; ܕܪܓܝܓ ܐܝܠܢܐ Gen. 3, 6.

Not. Interdum tamen praedicatum suo substantivo et postponitur, v. g. קַרְתָּא הָדָא קְרִיבָא, ܗܐ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܩܪܝܒܐ ܗܝ Gen. 19, 20.

3) Ubi pluribus substantivis diversi generis copulâ connexis adjectivum (sive epitheton sive praedicatum) adjungitur, plerumque genus masculin. praefertur et pluralis adhibetur, v. g. וּבְנוֹי וּבְנָתֵיהּ אָכְלִין וְשָׁתִין, ܒܢܘܗܝ ܘܒܢܬܗ ܗܘܘ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ Job. 1, 13.

Not. a. Pluralia tantum adjectivum vel propter sensum in sing. vel propter formam in plur. recipiunt, v. g. מַיָּא...מְרִירִין Exod. 15, 23. ܦܪܣܐ ܕܬܪܥܐ ܡܬܦܫܛ *velum januae protensum* Num. 4, 5; ܡܢ ܚܝܐ ܗܠܝܢ *ex hac vita.*

Not. b. Pro neutro adjectivorum femininum sing. solet adhiberi, v. g. חֲדָא בְּעֵיתִי, ܚܕܐ ܫܐܠܬ *unum petii* Ps. 27, 4; vel plur. v. g. פְּרִישָׁן *mirabilia*, ܛܒܬܐ et ܛܒܢ τὸ ἀγαθόν.

4) Si adjectum per substantivum arctioribus circumscribitur finibus, illud in statu constructo ponitur, v. g. חַכִּימֵי לִבָּא *sapientes mente* Job 34, 34; שַׁפִּירַת חֵיזוּ *pulchra aspectu* Est. 1, 11; ܟܪܝܗܬ ܪܚܡܬܐ *aegra amore* Cant. 2, 5; ܩܫܝ ܩܕܠܐ *duri cervice* Act. 7, 51. Nonnunquam et accusativus hunc in finem adhibetur, vel praepositio בְּ ܒ (cf. §. 75. 2. d. et Not.).

§. 85. De verbi cum substantivo conjunctione.

Quamquam verbum cum subjecto numero et genere convenire solet, tamen quaedam exceptiones ab hac regula sunt notandae.

A. Subjecti et verbi diversitas in Numero obvia.

1) Non solum singularia sive masc. sive femin. vere collectiva, sed etiam nomina collective posita propter sensum cum Plurali verbi construuntur, v.g. גָּלוּת יְהוּדָה דְּאִתְגְּלִיאוּ, ܫܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܐܙܠܘ Jerem. 28, 4, vel שַׁלַּח יַת־עַמִּי דְּיִחְגּוּן Exod. 5, 1; ܟܠܗ ܙܪܥܗ ܕܝܥܩܘܒ ܐܝܩܪܘܗܝ Ps. 22, 24. (cf. §. 84. 1.).

Not. a. Nonnunquam utraque collectivorum structura et cum sing. et cum plur. verbi in eodem vocum nexu simul usurpatur, v. g. אֲמַר שַׁטְיָא...חַבִּילוּ, ܐܡܪ ܣܟܠܐ...ܐܬܚܒܠܘ Ps. 14, 1. (cf. Levit. 9, 24.)

Not. b. Pluralia tantum tam cum sing. quam plurali verbi construi possunt (cf. §. 84. 3. Not. a.) v. g. וְלָא יְהוֹן עוֹד מַיָּא, ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܬܘܒ ܡܝ̈ܐ Gen. 9, 15; ܟܠܗ ܗܘܐ ܬܘܒ ܡܝ̈ܐ Ps. 19, 1.

2) Verbum singul. etiam cum nomine plurali conjungi potest, et quidem ubi verbum praecedit et quasi impersonaliter ponitur, v. g. וַהֲוָא לִפְנִנָּה בְּנִין et ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝ̈ܐ 1. Sam. 1, 2; וּגְלִיף...כְּרוּבִין et ܥܒܝܕ...ܟܪ̈ܘܒܐ Ezech. 41, 25.

Not. Raro id fit verbo nomen sequente, v. g. ܩܫܝ̈ܫܐ ܕܒܪ *seniores rexerunt.*

3) Dualis (praecipue quatuor vocum syriacarum) cum plur. praedicati construitur praeter ܡܨܪܝܢ *Aegyptus,* quae vox propter suam significationem etiam cum singul. praedicati conjuncta invenitur.

B. Subjecti et praedicati diversitas in Genere obvia.

1) Nomina femin. et sing. et plur. nonnunquam verbo masculini generis utuntur eoque praecedente aut sequente כָּל־נְשַׁיָּא יִתְּנוּן Est. 1, 20, et quidem a) ea, quae alius generis sunt, quam quod terminatio indicat, v. g. ܢܐܬܘܢ ܝܘܡ̈ܬܐ *venient dies;* b) alia propter tropicam significationem, ut ܡܠܬܐ *verbum,* ubi ad Christum refertur, construuntur cum masc. v. g. ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܠܬܐ Joh. 1, 1; similiter in Chaldaico מֵימְרָא דַיְיָ; c) si abstracta pro concretis sunt posita; cf. exemplum A. 1. גָלוּת ܫܒܝܬܐ *captivitas pro captivis.*

2) Nomina masc. interdum cum verbo femin. conjunguntur, et quidem ea, quae alius generis sunt, quam quod terminatio indicat, cf. §. 47. 3.

3) Substantiva nonnunquam in eadem sententia cum verbo masc. et femin. simul conjunguntur, v. g. כל־מנחתא...לא תתעבד חמיע Lev. 2, 11; ܒܩܪܐ ܗܘ ܪܗܛܬ... ܘܚܢܩܘ Matth. 8, 32.

C. Subjecti et verbi diversitas in Genere et Numero obvia.

Collectiva praeprimis feminina saepe cum verbi plur. masc. conjunguntur (ad sensum solum), v. g. כל־עמא עברין *omnis populus transibat* 2. Sam. 15, 23; ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܐܬܘ *omnis terra (populus) venit* Gen. 41, 57, similiter ܛܝܝܘܬܐ *Arabismus* pro *Arabes* etc.

2) Pluralis nominis fem. interdum cum verbi singulari masc. conjungitur, sive hoc praecedat, sive subsequatur, v. g. כל זרעיתא די אשתארא *omnes familiae quae reliquae fuerint* Zach. 12, 14; ܡܕܝܢܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܐܬܬܚܕ *civitates Austri captae sunt* Jerem. 13, 18.

Not. Rarissime verbum in sing. fem. cum nomine plur. masc. construitur.

D. Subjectorum plurium cum praedicatis suis conjunctio.

1) Ex ordinaria subjectorum e nominativo et genitivo compositorum structura praedicati genus numerusque nomini regenti (nominativo) respondent, sed nonnunquam praedicatum nominis recti (genitivi) numerum et genus sequitur (constructio ad sensum), praesertim si primaria in eo versatur notio, v. g. ܣܘܓܐܐ ܕܫܢܝܐ ܡܠܦܝܢ *anni multi docebunt* Job. 32, 7, quae constructio praecipue convenit nomini a substantivo כל ܟܠ in significatione: *omnis, totus,* recto ut: כל־דירי־ארעא אתו Gen. 42, 56; ܢܦܩܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ *egressa est universa civitas* Matth. 8, 34.

2) Si plura subjecta copula *et* conjunguntur, verbi ad

ea pertinentis pluralis adhiberi solet, v. g. טַבְוָן וּקְשׁוֹט עָרְעִין, צִדְקָא וּשְׁלָמָא אִדְבְּקוּ ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ ܐܬܦܓܥܘ ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܢܫܩܘ، Ps. 85, 11. Matth. 27, 61, verbo tamen praeeunte etiam singularis adhibetur, v. g. וְעַל נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי־בְנוֹהִי, ܘܥܠ ܢܘܚ ܘܒܢܘܗܝ ܘܐܢܬܬܗ ܘܢܫܐ ܕܒܢܘܗܝ Gen. 7, 7; rarius verbo sequente, ut: אִתְּתָא וּבְנָהָא תְּהֵי, ܐܢܬܬܐ ܘܒܢܝܗ ܬܗܘܐ Exod. 21, 4.

3) Concurrentibus substantivis diversi generis interdum a) nominis, cui verbum proprius accedit, et genus et numerus respicitur, v. g. וּמַלִּילַת מִרְיָם וְאַהֲרֹן, ܘܡܠܠܬ ܡܪܝܡ ܘܐܗܪܘܢ، Num. 12, 1. Jud. 13, 12; aut b) masculinum genus verbi subsequentis praefertur, v. g. הָא רוּגְזִי וַחֲמָתִי חָל, ܗܐ ܪܘܓܙܝ ܘܚܡܬܝ ܡܛܬ ܢܬܬܟܝܢ Jerem. 7, 20.

4) Singularem verbi, cui ab initio sententiae posito plura nomina subjectorum instar sunt conjuncta, in serie orationis pluralis excipere solet, v. g. קְרִיבַת לְאָה וּבְנָהָא וּסְגִידוּ וּבָתַר־כֵּן קְרִיב יוֹסֵף וְרָחֵל וּסְגִידוּ, ܘܩܪܒܬ ܠܝܐ ܘܒܢܝܗ ܘܣܓܕܘ ܘܒܬܪܟܢ ܩܪܒܘ ܐܦ ܝܘܣܦ ܘܪܚܝܠ ܘܣܓܕܘ Gen. 33, 7.

§. 86. De Personis verbi.

Proprietates quaedam et anomaliae, quae verbi personas concernunt, fere omnes pertinent ad tertiam personam; nam quoad reliquas personas valet eadem lex communis et constans, qua prima persona secundae, secunda tertiae praecedat, v. g. וַאֲנָא וְעוּלֵימָא נִתְמְטֵי *ego et puer abibimus* Gen. 22, 5. ܢܬܒ ܐܢܐ ܘܐܢܬ *habitabimus ego et tu.*

1) Tertia persona sing. utriusque generis in formis tam activis quam passivis nonnunquam impersonaliter usurpatur, v. g. עָקַת לְדָוִד, ܘܥܩܬ ܠܕܘܝܕ 1. Sam. 30, 6; דְּיֵיטַב לָנָא, ܕܢܛܐܒ ܠܢ *bonum nobis esset* Deut. 6, 24; תְּהֵי לִי לְסָהֲדוּ, ܬܗܘܐ ܠܝ ܣܗܕܘܬܐ *sit mihi testimonium* Gen. 21, 31; ܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ *displicuit eis* Matth. 26, 8.

2) Cum Aramaei neutro carent, utuntur Syri regulariter, ubi in reliquis linguis neutrum ponitur, ejusdem loco genere

feminino tum in nominibus (§. 84. 3.Not. b.) tum in verbis, v. g. ܐܠܨܐ ܗܘܬ *necessarium fuit;* non raro tamen utraque dialectus masculinum pro neutro adhibet, v. g. יִתְאֲמַר ܐܬܐܡܪ Gen. 22, 14; וְחַוִּי לְיַעֲקֹב *nunciatum est Jacob* Gen. 48, 2; ܠܐ ܢܝܚ ܠܟ *quies tibi non erit.*

3) Indefinitum 3. personae usum (Germanorum: *man*) Aramaei significant: a) 3. persona sing. activa, v. g. קְרָא שְׁמָהּ, ܩܪܐ ܫܡܗ *nominavit nomen* Gen. 11, 9; b) 3. pers. plur. v. g. אֲרֵי דְּלָא אִשְׁתְּעִיאוּ לְהוֹן *quod non narraverunt eis* Jsai. 52, 15. ܚܘܝܘ... ܘܐܡܪܘ *indicarunt et dixerunt* Gen. 48, 2; לְמָה יֵימְרוּן בְּעַמְמַיָּא *quare dicent inter gentes* Joel 2, 17. ܢܥܡܪܘܢ *habitabunt* Job 18, 15. c) verbo finito una cum participio aut nomine derivato ejusdem verbi, v. g. יַעְצְרוּן עָצוֹרִין, ܢܕܘܫ ܕܘܫܐ *calcabit calcator* Jsai. 16, 10; רְדוֹ רָדַיָּא, ܢܓܕܘ ܢܓܕܐ *flagellaverunt flagella* Ps. 128 (129), 3; aut circumscriptive per voces אֱנָשׁ ܐܢܫ, גְּבַר ܓܒܪܐ, v. g. אֲמַר גַּבְרָא, ܐܡܪ ܗܘܐ ܓܒܪܐ *dicebat vir* 1. Sam. 9, 9. d) passivo, in quo casu subjectum libenter in accusativo ponitur, v. g. יִתְקְרֵי עוֹד יַת־שְׁמָךְ אַבְרָם, ܠܐ ܢܬܩܪܐ ܬܘܒ ܫܡܟ ܐܒܪܡ *non amplius vocetur nomen tuum Abram* Gen. 17, 5; אִתְיְלִיד לֵהּ יַת־יִצְחָק Gen. 21, 5; similiter Exod. 3, 7; Gen. 31, 42 Jon. Deut. 1, 34 et e) 2. pers. sing. act. v. g. אֲרֵי תְקָרֵב, ܐܢ ܬܩܪܒ *si offers* Lev. 2, 4; תִּבְעֵנּוּן וְלָא תַשְׁכְּחִנּוּן, ܬܒܥܐ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܐܢܘܢ *quaeres eos et non invenies* Js. 41, 12.

§. 87. De enunciatione interrogativa.

1) Interrogatio pronomine et particulis interrogativis (§. 57. Not. a) introducitur, imo et solo tono exprimitur. Interrogationum disjunctivarum prior aut prorsus non aut interrogativo quodam, posterior vero particulâ אִם, ܐܘ indicatur, v. g. הֲנֵזִיל... אִם נִתְמְנַע, ܢܐܙܠ... ܐܘ ܢܫܒܘܩ *utrum ibimus, an desistemus* 1. Reg. 22, 15.

Not. Interrogatio per הֲלָא *nonne* introducta, saepe pro affirmatione ponitur et tantummodo attentioni movendae inservit, hinc bene

per *ecce* potest verti, v. g. הֲלָא גִּירָא מִנָּךְ — ܗܳܐ ܓܶܐܪܳܐ ܡܶܢܳܟ *ecce sagitta ultra te!* 1. Sam. 20, 37.

2) Affirmatio interrogationi postponenda rarius particulis confirmativis, plerumque pronomine personali et verbo signatur, v. g. Gen. 27, 24 *esne filius meus Esau?* resp. אֲנָא, ܐܶܢܳܐ ܗܽܘ *ego sum;* ܐܰܢ̱ܬ ܐܶܡܰܪܬ *dixisti (ita)* Matth. 26, 64.

§. 88. De nonnullis Idiotismis.

A. Ellipsis. 1) Nonnunquam verbum sententiae, praeprimis verbum substantivum omittitur et e partibus orationis suppleri debet, v. g. גְּבַר לְקַרְתֵּהּ *unusquisque (revertatur) in urbem suam* 1. Reg. 22, 36.

Accusativus a verbo activo rectus non raro praetermittitur, praecipue in notis dicendi formulis, v. g. יְלִדַת ܝܶܠܕܰܬ *peperit* sc. *filios* Gen. 16, 1; 17, 17 etc. יִפְרְסוּן *fregit* sc. *panem* Jerem. 16, 7. ܐܪܡܝܗ *jecit* sc. *sortem* 1. Sam. 14, 42.

Not. In diebus mensium numerandis יוֹם ܝܰܘܡܳܐ *dies* omitti solet.

B. Zeugma. Interdum unum verbum cum duobus nominibus conjunctum est, quod non utrique, sed alterutri tantum convenit, v. g. חַיִּין וְחִסְדָּא עֲבַדְתָּא עִמִּי, ܚܰܝܶܐ ܘܛܰܝܒܽܘܬܳܐ ܥܒܰܕܬ ܥܰܡܝ *vitam (dedisti) et pacem mecum fecisti* Job 10, 12.

C. Constructio praegnans. Nonnunquam cum verbo nomen conjunctum est per praepositionem, quae ex alio verbo omisso est explicanda, v. g. יִדַּקְדְּקוּן לְאַרְעָא, ܐܶܬܬܰܒܰܪܘ ܘܰܢܦܰܠܘ ܠܰܐܪܥܳܐ *contrita (et dejecta) sunt in terram* Jes. 21, 9.

D. Brachylogia. Aliquando duae enunciationes in unam sunt contractae, v. g. וְשַׁנִּי לֵיהּ יְיָ לְבָּא אוֹחֲרָנָא, ܘܰܫܰܚܠܶܦ ܠܶܗ ܐܰܠܳܗܳܐ ܠܶܒܳܐ ܐ̱ܚܪܺܢܳܐ *immutavit ei Deus cor aliud* 1. Sam. 10, 9. i. e. *immutavit eum et dedit ei Deus cor aliud.*

APPENDIX.

Observationes de arte metrica Syrorum.

J. G. Eichhorn de Syrorum poesi in praef. ad Poes. Asiat. Commentar. libros VI. auctore G. Jones pag. 15—36. Lipsiae 1777.

Aug. Hahn Bardesanes gnosticus, Syrorum primus hymnologus. Lips. 1819.

Kirchenhistor. Archiv von K. Stäudlein, H. G. Tschirner und J. S. Vater: Ueber den Gesang in der syrischen Kirche. Jahrg. 1823. III. Heft. S. 52—106.

Aug. Hahn et L. Sieffert Chrestomathia syriaca sive s. Ephraemi carmina selecta. Lips. 1825. pag. XI—XVI.

A. Oberleitner Chrestomathia syriaca, Viennae 1826. pag. 287—292.

P. Zingerle Ueber die syrische Poësie, Versuch einer bescheidenen Apologie derselben. Tübing. Quartalschrift 1855. S. 422—465. Vergl. dessen *Harfenklänge vom Libanon*. Innsbr. 1840 und *Festkränze aus Libanons Gärten*. Villingen 1846.

F. Uhlemann Grammatik der syrischen Sprache. Berlin 1857. 2. Aufl. S. 261—266.

Cum in literatura syriaca poësis non ultimum tenet locum illaque potius carminibus, hymnis aliisque canticis certis rythmis metrisque alligatis abundat, hinc quae ad varias metrorum rationes intelligendas et ad Syrorum carmina facilius legenda scitu sunt necessaria, breviter saltem tangere non superfluum videtur.

§. 89. De Poëtis syriacis.

Incunabula artis poëticae Syrorum medio saeculo secundo sunt quaerenda, cui procreandae et excolendae doctrina Gnosticorum (γνῶσις) jam a natura sua erat apta. Primus Syro-

rum hymnologus celebratur saeculo II. Bardesanes Gnosticus, qui hymnis psalmisque doctrinae gnosticae facilius propagandae causa compositis juventutem praeprimis alliciebat. Patrem presse secutus est Harmonius filius, qui arte poëtica jure hereditatis quasi erat donatus. Aevum poësis syriacae aureum, quod tria saecula complectitur, inauguravit s. Ephraemus Syrus (306—379); maximam enim partem inter ejusdem scripta sibi vindicat poësis, propterea s. Ephraemus a coaevis et posteris honorificentissimis *ecclesiae columnae, Syrorum prophetae, spiritus sancti citharae* titulis fuit decoratus. Cum illo et post illum floruerunt Balaeus, s. Ephraemi discipulus, s. Jacobus Batnarum Sarugi in Mesopotamia episcopus (452—521), omnium Syrorum Patrum, si s. Ephraemum excipias, celeberrimus, s. Isaacus Magnus dictus Zenobii discipulus medio saeculo V. florens, s. Maruthas Tagriti in Mesopotamia episcopus, Narses Nestorianus et Xenajas Mabugi episcopus († 518). Quamvis saeculo VIII. ineunte Jacobus Edessenus (651—710) puritati linguae syriacae restituendae maximam navasset operam, poësis tamen hujus aetatis in pejus ruebat. Qua hymnologus hujus temporis celebratur a Barhebraeo Georgius Jacobitarum patriarcha. Post saeculum X., quo aevum poësis syriacae argenteum desinit, nominari merentur Gregorius Abulpharagius cognomento Barhebraus Monophysitarum primas (1226—1286), qui *librum carminum* edidit, et Ebed Jesus metropolita nestorianus († 1318) in suo opere, quod *Paradisus Eden* inscripsit, quos excipiunt multi poëtae Nestoriani, Monophysitae et Jacobitae. Permulta horum scriptorum opera in manuscriptis tantum ac Breviariis exstant, novissimis vero temporibus viri aliquot doctissimi, puta C. de Lengerke, G. H. Bernstein, P. Zingerle aliosque, thesauros literaturae syriacae poëticae reconditos in apricum proferre studuerunt.

Prae ceteris Musae syriacae tropis, figuris, parabolis alioque apparatu poëtico abundant.

§. 90. De nominibus carminum.

Sacra Syrorum carmina variis insigniuntur nominibus pro eorundem formae argumentive varietate; nominantur enim

1) ܡܐܡܪ̈ܐ *orationes, carmina continua* vel plenius ܡܐܡܪ̈ܐ ܕܡܫܘܚܬܐ *orationes metricae* sunt carmina, quae stropharum distinctione carent.

2) ܡܕܪ̈ܫܐ *inquisitiones, meditationes, disputationes* i. e. opera strophis distincta argumenti dogmatici, exegetici, philosophici, rhetorici, quo nomine praeprimis opera ejusmodi s. Ephraemi insigniri solent.

3) ܩܠ̈ܐ *toni, cantus* i. e. sententiae breves, quae Antiphonis ecclesiasticis correspondent.

4) ܥܘܢܝ̈ܬܐ *cantica, hymni antiphoni* sunt hymni, qui alternatim decantabantur, ad quos et pertinent doxologiae singulas strophas terminantes.

5) ܙܡܪ̈ܐ, ܙܡܝܪ̈ܬܐ, ܡܙܡܘܪ̈ܐ, ܬܫ̈ܒܘܚܢ *psalmi* aequant Hebraeorum מִזְמוֹר et שִׁיר.

6) ܬܫܒܘ̈ܚܬܐ sunt hymni, in quibus *laudes Martyrum et Sanctorum* decantantur.

7) ܡܥܠܝ̈ܬܐ *gradus, scalae;* sine dubio significatio haec ex Hebraeo הַמַּעֲלוֹת est mutuata; tandem

8) ܨܠܘ̈ܬܐ, ܒܥܘ̈ܬܐ sunt *precationes* et *preces* ordinariae et consuetae.

§. 91. De metris carminum.

Metra hymnorum varia esse solent; generaliter ars metrica Syrorum syllabarum numerum, non autem quan-

titatem syllabarum attendit respectu simul habito vocum accentus, ita ut singulae strophae certo numero versuum juxta ordinem rhythmicum constructorum absolvantur.

Versus hymnorum

1) pentasyllabi et heptasyllabi frequentissimi sunt. Illi vel uno filo decurrunt strophis non divisi (μονόκωλοι), vel in strophas sunt compositi, ita ut versus aut quinque (πεντάστιχοι), aut sex (ἑξάστιχοι) aut septem (ἑπτάστιχοι) aut duodecim (δωδεκάστιχοι) stropham constituant. Cum Bardesanes primus hoc metro usus sit, illud Bardesaniticum, a Syris autem orthodoxis Balaicum (a Balaeo s. Ephraemi discipulo) vocabatur estque antiquissimum Syrorum metrum. Hi ab Harmonio a Graecis ad Syros translati odarum instar ordinati sunt in strophas versuum vel quatuor, vel sex, vel octo, vel decem, vel plurium adhuc, quod metrum prae ceteris a s. Ephraemo adamatum Ephraemicum audit.

2) tetrasyllabi, quorum quinque (πεντάστιχοι), vel sex (ἑξάστιχοι), vel decem (δεκάστιχοι), vel duodecim (δωδεκάστιχοι) stropham constituunt; metro hoc primus usus est Harmonius Athenis in Graecorum literis eruditus, dein s. Ephraemus ac Jacobus Sarugensis.

3) hexasyllabi, cujus metri exemplum est hymni Bardesanitici fragmentum a s. Ephraemo conservatum. Strophae hujus metri certo definitoque versuum numero non esse alligatae videntur, sed secundum argumentum et cogitationum ambitum strictius latiusve diffluebant.

4) Dantur et hymni mixti (δίκωλοι), quorum strophae scil. versibus componuntur duplicis metri, v. g. pentasyllabis et heptasyllabis, octosyllabis et heptasyllabis etc.

§. 92. De scansione et licentiis poëticis.

Huc referenda sunt ea, quae in grammatica de lineis Mehagjono et Marhetono (§. 4. 4. c.), de linea occultante

(§. 4. 4. d.) et de mutationibus vocalium (§. 14.) sunt exposita; specialiter autem in metris syriacis sequentia sunt notanda: 1) Cacophoniae tollendae causa, quae e concurrentibus finalibus ac initialibus vocabulorum consonantibus vacuis oritur, Syri (Gallorum more v. g. *sans être, sans avoir*) singulas voces in pronuntiatione arctius invicem conjungunt; initiales enim vocum consonantes vacuae (praeprimis copula ܘ) pronunciando trahuntur ad ultimam proxime praecedentis vocis syllabam, ne versuum quidem divisione obstante. 2) Ceterae observationes prosodicae bipartitae sunt, aliae, quae a) Synaeresin, aliae, quae b) Diaeresin concernunt.

a. Synaeresis, qua duae syllabae in unam contrahuntur, aufert vocales et quidem vocales serviles i. e. eas, quae loco Schwa in primis, mediis et finalibus vocum literis vel radicalibus vel servilibus, et in literis praeformativis praefixis (rarius in afformativis) positae sunt et vocales radicales nec tamen omnes, neċ promiscue; contractionem hanc Syri lineolâ supra literam, quam vocali carere volunt, positâ (Marhetono) significant; hinc

1) synaeresis[1]) aufert vocales initiales, imprimis α) literae Olaph tum servilis, v. g. ܬܠܐ ܐܢܘܢ (thle-nun) s. Ephraem. hym. IV. 1, 8; tum radicalis, v. g. ܗܟܢ ܐܦ (hochan-ph) X. 9, 3.

et β) aliarum literarum, v. g. ܕܒܘܪܗ (d'bureh) VI., 1, 5. ܠܐ ܢܗܘܐ (lon'hwe) XI. 11, 5. ܡܢܟ (m'noch).

2) vocales medias aufert in verbis form. Ethpaal, v. g. ܢܬܦܠܓ (nethph'lag) et in nominibus praeprimis Sekopho, v. g. ܒܠܗܘܢ (bal'han) XI. 3, 2.

et 3) vocales finales tum in verbis (Paël), v. g. ܕܠܦ (dal'ph) XII. 1, 2; tum in nominibus status emphatici, ut ܦܓܪܐ (pagr) XII. 7, 5.

---

1) cf. Aug. Hahn, Chrestom. syr. l. c. pag. XIII. seq.

b. Diaeresis, qua literae cum una vocali in duas syllabas distrahuntur, lineolâ literae movendae subjectâ (Mehagjono) indicatur et synaeresi rarior est, v. g. ܫܒܘܩ (schebak) XV. 11, 3. ܫܡܘܐܝܠ (schemuel) XIX. 6, 3.

Not. Syri etiam adamarunt carmina homoeoteleuta seu homoeoptota, i. e. ea, quorum singuli versus eadem gaudent terminatione; ejusdem generis est v. g. hymnus nonus s. Ephraemi. cf. Oberleitner, Chrestom. pg. 277.

TABULAE

SEU

PARADIGMATA VERBORUM

ET

DECLINATIONIS NOMINUM.

Verbum perfectum

				Peal.		Paël.	
Praeteritum.	Sing.	3. p.	m.	קְטַל	ܩܛܠ	קַטֵּל	ܩܛܠ
		„	f.	קִטְלַת	ܩܛܠܬ	קַטְּלַת	ܩܛܠܬ
		2. p.	m.	קְטַלְתְּ	ܩܛܠܬ	קַטֵּלְתָּא (קַטֵּלְתְּ)	ܩܛܠܬ
		„	f.	קְטַלְתְּ	ܩܛܠܬܝ	קַטֵּלְתְּ	ܩܛܠܬܝ
		1. p.	c.	קִטְלֵת	ܩܛܠܬ	קַטְּלֵת	ܩܛܠܬ
	Plur.	3. p.	m.	קְטַלוּ	ܩܛܠܘ	קַטִּלוּ	ܩܛܠܘ
		„	f.	קְטַלָא	ܩܛܠ (ܝܢ)	קַטִּלָא	ܩܛܠ
		2. p.	m.	קְטַלְתּוּן	ܩܛܠܬܘܢ	קַטֵּלְתּוּן	ܩܛܠܬܘܢ
		„	f.	קְטַלְתֵּן	ܩܛܠܬܝܢ	קַטֵּלְתֵּן	ܩܛܠܬܝܢ
		1. p.	c.	קְטַלְנָא	ܩܛܠܢ (ܢܢ)	קַטֵּלְנָא	ܩܛܠܢ
Futurum.	Sing.	3. p.	m.	יִקְטֻל	ܢܩܛܘܠ	יְקַטֵּל	ܢܩܛܠ
		„	f.	תִּקְטֻל	ܬܩܛܘܠ	תְּקַטֵּל	ܬܩܛܠ
		2. p.	m.	תִּקְטֻל	ܬܩܛܘܠ	תְּקַטֵּל	ܬܩܛܠ
		„	f.	תִּקְטְלִין	ܬܩܛܠܝܢ	תְּקַטְּלִין	ܬܩܛܠܝܢ
		1. p.	c.	אֶקְטֻל	ܐܩܛܘܠ	אֲקַטֵּל	ܐܩܛܠ
	Plur.	3. p.	m.	יִקְטְלוּן	ܢܩܛܠܘܢ	יְקַטְּלוּן	ܢܩܛܠܘܢ
		„	f.	יִקְטְלָן	ܢܩܛܠܢ	יְקַטְּלָן	ܢܩܛܠܢ
		2. p.	m.	תִּקְטְלוּן	ܬܩܛܠܘܢ	תְּקַטְּלוּן	ܬܩܛܠܘܢ
		„	f.	תִּקְטְלָן	ܬܩܛܠܢ	תְּקַטְּלָן	ܬܩܛܠܢ
		1. p.	c.	נִקְטֻל	ܢܩܛܘܠ	נְקַטֵּל	ܢܩܛܠ
Imperat.	Sing.	2. p.	m.	קְטֻל	ܩܛܘܠ	קַטֵּל	ܩܛܠ
		„	f.	קֻטְלִי	ܩܛܘܠܝ	קַטִּלִי	ܩܛܠܝ
	Plur.	2. p.	m.	קֻטְלוּ	ܩܛܘܠܘ	קַטִּלוּ	ܩܛܠܘ
		„	f.	קְטֻלְנָא	ܩܛܘܠܝܢ	קַטִּלְנָא	ܩܛܠܝܢ
Infinitiv.				מִקְטַל	ܡܩܛܠ (ܡܩܛܠܘ)	קַטָּלָא	ܡܩܛܠܘ
Partic.	I.		m.	קָטֵל	ܩܛܠ	מְקַטֵּל	ܡܩܛܠ
			f.	קָטְלָא	ܩܛܠܐ	מְקַטְּלָא	ܡܩܛܠܐ
	II.		m.	קְטִיל	ܩܛܝܠ	מְקַטַּל	ܡܩܛܠ
			f.	קְטִילָא	ܩܛܝܠܐ	מְקַטְּלָא	ܡܩܛܠܐ

in formis activis.

Aphel.		Schaphel.	
אַקְטֵל	ܐܰܩܛܶܠ	שַׁקְטֵל	ܫܰܩܛܶܠ
אַקְטְלַת	ܐܰܩܛܠܰܬ	flectitur sicut Aphel.	
אַקְטֵלְתָּא (אַקְטֵלְתְּ)	ܐܰܩܛܶܠܬ		
אַקְטֵלְתְּ	ܐܰܩܛܶܠܬܝ		
אַקְטְלֵת	ܐܰܩܛܠܶܬ		
אַקְטֵלוּ	ܐܰܩܛܶܠܘ		
אַקְטֵלָא	ܐܰܩܛܶܠܝ		
אַקְטֵלְתוּן	ܐܰܩܛܶܠܬܽܘܢ		
אַקְטֵלְתֵּין	ܐܰܩܛܶܠܬܶܝܢ		
אַקְטֵלְנָא	ܐܰܩܛܶܠܢ		
יַקְטֵל	ܢܰܩܛܶܠ	יְשַׁקְטֵל	ܢܫܰܩܛܶܠ
תַּקְטֵל	ܬܰܩܛܶܠ	תְּשַׁקְטֵל	ܬܫܰܩܛܶܠ
תַּקְטֵל	ܬܰܩܛܶܠ	תְּשַׁקְטֵל	ܬܫܰܩܛܶܠ
תַּקְטְלִין	ܬܰܩܛܠܺܝܢ	תְּשַׁקְטְלִין	ܬܫܰܩܛܠܺܝܢ
אַקְטֵל	ܐܰܩܛܶܠ	אֲשַׁקְטֵל	ܐܫܰܩܛܶܠ
יַקְטְלוּן	ܢܰܩܛܠܽܘܢ	יְשַׁקְטְלוּן	ܢܫܰܩܛܠܽܘܢ
יַקְטְלָן	ܢܰܩܛܠܳܢ	יְשַׁקְטְלָן	ܢܫܰܩܛܠܳܢ
תַּקְטְלוּן	ܬܰܩܛܠܽܘܢ	תְּשַׁקְטְלוּן	ܬܫܰܩܛܠܽܘܢ
תַּקְטְלָן	ܬܰܩܛܠܳܢ	תְּשַׁקְטְלָן	ܬܫܰܩܛܠܳܢ
נַקְטֵל	ܢܰܩܛܶܠ	נְשַׁקְטֵל	ܢܫܰܩܛܶܠ
אַקְטֵל	ܐܰܩܛܶܠ	שַׁקְטֵל	ܫܰܩܛܶܠ
אַקְטֵלִי	ܐܰܩܛܶܠܝ	שַׁקְטֵלִי	ܫܰܩܛܶܠܝ
אַקְטֵלוּ	ܐܰܩܛܶܠܘ	שַׁקְטֵלוּ	ܫܰܩܛܶܠܘ
אַקְטֵלְנָא	ܐܰܩܛܶܠܶܝܢ	שַׁקְטֵלְנָא	ܫܰܩܛܶܠܶܝܢ
אַקְטָלָא	ܡܰܩܛܳܠܽܘ	שַׁקְטָלָא	ܡܫܰܩܛܳܠܽܘ
מַקְטֵל	ܡܰܩܛܶܠ	מְשַׁקְטֵל	ܡܫܰܩܛܶܠ
מַקְטְלָא	ܡܰܩܛܠܳܐ	מְשַׁקְטְלָא	ܡܫܰܩܛܠܳܐ
מַקְטַל	ܡܰܩܛܰܠ	מְשַׁקְטַל	ܡܫܰܩܛܰܠ
מַקְטְלָא	ܡܰܩܛܠܳܐ	מְשַׁקְטְלָא	ܡܫܰܩܛܠܳܐ

Verbum perfectum

			Ethpeel.		Ethpaal.	
Participium.	Sing.	3. p. m.	ܐܬܩܛܠ	אִתְקְטֵל	ܐܬܩܛܠ	אִתְקַטַּל
		„ f.	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטְלַת	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטְּלַת
		2. p. m.	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקְטַלְתְּ	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטַּלְתְּ
		„ f.	ܐܬܩܛܠܬܝ	אִתְקְטַלְתְּ	ܐܬܩܛܠܬܝ	אִתְקַטַּלְתְּ
		1. p. c.	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטְלֵת	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטְּלֵת
	Plur.	3. p. m.	ܐܬܩܛܠܘ	אִתְקְטִלוּ	ܐܬܩܛܠܘ	אִתְקַטַּלוּ
		„ f.	ܐܬܩܛܠܝ	אִתְקְטִלָא	ܐܬܩܛܠܝ	אִתְקַטַּלָא
		2. p. m.	ܐܬܩܛܠܬܘܢ	אִתְקְטַלְתּוּן	ܐܬܩܛܠܬܘܢ	אִתְקַטַּלְתּוּן
		„ f.	ܐܬܩܛܠܬܝܢ	אִתְקְטַלְתֵּין	ܐܬܩܛܠܬܝܢ	אִתְקַטַּלְתֵּין
		1. p. c.	ܐܬܩܛܠܢ	אִתְקְטִלְנָא	ܐܬܩܛܠܢ	אִתְקַטַּלְנָא
Futurum.	Sing.	3. p. m.	ܢܬܩܛܠ	יִתְקְטֵל (טַל)	ܢܬܩܛܠ	יִתְקַטַּל
		„ f.	ܬܬܩܛܠ	תִּתְקְטֵל	ܬܬܩܛܠ	תִּתְקַטַּל
		2. p. m.	ܬܬܩܛܠ	תִּתְקְטֵל	ܬܬܩܛܠ	תִּתְקַטַּל
		„ f.	ܬܬܩܛܠܝܢ	תִּתְקַטְלִין	ܬܬܩܛܠܝܢ	תִּתְקַטְּלִין
		1. p. c.	ܐܬܩܛܠ	אֶתְקְטֵל	ܐܬܩܛܠ	אֶתְקַטַּל
	Plur.	3. p. m.	ܢܬܩܛܠܘܢ	יִתְקַטְלוּן	ܢܬܩܛܠܘܢ	יִתְקַטְּלוּן
		„ f.	ܢܬܩܛܠܢ	יִתְקַטְלָן	ܢܬܩܛܠܢ	יִתְקַטְּלָן
		2. p. m.	ܬܬܩܛܠܘܢ	תִּתְקַטְלוּן	ܬܬܩܛܠܘܢ	תִּתְקַטְּלוּן
		„ f.	ܬܬܩܛܠܢ	תִּתְקַטְלָן	ܬܬܩܛܠܢ	תִּתְקַטְּלָן
		1. p. c.	ܢܬܩܛܠ	נִתְקְטֵל	ܢܬܩܛܠ	נִתְקַטַּל
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	ܐܬܩܛܠ	אִתְקְטַל	ܐܬܩܛܠ	אִתְקַטַּל
		„ f.	ܐܬܩܛܠܝ	אִתְקְטַלִי	ܐܬܩܛܠܝ	אִתְקַטַּלִי
	Plur.	2. p. m.	ܐܬܩܛܠܘ	אִתְקְטַלוּ	ܐܬܩܛܠܘ	אִתְקַטַּלוּ
		„ f.	ܐܬܩܛܠܝܢ	אִתְקְטַלְנָא	ܐܬܩܛܠܝܢ	אִתְקַטַּלְנָא
Infinit.			ܡܬܩܛܠܘ	אִתְקְטָלָא	ܡܬܩܛܠܘ	אִתְקַטָּלָא
Particip.		m.	ܡܬܩܛܠ	מִתְקְטֵל	ܡܬܩܛܠ	מִתְקַטַּל
		f.	ܡܬܩܛܠܐ	מִתְקַטְלָא	ܡܬܩܛܠܐ	מִתְקַטְּלָא

in formis passivis.

Ethtaphal.		Eschtaphal.	
אִתְקְטֵל	ܐܶܬܩܛܶܠ	אִשְׁתַּקְטֵל	ܐܶܫܬܩܛܶܠ
אִתְקַטְלַת	ܐܶܬܩܰܛܠܰܬ	אִשְׁתַּקְטְלַת	ܐܶܫܬܩܰܛܠܰܬ
אִתְקְטַלְתְּ	ܐܶܬܩܛܶܠܬ	אִשְׁתַּקְטַלְתְּ	ܐܶܫܬܩܛܶܠܬ
אִתְקְטַלְתְּ	ܐܶܬܩܛܶܠܬܝ	אִשְׁתַּקְטַלְתְּ	ܐܶܫܬܩܛܶܠܬܝ
אִתְקַטְלֵת	ܐܶܬܩܛܠܶܬ	אִשְׁתַּקְטְלֵת	ܐܶܫܬܩܛܠܶܬ
אִתְקְטַלוּ	ܐܶܬܩܛܶܠܘ	אִשְׁתַּקְטַלוּ	ܐܶܫܬܩܛܶܠܘ
אִתְקְטַלָא	ܐܶܬܩ̈ܛܶܠܝ	אִשְׁתַּקְטַלָא	ܐܶܫܬ̈ܩܛܶܠܝ
אִתְקְטַלְתּוּן	ܐܶܬܩܛܶܠܬܘܢ	אִשְׁתַּקְטַלְתּוּן	ܐܶܫܬܩܛܶܠܬܘܢ
אִתְקְטַלְתֵּין	ܐܶܬܩܛܶܠܬܶܝܢ	אִשְׁתַּקְטַלְתֵּין	ܐܶܫܬܩܛܶܠܬܶܝܢ
אִתְקְטַלְנָא	ܐܶܬܩܛܶܠܢ	אִשְׁתַּקְטַלְנָא	ܐܶܫܬܩܛܶܠܢ
יִתְקְטֵל	ܢܶܬܩܛܶܠ	יִשְׁתַּקְטֵל	ܢܶܫܬܩܛܶܠ
תִּתְקְטֵל	ܬܶܬܩܛܶܠ	תִּשְׁתַּקְטֵל	ܬܶܫܬܩܛܶܠ
תִּתְקְטֵל	ܬܶܬܩܛܶܠ	תִּשְׁתַּקְטֵל	ܬܶܫܬܩܛܶܠ
תִּתְקַטְלִין	ܬܶܬܩܰܛܠܺܝܢ	תִּשְׁתַּקְטְלִין	ܬܶܫܬܩܰܛܠܺܝܢ
אֶתְקְטֵל	ܐܶܬܩܛܶܠ	אֶשְׁתַּקְטֵל	ܐܶܫܬܩܛܶܠ
יִתְקַטְלוּן	ܢܶܬܩܰܛܠܽܘܢ	יִשְׁתַּקְטְלוּן	ܢܶܫܬܩܰܛܠܽܘܢ
יִתְקַטְלָן	ܢܶܬܩܰܛܠܳܢ	יִשְׁתַּקְטְלָן	ܢܶܫܬܩܰܛܠܳܢ
תִּתְקַטְלוּן	ܬܶܬܩܰܛܠܽܘܢ	תִּשְׁתַּקְטְלוּן	ܬܶܫܬܩܰܛܠܽܘܢ
תִּתְקַטְלָן	ܬܶܬܩܰܛܠܳܢ	תִּשְׁתַּקְטְלָן	ܬܶܫܬܩܰܛܠܳܢ
נִתְקְטֵל	ܢܶܬܩܛܶܠ	נִשְׁתַּקְטֵל	ܢܶܫܬܩܛܶܠ
אִתְקְטַל	ܐܶܬܩܛܰܠ	אִשְׁתַּקְטַל	ܐܶܫܬܩܛܰܠ
אִתְקְטַלִי	ܐܶܬܩܛܰܠܝ	אִשְׁתַּקְטַלִי	ܐܶܫܬܩܛܰܠܝ
אִתְקְטַלוּ	ܐܶܬܩܛܰܠܘ	אִשְׁתַּקְטַלוּ	ܐܶܫܬܩܛܰܠܘ
אִתְקְטַלְנָא	ܐܶܬܩܛܰܠܶܝܢ	אִשְׁתַּקְטַלְנָא	ܐܶܫܬܩܛܰܠܶܝܢ
אִתְקְטָלָא	ܡܶܬܩܛܳܠܘ	אִשְׁתַּקְטָלָא	ܡܶܫܬܩܛܳܠܘ
מִתְקְטֵל	ܡܶܬܩܛܶܠ	מִשְׁתַּקְטֵל	ܡܶܫܬܩܛܶܠ
מִתְקַטְלָא	ܡܶܬܩܰܛܠܳܐ	מִשְׁתַּקְטְלָא	ܡܶܫܬܩܰܛܠܳܐ

Verbum perfectum

Peal.	Suff. Sing. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.
Praeteritum.					
Sing.					
3. p. m.	קַטְלֵהּ ܩܛܠܗ	קַטְלָהּ ܩܛܠܗ̇	קַטְלָךְ ܩܛܠܟ	קַטְלֵךְ ܩܛܠܟܝ	קְטַלַנִי ܩܛܠܢܝ
3. p. f.	קַטְלַתֵּהּ ܩܛܠܬܗ	קַטְלַתָּהּ ܩܛܠܬܗ̇	קַטְלַתָּךְ ܩܛܠܬܟ	קַטְלַתֵּךְ ܩܛܠܬܟܝ	קַטְלַתַנִי ܩܛܠܬܢܝ
2. p. m.	קַטַלְתֵּהּ ܩܛܠܬܝܗܝ	קַטַלְתָּהּ ܩܛܠܬܗ̇	„ „	„ „	קַטַלְתַּנִי ܩܛܠܬܢܝ
2. p. f.	קַטַלְתִּיהִי ܩܛܠܬܝܗܝ	קַטַלְתִּיהָ ܩܛܠܬܝܗ̇	„ „	„ „	קַטַלְתִּנִי ܩܛܠܬܢܝ
1. p. c.	קַטַלְתֵּיהּ ܩܛܠܬܗ	קַטַלְתָּהּ ܩܛܠܬܗ̇	קַטַלְתָּךְ ܩܛܠܬܟ	קַטַלְתֵּךְ ܩܛܠܬܟܝ	„ „
Plur.					
3. p. m.	קַטְלוּהִי ܩܛܠܘܗܝ (ܠܘܢܝܗܝ)	קַטְלוּהָא ܩܛܠܘܗ̇ (ܩܛܠܘܢܗ̇)	קַטְלוּךְ ܩܛܠܘܟ (ܠܘܢܟ)	קַטְלוּךְ ܩܛܠܘܟܝ (ܠܘܢܟܝ)	קַטְלוּנִי ܩܛܠܘܢܝ (ܠܘܢܢܝ)
3. p. f.	ܩܛܠܝܗܝ v. ܩܛܠܝܢܝܗܝ	ܩܛܠܗ̇ ܩܛܠܝܢܗ̇	ܩܛܠܟ ܩܛܠܝܢܟ	ܩܛܠܟܝ ܩܛܠܝܢܟܝ	ܩܛܠܢܝ ܩܛܠܝܢܢܝ
2. p. m.	קַטַלְתּוּנֵהּ ܩܛܠܬܘܢܝܗܝ	קַטַלְתּוּנָהּ ܩܛܠܬܘܢܗ̇	„ „	„ „	קַטַלְתּוּנִי (וּנָנִי) ܩܛܠܬܘܢܢܝ
2. p. f.	„ ܩܛܠܬܝܢܝܗܝ	„ ܩܛܠܬܝܢܗ̇	„ „	„ „	„ ܩܛܠܬܝܢܢܝ
1. p. c.	קַטַלְנָהִי (נוּהִי) ܩܛܠܢܝܗܝ	קַטַלְנָהָא ܩܛܠܢܗ̇	קַטַלְנָךְ ܩܛܠܢܟ	קַטַלְנֵךְ ܩܛܠܢܟܝ	„ „

(Peal) cum Suffixis.

Plur. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.	Forma simplex.
קְטַלְנּוּן (קַטְלְנּוּן) ܩܛܠ ܐܢܘܢ	קְטַלֵּין ܩܛܠ ܐܢܝܢ	קְטַלְכוֹן ܩܛܠܟܘܢ	קְטַלְכֵן ܩܛܠܟܝ	קַטְלָנָא ܩܛܠܢܝ	קְטַל ܩܛܠ
קְטַלְתִּנּוּן ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ	קְטַלְתִּנֵּין ܩܛܠܬ ܐܢܝܢ	קְטַלְתְּכוֹן ܩܛܠܬܟܘܢ	קְטַלְתְּכֵן ܩܛܠܬܟܝ	קְטַלְתָּנָא ܩܛܠܬܢܝ	קְטַלַת ܩܛܠܬ
קְטַלְתִּנּוּן ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ	קְטַלְתִּנֵּין ܩܛܠܬ ܐܢܝܢ	„ „	„ „	קְטַלְתַּנָא ܩܛܠܬܢܝ	קְטַלְתְּ ܩܛܠܬ
קְטַלְתִּינוּן ܩܛܠܬܝ ܐܢܘܢ	קְטַלְתִּינֵין ܩܛܠܬܝ ܐܢܝܢ	„ „	„ „	קְטַלְתִּינָא ܩܛܠܬܝܢܝ	קְטַלְתְּ ܩܛܠܬܝ
קְטַלְתִּנּוּן ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ	קְטַלְתִּנֵּין ܩܛܠܬ ܐܢܝܢ	קְטַלְתְּכוֹן ܩܛܠܬܟܘܢ	קְטַלְתְּכֵן ܩܛܠܬܟܝ	„ „	קְטַלֵת ܩܛܠܬ
קַטְלוּנּוּן ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ	קְטַלוּנֵּין ܩܛܠܘ ܐܢܝܢ	קַטְלוּנְכוֹן ܩܛܠܘܟܘܢ	קַטְלוּנְכֵן ܩܛܠܘܟܝ	קַטְלוּנָא ܩܛܠܘܢܝ (ܠܘܢܝ)	קְטַלוּ ܩܛܠܘ
„ „	„ „	ܩܛܠܘܢܟܘܢ ܩܛܠܝܢܢܟܘܢ	ܩܛܠܘܢܟܝ ܩܛܠܝܢܢܟܝ	ܩܛܠܘܢܝ ܩܛܠܝܢܢܝ	ܩܛܠܘܢ ܩܛܠܝܢ
קְטַלְתּוּנוּן „	קְטַלְתּוּנָן „	„ „	„ „	קְטַלְתּוּנָא ܩܛܠܬܘܢܢܝ	קְטַלְתּוּן ܩܛܠܬܘܢ
„ „	„ „	„ „	„ „	„ ܩܛܠܬܝܢܢܝ	קְטַלְתֵּין ܩܛܠܬܝܢ
קְטַלְנָנוּן „	קְטַלְנָנָן „	קְטַלְנָכוֹן ܩܛܠܢܟܘܢ	קְטַלְנָכֵן ܩܛܠܢܟܝ	„ „	קְטַלְנָא ܩܛܠܢ

Verbum

Peal.		Suff. Sing. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.
Imperativus.	Sing. 2. p. m.	קְטֻלֵיהּ (לֵנֵּהּ)	קְטֻלָהּ (לְנָהּ)	"	"	קְטֻלִי (לְנַנִי ‑לַנִי)
		ܩܛܘܠܝܗܝ	ܩܛܘܠܝܗ	"	"	ܩܛܘܠܝܢܝ
	2. p. f.	קְטֻלִיהִי	קְטֻלִיהָא	"	"	קְטֻלִינִי
		ܩܛܘܠܝܗܝ	ܩܛܘܠܝܗ	"	"	ܩܛܘܠܝܢܝ
	Plur. 2. p. m.	קְטֻלוּהִי	קְטֻלוּהָא	"	"	קְטֻלוּנִי (לוּנַנִי)
		ܩܛܘܠܘܗܝ	ܩܛܘܠܘܗ	"	"	ܩܛܘܠܘܢܝ
	2. p. f.	ܩܛܘܠܝܗܝ v.	ܩܛܘܠܝܗ	"	"	ܩܛܘܠܝܢܝ
		ܩܛܘܠܝܢܝܗܝ	ܩܛܘܠܝܢܝܗ	"	"	ܩܛܘܠܝܢܢܝ
Infinitivus.		מִקְטְלֵיהּ (לֵנֵּהּ לוּהִי)	מִקְטְלָהּ (לְנָהּ)	מִקְטְלָךְ (לְנָךְ)	מִקְטְלֵךְ (לְנֵךְ)	מִקְטְלִי (לְנַנִי, לַנִי)
		ܡܩܛܠܗ	ܡܩܛܠܗ	ܡܩܛܠܟ	ܡܩܛܠܟܝ	ܡܩܛܠܢܝ
Futurum.	Sing. 3. p. m.	יִקְטְלִנֵּהּ (לֵיהּ)	יִקְטְלִנָּהּ	יִקְטְלִנָּךְ	יִקְטְלִנֵּךְ (לֵיךְ)	יִקְטְלִנַּנִי
		ܢܩܛܠܝܘܗܝ	ܢܩܛܠܝܗ	ܢܩܛܠܟ	ܢܩܛܠܟܝ	ܢܩܛܠܢܝ
	Plur. 3. p. m.	יִקְטְלוּנֵּהּ	יִקְטְלוּנָּהּ	יִקְטְלוּנָּךְ	יִקְטְלוּנֵּךְ	יִקְטְלוּנַּנִי
		ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ	ܢܩܛܠܘܢܗ	ܢܩܛܠܘܢܟ	ܢܩܛܠܘܢܟܝ	ܢܩܛܠܘܢܢܝ
Pael. Praet.	Sing. 3. p. m.	קַטְּלֵהּ	קַטְּלָהּ	קַטְּלָךְ	קַטְּלֵךְ	קַטְּלַנִי
		ܩܛܠܗ	ܩܛܠܗ	ܩܛܠܟ	ܩܛܠܟܝ	ܩܛܠܢܝ
Infinit. Pael.		קַטָּלוּתֵיהּ	קַטָּלוּתָהּ	קַטָּלוּתָךְ	קַטָּלוּתֵךְ	קַטָּלוּתִי
		ܡܩܛܠܘܬܗ	ܡܩܛܠܘܬܗ	ܡܩܛܠܘܬܟ	ܡܩܛܠܘܬܟܝ	ܡܩܛܠܘܬܝ

cum Suffixis.

Plur. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.	Forma simplex.
קְטָלְנּוּן	קְטָלְנֵּן	„	„	קְטָלְנָא	קְטַל
„	„	„	„	ܩܛܠܢ	ܩܛܠ
קְטַלְינוּן	קְטַלְינֵן	„	„	קְטַלְינָא	קְטַלִי
„	„	„	„	ܩܛܠܬܢ	ܩܛܠܬ
קְטַלוּנוּן	קְטַלוּנָּן	„	„	קְטַלוּנָא	קְטַלוּ
„	„	„	„	ܩܛܠܘܢ	ܩܛܠܘ
„	„	„	„	ܩܛܠܬܢ	קְטַלְנָא
„	„	„	„	ܩܛܠܬܝܢ	ܩܛܠܬܝ
מְקַטְּלְהוֹן	מְקַטְּלְהֵן	מְקַטְּלְכוֹן (לְנְכוֹן)	מְקַטְּלְכֵן (לְנְכֵן)	מְקַטְּלָנָא (לְנָנָא)	מְקַטֵּל
„	„	ܡܩܛܠܟܘܢ	ܡܩܛܠܟܝܢ	ܡܩܛܠܢ	ܡܩܛܠ
יִקְטְלִנּוּן	יִקְטְלִנֵּן	יִקְטְלִנְכוֹן	יִקְטְלִנְכֵן	יִקְטְלִנָּנָא	יִקְטֹל
„	„	ܢܩܛܘܠܟܘܢ	ܢܩܛܘܠܟܝܢ	ܢܩܛܠܢ(ܢܝ)	ܢܩܛܘܠ
יִקְטְלוּנּוּן	יִקְטְלוּנָּן	יִקְטְלוּנְכוֹן	יִקְטְלוּנְכֵן	יִקְטְלוּנָּנָא	יִקְטְלוּן
„	„	ܢܩܛܠܘܢܟܘܢ	ܢܩܛܠܘܢܟܝܢ	ܢܩܛܠܘܢܢ	ܢܩܛܠܘܢ
קַטְּלִנּוּן	קַטְּלִנֵּן	קַטְּלְכוֹן	קַטְּלְכֵן	קַטְּלָנָא	קַטֵּל
ܩܛܠ ܐܢܘܢ	ܩܛܠ ܐܢܝܢ	ܩܛܠܟܘܢ	ܩܛܠܟܝܢ	ܩܛܠܢ	ܩܛܠ
קַטָּלוּתְהוֹן	קַטָּלוּתְהֵן	קַטָּלוּתְכוֹן	קַטָּלוּתְכֵן	קַטָּלוּתָנָא	קַטָּלָא
„	„	ܡܩܛܠܘܬܟܘܢ	ܡܩܛܠܘܬܟܝܢ	ܡܩܛܠܘܬܢ	ܡܩܛܠܘ

Verba 1. rad.

			Peal.		Ethpeel.	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	ܢܦܩ	נפק *exiit*	ܐܬܢܦܩ	אתנפק
		„ f.	ܢܦܩܬ	נפקת	ܐܬܢܦܩܬ	אתנפקת
		2. p. m.	ܢܦܩܬ	נפקת	ܐܬܢܦܩܬ	אתנפקת
		„ f.	ܢܦܩܬܝ	נפקת	ܐܬܢܦܩܬܝ	אתנפקת
		1. p. c.	ܢܦܩܬ	נפקת	ܐܬܢܦܩܬ	אתנפקת
	Plur.	3. p. m.	ܢܦܩܘ	נפקו	ܐܬܢܦܩܘ	אתנפקו
		„ f.	ܢܦܩ̈ ܢܦܩܝܢ	נפקא	ܐܬܢܦܩ̈	אתנפקא
		2. p. m.	ܢܦܩܬܘܢ	נפקתון	ܐܬܢܦܩܬܘܢ	אתנפקתון
		„ f.	ܢܦܩܬܝܢ	נפקתין	ܐܬܢܦܩܬܝܢ	אתנפקתין
		1. p. c.	ܢܦܩܢ ܢܦܩܢܢ	נפקנא	ܐܬܢܦܩܢ	אתנפקנא
Futurum.	Sing.	3. p. m.	ܢܦܘܩ	יפק, יפק	ܢܬܢܦܩ	יתנפק
		„ f.	ܬܦܘܩ	תפק, תפק	ܬܬܢܦܩ	תתנפק
		2. p. m.	ܬܦܘܩ	תפק, תפק	ܬܬܢܦܩ	תתנפק
		„ f.	ܬܦܩܝܢ	תפקין	ܬܬܢܦܩܝܢ	תתנפקין
		1. p. c.	ܐܦܘܩ	אפק, אפק	ܐܬܢܦܩ	אתנפק
	Plur.	3. p. m.	ܢܦܩܘܢ	יפקון	ܢܬܢܦܩܘܢ	יתנפקון
		„ f.	ܢܦܩܢ	יפקן	ܢܬܢܦܩܢ	יתנפקן
		2. p. m.	ܬܦܩܘܢ	תפקון	ܬܬܢܦܩܘܢ	תתנפקון
		„ f.	ܬܦܩܢ	תפקן	ܬܬܢܦܩܢ	תתנפקן
		1. p. c.	ܢܦܘܩ	נפק, נפק	ܢܬܢܦܩ	נתנפק
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	ܦܘܩ	פק, פק	ܐܬܢܦܩ	אתנפק
		„ f.	ܦܘܩܝ	פקי	ܐܬܢܦܩܝ	אתנפקי
	Plur.	2. p. m.	ܦܘܩܘ	פקו, פקו	ܐܬܢܦܩܘ	אתנפקו
		„ f.	ܦܘܩܝܢ	פקנא	ܐܬܢܦܩܝܢ	אתנפקנא
Infinitivus.			ܡܦܩ	מפק	ܡܬܢܦܩܘ	אתנפקא
icipium.	activ.	m.	ܢܦܩ	נפק	—	
		f.	ܢܦܩܐ	נפקא		
	assiv.	m.	ܢܦܝܩ	נפיק	ܡܬܢܦܩ	מתנפק
		f.	ܢܦܝܩܐ	נפיקא	ܡܬܢܦܩܐ	מתנפקא

Nun. פן ܦܢ.

Aphel.		Ethtaphal.		Schaphel.	
ܐܰܦܶܩ	אַפֵּק	ܐܶܬܬܰܦܰܩ	אִתַּפַּק	ܫܰܦܶܩ	שַׁפֵּק
ܐܰܦܩܶܬ	אַפְּקֵת	ܐܶܬܬܰܦܩܰܬ	אִתַּפְּקַת	flectitur ut Aphel.	
ܐܰܦܶܩܬ	אַפֵּקְתְּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬ	אִתַּפַּקְתְּ		
ܐܰܦܶܩܬܝ	אַפֵּקְתְּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬܝ	אִתַּפַּקְתְּ		
ܐܰܦܩܶܬ	אַפְּקֵת	ܐܶܬܬܰܦܩܶܬ	אִתַּפְּקֵת		
ܐܰܦܶܩܘ	אַפֵּקוּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܘ	אִתַּפַּקוּ		
ܐܰܦܶܩܢ ܢ	אַפֵּקְנָא	ܐܶܬܬܰܦܰܩܢ, ܢ	אִתַּפַּקְנָא		
ܐܰܦܶܩܬܘܢ	אַפֵּקְתּוּן	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬܘܢ	אִתַּפַּקְתּוּן		
ܐܰܦܶܩܬܶܝܢ	אַפֵּקְתֵּין	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬܶܝܢ	אִתַּפַּקְתֵּין		
ܐܰܦܶܩܢ ܢ	אַפֵּקְנָא	ܐܶܬܬܰܦܰܩܢ, ܢ	אִתַּפַּקְנָא		
ܢܰܦܶܩ	יַפֵּק	ܢܶܬܬܰܦܰܩ	יִתַּפַּק	ܢܫܰܦܶܩ	יְשַׁפֵּק
ܬܰܦܶܩ, ܗܝ	תַּפֵּק	ܬܶܬܬܰܦܰܩ, ܗܝ	תִּתַּפַּק	ܬܫܰܦܶܩ	תְּשַׁפֵּק
ܬܰܦܶܩ	תַּפֵּק	ܬܶܬܬܰܦܰܩ	תִּתַּפַּק	etc.	
ܬܰܦܩܺܝܢ	תַּפְּקִין	ܬܶܬܬܰܦܩܺܝܢ	תִּתַּפְּקִין		
ܐܰܦܶܩ	אַפֵּק	ܐܶܬܬܰܦܰܩ	אֶתַּפַּק		
ܢܰܦܩܽܘܢ	יַפְּקוּן	ܢܶܬܬܰܦܩܽܘܢ	יִתַּפְּקוּן		
ܢܰܦܩܳܢ	יַפְּקָן	ܢܶܬܬܰܦܩܳܢ	יִתַּפְּקָן		
ܬܰܦܩܽܘܢ	תַּפְּקוּן	ܬܶܬܬܰܦܩܽܘܢ	תִּתַּפְּקוּן		
ܬܰܦܩܳܢ	תַּפְּקָן	ܬܶܬܬܰܦܩܳܢ	תִּתַּפְּקָן		
ܢܰܦܶܩ	נַפֵּק	ܢܶܬܬܰܦܰܩ	נִתַּפַּק		
ܐܰܦܶܩ	אַפֵּק	ܐܶܬܬܰܦܰܩ	אִתַּפַּק	ܫܰܦܶܩ	שַׁפֵּק
ܐܰܦܶܩܝ	אַפֵּקִי	ܐܶܬܬܰܦܰܩܝ	אִתַּפַּקִי	ܫܰܦܶܩܝ	שַׁפֵּקִי
ܐܰܦܶܩܘ	אַפֵּקוּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܘ	אִתַּפַּקוּ	ܫܰܦܶܩܘ	שַׁפֵּקוּ
ܐܰܦܶܩܶܝܢ	אַפֵּקְנָא	ܐܶܬܬܰܦܰܩܶܝܢ	אִתַּפַּקְנָא	ܫܰܦܶܩܶܝܢ	שַׁפֵּקְנָא
ܡܰܦܳܩܽܘ	אַפָּקָא	ܡܶܬܬܰܦܳܩܽܘ	אִתַּפָּקָא	ܡܫܰܦܳܩܽܘ	שַׁפָּקָא
ܡܰܦܩܶܩ	מַפֵּק	—		ܡܫܰܦܶܩ	מְשַׁפֵּק
ܡܰܦܩܳܐ	מַפְּקָא			ܡܫܰܦܩܳܐ	מְשַׁפְּקָא
ܡܰܦܩܰܩ	מַפַּק	ܡܶܬܬܰܦܩܰܩ	מִתַּפַּק	ܡܫܰܦܩܰܩ	מְשַׁפַּק
ܡܰܦܩܳܐ	מַפְּקָא	ܡܶܬܬܰܦܩܳܐ	מִתַּפְּקָא	ܡܫܰܦܩܳܐ	מְשַׁפְּקָא

Verba med.

			Peal.		Aphel.	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	דַּק *contrivit*	ܕܩ	אַדֵּק	ܐܕܩ
		„ f.	דַּקַּת	ܕܩܬ	אַדַּקַּת	ܐܕܩܬ
		2. p. m.	דַּקְתָּא ,דַּקְתְּ	ܕܩܬ	אַדֵּקְתְּ	ܐܕܩܬ
		„ f.	דַּקְתְּ	ܕܩܬܝ	אַדֵּקְתְּ	ܐܕܩܬܝ
		1. p. c.	דַּקֵּת	ܕܩܬ	אַדֵּקֵת	ܐܕܩܬ
	Plur.	3. p. m.	דַּקּוּ	ܕܩܘ	אַדֵּקוּ	ܐܕܩܘ
		„ f.	דַּקָּא	ܕܩܝ (ܕܩ)	אַדֵּקָא	ܐܕܩܝ ,ܐܕܩ
		2. p. m.	דַּקְתּוּן	ܕܩܬܘܢ	אַדֵּקְתּוּן	ܐܕܩܬܘܢ
		„ f.	דַּקְתֵּין	ܕܩܬܝܢ	אַדֵּקְתֵּין	ܐܕܩܬܝܢ
		1. p. c.	דַּקְנָא	ܕܩܢ (ܕܩܢܢ)	אַדֵּקְנָא	ܐܕܩܢ (ܐܕܩܢܢ)
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יְדוּק	ܢܕܘܩ	יַדֵּק	ܢܕܩ
		„ f.	תְּדוּק	ܬܕܘܩ ,ܕܩ	תַּדֵּק	ܬܕܩ ,ܕܩ
		2. p. m.	תְּדוּק	ܬܕܘܩ	תַּדֵּק	ܬܕܩ
		„ f.	תְּדוּקִין	ܬܕܘܩܝܢ	תַּדְּקִין	ܬܕܩܝܢ
		1. p. c.	אֱדוּק	ܐܕܘܩ	אַדֵּק	ܐܕܩ
	Plur.	3. p. m.	יְדוּקוּן	ܢܕܘܩܘܢ	יַדְּקוּן	ܢܕܩܘܢ
		„ f.	יְדוּקָן	ܢܕܘܩܢ	יַדְּקָן	ܢܕܩܢ
		2. p. m.	תְּדוּקוּן	ܬܕܘܩܘܢ	תַּדְּקוּן	ܬܕܩܘܢ
		„ f.	תְּדוּקָן	ܬܕܘܩܢ	תַּדְּקָן	ܬܕܩܢ
		1. p. c.	נְדוּק	ܢܕܘܩ	נַדֵּק	ܢܕܩ
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	דּוּק	ܕܘܩ	אַדֵּק	ܐܕܩ
		„ f.	דּוּקִי	ܕܘܩܝ	אַדֵּקִי	ܐܕܩܝ
	Plur.	2. p. m.	דּוּקוּ	ܕܘܩܘ	אַדֵּקוּ	ܐܕܩܘ
		„ f.	דּוּקָנָא	ܕܘܩܝܢ	אַדֵּקָנָא	ܐܕܩܝܢ
Infinitivus.			מְדַק	ܡܕܩ	אַדָּקָא	ܡܕܩܘ
Participium.	activ.	m.	דָּיֵק	ܕܐܩ	מַדֵּק	ܡܕܩ
		f.	דָּיְקָא	ܕܐܩܐ	מַדְּקָא	ܡܕܩܐ
	passiv.	m.	דְּקִיק	ܕܩܝܩ	מְדַק	ܡܕܩ
		f.	דְּקִיקָא	ܕܩܝܩܐ	מְדָקָא	ܡܕܩܐ

gem. ע״ע ܥ̈ܥ

Ethtaphal		Palpel		Ethpalpal	
אתדק	ܐܬܬܕܩ	דקדק	ܕܩܕܩ	אדקדק	ܐܬܕܩܕܩ
אתדקת	ܐܬܬܕܩܬ	דקדקת	ܕܩܕܩܬ	etc.	
אתדקת	ܐܬܬܕܩܬ	דקדקת	ܕܩܕܩܬ		
אתדקת	ܐܬܬܕܩܬܝ	דקדקת	ܕܩܕܩܬܝ		
אתדקת	ܐܬܬܕܩܬ	דקדקת	ܕܩܕܩܬ		
אתדקו	ܐܬܬܕܩܘ	דקדקו	ܕܩܕܩܘ		
אתדקא	ܐܬܬܕܩܘ, ܐܬܬܕܩܝ	דקדקא	ܕܩܕܩܝ		
אתדקתון	ܐܬܬܕܩܬܘܢ	דקדקתון	ܕܩܕܩܬܘܢ		
אתדקתין	ܐܬܬܕܩܬܝܢ	דקדקתין	ܕܩܕܩܬܝܢ		
אתדקנא	ܐܬܬܕܩܢ, ܐܬܬܕܩܢܢ	דקדקנא	ܕܩܕܩܢ		
יתדק	ܢܬܬܕܩ	ידקדק	ܢܕܩܕܩ	ידקדק	ܢܬܕܩܕܩ
תתדק	ܬܬܬܕܩ, ܬܬܬܕܩ	תדקדק	ܬܕܩܕܩ	etc.	
תתדק	ܬܬܬܕܩ	תדקדק	ܬܕܩܕܩ		
תתדקין	ܬܬܬܕܩܝܢ	תדקדקין	ܬܕܩܕܩܝܢ		
אתדק	ܐܬܬܕܩ	אדקדק	ܐܕܩܕܩ		
יתדקון	ܢܬܬܕܩܘܢ	ידקדקון	ܢܕܩܕܩܘܢ		
יתדקן	ܢܬܬܕܩܢ	ידקדקן	ܢܕܩܕܩܢ		
תתדקון	ܬܬܬܕܩܘܢ	תדקדקון	ܬܕܩܕܩܘܢ		
תתדקן	ܬܬܬܕܩܢ	תדקדקן	ܬܕܩܕܩܢ		
נתדק	ܢܬܬܕܩ	נדקדק	ܢܕܩܕܩ		
אתדק	ܐܬܬܕܩ	דקדק	ܕܩܕܩ	אדקדק	ܐܬܕܩܕܩ
אתדקי	ܐܬܬܕܩܝ	דקדקי	ܕܩܕܩܝ	אדקדקי	ܐܬܕܩܕܩܝ
אתדקו	ܐܬܬܕܩܘ	דקדקו	ܕܩܕܩܘ	אדקדקו	ܐܬܕܩܕܩܘ
אתדקנא	ܐܬܬܕܩܝܢ	דקדקנא	ܕܩܕܩܝܢ	אדקדקנא	ܐܬܕܩܕܩܝܢ
אתדקא	ܡܬܬܕܩܘ	דקדקא	ܡܕܩܕܩܘ	אדקדקא	ܡܬܕܩܕܩܘ
—	—	מדקדק	ܡܕܩܕܩ	—	
		מדקדקא	ܡܕܩܕܩܐ		
מתדק	ܡܬܬܕܩ	מדקדק	ܡܕܩܕܩ	מדקדק	ܡܬܕܩܕܩ
מתדקא	ܡܬܬܕܩܐ	מדקדקא	ܡܕܩܕܩܐ	מדקדקא	ܡܬܕܩܕܩܐ

Verba prim. rad. Olaph

		Peal	Ethpeel	Paël	Ethpaal
Praeteritum.	I.	אֲכַל ܐܟܠ *comedit*	אִתְאֲכֵל ܐܬܐܟܠ v. אִתְּכֵל ܐܬܬܟܠ v. *clausus est*	אַכֵּל ܐܟܠ	אִתְאַכַּל ܐܬܐܟܠ v. אִתַּכַּל ܐܬܬܟܠ
	II.	יְלֵד ܝܠܕ *genuit*	אִתְיְלֵד ܐܬܝܠܕ	יַלֵּד ܝܠܕ	אִתְיַלַּד ܐܬܝܠܕ
Futurum.	I.	יֵאכֻל ܢܐܟܘܠ v. יֵיכֻל et ܢܐܟܘܠ	יִתְאֲכֵל ܢܬܐܟܠ v. יִתְּכֵל ܢܬܬܟܠ	יְאַכֵּל ܢܐܟܠ v. יַכֵּל, et ܢܟܠ	יִתְאַכַּל ܢܬܐܟܠ v. יִתַּכַּל, et ܢܬܬܟܠ
	II.	יֵילֵד ܢܐܠܕ	יִתְיְלֵד ܢܬܝܠܕ	יְיַלֵּד ܢܝܠܕ	יִתְיַלַּד ܢܬܝܠܕ
Imperat.	I.	אֱכֻל ܐܟܘܠ	אִתְּכֵל ܐܬܐܟܠ	אַכֵּל ܐܟܠ	אִתַּכַּל ܐܬܐܟܠ
	II.	לֵד ܠܕ	אִתְיְלֵד ܐܬܝܠܕ	יַלֵּד ܝܠܕ	אִתְיַלַּד ܐܬܝܠܕ
Infinitivus.	I.	מֵאכַל, מֵיכַל ܡܐܟܠ v. ܡܐܟܘܠ מְאכַל, מֵכַל, מְכַל, מְיכַל	אִתְּכָלָא ܡܬܐܟܠܘ	אַכָּלָא ܡܐܟܠܘ	אִתַּכָּלָא ܡܬܐܟܠܘ
			אִתְיְלָדָא ܡܬܝܠܕܘ	יַלָּדָא ܡܝܠܕܘ	אִתְיַלָּדָא ܡܬܝܠܕܘ
	II.	מֵילַד ܡܐܠܕ			
Participium activ.	I.	אָכֵל ܐܟܠ	—	מְאַכֵּל ܡܐܟܠ	—
	II.	יָלֵד ܝܠܕ		מְיַלֵּד ܡܝܠܕ	
Participium passiv.	I.	אֲכִיל ܐܟܝܠ	מִתְּכֵל ܡܬܐܟܠ	מְאַכַּל ܡܐܟܠ	מִתַּכַּל ܡܬܐܟܠ
	II.	יְלִיד ܝܠܝܕ	מִתְיְלֵד ܡܬܝܠܕ	מְיַלַּד ܡܝܠܕ	מִתְיַלַּד ܡܬܝܠܕ

et Jud (ܐܦ̈ܐ, ܝܐ̈ et ܝܘܿ, ܦܼܿ).

Aphel	Ethtaphal	Schaphel	Eschtaphal
ܐܰܘܟܶܠ אוֹכֵל ܐܰܝܟܶܠ v. אֵיכֵל v.	ܐܶܬ݂ܬܰܘܟܰܠ אִתּוֹכַל	ܫܰܘܟܶܠ שׁוֹכֵל ܫܰܝܟܶܠ v. שֵׁיכֵל	ܐܶܫܬܰܘܟܰܠ אִשְׁתּוֹכַל
ܐܰܘܠܶܕ אוֹלִיד	ܐܶܬ݂ܬܰܘܠܰܕ אִתּוֹלַד	ܫܰܘܠܶܕ שׁוֹלֵד	ܐܶܫܬܰܘܠܰܕ אִשְׁתּוֹלַד
ܢܰܘܟܶܠ יוֹכֵל	ܢܶܬ݂ܬܰܘܟܰܠ יִתּוֹכַל	ܢܫܰܘܟܶܠ יְשׁוֹכֵל	ܢܶܫܬܰܘܟܰܠ יִשְׁתּוֹכַל
ܢܰܘܠܶܕ יוֹלִיד	ܢܶܬ݂ܬܰܘܠܰܕ יִתּוֹלַד	ܢܫܰܘܠܶܕ יְשׁוֹלֵד	ܢܶܫܬܰܘܠܰܕ יִשְׁתּוֹלַד
ܐܰܘܟܶܠ אוֹכֵל ܐܰܘܠܶܕ אוֹלֵד	ܐܶܬ݂ܬܰܘܟܰܠ אִתּוֹכַל ܐܶܬ݂ܬܰܘܠܰܕ אִתּוֹלַד	ܫܰܘܟܶܠ שׁוֹכֵל ܫܰܘܠܶܕ שׁוֹלֵד	ܐܶܫܬܰܘܟܰܠ אִשְׁתּוֹכַל ܐܶܫܬܰܘܠܰܕ אִשְׁתּוֹלַד
ܡܰܘܟܳܠܽܘ אוֹכָלָא ܡܰܘܠܳܕܽܘ אוֹלָדָא	ܡܶܬ݂ܬܰܘܟܳܠܽܘ אִתּוֹכָלָא ܡܶܬ݂ܬܰܘܠܳܕܽܘ אִתּוֹלָדָא	ܡܫܰܘܟܳܠܽܘ שׁוֹכָלָא ܡܫܰܘܠܳܕܽܘ שׁוֹלָדָא	ܡܶܫܬܰܘܟܳܠܽܘ אִשְׁתּוֹכָלָא ܡܶܫܬܰܘܠܳܕܽܘ אִשְׁתּוֹלָדָא
ܡܰܘܟܶܠ מוֹכֵל ܡܰܘܠܶܕ מוֹלֵד	—	ܡܫܰܘܟܶܠ מְשׁוֹכֵל ܡܫܰܘܠܶܕ מְשׁוֹלֵד	—
ܡܰܘܟܰܠ מוֹכַל ܡܰܘܠܰܕ מוֹלַד	ܡܶܬ݂ܬܰܘܟܰܠ מִתּוֹכַל ܡܶܬ݂ܬܰܘܠܰܕ מִתּוֹלַד	ܡܫܰܘܟܰܠ מְשׁוֹכַל ܡܫܰܘܠܰܕ מְשׁוֹלַד	ܡܶܫܬܰܘܟܰܠ מִשְׁתּוֹכַל ܡܶܫܬܰܘܠܰܕ מִשְׁתּוֹלַד

Verba syriaca med. ܐ

				Peal		Ethpeel	Paël	
Praeteritum.	Sing.	3.	m.	*malus*	ܒܐܫ	ܐܬܒܐܫ	ܒܐܫ	ܒܝܫ
		„	f.	*fuit*	ܒܐܫܬ	ܐܬܒܐܫܬ	ܒܐܫܬ	ܒܝܫܬ
		2.	m.		ܒܐܫܬ	flectitur uti	ܒܐܫܬ	ܒܝܫܬ
		„	f.		ܒܐܫܬܝ	Peal	ܒܐܫܬܝ	ܒܝܫܬܝ
		1.	c.		ܒܐܫܬ		ܒܐܫܬ	ܒܝܫܬ
	Plur.	3.	m.		ܒܐܫܘ		ܒܐܫܘ	ܒܝܫܘ
		„	f.		ܒܐܫܝ, ܝܢ		ܒܐܫܝ	ܒܝܫ
		2.	m.		ܒܐܫܬܘܢ		ܒܐܫܬܘܢ	ܒܝܫܬܘܢ
		„	f.		ܒܐܫܬܝܢ		ܒܐܫܬܝܢ	ܒܝܫܬܝܢ
		1.	c.		ܒܐܫܢ, ܢܢ		ܒܐܫܢ	ܒܝܫܢ
Futurum.	Sing.	3.	m.		ܢܒܐܫ	ܢܬܒܐܫ	ܢܒܐܫ	ܢܒܝܫ
		„	f.		ܬܒܐܫ, ܫ	ܬܬܒܐܫ	ܬܒܐܫ	ܬܒܝܫ
		2.	m.		ܬܒܐܫ	ܬܬܒܐܫ	ܬܒܐܫ	ܬܒܝܫ
		„	f.		ܬܒܐܫܝܢ	ܬܬܒܐܫܝܢ	ܬܒܐܫܝܢ	ܬܒܝܫܝܢ
		1.	c.		ܐܒܐܫ	ܐܬܒܐܫ	ܐܒܐܫ	ܐܒܝܫ
	Plur.	3.	m.		ܢܒܐܫܘܢ	ܢܬܒܐܫܘܢ	ܢܒܐܫܘܢ	ܢܒܝܫܘܢ
		„	f.		ܢܒܐܫܢ	ܢܬܒܐܫܢ	ܢܒܐܫܢ	ܢܒܝܫܢ
		2.	m.		ܬܒܐܫܘܢ	ܬܬܒܐܫܘܢ	ܬܒܐܫܘܢ	ܬܒܝܫܘܢ
		„	f.		ܬܒܐܫܢ	ܬܬܒܐܫܢ	ܬܒܐܫܢ	ܬܒܝܫܢ
		1.	c.		ܢܒܐܫ	ܢܬܒܐܫ	ܢܒܐܫ	ܢܒܝܫ
Imper.	Sing.	2.	m.		ܒܐܫ	ܐܬܒܐܫ	ܒܐܫ	ܒܝܫ
		2.	f.		ܒܐܫܝ	ܐܬܒܐܫܝ	ܒܐܫܝ	ܒܝܫܝ
Infinitivus					ܡܒܐܫ	ܡܬܒܐܫܘ	ܡܒܐܫܘ	ܡܒܝܫܘ
Participium.	Sing. Activum.		m.		ܒܐܫ	—	ܡܒܐܫ	ܡܒܝܫ
			f.		ܒܐܫܐ		ܡܒܐܫܐ	ܡܒܝܫܐ
	Sing. Passivum.		m.		ܒܝܫ	ܡܬܒܐܫ	ܡܒܐܫ	ܡܒܝܫ
			f.		ܒܝܫܐ	ܡܬܒܐܫܐ	ܡܒܐܫܐ	ܡܒܝܫܐ

rad. Olaph ([illegible]).

Ethpaal		Aphel	Ethtaphal
ܐܬܩܝܡ	ܐܬܩܐܡ	ܐܩܐܡ	ܐܬܬܩܐܡ
ܐܬܩܝܡܬ	ܐܬܩܐܡܬ	ܐܩܐܡܬ	ܐܬܬܩܐܡܬ
ܐܬܩܝܡܬ	ܐܬܩܐܡܬ	ܐܩܐܡܬ	ܐܬܬܩܐܡܬ
ܐܬܩܝܡܬܝ	ܐܬܩܐܡܬܝ	ܐܩܐܡܬܝ	ܐܬܬܩܐܡܬܝ
ܐܬܩܝܡܬ	ܐܬܩܐܡܬ	ܐܩܐܡܬ	ܐܬܬܩܐܡܬ
ܐܬܩܝܡܘ	ܐܬܩܐܡܘ	ܐܩܐܡܘ	ܐܬܬܩܐܡܘ
ܐܬܩܝ̈ܡܝ	ܐܬܩܐ̈ܡܝ	ܐܩܐ̈ܡܝ	ܐܬܬܩܐ̈ܡܝ
ܐܬܩܝܡܬܘܢ	ܐܬܩܐܡܬܘܢ	ܐܩܐܡܬܘܢ	ܐܬܬܩܐܡܬܘܢ
ܐܬܩܝܡܬܝܢ	ܐܬܩܐܡܬܝܢ	ܐܩܐܡܬܝܢ	ܐܬܬܩܐܡܬܝܢ
ܐܬܩܝܡܢ	ܐܬܩܐܡܢ	ܐܩܐܡܢ	ܐܬܬܩܐܡܢ
ܢܬܩܝܡ	ܢܬܩܐܡ	ܢܩܐܡ	ܢܬܬܩܐܡ
ܬܬܩܝܡ	ܬܬܩܐܡ	ܬܩܐܡ	ܬܬܩܐܡ
ܬܬܩܝܡ	ܬܬܩܐܡ	ܬܩܐܡ	ܬܬܩܐܡ
ܬܬܩܝܡܝܢ	ܬܬܩܐܡܝܢ	ܬܩܐܡܝܢ	ܬܬܩܐܡܝܢ
ܐܬܩܝܡ	ܐܬܩܐܡ	ܐܩܐܡ	ܐܬܬܩܐܡ
ܢܬܩܝܡܘܢ	ܢܬܩܐܡܘܢ	ܢܩܐܡܘܢ	ܢܬܬܩܐܡܘܢ
ܢܬܩܝܡܢ	ܢܬܩܐܡܢ	ܢܩܐܡܢ	ܢܬܩܐܡܢ
ܬܬܩܝܡܘܢ	ܬܬܩܐܡܘܢ	ܬܩܐܡܘܢ	ܬܬܩܐܡܘܢ
ܬܬܩܝܡܢ	ܬܬܩܐܡܢ	ܬܩܐܡܢ	ܬܬܩܐܡܢ
ܢܬܩܝܡ	ܢܬܩܐܡ	ܢܩܐܡ	ܢܬܬܩܐܡ
ܐܬܩܝܡ	ܐܬܩܐܡ	ܐܩܐܡ	ܐܬܬܩܐܡ
ܐܬܩܝܡܘ	ܐܬܩܐܡܘ	ܐܩܐܡܘ	ܐܬܬܩܐܡܘ
ܡܬܩܝܡܘ	ܡܬܩܐܡܘ	ܡܩܐܡܘ	ܡܬܬܩܐܡܘ
—	—	ܡܩܐܡ ܡܩܐܡܐ	—
ܡܬܩܝܡ ܡܬܩܝܡܐ	ܡܬܩܐܡ ܡܬܩܐܡܐ	ܡܩܐܡ ܡܩܐܡܐ	ܡܬܬܩܐܡ ܡܬܬܩܐܡܐ

Verba med.

		Peal		Ethpeel		Paël	
Praeteritum. Sing.	3. p. m.	קָם	ܩܳܡ *stetit*	אִתְּקָם	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡ	קַיֵּם	ܩܰܝܶܡ
	„ f.	קָמַת	ܩܳܡܰܬ	אִתְּקָמַת	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܰܬ	קַיְּמַת	ܩܰܝܡܰܬ
	2. p. m.	קָמְתְּ	ܩܳܡܬ݁	אִתְּקָמְתְּ	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܬ݁	קַיֵּמְתְּ	ܩܰܝܶܡܬ݁
	„ f.	קָמְתְּ	ܩܳܡܬ݁ܝ	אִתְּקָמְתְּ	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܬ݁ܝ	קַיֵּמְתְּ	ܩܰܝܶܡܬ݁ܝ
	1. p. c.	קָמֵת	ܩܳܡܶܬ	אִתְּקָמֵת	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܶܬ	קַיְּמֵת	ܩܰܝܡܶܬ
Plur.	3. p. m.	קָמוּ	ܩܳܡܘ	אִתְּקָמוּ	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܘ	קַיֵּמוּ	ܩܰܝܶܡܘ
	„ f.	קָמָא	ܩܳܡܝ	אִתְּקָמָא	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܝ	קַיֵּמָא	ܩܰܝܶܡܝ
	2. p. m.	קָמְתּוּן	ܩܳܡܬ݁ܽܘܢ	אִתְּקָמְתּוּן	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܬ݁ܽܘܢ	קַיֵּמְתּוּן	ܩܰܝܶܡܬ݁ܽܘܢ
	„ f.	קָמְתֵּן	ܩܳܡܬ݁ܶܝܢ	אִתְּקָמְתֵּן	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܬ݁ܶܝܢ	קַיֵּמְתֵּן	ܩܰܝܶܡܬ݁ܶܝܢ
	1. p. c.	קָמְנָא	ܩܳܡܢ	אִתְּקָמְנָא	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܢ	קַיֵּמְנָא	ܩܰܝܶܡܢ
Futurum. Sing.	3. p. m.	יְקוּם	ܢܩܽܘܡ	יִתְּקָם	ܢܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡ	יְקַיֵּם	ܢܩܰܝܶܡ
	„ f.	תְּקוּם	ܬ݁ܩܽܘܡ	תִּתְּקָם	ܬ݁ܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡ	תְּקַיֵּם	ܬ݁ܩܰܝܶܡ
	2. p. m.	תְּקוּם	ܬ݁ܩܽܘܡ	תִּתְּקָם	ܬ݁ܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡ	תְּקַיֵּם	ܬ݁ܩܰܝܶܡ
	„ f.	תְּקוּמִין	ܬ݁ܩܽܘܡܺܝܢ	תִּתְּקָמִין	ܬ݁ܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܺܝܢ	תְּקַיְּמִין	ܬ݁ܩܰܝܡܺܝܢ
	1. p. c.	אֲקוּם	ܐܶܩܽܘܡ	אִתְּקָם	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡ	אֲקַיֵּם	ܐܩܰܝܶܡ
Plur.	3. p. m.	יְקוּמוּן	ܢܩܽܘܡܽܘܢ	יִתְּקָמוּן	ܢܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܽܘܢ	יְקַיְּמוּן	ܢܩܰܝܡܽܘܢ
	„ f.	יְקוּמָן	ܢܩܽܘܡܳܢ	יִתְּקָמָן	ܢܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܳܢ	יְקַיְּמָן	ܢܩܰܝܡܳܢ
	2. p. m.	תְּקוּמוּן	ܬ݁ܩܽܘܡܽܘܢ	תִּתְּקָמוּן	ܬ݁ܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܽܘܢ	תְּקַיְּמוּן	ܬ݁ܩܰܝܡܽܘܢ
	„ f.	תְּקוּמָן	ܬ݁ܩܽܘܡܳܢ	תִּתְּקָמָן	ܬ݁ܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܳܢ	תְּקַיְּמָן	ܬ݁ܩܰܝܡܳܢ
	1. p. c.	נְקוּם	ܢܩܽܘܡ	נִתְּקָם	ܢܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡ	נְקַיֵּם	ܢܩܰܝܶܡ
Imperativus. Sing.	2. p. m.	קוּם	ܩܽܘܡ	אִתְּקָם	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡ	קַיֵּם	ܩܰܝܶܡ
	„ f.	קוּמִי	ܩܽܘܡܝ	אִתְּקָמִי	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܝ	קַיְּמִי	ܩܰܝܶܡܝ
Plur.	2. p. m.	קוּמוּ	ܩܽܘܡܘ	אִתְּקָמוּ	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܘ	קַיְּמוּ	ܩܰܝܶܡܘ
	„ f.	קוּמְנָא	ܩܽܘܡܶܝܢ	אִתְּקָמְנָא	ܐܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܶܝܢ	קַיֵּמְנָא	ܩܰܝܶܡܶܝܢ
Infinitivus.		מְקוּם v. מְקָם	ܡܶܩܳܡ	אִתְּקָמָא	ܡܶܬ݁ܬ݁ܩܳܡܽܘ	קַיָּמָא	ܡܩܰܝܳܡܽܘ
Participium. activ.	m.	קָאֵם קָיֵם	ܩܳܐܶܡ	—		מְקַיֵּם	ܡܩܰܝܶܡ
	f.	קָיְמָא	ܩܳܝܡܳܐ			מְקַיְּמָא	ܡܩܰܝܡܳܐ
passiv.	m.	קִים	ܩܺܝܡ	מִתְּקָם	ܡܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡ	מְקַיַּם	ܡܩܰܝܰܡ
	f.	קִימָא	ܩܺܝܡܳܐ	מִתְּקָמָא	ܡܶܬ݁ܬ݁ܩܺܝܡܳܐ	מְקַיְּמָא	ܡܩܰܝܡܳܐ

Vau (פו, ܦܘ).

Ethpaal		Aphel		Ethtaphal		Palpel.	
ܐܬܩܝܡ	אִתְקַיַּם	ܐܩܝܡ	אֲקִים	ܐܬܬܩܝܡ	אִתְּקִים	ܩܡܩܡ	קַמְקֵם
ܐܬܩܝܡܬ	אִתְקַיְּמַת	ܐܩܝܡܬ	אֲקִימַת	ܐܬܬܩܝܡܬ	אִתְּקִימַת	sicut Paël	
ܐܬܩܝܡܬ	אִתְקַיַּמְתְּ	ܐܩܝܡܬ	אֲקִימְתְּ	ܐܬܬܩܝܡܬ	אִתְּקִימְתְּ		
ܐܬܩܝܡܬܝ	אִתְקַיַּמְתְּ	ܐܩܝܡܬܝ	אֲקִימְתְּ	ܐܬܬܩܝܡܬܝ	אִתְּקִימְתְּ		
ܐܬܩܝܡܬ	אִתְקַיְּמֵת	ܐܩܝܡܬ	אֲקִימֵת	ܐܬܬܩܝܡܬ	אִתְּקִימֵת		
ܐܬܩܝܡܘ	אִתְקַיַּמוּ	ܐܩܝܡܘ	אֲקִימוּ	ܐܬܬܩܝܡܘ	אִתְּקִימוּ		
ܐܬܩܝܡܝ	אִתְקַיָּמָא	ܐܩܝܡܝ	אֲקִימָא	ܐܬܬܩܝܡܝ	אִתְּקִימָא		
ܐܬܩܝܡܬܘܢ	אִתְקַיַּמְתּוּן	ܐܩܝܡܬܘܢ	אֲקִמְתּוּן	ܐܬܬܩܝܡܬܘܢ	אִתְּקִימְתּוּן		
ܐܬܩܝܡܬܝܢ	אִתְקַיַּמְתֵּין	ܐܩܝܡܬܝܢ	אֲקִמְתֵּין	ܐܬܬܩܝܡܬܝܢ	אִתְּקִימְתֵּין		
ܐܬܩܝܡܢ	אִתְקַיַּמְנָא	ܐܩܝܡܢ	אֲקִמְנָא	ܐܬܬܩܝܡܢ	אִתְּקִימְנָא		
ܢܬܩܝܡ	יִתְקַיַּם	ܢܩܝܡ	יְקִים	ܢܬܬܩܝܡ	יִתְּקִים	ܢܩܡܩܡ	יְקַמְקֵם
ܬܬܩܝܡ	תִּתְקַיַּם	ܬܩܝܡ	תְּקִים	ܬܬܬܩܝܡ	תִּתְּקִים	sicut Pael	
ܬܬܩܝܡ	תִּתְקַיַּם	ܬܩܝܡ	תְּקִים	ܬܬܬܩܝܡ	תִּתְּקִים		
ܬܬܩܝܡܝܢ	תִּתְקַיְּמִין	ܬܩܝܡܝܢ	תְּקִימִין	ܬܬܬܩܝܡܝܢ	תִּתְּקִימִין		
ܐܬܩܝܡ	אִתְקַיַּם	ܐܩܝܡ	אֲקִים	ܐܬܬܩܝܡ	אִתְּקִים		
ܢܬܩܝܡܘܢ	יִתְקַיְּמוּן	ܢܩܝܡܘܢ	יְקִימוּן	ܢܬܬܩܝܡܘܢ	יִתְּקִימוּן		
ܢܬܩܝܡܢ	יִתְקַיְּמָן	ܢܩܝܡܢ	יְקִימָן	ܢܬܬܩܝܡܢ	יִתְּקִימָן		
ܬܬܩܝܡܘܢ	תִּתְקַיְּמוּן	ܬܩܝܡܘܢ	תְּקִימוּן	ܬܬܬܩܝܡܘܢ	תִּתְּקִימוּן		
ܬܬܩܝܡܢ	תִּתְקַיְּמָן	ܬܩܝܡܢ	תְּקִימָן	ܬܬܬܩܝܡܢ	תִּתְּקִימָן		
ܢܬܩܝܡ	נִתְקַיַּם	ܢܩܝܡ	נְקִים	ܢܬܬܩܝܡ	נִתְּקִים		
ܐܬܩܝܡ	אִתְקַיַּם	ܐܩܝܡ	אֲקִים	ܐܬܬܩܝܡ	אִתְּקִים	ܩܡܩܡ	קַמְקֵם
ܐܬܩܝܡܝ	אִתְקַיְּמִי	ܐܩܝܡܝ	אֲקִימִי	ܐܬܬܩܝܡܝ	אִתְּקִימִי	sicut Pael	
ܐܬܩܝܡܘ	אִתְקַיְּמוּ	ܐܩܝܡܘ	אֲקִימוּ	ܐܬܬܩܝܡܘ	אִתְּקִימוּ		
ܐܬܩܝܡܝܢ	אִתְקַיַּמְנָא	ܐܩܝܡܝܢ	אֲקִמְנָא	ܐܬܬܩܝܡܝܢ	אִתְּקִימְנָא		
ܡܬܩܝܡܘ	אִתְקַיָּמָא	ܡܩܡܘ	אֲקָמָא	ܡܬܬܩܡܘ	אִתְּקָמָא	ܡܩܡܩܡܘ	קַמְקָמָא
—	—	ܡܩܝܡ ܡܩܝܡܐ	מְקִים מְקִימָם	—	—	ܡܩܡܩܡ	מְקַמְקֵם
ܡܬܩܝܡ ܡܬܩܝܡܐ	מִתְקַיַּם מִתְקַיְּמָא	ܡܩܡ ܡܩܡܐ	מְקָם מְקָמָא	ܡܬܬܩܝܡ ܡܬܬܩܝܡܐ	מִתְּקִים מִתְּקִימָא	ܡܩܡܩܡ	מְקַמְקַם

Verba tertiae rad.

			Peal		
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	גְּלָא *revelavit* סְגִי (סְגֵי) *multus*	ܓܠܐ	ܣܓܝ
		„ f.	גְּלָת סְגִיאַת (סְגִיַת) *fuit*	ܓܠܬ	ܣܓܝܬ
		2. p. m.	גְּלֵתָ (גְּלֵיתָ) סְגִיתָ	ܓܠܝܬ	ܣܓܝܬ
		„ f.	לֵית (גְּלֵיתְ) סְגִית	ܓܠܝܬܝ	ܣܓܝܬܝ
		1. p. c.	גְּלֵיתִי (גְּלֵית) סְגִיתִי	ܓܠܝܬ	ܣܓܝܬ
	Plur.	3. p. m.	גְּלוֹ סְגִיאוּ (סְגִיו)	ܓܠܘ	ܣܓܝܘ
		„ f.	גְּלָאָה סְגִיאָה	ܓܠܝ̈	ܣܓܝ̈
		2. p. m.	גְּלֵיתוּן סְגִיתוּן	ܓܠܝܬܘܢ	ܣܓܝܬܘܢ
		„ f.	גְּלֵיתֵן סְגִיתֵן	ܓܠܝܬܝܢ	ܣܓܝܬܝܢ
		1. p. c.	גְּלֵינָא סְגִינָא	ܓܠܝܢ	ܣܓܝܢ
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יִגְלֵא (ֵ—י) יִסְגֵי	ܢܓܠܐ	
		„ f.	תִּגְלֵא (ֵ—י) uti יִגְלֵי	ܬܓܠܐ	
		2. p. m.	תִּגְלֵא (ֵ—י)	ܬܓܠܐ	
		„ f.	תִּגְלִין	ܬܓܠܝܢ	
		1. p. c.	אֶגְלֵא (ֵ—י)	ܐܓܠܐ	
	Plur.	3. p. m.	יִגְלוֹן	ܢܓܠܘܢ	
		„ f.	יִגְלְיָן	ܢܓܠܝ̈ܢ	
		2. p. m.	תִּגְלוֹן	ܬܓܠܘܢ	
		„ f.	תִּגְלְיָן	ܬܓܠܝ̈ܢ	
		1. p. c.	נִגְלֵא (ֵ—י)	ܢܓܠܐ	
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	גְּלִי (גְּלָא, גְּלִי)	ܓܠܝ	
		„ f.	גְּלָא (גְּלִי)	ܓܠܝ	
	Plur.	2. p. m.	גְּלוֹ	ܓܠܘ	
		„ f.	גְּלָאנָה (גְּלָן)	ܓܠܝ̈ܝܢ	
Infinitivus.			(מִגְלְיָה, מִגְלָא) מִגְלֵא	ܡܓܠܐ	
Participium.	activ.	m.	Sing. גָּלֵא (גָּלֵי) Plur. גָּלַיִן	ܓܠܐ Plur.	ܓܠܝܢ
		f.	גָּלְיָא גָּלְיָן	ܓܠܝܐ	ܓܠܝ̈ܢ
	passiv.	m.	Sing. גְּלֵא (גְּלֵי) Plur. גְּלַיִן (גְּלָן)	ܓܠܐ Plur.	ܓܠܝܢ
		f.	גְּלָיָא (גְּלָן) גְּלָיָן	ܓܠܝܐ	ܓܠܝ̈ܢ

Olaph ל״א, ܠ̈ܐ.

Ethpeel		Paël	
אִתְגְּלִי (ـִי)	ܐܶܬ݂ܓܠܺܝ	גַּלִּי	ܓܰܠܺܝ
אִתְגְּלִיַת (ـִיאַת)	ܐܶܬ݂ܓܰܠܝܰܬ	גַּלִּיַת (גַּלִּיאַת)	ܓܰܠܝܰܬ
אִתְגְּלִיתָ	ܐܶܬ݂ܓܠܺܝܬ	גַּלִּיתָ	ܓܰܠܺܝܬ
אִתְגְּלִית	ܐܶܬ݂ܓܠܺܝܬܝ	גַּלִּית	ܓܰܠܺܝܬܝ
אִתְגְּלִיתִי	ܐܶܬ݂ܓܠܺܝܬ	גַּלִּיתִי (גַּלִּית)	ܓܰܠܺܝܬ
אִתְגְּלִיו (ـִיאוּ)	ܐܶܬ݂ܓܠܺܝܘ	גַּלִּיו (גַּלִּיאוּ)	ܓܰܠܺܝܘ
אִתְגְּלִיָא	ܐܶܬ݂ܓܠܺܝ	גַּלִּיָא	ܓܰܠܺܝ (ܝܶܝܢ)
אִתְגְּלִיתוּן	ܐܶܬ݂ܓܠܺܝܬܽܘܢ	גַּלִּיתוּן (גַּלִּיתוּן)	ܓܰܠܺܝܬܽܘܢ
אִתְגְּלִיתֵן	ܐܶܬ݂ܓܠܺܝܬܶܝܢ	גַּלִּיתֵן (גַּלִּיתֵן)	ܓܰܠܺܝܬܶܝܢ
אִתְגְּלִינָא	ܐܶܬ݂ܓܠܺܝܢ	גַּלִּינָא (גַּלִּינָא)	ܓܰܠܺܝܢ
יִתְגְּלֵי (ـֵא)	ܢܶܬ݂ܓܠܶܐ	יְגַלֵּי (ـֵא)	ܢܓܰܠܶܐ
תִּתְגְּלֵי (ـֵא)	ܬܶܬ݂ܓܠܶܐ	תְּגַלֵּי (ـֵא)	ܬܓܰܠܶܐ
תִּתְגְּלֵי (ـֵא)	ܬܶܬ݂ܓܠܶܐ	תְּגַלֵּי (ـֵא)	ܬܓܰܠܶܐ
תִּתְגְּלִין	ܬܶܬ݂ܓܠܶܝܢ	תְּגַלִּין	ܬܓܰܠܶܝܢ
אִתְגְּלֵי (ـֵא)	ܐܶܬ݂ܓܠܶܐ	אֲגַלֵּי (ـֵא)	ܐܓܰܠܶܐ
יִתְגְּלוֹן	ܢܶܬ݂ܓܠܽܘܢ	יְגַלּוֹן	ܢܓܰܠܽܘܢ
יִתְגַּלְיָן	ܢܶܬ݂ܓܰܠܝܳܢ	יְגַלְיָן	ܢܓܰܠܝܳܢ
תִּתְגְּלוֹן	ܬܶܬ݂ܓܠܽܘܢ	תְּגַלּוֹן	ܬܓܰܠܽܘܢ
תִּתְגַּלְיָן	ܬܶܬ݂ܓܰܠܝܳܢ	תְּגַלְיָן	ܬܓܰܠܝܳܢ
נִתְגְּלֵי (ـֵא)	ܢܶܬ݂ܓܠܶܐ	נְגַלֵּי (ـֵא)	ܢܓܰܠܶܐ
אִתְגְּלֵא	ܐܶܬ݂ܓܰܠܳܐ	גַּלִּי (גַּלִּי)	ܓܰܠܳܐ
אִתְגְּלָא	ܐܶܬ݂ܓܰܠܳܝ	גַּלָּא	ܓܰܠܳܝ
אִתְגְּלוֹ	ܐܶܬ݂ܓܰܠܰܘ	גַּלּוֹ	ܓܰܠܰܘ
אִתְגְּלָנָא	ܐܶܬ݂ܓܰܠܳܝܶܝܢ	גַּלָּנָא	ܓܰܠܳܝܶܝܢ
אִתְגְּלָאָה	ܡܶܬ݂ܓܠܳܝܽܘ	גַּלָּאָה	ܡܓܰܠܳܝܽܘ
—	—	מְגַלֵּי (ـֵא)	ܡܓܰܠܰܐ
		מְגַלְּיָא	ܡܓܰܠܝܳܐ
מִתְגְּלֵי	ܡܶܬ݂ܓܠܶܐ	מְגַלֵּי	ܡܓܰܠܶܐ
מִתְגַּלְיָא	ܡܶܬ݂ܓܰܠܝܳܐ	מְגַלְּיָא	ܡܓܰܠܝܳܐ

		Ethpaal		Aphel	
Praeteritum. Sing.	3. p. m.	אִתְגַּלִּי (ـִـי)	ܐܶܬ݂ܓܰܠܺܝ	אַגְלִי (ـִـי)	ܐܰܓ݂ܠܺܝ
	„ f.	אִתְגַּלְיַת	ܐܶܬ݂ܓܰܠܝܰܬ݂	אַגְלְיַת	ܐܰܓ݂ܠܝܰܬ݂
	2. p. m.	אִתְגַּלִּיתְ	ܐܶܬ݂ܓܰܠܺܝܬ݁	אַגְלִיתָ (ـִـיתָ)	ܐܰܓ݂ܠܺܝܬ݁
	„ f.	אִתְגַּלִּית	ܐܶܬ݂ܓܰܠܺܝܬ݁ܝ	אַגְלִת (ـִـית)	ܐܰܓ݂ܠܺܝܬ݁ܝ
	1. p. c.	אִתְגַּלִּיתִי	ܐܶܬ݂ܓܰܠܺܝܬ݁	אַגְלִיתִי	ܐܰܓ݂ܠܺܝܬ݁
Plur.	3. p. m.	אִתְגַּלִּיו (ـִـיאו)	ܐܶܬ݂ܓܰܠܺܝܘ	אַגְלִיו (ـִـיאו)	ܐܰܓ݂ܠܺܝܘ
	„ f.	אִתְגַּלִּיאָה	ܐܶܬ݂ܓܰܠܺܝ̈	אַגְלִיא (ـִـיאָה)	ܐܰܓ݂ܠܺܝ̈
	2. p. m.	אִתְגַּלִּיתוּן	ܐܶܬ݂ܓܰܠܺܝܬ݁ܽܘܢ	אַגְלִיתוּן	ܐܰܓ݂ܠܺܝܬ݁ܽܘܢ
	„ f.	אִתְגַּלִּיתֵן	ܐܶܬ݂ܓܰܠܺܝܬ݁ܶܝܢ	אַגְלִיתֵן	ܐܰܓ݂ܠܺܝܬ݁ܶܝܢ
	1. p. c.	אִתְגַּלִּינָא	ܐܶܬ݂ܓܰܠܺܝܢ	אַגְלִינָא	ܐܰܓ݂ܠܺܝܢ
Futurum. Sing.	3. p. m.	יִתְגַּלֵּי (ـֵـא)	ܢܶܬ݂ܓܰܠܶܐ	יַגְלֵי (ـֵـא)	ܢܰܓ݂ܠܶܐ
	„ f.	תִּתְגַּלֵּי (ـֵـא)	ܬܶܬ݂ܓܰܠܶܐ	תַּגְלֵי (ـֵـא)	ܬܰܓ݂ܠܶܐ
	2. p. m.	תִּתְגַּלֵּי (ـֵـא)	ܬܶܬ݂ܓܰܠܶܐ	תַּגְלֵי (ـֵـא)	ܬܰܓ݂ܠܶܐ
	„ f.	תִּתְגַּלִּין	ܬܶܬ݂ܓܰܠܶܝܢ	תַּגְלִין	ܬܰܓ݂ܠܶܝܢ
	1. p. c.	אֶתְגַּלֵּי (ـֵـא)	ܐܶܬ݂ܓܰܠܶܐ	אַגְלֵי (ـֵـא)	ܐܰܓ݂ܠܶܐ
Plur.	3. p. m.	יִתְגַּלּוֹן	ܢܶܬ݂ܓܰܠܽܘܢ	יַגְלוֹן	ܢܰܓ݂ܠܽܘܢ
	„ f.	יִתְגַּלְיָן	ܢܶܬ݂ܓܰܠܝܳܢ	יַגְלְיָן	ܢܰܓ݂ܠܝܳܢ
	2. p. m.	תִּתְגַּלּוֹן	ܬܶܬ݂ܓܰܠܽܘܢ	תַּגְלוֹן	ܬܰܓ݂ܠܽܘܢ
	„ f.	תִּתְגַּלְיָן	ܬܶܬ݂ܓܰܠܝܳܢ	תַּגְלְיָן	ܬܰܓ݂ܠܝܳܢ
	1. p. c.	נִתְגַּלֵּי (ـֵـא)	ܢܶܬ݂ܓܰܠܶܐ	נַגְלֵי (ـֵـא)	ܢܰܓ݂ܠܶܐ
Imperativus. Sing.	2. p. m.	אִתְגַּלֵּי	ܐܶܬ݂ܓܰܠܳܐ	אַגְלֵי (ـִـי)	ܐܰܓ݂ܠܳܐ
	„ f.	אִתְגַּלָּא	ܐܶܬ݂ܓܰܠܝ	אַגְלָא	ܐܰܓ݂ܠܝ
Plur.	2. p. m.	אִתְגַּלּוֹ	ܐܶܬ݂ܓܰܠܰܘ	אַגְלוֹ	ܐܰܓ݂ܠܰܘ
	„ f.	אִתְגַּלָּנָא	ܐܶܬ݂ܓܰܠܰܝ̈ܝܢ	אַגְלֵינָא	ܐܰܓ݂ܠܰܝ̈ܝܢ
Infinitiv.		אִתְגַּלָּאָה	ܡܶܬ݂ܓܰܠܳܝܽܘ	אַגְלָאָה v. אַגְלָיָה	ܡܰܓ݂ܠܳܝܽܘ
Praeteritum. activ.	Sing.	—	—	מַגְלֵי (ـֵـא) מַגְלְיָא	ܡܰܓ݂ܠܶܐ ܡܰܓ݂ܠܝܳܐ
Praeteritum. passiv.	Sing.	מִתְגַּלֵּי (ـֵـא) מִתְגַּלְיָא	ܡܶܬ݂ܓܰܠܶܐ ܡܶܬ݂ܓܰܠܝܳܐ	מַגְלֵי מַגְלְיָא	ܡܰܓ݂ܠܺܝ ܡܰܓ݂ܠܝܳܐ

Ethtaphal		Schaphel		Eschtaphal	
אִתְגְּלִי	ܐܬܬܓܠܝ	שַׁגְלִי (ـִי)	ܫܓܠܝ	אִשְׁתַּגְלִי	ܐܫܬܓܠܝ
אִתְגְּלִיַת (ـִיאַת)	ܐܬܬܓܠܝܬ				
אִתְגְּלִית	ܐܬܬܓܠܝܬ				
אִתְגְּלִית	ܐܬܬܓܠܝܬܝ				
אִתְגְּלֵיתִי	ܐܬܬܓܠܝܬ				
אִתְגְּלִיו	ܐܬܬܓܠܝܘ				
אִתְגְּלִיָא	ܐܬܬܓܠܝ				
אִתְגְּלִיתוּן	ܐܬܬܓܠܝܬܘܢ				
אִתְגְּלִיתֵן	ܐܬܬܓܠܝܬܝܢ				
אִתְגְּלִינָא	ܐܬܬܓܠܝܢ				
יִתְגְּלֵא (ـֵי)	ܢܬܬܓܠܐ	יְשַׁגְלֵי	ܢܫܓܠܐ	יִשְׁתַּגְלֵא	ܢܫܬܓܠܐ
תִּתְגְּלֵא (ـֵי)	ܬܬܬܓܠܐ				
תִּתְגְּלֵא (ـֵי)	ܬܬܬܓܠܐ				
תִּתְגְּלִין	ܬܬܬܓܠܝܢ				
אֶתְגְּלֵא (ـֵי)	ܐܬܬܓܠܐ				
יִתְגְּלוֹן	ܢܬܬܓܠܘܢ				
יִתְגְּלְיָן	ܢܬܬܓܠܝܢ				
תִּתְגְּלוֹן	ܬܬܬܓܠܘܢ				
תִּתְגְּלְיָן	ܬܬܬܓܠܝܢ				
נִתְגְּלֵא (ـֵי)	ܢܬܬܓܠܐ				
אִתְגְּלִי	ܐܬܬܓܠܐ	שַׁגְלֵי	ܫܓܠܐ	אִשְׁתַּגְלִי	ܐܫܬܓܠܐ
אִתְגְּלָא	ܐܬܬܓܠܝ				
אִתְגְּלוֹ	ܐܬܬܓܠܘ				
אִתְגְּלֵינָא	ܐܬܬܓܠܝܢ				
אִתְגְּלָאָה	ܡܬܬܓܠܝܘ	שַׁגְלָיָה	ܡܫܓܠܝܘ	אִשְׁתַּגְלָאָה	ܡܫܬܓܠܝܘ
—	—	מְשַׁגְלֵי	ܡܫܓܠܐ	—	—
מִתְגְּלֵא	ܡܬܬܓܠܐ	מְשַׁגְלַי	ܡܫܓܠܝ	מִשְׁתַּגְלֵא	ܡܫܬܓܠܐ
מִתְגְּלְיָא	ܡܬܬܓܠܝܐ				

TABULA X.

A. Declinationes nominum masculinorum.

		I.					II.		
		a)	b)						
Singularis.	St. absol.	טוּר *mons*	דָּת *lex*	ܪܺܫ *caput*			עָלַם *saeculum*		ܥܳܠܡ
	St. const.	טוּר	דַּת	ܪܺܫ			עָלַם		ܥܳܠܡ
	St. emph.	טוּרָא	דָּתָא	ܪܺܫܳܐ			עַלְמָא v. עָלְמָא		ܥܳܠܡܳܐ
	St. suffix.	טוּרֵהּ	דָּתֵהּ	ܪܺܫܶܗ			עַלְמֵהּ v. עָלְמֵהּ		ܥܳܠܡܶܗ
		טוּרְהוֹן	דָּתְהוֹן	ܪܺܫܗܽܘܢ			עָלַמְהוֹן		ܥܳܠܡܗܽܘܢ
Pluralis.	St. absol.	טוּרִין	דָּתִין	ܪ̈ܺܫܺܝܢ			עָלְמִין		ܥܳܠܡܺ̈ܝܢ
	St. const.	טוּרֵי	דָּתֵי	ܪ̈ܺܫܰܝ			עָלְמֵי		ܥܳܠܡ̈ܰܝ
	St. emph.	טוּרַיָּא	דָּתַיָּא	ܪ̈ܺܫܶܐ			עָלְמַיָּא		ܥܳܠܡ̈ܶܐ
	St. suffix.	טוּרוֹהִי	דָּתוֹהִי	ܪ̈ܺܫܰܘܗܝ			עָלְמוֹהִי		ܥܳܠܡ̈ܰܘܗܝ
		טוּרֵיהוֹן	דָּתֵיהוֹן	ܪ̈ܺܫܰܝܗܽܘܢ			עָלְמֵיהוֹן		ܥܳܠܡ̈ܰܝܗܽܘܢ

		III.				IV.		
		a)		b)		a)		b)
Singularis.	St. absol.	מְלֵךְ *rex*	ܡܠܟ	רְגֵל *pes*	ܪܓܠ	גָּלֵא *revelans*	ܓܠܐ	קַדְמַי *primus*
	St. const.	מְלֵךְ	ܡܠܟ	רְגֵל	ܪܓܠ	גָּלֵא	ܓܠܐ	קַדְמַי
	St. emph.	מַלְכָּא	ܡܠܟܐ	רִגְלָא	ܪܓܠܐ	גָּלְיָא	ܓܠܝܐ	קַדְמָאָה
	St. suff.	מַלְכֵּהּ	ܡܠܟܗ	רִגְלֵהּ	ܪܓܠܗ	גָּלְיֵהּ	ܓܠܝܗ	קַדְמָאֵהּ
		מַלְכְּהוֹן	ܡܠܟܗܘܢ	רִגְלְהוֹן	ܪܓܠܗܘܢ	—	ܓܠܝܗܘܢ	—
Pluralis.	St. absol.	מַלְכִּין	ܡܠܟܝܢ	רִגְלִין	ܪܓܠܝܢ	גָּלְיִן	ܓܠܝܢ	קַדְמָאִין
	St. const.	מַלְכֵי	ܡܠܟܝ	רִגְלֵי	ܪܓܠܝ	גָּלֵי	ܓܠܝ	קַדְמָאֵי
	St. emph.	מַלְכַיָּא	ܡܠܟܐ	רִגְלַיָּא	ܪܓܠܐ	גָּלַיָּא	ܓܠܝܐ	קַדְמָאֵי
	St. suff.	מַלְכוֹהִי	ܡܠܟܘܗܝ	רִגְלוֹהִי	ܪܓܠܘܗܝ	—	ܓܠܘܗܝ	—
		מַלְכֵיהוֹן	ܡܠܟܝܗܘܢ	רִגְלֵיהוֹן	ܪܓܠܝܗܘܢ	גָּלֵיהוֹן	ܓܠܝܗܘܢ	קַדְמָאֵיהוֹן

TABULA XI.

B. Declinationes nominum femininorum.

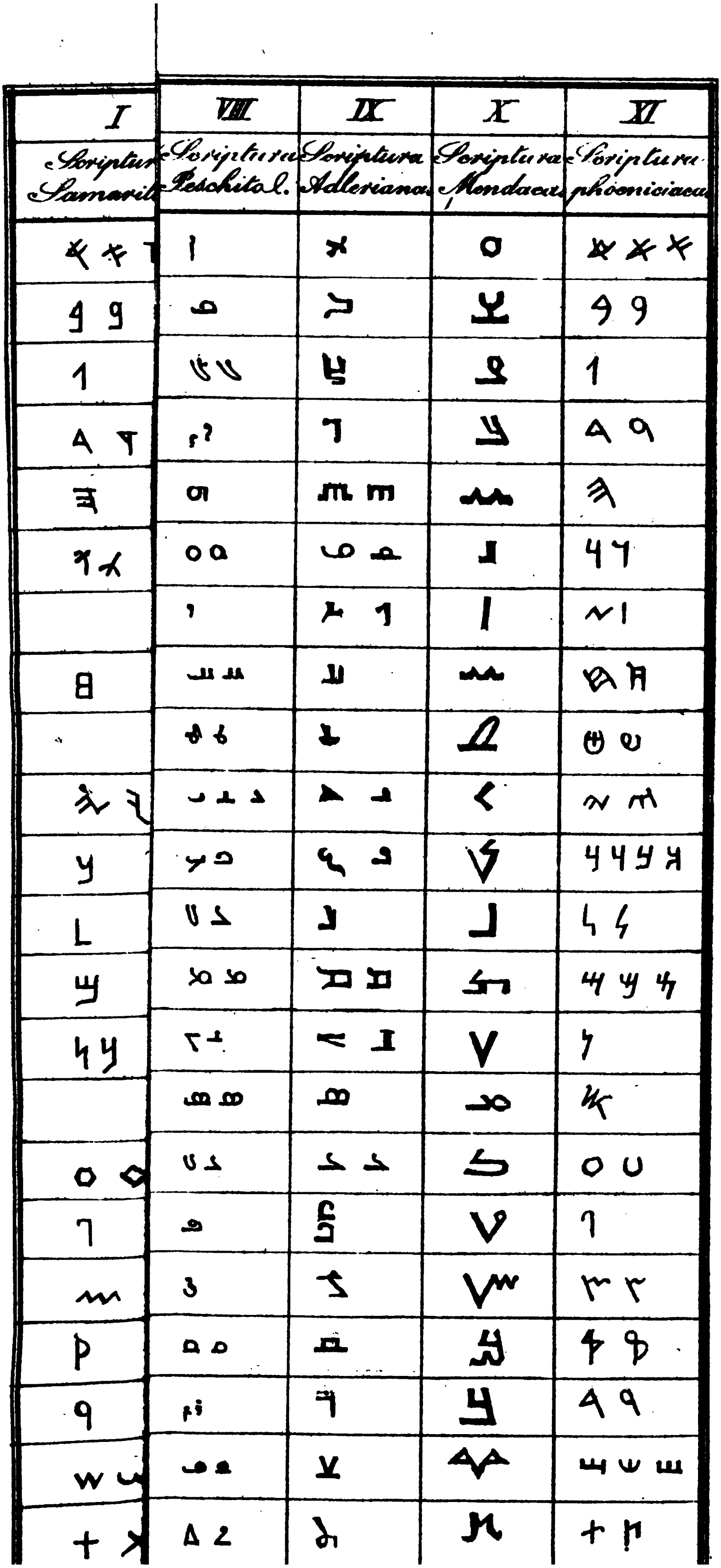
		I.					
Singularis.	St. absol.	מְדִינָא *provincia*	ܒܬܘܠܐ *virgo*	מַלְכוּ *regnum*	ܙܟܘ *victoria*	מַשְׁרִי *exercitus*	ܪܘܚ *lucrum*
	St. const.	מְדִינַת	ܒܬܘܠܬ	מַלְכוּת	ܙܟܘܬ	מַשְׁרִית	ܪܘܚܬ
	St. emph.	מְדִינְתָא	ܒܬܘܠܬܐ	מַלְכוּתָא	ܙܟܘܬܐ	מַשְׁרִיתָא	ܪܘܚܬܐ
	St. suff.	מְדִינְתֵהּ	ܒܬܘܠܬܗ	מַלְכוּתֵהּ	ܙܟܘܬܗ	מַשְׁרִיתֵהּ	ܪܘܚܬܗ
		מְדִינַתְהוֹן	ܒܬܘܠܬܗܘܢ	מַלְכוּתְהוֹן	ܙܟܘܬܗܘܢ	מַשְׁרִיתְהוֹן	ܪܘܚܬܗܘܢ
Pluralis.	St. absol.	מְדִינָן	ܒ̈ܬܘܠܢ	מַלְכְוָן	ܙܟ̈ܘܢ	מַשְׁרְיָן	ܪ̈ܘܚܢ
	St. const.	מְדִינָת	ܒ̈ܬܘܠܬ	מַלְכְוָת	ܙܟ̈ܘܬ	מַשְׁרְיָת	ܪ̈ܘܚܬ
	St. emph.	מְדִינָתָא	ܒ̈ܬܘܠܬܐ	מַלְכְוָתָא	ܙܟ̈ܘܬܐ	מַשְׁרְיָתָא	ܪ̈ܘܚܬܐ
	St. suff.	מְדִינָתֵהּ	ܒ̈ܬܘܠܬܗ	מַלְכְוָתֵהּ	ܙܟ̈ܘܬܗ	מַשְׁרְיָתֵהּ	ܪ̈ܘܚܬܗ
		מְדִינָתְהוֹן	ܒ̈ܬܘܠܬܗܘܢ	מַלְכְוָתְהוֹן	ܙܟ̈ܘܬܗܘܢ	מַשְׁרְיָתְהוֹן	ܪ̈ܘܚܬܗܘܢ

		II.				
Singularis.	St. absol.	אַרְמְלָא *vidua*	ܐܪܡܠܐ	יָלְדָא *parturiens*	ܩܛܠܐ *occidens*	ܚܒܪܐ *socia*
	St. const.	אַרְמְלַת	ܐܪܡܠܬ	יָלְדַת	ܩܛܠܬ	ܚܒܪܬ
	St. emph.	אַרְמַלְתָּא	ܐܪܡܠܬܐ	יָלֶדְתָּא	ܩܛܠܬܐ	ܚܒܪܬܐ
	St. suff.	אַרְמַלְתֵּהּ	ܐܪܡܠܬܗ	יָלֶדְתֵּהּ	ܩܛܠܬܗ	ܚܒܪܬܗ
		אַרְמְלַתְהוֹן	ܐܪܡܠܬܗܘܢ	יָלֶדְתְהוֹן	ܩܛܠܬܗܘܢ	ܚܒܪܬܗܘܢ
Pluralis.	St. absol.	אַרְמְלָן	ܐܪ̈ܡܠܢ	יָלְדָן	ܩ̈ܛܠܢ	ܚܒ̈ܪܢ
	St. const.	אַרְמְלָת	ܐܪ̈ܡܠܬ	יָלְדָת	ܩ̈ܛܠܬ	ܚܒ̈ܪܬ
	St. emph.	אַרְמְלָתָא	ܐܪ̈ܡܠܬܐ	יָלְדָתָא	ܩ̈ܛܠܬܐ	ܚܒ̈ܪܬܐ
	St. suff.	אַרְמְלָתֵהּ	ܐܪ̈ܡܠܬܗ	יָלְדָתֵהּ	ܩ̈ܛܠܬܗ	ܚܒ̈ܪܬܗ
		אַרְמְלָתְהוֹן	ܐܪ̈ܡܠܬܗܘܢ	יָלְדָתְהוֹן	ܩ̈ܛܠܬܗܘܢ	ܚܒ̈ܪܬܗܘܢ

TABULA XI. (*continuatur.*)

B. Declinationes nominum femininorum.

		III.								
Singularis.	St. absol.	גָּלְיָא	*revelans*	ܛܠܝܐ	*puella*	קַדְמָאָה	*prima*	ܚܝܘܐ	*animal*	ܒܥܘ	*preces*
	St. const.	גָּלְיַת		ܛܠܝܬ		קַדְמָאַת		ܚܝܘܬ		ܒܥܘܬ	
	St. emph.	גָּלִיתָא		ܛܠܝܬܐ		קַדְמָיְתָא (קַדְמֵיתָא)		ܚܝܘܬܐ		ܒܥܘܬܐ	
	St. suff.	גָּלִיתֵהּ		ܛܠܝܬܗ		קַדְמָיְתֵהּ (קַדְמֵיתֵהּ)		ܚܝܘܬܗ		ܒܥܘܬܗ	
		גָּלְיַתְהוֹן		ܛܠܝܬܗܘܢ		קַדְמָאַתְהוֹן		ܚܝܘܬܗܘܢ		ܒܥܘܬܗܘܢ	
Pluralis.	St. absol.	גָּלְיָן		ܛܠܝ̈ܢ		קַדְמָאָן		ܚܝ̈ܘܢ		ܒܥ̈ܘܢ	
	St. const.	גָּלְיָת		ܛܠܝ̈ܬ		קַדְמָאָת		ܚܝ̈ܘܬ		ܒܥ̈ܘܬ	
	St. emph.	גָּלְיָתָא		ܛܠܝ̈ܬܐ		קַדְמָיָתָא		ܚܝ̈ܘܬܐ		ܒܥ̈ܘܬܐ	
	St. suff.	גָּלְיָתֵהּ		ܛܠܝ̈ܬܗ		קַדְמָיָתֵהּ		ܚܝ̈ܘܬܗ		ܒܥ̈ܘܬܗ	
		גָּלְיָתְהוֹן		ܛܠܝ̈ܬܗܘܢ		קַדְמָיָתְהוֹן		ܚܝ̈ܘܬܗܘܢ		ܒܥ̈ܘܬܗܘܢ	

I
VIII
IX
X
XI
Scriptur… Samarit…
Scriptura Peschito l.
Scriptura Adleriana
Scriptura Mendaea
Scriptura phoeniciaca